

Державне Некомерційне Підприємство „Державний
Університет „Київський Авіаційний Інститут”
Факультет міжнародних відносин
Кафедра іноземних мов та перекладу

Państwowe Przedsiębiorstwo Niekomercyjne
„Państwowy Uniwersytet „Kijowski Instytut Lotnictwa”
Wydział Stosunków Międzynarodowych
Zakład Języków Obcych i Tłumaczeń

NOWOCZESNE TRENDY W KSZTAŁCENIU JĘZYKOWYM PRZYSZŁYCH SPECJALISTÓW W SPECJALNOŚCIACH NIEJĘZYKOWYCH W PRZESTRZENI WIELOKULTUROWEJ

*Zbiór materiałów XI Dorocznej Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Praktycznej
25 lutego 2025 r.*

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

*Збірник матеріалів XI щорічної Міжнародної науково-практичної конференції
25 лютого 2025 р.*

Łomża – Kijów, 2025
Wydawnictwo: MANS w Łomży

Rekomendowane do publikacji przez Radę Naukową, Metodologiczną i Redakcyjną Wydziału Stosunków Międzynarodowych Państwowego Przedsiębiorstwa Niekomercyjnego „Państwowy Uniwersytet „Kijowski Instytut Lotnictwa»” (Protokół nr 1 z dnia 20 stycznia 2025 r.)

Redakcja naukowa:

Yurii Voloshyn, Nataliia Honcharenko-Zakrevska, Nataliia Vasylyshyna, Igor Skrodzki

Nowoczesne trendy w kształceniu językowym przyszłych specjalistów w specjalnościach niejęzykowych w przestrzeni wielokulturowej. – Zbiór materiałów z XI Dorocznej Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Praktycznej, 25 lutego 2025 r. / Redakcja naukowa. Yurii Voloshyn, Nataliia Honcharenko-Zakrevska, Nataliia Vasylyshyna, Igor Skrodzki. K.: Wydział Stosunków Międzynarodowych, Państwowe Przedsiębiorstwo Niekomercyjne „Państwowy Uniwersytet „Kijowski Instytut Lotnictwa”, Wydawnictwo: MANS w Łomży, 2025. 191 s.

Recenzenci:

Ivan Bakhov – prof., dr hab. nauk pedagogicznych, kierownik Zakładu Filologii Obcych i Tłumaczeń, Prywatna Spółka Akcyjna "Instytucja Szkolnictwa Wyższego "Międzyregionalna Akademia Zarządzania Personelem", Kijów, Ukraina;

Oleksii Antonov - dr nauk filologicznych, docent w Zakładzie Języków Obcych i Nowych Technologii Nauczania, Instytut Edukacyjno-Badawczy Filologii Obcych, Żytomierski Uniwersytet Państwowy im. Iwana Franki, Ukraina.

Rada redakcyjna:

dr, doc., Nataliia Honcharenko-Zakrevska, PPN „Państwowy Uniwersytet „Kijowski Instytut Lotnictwa”, Ukraina.

prof., dr hab., Nataliia Vasylyshyna, PPN „Państwowy Uniwersytet „Kijowski Instytut Lotnictwa”, Ukraina.

dr, doc., Tetiana Skyrda, PPN „Państwowy Uniwersytet „Kijowski Instytut Lotnictwa”, Ukraina.

dr Zoia Sharlovykh, Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży, Rzeczpospolita Polska.

mgr. Igor Skrodzki, Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży, Rzeczpospolita Polska.

dr, doc. Tetiana Voitko, PPN „Państwowy Uniwersytet „Kijowski Instytut Lotnictwa”, Ukraina.

mgr. Olha Verkhovtsova, PPN „Państwowy Uniwersytet „Kijowski Instytut Lotnictwa”, Ukraina.

mgr. Hanna Boiarkina, PPN „Państwowy Uniwersytet „Kijowski Instytut Lotnictwa”, Ukraina.

dr, doc. Iryna Shestopalova, PPN „Państwowy Uniwersytet „Kijowski Instytut Lotnictwa”, Ukraina.

ISBN 978-83-68480-01-6

DOI <https://doi.org/10.58246/HJLA8626>

Zbiór materiałów zawiera abstrakty XI Dorocznej Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Praktycznej na temat Efektywnego Kształtowania Obcojęzycznej Kompetencji Zawodowej i Komunikacyjnej Studentów Szkół Wyższych. Materiały konferencyjne zawierają abstrakty dotyczące współczesnych, aktualnych zagadnień z zakresu teorii i metodyki kształcenia zawodowego, dydaktyki, filologii i językoznawstwa. Rozwój naukowy i metodologiczny Zakładu Języków Obcych i Translatoryki zintegrował zestaw powiązanych ze sobą obszarów badawczych, w szczególności: językowy obraz świata i komunikacja międzykulturowa; mobilność akademicka i internacjonalizacja procesu edukacyjnego; nowoczesne podejścia i innowacyjne technologie do kształtowania kompetencji komunikacyjnej w języku obcym; profesjonalne szkolenie językowe w procesie integracji międzykulturowej; porównawcze studia językoznawcze i komunikacja międzykulturowa; innowacyjne metody nauczania: najnowsze w europejskiej praktyce edukacyjnej; światowe trendy w rozwoju edukacji ICT w szkolnictwie wyższym; perspektywy zastosowania zagranicznych doświadczeń edukacyjnych w Ukrainie; cyfryzacja i najnowsze podejścia, metody i techniki w procesie edukacyjnym szkolnictwa wyższego, a także wykorzystanie najnowszych narzędzi metodologicznych i technik we współczesnych badaniach naukowych uniwersytetów na Ukrainie i za granicą; aktualne zagadnienia teorii i praktyki tłumaczenia w nauczaniu dyscyplin akademickich; specyfika wykorzystania nowoczesnych narzędzi AI (sztucznej inteligencji).

Abstrakty publikowane są w wersji autorskiej. Redakcja nie zawsze podziela poglądy, opinie, pomysły autorów i nie ponosi odpowiedzialności za treść i autentyczność materiałów dostarczonych przez autorów do publikacji.

Wydawnictwo: MANS w Łomży

© Autorzy, 2025

© Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży, Rzeczpospolita Polska, 2025

© Państwowe przedsiębiorstwo niekomercyjne „Państwowy Uniwersytet „Kijowski Instytut Lotnictwa”, 2025

Рекомендовано до друку Науково-методично-редакційною радою Факультету міжнародних відносин ДНП "Державний університет "Київський авіаційний інститут" (протокол № 1 від 20 січня 2025 року)

Наукова редакція:

Юрій Волошин, Наталія Гончаренко-Закревська, Наталія Василюшина, Ігор Скродзький

Сучасні тенденції іншомовної професійної підготовки майбутніх фахівців немовних спеціальностей в полікультурному просторі. – збірник матеріалів XI щорічної Міжнародної науково-практичної конференції, 25 лютого 2025 р. / Наукова редакція. Юрій Волошин, Наталія Гончаренко-Закревська, Наталія Василюшина, Ігор Скродзький. К.: Факультет міжнародних відносин, ДНП "Державний університет "Київський авіаційний інститут", Видавництво: MANS w Łomży, 2025. 191 с.

Рецензенти:

Іван Бахов – доктор пед. наук, проф., завідувач кафедри іноземної філології та перекладу, ПрАТ "ВНЗ "Міжрегіональна академія управління персоналом", Київ, Україна;

Олексій Антонов – канд. філол. наук, доцент кафедри Іноземних мов і новітніх технологій навчання Навчально-наукового інституту іноземної філології Житомирського державного університету імені Івана Франка, Україна.

Редакційна колегія:

Гончаренко-Закревська Наталія, к. п. н., доцент, завідувач кафедри іноземних мов та перекладу, ФМВ, ДНП "Державний університет "Київський авіаційний інститут", Київ, Україна.

Василюшина Наталія, професор кафедри іноземних мов та перекладу, ФМВ, ДНП "Державний університет "Київський авіаційний інститут", д. п. н., професор, м.Київ, Україна.

Скирда Тетяна, доцент кафедри іноземних мов та перекладу, ФМВ, ДНП "Державний університет "Київський авіаційний інститут", к. п. н., доцент, м.Київ, Україна.

Войтко Тетяна, доцент кафедри іноземних мов та перекладу ФМВ, ДНП "Державний університет "Київський авіаційний інститут", к. філол. н., доцент, м.Київ, Україна.

Шарлович Зоя, к. п. н., проректор з міжнародної діяльності, Міжнародна академія прикладних наук в Ломжі, Республіка Польща.

Скродзький Ігор, проектний менеджер, координатор проектів, керівник «Кар'єрного бюро», викладач і дослідник, Міжнародна академія прикладних наук в Ломжі, Республіка Польща.

Верховцова Ольга, ст. викладач кафедри іноземних мов та перекладу, ФМВ, ДНП "Державний університет "Київський авіаційний інститут", м.Київ, Україна.

Бояркіна Ганна, ст. викладач кафедри іноземних мов та перекладу, ФМВ, ДНП "Державний університет "Київський авіаційний інститут", м.Київ, Україна.

Шестопалова Ірина, к.п.н., доцент, доцент кафедри іноземних мов та перекладу, ФМВ, ДНП "Державний університет "Київський авіаційний інститут", м.Київ, Україна.

ISBN 978-83-68480-01-6

DOI <https://doi.org/10.58246/HJLA8626>

Збірник матеріалів містить тези XI щорічної Міжнародної науково-практичної конференції з питань ефективного формування іншомовної професійно-комунікативної компетентності у студентів закладів вищої освіти. У збірник матеріалів конференції увійшли тези доповідей за сучасними, актуальними напрямками з теорії і методики професійної освіти, дидактики, філології та лінгвістики. Науково-методична розробка кафедри іноземних мов та перекладу інтегрувала сукупність взаємопов'язаних наукових напрямів досліджень, зокрема: мовна картина світу та міжкультурна комунікація; академічна мобільність та інтернаціоналізація навчального процесу; сучасні підходи та інноваційні технології формування іншомовної комунікативної компетентності; професійна іншомовна підготовка в процесі міжкультурної інтеграції; зіставні мовознавчі студії і міжкультурна комунікація; інноваційні методи викладання: новітні в європейській освітній практиці; світові тенденції розвитку ІКТ-освіти у вищій школі; перспективність застосування зарубіжного освітнього досвіду в Україні; діджиталізація та новітні підходи, методи і техніки в освітньому процесі вищої школи, а також застосування новітніх методологічних засобів та технік у сучасних наукових дослідженнях університетів України та зарубіжжя; актуальні питання теорії та практики перекладу у процесі викладання навчальних дисциплін; особливості використання сучасних засобів ІІІ (штучного інтелекту) в іншомовному освітньому середовищі.

Тези доповідей друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не завжди поділяє погляди, думки, ідеї авторів та не несе відповідальності за зміст та автентичність матеріалів, наданих авторами для публікації.

Видавництво: MANS w Łomży

© Автори, 2025

© ДНП «Державний Університет «Київський Авіаційний Інститут», 2025

© Міжнародна академія прикладних наук в Ломжі, Республіка Польща, 2025

SPIS TREŚCI / ЗМІСТ

Spis treści / Зміст	4
Wprowadzenie / Вступ	7
Бобчинець Любов Іванівна ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ВЛАСНИХ НАЗВ З ІСПАНСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ	10
Брославська Галина Михайлівна ЗАСТОСУВАННЯ ОНЛАЙН-СИМУЛЯЦІЇ НА ФІЗИЦІ ТА МАТЕМАТИЦІ – ОДНА З ПРИЧИН ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	14
Винарчик Марія Петрівна ВИВЧЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ГРАМАТИКИ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	18
Гамалія Віра Миколаївна ЗІСТАВНИЙ АНАЛІЗ УКРАЇНСЬКИХ ТА ХОРВАТСЬКИХ ФРАЗЕМ З ФІТОНІМОМ «МАК»	21
Глуцька Тетяна Володимирівна МЕТОДИКА ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ МАЙБУТНІМИ ПРОФЕСІОНАЛАМИ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ	26
Гончарова Тетяна Володимирівна ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ЯК НЕОБХІДНОЇ СКЛАДОВОЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	29
Давидченко Інна Дмитрівна ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ЗАНЯТТЯХ ФІЛОЛОГІЧНИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ	33
Жудро Ольга Вікторівна, Лазоренко Наталія Леонідівна, Кравець Ірина Леонідівна АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ТА ВЗАЄМОВПЛИВУ ІСПАНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СУЧАСНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ КОНТЕКСТІ	37
Зачена Ірина Миколаївна ГЕНЕРАТОР ТЕКСТІВ ЯК ПОМІЧНИК ДЛЯ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ, НАПИСАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕКСТІВ (НА ПРИКЛАДІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)	42
Іванова Ірина Вікторівна, Боровик Тетяна Михайлівна ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ОСВІТІ: КЛАСИФІКАЦІЯ АГЕНТІВ ТА ЇХ РОЛЬ У МОДЕЛІ ІНТЕГРАЦІЇ	46
Іщенко Тетяна Валеріївна, Нікітіна Ірина Петрівна ІНОЗЕМНА МОВА ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ ЧИННИК ГУМАНІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ	50
Кочубей Вікторія Юріївна ПИСЬМОВА РОЛЬОВА ГРА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ ПИСЕМНОЇ ВЗАЄМОДІЇ СТУДЕНТІВ ЗВО	53
Кульчицький Віталій Йосипович, Кульчицька Тетяна Володимирівна ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ОСВІТИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА УКРАЇНСЬКУ ОСВІТНЮ СИСТЕМУ ...	57
Куценко Олена Вікторівна ФУНКЦІОНАЛЬНА РОЛЬ БАГАТОКОМПОНЕНТНИХ ЕПІТЕТІВ У СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКИХ ТЕКСТАХ	61
Лащук Христина Олександрівна, Сирко Ірина Мирославівна ФІЛОСОФСЬКИЙ ПІДТЕКСТ ЯК РИСА ПОЕТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ С. Т. КОЛРІДЖА	64

Малик Валентина Миколаївна РОЛЬ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ ОПАНУВАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТАМИ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ЗВО	67
Мельник Євгеній Юрійович, Бояркіна Ганна Вікторівна ПИТАННЯ ВПЛИВУ ІТАЛІЙСЬКОЇ КУЛЬТУРИ НА ФРАНЦУЗЬКУ В КОНТЕКСТІ НАВЧАННЯ МОВ І КУЛЬТУР	73
Мельник Євгеній Юрійович, Слобоженко Руслан Анатолійович КОНЦЕПЦІЯ КОНТРАСТИВНОГО ПІДХОДУ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ	79
Підгаєцька Світлана Леонідівна ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ АНГЛІЦИЗМІВ У ФРАНЦУЗЬКИХ БЛОГАХ ПРО МОДУ	84
Рева Світлана Валеріївна ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ У ФОРМАТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	88
Сирко Ірина Мирославівна, Жеребук Юрій-Діонізій Ростиславович ФОРМУВАННЯ СВІТОБачЕННЯ І ПОЕТИКИ ВІЛЬЯМА БАТЛЕРА ЇТСА	94
Смаль Оксана Віталіївна ТЕНДЕНЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	99
Anoshkova Tetiana INTERNATIONALIZATION IN U.S. HIGHER EDUCATION: BUILDING GLOBAL COMPETENCE	103
Benkovska Nataliia PSYCHOLOGICAL, LINGUISTIC AND EVALUATIVE PERSPECTIVES OF FOUR PHASES OF THE ORAL PROFICIENCY TEST	107
Boyko Galyna DISTANCE EDUCATION AS A TOOL OF TRAINING FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE	110
Didenko Mariia A THEORETICAL EXPLORATION OF ELECTRONIC BOOKS IN ENHANCING MARITIME ENGLISH LEARNING FOR SEAFARERS	113
Gundarieva Valentyna, Hordiienko Nataliia, Kurnylovych Maryna MAIN DIFFICULTIES AND RECOMMENDATIONS IN TEACHING THE PRESENTATION SKILLS TO THE FIRST YEAR STUDENTS	117
Gura Oleksandr, Vasylyshyna Nataliia ESSENTIAL STEPS TO GUIDE UNIVERSITY STUDENTS' DISSERTATION	121
Ishchenko Tetiana SOFT SKILLS FORMATION IN STEAM EDUCATION	124
Koshil Nataliia, Hyryla Olha ENHANCING ENGLISH LANGUAGE LEARNING: INTEGRATING ARTIFICIAL INTELLIGENCE INTO THE CLASSROOM	128
Kozub Liubov THE DEVELOPMENT OF UNIVERSITY STUDENTS' COMMUNICATION SKILLS IN THE AGE OF DIGITAL TECHNOLOGIES	131
Kozubska Svitlana, Mukan Nataliia THE CHARACTERISTICS OF LEVELS OF IT STUDENTS' FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE DEVELOPMENT IN PROFESSIONAL COLLEGES	134
Kraynyak Lyudmyla THE ROLE OF COMMUNICATION MODELS IN UNDERSTANDING THE INTERACTION PROCESS IN EDUCATION SPHERE	139

<i>Kyryklytsia Valentyna</i> THE IMPORTANCE OF UNIVERSITY STUDENTS' ENGLISH LANGUAGE SKILLS FOR INTERCULTURAL COMMUNICATION	141
<i>Nikitina Iryna</i> ARTIFICIAL INTELLIGENCE AS A TOOL FOR LEARNING FOREIGN LANGUAGES	145
<i>Nikitina Iryna, Ishchenko Tetiana</i> ON SOME DISADVANTAGES OF INTRODUCING AI INTO EDUCATION	148
<i>Podoliak Mykhailo</i> INTEGRAL APPROACH TOWARDS FOREIGN LANGUAGE FOR SPECIFIC PURPOSES LEARNING	151
<i>Semeniuk Antonina</i> WAYS OF TRANSLATION ANIMAL IDIOMS INTO UKRAINIAN	155
<i>Skyrda Tetiana</i> UN IDIOMA EXTRANJERO DE NEGOCIOS EN EL SEGUNDO NIVEL DE MAESTRÍA EN INSTITUCIÓN DE EDUCACIÓN SUPERIOR DURANTE EL PROCESO DE ENSEÑANZA EN LA FACULTAD DE RELACIONES INTERNACIONALES	158
<i>Sovhar Oksana</i> INTEGRATING LANGUAGE AND CONTENT THROUGH CLIL METHODOLOGY	165
<i>Tsaryk Olga, Rybina Nataliia</i> BRIDGING THEORY AND PRACTICE: ADVANCING TRANSLATION TEACHING IN HIGHER EDUCATION	168
<i>Tymkiv Nadiya</i> FEATURES OF PROFESSIONAL FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF FUTURE ENGINEERS IN THE PROCESS OF INTERCULTURAL INTEGRATION	171
<i>Vasylyshyna Nataliia, Honcharenko-Zakrevska Nataliia, Tashtan Iuliia</i> EMPOWERING FOREIGN LANGUAGES TEACHING BY MEANS OF AI TOOLS AT MODERN UNIVERSITIES	174
<i>Verkhovtsova Olga, Braul Camille, Nicolas—Thouvenin Anouk</i> L'IDENTITE HISTORIQUE DU PEUPLE FRANÇAIS DANS LA PHRASEOLOGIE	177
<i>Vnukova Kateryna</i> IMPLEMENTATION OF EFFECTIVE INDIVIDUAL WORK OF STUDENTS	181
<i>Voytko Tetyana</i> ENGLISH IN THE FIELD OF COMPUTER MULTIMEDIA TECHNOLOGIES (OPPORTUNITIES FOR DEVELOPMENT)	183
<i>Voytko Tetyana, Honcharenko-Zakrevska Nataliia</i> LEXICAL-SEMANTIC ANALYSIS OF THE MILITARY-HUMANITARIAN TEXTS TRANSLATION: TRANSLATION MISTAKES	186
<i>Zhabra Daniel, Vasylyshyna Nataliia</i> THE EDUCATIONAL POSSIBILITIES AND OPPORTUNITIES FOR UKRAINIAN STUDENTS WHILE TAKING THE EXCHANGE PROGRAM IN TOKYO	188

WPROWADZENIE

Nowoczesne trendy w kształceniu zawodowym w językach obcych przyszłych specjalistów w specjalnościach niejęzykowych są ważnym aspektem rozwoju szkolnictwa wyższego w kontekście globalizacji i internacjonalizacji przestrzeni edukacyjnej. Integracja Ukrainy z europejską przestrzenią edukacyjną wymaga poszukiwania skutecznych metod i podejść do nauczania języków obcych, kształtowania kompetencji społeczno-kulturowych oraz rozwoju profesjonalnego szkolenia językowego w środowisku wielokulturowym.

Materiały konferencyjne „Nowoczesne trendy w kształceniu językowym przyszłych specjalistów w specjalnościach niejęzykowych w przestrzeni wielokulturowej” zawierają badania naukowe, analizy i praktyczne przeglądy odzwierciedlające najnowsze osiągnięcia w dziedzinie edukacji obcojęzycznej. Do udziału w konferencji zaproszeni zostali naukowcy, pracownicy akademicy, tłumacze, nauczyciele, studenci studiów podyplomowych i licencjackich, którzy zaprezentowali własne badania dotyczące nauczania języków obcych w szkołach wyższych i średnich, komunikacji międzykulturowej, mobilności akademickiej i innowacyjnych metod nauczania.

Znaczenie konferencji polega na konsolidacji krajowych zasobów intelektualnych w dziedzinie szkolnictwa wyższego oraz promowaniu rozpowszechniania badań nad kształceniem języków obcych wśród społeczności akademickiej Ukrainy i międzynarodowej społeczności naukowej. Materiały konferencyjne obejmują szeroki zakres zagadnień, w tym językowy obraz świata, komunikację międzykulturową, nowoczesne podejścia do kształtowania kompetencji komunikacyjnej w języku obcym, innowacyjne metody nauczania i perspektywy zastosowania europejskich doświadczeń edukacyjnych w Ukrainie.

Materiały konferencyjne przedstawiają 50 badań naukowych i praktycznych przeprowadzonych przez uczestników z różnych instytucji edukacyjnych Ukrainy i świata.

Konferencja zgromadziła 63 uczestników z 26 ukraińskich instytucji edukacyjnych, w tym Instytutu Marynarki Wojennej, Międzyregionalna Akademia Zarządzania Personalem, Narodowy Uniwersytet „Odeska Akademia Morska”, Kijowski Instytut Politechniczny im. Igora Sikorskiego, Państwowy Uniwersytet Infrastruktury i Technologii, Narodowy Uniwersytet „Akademia Kijowsko-Mohylańska”, Państwowe Przedsiębiorstwo Niekomercyjne Państwowy Uniwersytet „Kijowski Instytut Lotnictwa”, Kijowski Uniwersytet Metropolitalny im. Borysa Grinczenka, Miejska Instytucja „Charkowska Akademia Humanitarno-Pedagogiczna”, Drohobycki Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Iwana Franki, Charkowski Narodowy Uniwersytet Spraw Wewnętrznych, Czerkaski Państwowy Zawodowy Koledż Biznesowy, Dnieprowski Państwowy Uniwersytet Spraw Wewnętrznych, Centralny Ukraiński Uniwersytet Państwowy im. Władimira Wynnyczenka, Tarnopolski Narodowy Uniwersytet Medyczny im. I. Ya. Horbaczewskiego, Tarnopolska Szkoła Specjalistyczna I-III Stopnia nr 7 z Zaawansowanym Studium Języków Obcych, Winnicki Narodowy Uniwersytet Rolniczy, Kijowski Narodowy Uniwersytet Lingwistyczny, Hluchowski Agrotechniczny Koledż Zawodowy Sumskiego Narodowego Uniwersytetu Rolniczego, Wolyński Narodowy Uniwersytet im. Lesi Ukrainki, Instytut Sił Morskich Narodowego Uniwersytetu „Akademia Morska w Odessie”, Państwowy Uniwersytet Infrastruktury i Technologii.

Oprócz tego, w wydarzeniu wzięli również udział przedstawiciele siedmiu zagranicznych uczelni: International Academy of Applied Sciences (Lomza, Poland), Tokyo University of Foreign Studies (Tokyo, Japan), Westminster University (London, United Kingdom), Bahcesehir College Bademli Campus (Bursa, Turkey), Université Po Aix-en-Provence (Aix-en-Provence, France), Institut d'Etudes Politiques (I.E.P.) (de Lyon, France) and Tokyo University. Faculty of Law and Business Law (Tokyo, Japan).

Organizatorzy mają nadzieję, że niniejszy zbiór posłuży jako cenne źródło informacji dla badaczy, nauczycieli, studentów i wszystkich zainteresowanych edukacją języków obcych i szkoleniami zawodowymi w globalnej przestrzeni edukacyjnej. Wyrażają również szczerą wdzięczność wszystkim uczestnikom konferencji za ich wkład w rozwój dyskursu naukowego i współpracy międzynarodowej.

Rada redakcyjna

INTRODUCTION

Modern trends in foreign language professional training of future specialists in non-linguistic fields are a crucial aspect of higher education development in the context of globalization and the internationalization of the educational space. Ukraine's integration into the European educational space necessitates the search for effective methods and approaches to foreign language teaching, the formation of sociocultural competence, and the development of professional foreign language training for specialists in a multicultural environment.

The scientific proceedings of the conference *"Modern Trends in Foreign Language Professional Training of Future Specialists in a Multicultural Space"* include research studies, analytical reviews, and practical overviews reflecting the latest achievements in the field of foreign language education. Scholars, researchers, translators, teachers, postgraduate students, and master's students were invited to participate in the conference and present their scientific developments on topics such as foreign language teaching in higher education, intercultural communication development, academic mobility, and innovative teaching methods.

The significance of the conference lies in the consolidation of national intellectual resources in higher education and in promoting the dissemination of scientific research on foreign language training among the academic community in Ukraine and the international scientific community. The conference materials cover a wide range of topics, including the linguistic worldview, intercultural communication, modern approaches to the formation of foreign language communicative competence, innovative teaching methods, and prospects for applying European educational experience in Ukraine.

The conference proceedings present 50 scientific and practical oriented findings of participants from various educational institutions in Ukraine and abroad. The conference brought together 63 participants from 26 Ukrainian educational institutions, including the Naval Institute, Interregional Academy of Personnel Management, National University "Odesa Maritime Academy," Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute, State University of Infrastructure and Technologies, National University "Kyiv-Mohyla Academy," State University "Kyiv Aviation Institute," Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Municipal Institution "Kharkiv Humanitarian-Pedagogical Academy," Ivan Franko Drohobych State Pedagogical University, Kharkiv National University of Internal Affairs, Cherkasy State Business College, Dnipro State University of Internal Affairs, Central Ukrainian State University named after Volodymyr Vynnychenko, I. Ya. Horbachevsky Ternopil National Medical University, Ternopil Specialized School I-III Degrees No. 7 with Advanced Study of Foreign Languages, Vinnytsia National Agrarian University, Kyiv National Linguistic University, Hlukhiv Agrotechnical Vocational College of Sumy National Agrarian University, Lesya Ukrainka Volyn National University, Naval Institute of the National University "Odesa Maritime Academy," and the State University of Infrastructure and Technologies.

Additionally, representatives from seven foreign universities participated in the event: International Academy of Applied Sciences (Lomza, Poland), Tokyo University of Foreign Studies (Tokyo, Japan), Westminster University (London, United Kingdom), Bahcesehir College Bademli Campus (Bursa, Turkey), Université Po Aix-en-Provence (Aix-en-Provence, France), Institut d'Etudes Politiques (I.E.P.) (de Lyon, France) and Tokyo University. Faculty of Law and Business Law (Tokyo, Japan).

The organizers hope that this collection will serve as a valuable source of information for researchers, educators, students, and all those interested in foreign language education and professional training in the global educational space. They also express their sincere gratitude to all conference participants for their contributions to the development of scientific discourse and international cooperation.

Editorial Board

ВСТУП

Сучасні тенденції іншомовної професійної підготовки майбутніх фахівців немовних спеціальностей є важливим аспектом розвитку вищої освіти у контексті глобалізації та інтернаціоналізації освітнього простору. Інтеграція України до європейського освітнього простору зумовлює необхідність пошуку ефективних методів та підходів до навчання іноземних мов, формування соціокультурної компетентності, а також розвитку професійної іншомовної підготовки фахівців у полікультурному середовищі.

Науковий збірник конференції «Сучасні тенденції іншомовної професійної підготовки майбутніх фахівців немовних спеціальностей в полікультурному просторі» містить наукові дослідження, аналітичні та практичні огляди, що відображають останні досягнення у сфері іншомовної освіти. До участі у конференції були запрошені науковці, науково-педагогічні працівники, перекладачі, вчителі, аспіранти та магістранти, які представили власні наукові розробки з питань викладання іноземних мов у вищій та середній школі, розвитку міжкультурної комунікації, академічної мобільності та інноваційних методів навчання.

Значення конференції полягає у консолідації національних інтелектуальних ресурсів у сфері вищої освіти та сприянні поширенню наукових досліджень, присвячених іншомовній підготовці, серед академічної спільноти України та міжнародної наукової громадськості. Матеріали конференції охоплюють широке коло питань, зокрема мовну картину світу, міжкультурну комунікацію, сучасні підходи до формування іншомовної комунікативної компетентності, інноваційні методи викладання та перспективи застосування європейського освітнього досвіду в Україні.

У збірнику матеріалів конференції представлено 50 досліджень наукового та практичного змісту, проведених учасниками з різних навчальних закладів України та світу. У конференції взяли участь 63 учасника із 26 українських закладів освіти, серед яких: Інститут Військово-Морських Сил, Міжрегіональна академія управління персоналом, Національний університет «Одеська морська академія», КПІ ім. Ігоря Сікорського, Державний університет інфраструктури та технологій, Національний університет «Києво-Могилянська академія», ДНП Державний університет «Київський авіаційний інститут», Київський Столичний Університет імені Бориса Грінченка, Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія», ДДПУ імені Івана Франка, Харківський національний університет внутрішніх справ, Черкаський державний фаховий бізнес-коледж, Дніпровський державний університет внутрішніх справ, Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка, Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського, Тернопільська спеціалізована школа I-III ступенів № 7 з поглибленим вивченням іноземних мов, Вінницький національний аграрний університет, Київський національний лінгвістичний університет, Глухівський агротехнічний фаховий коледж Сумського національного аграрного університету, Волинський національний університет імені Лесі Українки, Інститут Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія», Державний університет інфраструктури та технологій.

Окрім того, у заході взяли участь представники семи зарубіжних університетів: Міжнародна академія прикладних наук в Ломжі (Ломжа, Республіка Польща), Токійський університет іноземних мов (Токіо, Японія), Вестмінстерський університет (Лондон, Велика Британія), Коледж Бахчешехір Кампус Бадемлі (Бурса, Туреччина), Університет По Екс-ан-Прованс (Екс-ан-Прованс, Франція), Інститут політичних досліджень (І.Е.Р.) (Ліон, Франція), Токійський університет. Факультет права та бізнес-права (Токіо, Японія).

Організатори сподіваються, що цей збірник стане корисним джерелом інформації для науковців, викладачів, студентів та всіх, хто цікавиться питаннями іншомовної освіти та професійної підготовки фахівців у глобальному освітньому просторі та стане цінним внеском у розвиток науки та сприятиме подальшій співпраці між науковцями з різних країн.

Щира подяка всім учасникам конференції за їхній внесок у розвиток наукової дискусії та міжнародного співробітництва.

Редакційна колегія

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ВЛАСНИХ НАЗВ З ІСПАНСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ

Бобчинець Любов Іванівна,

канд. філол. наук,
доцент кафедри іспанської і новогрецької філології та перекладу,
Київський національний лінгвістичний університет,
м. Київ, Україна,
blinfo@ukr.net

Переклад власних назв є важливим завданням перекладача для точного відтворення експліцитного змісту й додаткових імпліцитних відтінків смислу. Актуальність теми пов'язана з необхідністю перекладу нових комерційних назв, літературних героїв тощо, де перекладач творчо підходить до перекладу і може запропонувати новий варіант перекладу, який буде використовуватися як еквівалент і надалі.

Мета нашого дослідження полягає в описі способів і особливостей перекладу власних назв з іспанської мови на українську, у рекомендаціях урахування лексико-граматичних особливостей власних назв при перекладі.

Матеріал дослідження включає топоніми, антропоніми, комерційні назви, приклади та способи їх перекладу. Методи дослідження – опис типів перекладу, аналіз перекладацьких особливостей власних назв.

Результати та обговорення. При перекладі власних назв з іспанської мови на українську зазвичай застосовується транскрипція, у той час як перекладаючи українські власні назви іспанською мовою, використовується транслітерація. Окрім цього, можуть застосовуватися лексичні трансформації: конкретизація, генералізація, пермутація, модуляція, синонімічний переклад, описовий переклад. Мультитрансформаційний принцип є поєднанням двох або більше трансформацій при відтворенні однієї одиниці перекладу [1, с. 206].

Антропоніми, як правило, транскрибуються. Відповідності літер і звуків не завжди легко передати, особливо, коли нема повного відповідника, а тільки частковий, оскільки фонетичні властивості звуків у мові перекладу й мові оригіналу не є ідентичними. Так, наприклад, міжзубний звук [θ] в іспанській мові при перекладі передається як *s*, іноді з: Лопес, Гонзалес, Санчес або Лопез, Гонзалез, Санчез. Якщо перекладач вирішив вживати варіант Лопез, він повинен дотримуватися цього варіанту у всьому документі або групі документів, де згадується прізвище.

Антропоніми вживаються у текстах різних стилів і жанрів і їх правильна передача є важливою в літературних творах та рекламі, де вони можуть відігравати не тільки ідентифікуючу, а й оцінну функції. При перекладі необхідно враховуватися граматичні правила вживання власних назв. На особливу увагу заслуговують іспанські імена (*Antonio*, *María*, *Pedro*, etc.) та прізвища у множині: *los López*, *los Fernández* – Лопеси, Фернандеси або сім'я Лопесів, сім'я Фернандесів, або сім'я Лопес, сім'я Фернандес. Слід враховувати можливу варіативність вживання іспанських прізвищ: *algunos Saavedra* о *algunos Saavedras*. Слід звернути увагу на граматичні правила формування множини прізвищ в іспанській мові, особливо на виключення або незмінні у множині прізвища, такі як *los Fernández*, *los Borges*,

los Alonso, los Escobar. Коли мова йде про династії, зберігається множина: *los Borbones, los Médicis, los Capetos*. В українській мові теж можливе вживання прізвищ у множині (Бурбони) або в однині (Медічі), хоча згідно італійської мови це множина. Іноземні прізвища передаються в іспанській мові за допомогою артиклів, у той час як прізвище залишається в однині (*los Reagan, los Harrison, los Schneider*). Варіювання і можливість утворення множини іноземних прізвищ в іспанській мові залежить від графічних і фонетичних особливостей. Якщо графічна і фонетична форми схожі на відповідні іспанські, утворення множини є більш вірогідним: *los Sousas, los Nixons* [4]. Українська мова є дуже гнучкою щодо утворення множини прізвищ: Фернандеси, Борхеси, Ніксони тощо. Перекладачу слід враховувати при перекладі з іспанської мови також те, чи є прізвище іспанським, чи іноземним. Окремої уваги потребує розмежування однини й множини в іспанських прізвищах, які при формуванні множини співпадають в однині й множині, наприклад, *los Calvos* (від *Calvos*), *los Calvos* (від *Calvo*), *los Moros* (від *Moros*), *los Moros* (від *Moro*). Це особливо важливо для уникнення помилок перекладу, коли прізвища вживаються в однині й множині в офіційних документах або інших типах текстів.

У сучасній іспанській мові зберігається тенденція до транслітерації іноземних антропонімів: *Henry Miller, Marie Curie*. Раніше вживалися відповідники з урахуванням адаптації до іспанської мови: *Juana de Arco* (de *Jeanne d'Arc*), *Martín Lutero* (de *Martin Luther*), *Alberto Durero* (de *Albrecht Dürer*) [5]. Те ж саме можна сказати і про українську мову: імена історичних осіб перекладалися (*Карл Великий, Людовик XIV*), а зараз панує тенденція до збереження оригінальної вимови, тобто використання транскрипції (*Король Феліне / Король Філіп*).

Окрім імен та прізвищ, прізвиська є власними назвами, що виконують смислову функцію, тому слід враховувати лексичне значення, контекстуальні й стилістичні характеристики прізвиська. Важливо передати значення прізвиська й створити відповідник у мові перекладу. Якщо проаналізувати твір Мігеля Делібеса «Дорога», прізвиська не тільки називають, а характеризують людину, її фізичні або психологічні особливості, риси характеру. Важливо передати авторський задум у створенні відповідника в мові перекладу. Мігель Делібес пояснює в романі мотивацію прізвиська, що полегшує роботу перекладача, який може прочитати мотивування власної назви і точно відтворити смислові й стилістичні характеристики прізвиська. Наприклад, прізвисько *Guindilla* (Вишенька) мотивоване тим, що у жінок були червоні обличчя: *Guindilla mayor* – Старша Вишенька, *Guindilla menor* – Молодша Вишенька (старша і молодша сестри), *el Manco* (Безрукий) тощо. Складність перекладу прізвиська або прізвища літературного героя може бути пов'язана з подвійним сенсом [3, с. 77], для розуміння якого перекладач повинен зрозуміти авторський задум або ідею твору.

Власні назви є багатогранним явищем у перекладацькій діяльності, які не завжди легко передати при перекладі. Особливого підходу потребує гра слів, що базується на омонімії власної та загальної назви. Якщо перекладач стикається з омонімами у мові оригіналу, для яких нема відповідників у мові перекладу, гра слів є неперекладною, і її слід замінити іншим стилістичним засобом (метафорою, римою, персоніфікацією тощо). Слід враховувати смислове й функціональне навантаження власних назв. Якщо прізвисько є комічним у мові оригіналу, слід зберегти й відтворити комічність у мові перекладу.

Географічні назви не завжди однаково вмотивовані у мовах перекладу й оригіналу. Іспанський відповідник *Пиренейського півострову* є *Península Ibérica*. *Ла Манча* іспанською передається як *Canal de la Mancha*. Слід звертати увагу на написання артиклів у власних

назвах з маленької або великої літери: *Castilla-La Mancha, La Mancha, Canal de la Mancha, O Coruña, los Moros*.

Щодо топонімів, як в іспанській, так і в українській мовах у множині вживаються гори (*los Alpes, los Andes, los Pirineos*), архіпелаги (*las Baleares, las Filipinas, las Antillas, las Galápagos, las Canarias*) та країни (*Emiratos Árabes Unidos, Países Bajos, Estados Unidos*).

Якщо брати до уваги функціональні характеристики власних назв, зазвичай головною функцією виступає ідентифікуюча або орієнтуюча. Щодо оцінної функції, вона стосується перш за все власних назв, що є прізвиськами, які можуть характеризувати літературних персонажів або героїв народної творчості, тобто виступати реаліями, які потребують осмислення й перекладу з урахуванням семантичного навантаження власної назви. Перекладачу слід творчо підійти до перекладу вищезазначених типів власних назв.

При перекладі офіційних власних назв на позначення установ, організацій, інституцій, університетів, академій, міністерств тощо, слід звернути увагу на вживання артиклів і на можливу варіативність при перекладі.

Окрім транскрипції та транслітерації можна використати калькування, транспозицію та описовий переклад. У перекладі рекламних текстів застосовується термін транскреція (від англ. *transcreation: translation + creation* та ісп. *transcreación translation + creación*), тобто креативний переклад, оскільки дослівний переклад прізвиськ «що говорять», не є завжди можливим з урахуванням лексико-граматичних особливостей мов оригіналу й перекладу. Переклад комерційних назв вимагає такого творчого підходу. У більшості випадків комерційні назви не перекладаються, а застосовується транскрипція або транслітерація. Переклад використовується для милозвучності або для простішої вимови, наприклад, в іспанській мові *Alcampo* замість *Auchan*.

Рід комерційних назв в іспанській мові залежить від загальної назви предмету чи продукту. Наприклад, *Yamaha* в іспанській мові жіночого роду, оскільки власна назва мотоцикл є жіночим родом. Автомобіль *Toyota* є чоловічого роду, оскільки загальна назва є чоловічого роду. Тобто візуально власна назва може виглядати як іменник жіночого роду згідно граматичних правил іспанської мови, хоча за нею стоїть загальна назва чоловічого роду, що є детермінуючим у виборі роду власної назви. В іспанській мові комерційні назви мають множину: *los Toyotas, las Yamahas, los Mercadonas, los Zaras*. В українській мові рід власної назви не залежить від роду загальної назви, яку вона ідентифікує. Відсутність артикля в українській мові спрощує вживання власних назв. Комерційні назви представлені зазвичай в однині разом з загальною назвою: *магазини Меркадона*, а не *Меркадони*.

Варто зазначити, що однина та множина при перекладі не співпадають у мові оригіналу та в мові перекладу. Так, наприклад в іспанській мові, не змінюється комерційна назва в множині, а тільки додається артикль у множині: *los Seat, los Fiat, los Carrefour*. В українській мові можна утворити множину: *сеати, фіати, карефури*. Деякі назви є незмінними в множині як в іспанській, так і в українській мовах: *los Peugeot, los Renault* – *пежо, рено*.

Назви премій або премійованих осіб передаються в українській мові з вживанням загальних назв: *нобелівські лауреати (лауреати Нобелівської премії) з літератури* – *los nobeles de literatura*.

Висновок. При перекладі власних назв не завжди використовується транскрипція або транслітерація, особливо при перекладі прізвиська або комерційної назви, де необхідно переосмислення і адаптація до культурних реалій і мовних асоціацій, оскільки переклад – це

міст між двома культурами [2, с. 23]. Перекладач може застосовувати транскреацію або креативний переклад, урахувавши лексико-семантичні характеристики власної назви.

Перспективи подальших досліджень полягають у порівняльному аналізі перекладу власних назв, особливо антропонімів і комерційних назв, для виявлення найбільш творчих і популярних перекладацьких трансформацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Снопок, Д. (2023) Переклад власних назв у функції історичних термінів з англійської мови на українську мову на матеріалі історичної енциклопедії Джереми Блека «Історія світу від найдавніших часів до сьогодення». VII Всеукраїнська наукова конференція «МОВНИЙ ПРОСТІР СУЧАСНОГО СВІТУ», 26 травня 2023 р., Національний Університет «Києво-Могилянська академія», с. 205–209.
2. Donato Ramírez, C. (2020) Traducción de nombres fantásticos: Animales fantásticos y dónde encontrarlos. Trabajo Fin de Grado. Universidad Complutense de Madrid.
3. González García, A. (2017) La Traducción de los nombres propios: estudio del caso de la serie de televisión *Juego de tronos*. Trabajo Fin de Grado. Universidad de Valladolid, Soria.
4. El plural de los nombres propios. RAE. (2024) Retrieved from: <https://www.rae.es/buen-uso-espa%C3%B1ol/el-plural-de-los-nombres-propios> (accessed 02.02.2025)
5. Transferencia y traducción de antropónimos extranjeros. *Ortografía española* (2019) Retrieved from: <https://www.rae.es/ortograf%C3%ADa/transferencia-y-traducci%C3%B3n-de-antrop%C3%B3nimos-extranjeros> (accessed 07.02.2025)

ЗАСТОСУВАННЯ ОНЛАЙН-СИМУЛЯЦІЇ НА ФІЗИЦІ ТА МАТЕМАТИЦІ – ОДНА З ПРИЧИН ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Брославська Галина Михайлівна,

канд. пед. наук, доцент кафедри математики та фізики,
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради,
м. Харків, Україна,
broslavska2010@gmail.com

Освітні технології, інструменти, засоби навчання розвиваються та оновлюються надзвичайно швидко, адже їх створюють не тільки інженери-програмісти, а також педагоги, здобувачі освіти на заняттях із інформатики та в позааудиторний час. Саме ці постійні зміни, удосконалення дають можливість викладачам закладів освіти застосовувати в освітньому процесі більш сучасні анімації – онлайн-симуляції, проводити заняття із математики та фізики якісно й організовано.

На жаль, проблемою сьогодення є те, що багато освітян: не спроможні самостійно створювати навчальні анімації, симуляції через незнання існуючих комп'ютерних програм та додатків, які призначені для цього; не встигають опанувати всього, що пов'язано із цим процесом через стрімкий розвиток інформаційних технологій, тому використовують на своїх заняттях, при проведенні позааудиторних заходів готові флеш-анімації, симуляції.

Експерименти та моделювання – найефективніший спосіб навчання здобувачів освіти. Провівши опитування учасників навчального процесу щодо того, що запам'ятовується ними найкраще, зробили висновок: те, що вони роблять самі. У сьогоdnішніх умовах дистанційного навчання, коли відчувається нестача лабораторних приладів та інструментів онлайн-симуляції створюють нові можливості для свідомого та ефективного навчання. За допомогою онлайн-симуляцій можна проводити експерименти та моделювати у віртуальному середовищі реальну ситуацію відповідно до навчальної мети під час вивчення певної теми з математики чи фізики.

Надзвичайно актуальною та демонстраційною платформою із симуляторами, яка допомагає здобувачам освіти у вивченні фізики та математики є платформа Phet, на якій розміщено понад 1,5 мільярдів науково обґрунтованих безкоштовних симуляцій із математики та наук про природу (фізики, хімії, біології, вивчення Землі), на сьогодні: тільки 128 із них адаптовані українською мовою [1].

Але ця проблема не заважає освітянам проводити цікаві заняття та позааудиторні заходи із математики та фізики, заохочувати здобувачів освіти до більш глибокого вивчення цих дисциплін.

Наприклад під час вивчення теми «Рівняння стану газу. Ізопроекти» (рис. 1) ми за допомогою симуляції можемо пояснити: зміну тиску, об'єму чи температури, якщо хоча б одну з них чисельно збільшити чи зменшити, суть кожного з ізопроектів тощо.

Для моделювання доступні численні інструменти: у вигляді кнопок, перемикачів, важелів, віртуальних вимірювальних приладів у кожній окремій симуляції. Робота з цими інструментами дозволяє досліджувати причинно наслідкові зв'язки і аналізувати закономірності шляхом віртуального моделювання.

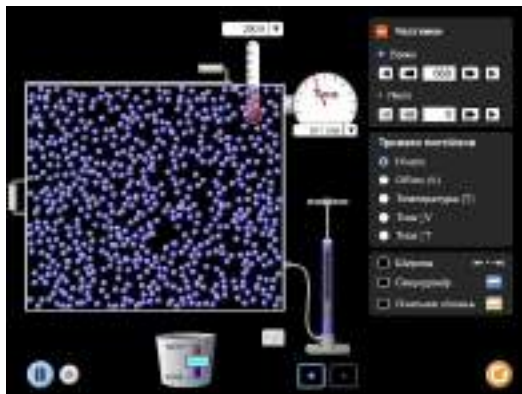

Рис. 1. Вивчення теми «Рівняння стану газу. Ізопроези»

Віртуальний фізичний експеримент під час вивчення фізики можна ефективно використовувати на всіх етапах реального фізичного експерименту. Зокрема у вигляді демонстраційних дослідів, наприклад: вивчення явища відбивання та заломлення світла, явище повного відбивання світла (рис. 2) тощо.

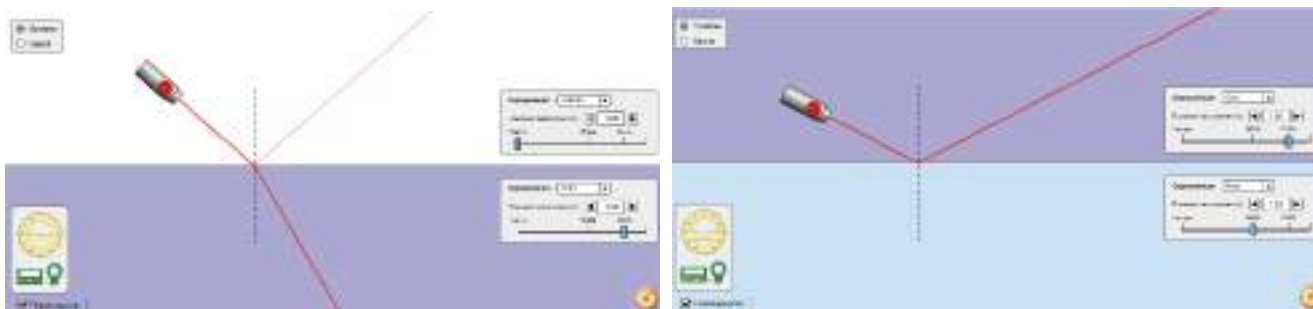

Рис. 2. Вивчення явищ відбивання та заломлення світла

Віртуальні онлайн-симуляції можна ефективно використовувати під час проведення лабораторних та експериментальних робіт, розв'язування задач, проведення фізичного практикуму. При цьому віртуальний експеримент може бути одночасно засобом пізнання, тренажером та засобом контролю рівня знання матеріалу теми здобувачами освіти.

Віртуальний фізичний експеримент дозволяє: вивчати складні для сприйняття фізичні явища на рівні доступному для їх розуміння. Наприклад, при вивченні теми «Фотоефект. Закони фотоефекту» зрозуміло як відбувається «виривання» із поверхні речовини фотоелектронів під впливом світла певної частоти.

Після цих демонстрацій здобувачі освіти краще розуміють поняття «явище фотоефекту», «робота виходу», «червона межа фотоефекту» тощо.

Автор на заняттях із математики також користується онлайн-симуляціями (рис. 3), особливо, коли вивчаємо теми пов'язані: з векторами; з побудовою графіків функції, визначення області визначення функції, її множини значень, монотонності, побудови графіка функції за допомогою геометричних перетворень тощо для кращого розуміння здобувачами освіти цих тем.

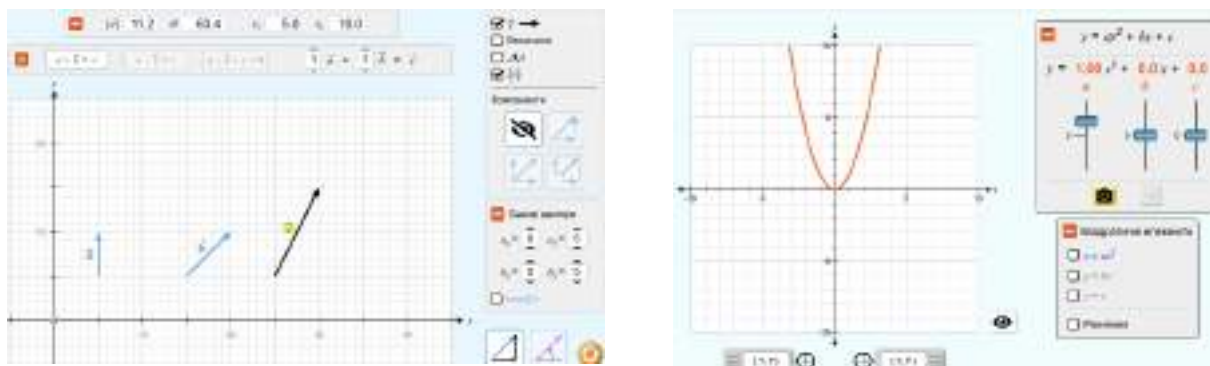

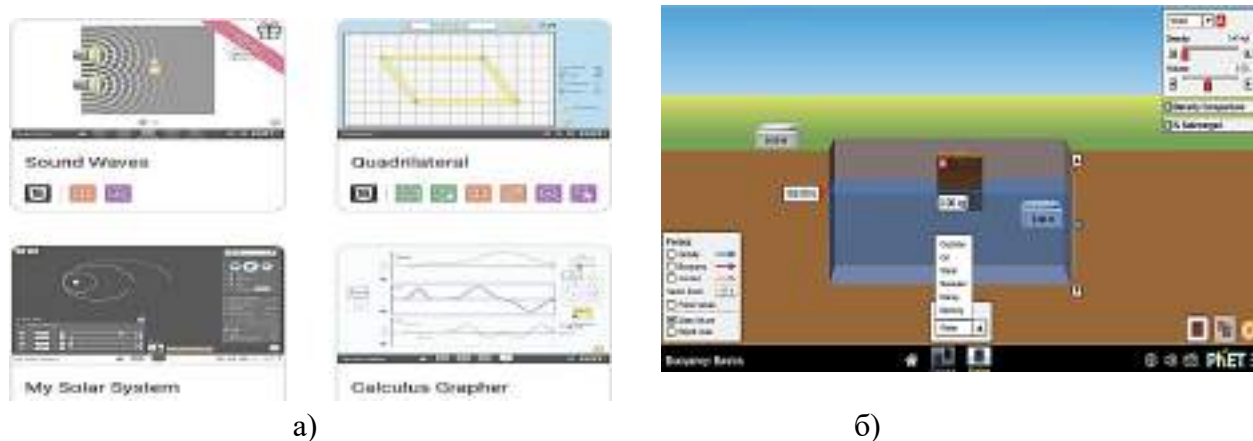
Рис. 3. Використання онлайн-симуляцій на математиці

Більшість симуляцій створені та пояснюються англійською мовою (рис. 4 а), б)), тому для кращого розуміння процесів, які відтворюють онлайн-симуляції добре було б не тільки нашим здобувачам освіти приділяти вивченню цієї міжнародної, найбільш використовуваної мови, а також педагогам, які збираються використовувати їх на своїх заняттях.

Запропоновані симуляції, на нашу думку, можна також використовувати на заняттях із іноземної мови для вивчення нових слів, пов'язаних із різними темами, що стосуються математики, фізики, біології, хімії тощо.

На інтегрованих заняттях також можна розглядати онлайн-симуляції під час отримання знань із якоїсь вище згадуваної освітньої компоненти, але із умовою, що здобувач освіти буде обмінюватися своїми напрацюваннями із іншими учасниками освітнього процесу англійською мовою.

Це буде стимулом для вивчення іноземної мови, вміння спілкуватися та розкривати свої думки тощо. Викладач із фізики чи математики робить висновок щодо правильності суджень студента із теми, яка ним вивчається, а викладач іноземної філології прослуховує вимову слів, що стосується теми навчання, виправляє її.

а)

б)

Рис. 4. Симуляції на англійській мові

Інтерактивні онлайн-симуляції – важливий, потенційний інструмент для реального впливу на освіту майбутнього та її покращення. Їх можна використовувати на заняттях, при виконанні домашніх завдань. Здобувачі освіти можуть працювати з ними самостійно. Вони є у вільному доступі в Інтернеті, їх легко завантажити, легко з ними навчатися. Онлайн-симуляції перекладаються на різні мови, їх використовують десятки мільйонів студентів по всьому світу.

Засновник проекту Phet Карл Віман (відомий американський фізик, лауреат Нобелівської премії із фізики в 2001 році, якого протягом тривалого часу хвилювала освіта і необхідність її покращити в країні і світі) вважає, що «проект Phet досяг великих успіхів, але ще багато чого треба зробити, у нього є багато майбутніх можливостей» [3]. У найближчі десятки років, сподівається науковець, він розшириться, щоб охопити ширші сфери математики та природничих наук і на набагато ширших рівнях, ніж це відбувається зараз.

«PhET симуляції розроблено з використанням наступних принципів проектування:

- спонукати до наукових досліджень;
- забезпечувати інтерактивність;
- робити невидиме видимим
- демонструвати наочно мисленнєві процеси
- включати декілька видів репрезентації (наприклад, рух самих об'єктів, графіки і діаграми, вимірювальні прилади і цифри тощо);
- використовувати те, що відбувається в реальному світі;
- надавати користувачам мінімальні інструкції щодо використання, щоб спонукати їх до самостійних досліджень;
- створювати симуляції, які можуть бути гнучко використані в багатьох навчальних ситуаціях» [2].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Перекладені симуляції. URL: <https://phet.colorado.edu/uk/simulations/translated>
2. Про PhET. URL: <https://phet.colorado.edu/uk/about>
3. Carl Wieman: Why I Donated to PhET.
URL: <https://www.youtube.com/watch?v=N17IM7LspU8>

ВИВЧЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ГРАМАТИКИ ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Винарчик Марія Петрівна,

канд. пед. наук,
доцент кафедри німецької та французької мов
і методики їх навчання,
ДДПУ імені Івана Франка,
м. Дрогобич, Україна,
vynarchyk.m@gmail.com

Тенденція до реалізації комунікативного підходу у викладанні іноземних мов особливо чітко окреслилась останніми роками. Це зумовлено тими подіями суспільного життя, які спричинили активне переміщення людей різних країн по світу. Вітчизняні і зарубіжні дослідження з граматики французької мови спрямовані на висвітлення морфологічних, семантичних і синтаксичних функцій частин мови та на їх практичне використання. Серед наукових праць є великий відсоток досліджень, присвячених проблемі комунікативної граматики французької мови. Необхідність досягнення мовних рівнів A1/A2, B1/B2, C1/C2 відповідно до загальновизнаного європейського документа CECR (Cadre européen de référence pour les langues), спонукала педагогів до пошуків якісно нових сучасних методик, які б дозволили не тільки учням, але й людям старшого віку вільно спілкуватися іноземною мовою. Ефективне викладання і навчання комунікативної граматики для студентів немовних спеціальностей забезпечує цілий комплекс знань, вмінь та навичок:

Таблиця 1

Необхідні знання і вміння з граматики відповідно до мовних рівнів

A1/A2	вміння говорити простими реченнями, вільно, не напружено, в природному темпі, без затяжних пауз для пошуку лексичних одиниць і модельних фраз; знання правил вживання дієслів в Indicatif (Présent, Imparfait, Passé composé, Futur simple)
B1/B2	вміння вести діалог, сприймати, відтворювати і створювати діалогічні висловлювання різних видів, типів і жанрів; навички граматично правильно оформлювати усні і писемні монологічні висловлювання; знання правил вживання дієслів в Conditionnel Présent і Conditionnel Passé
C1/C2	вміння зіставляти граматичні явища французької мови з їх еквівалентами в рідній; вміння аналізувати граматичні явища мови, що вивчається; вміння самостійно поповнювати свої знання з граматики; знання часових форм дієслів в Indicatif, Conditionnel, Impératif; вживання дієслів в Subjonctif Présent і Subjonctif Passé

“Вправи при вивченні граматики розглядаються як необхідний фактор навчання мови, що базується на постійному повторенні правил орфографії, пунктуації, словникового запасу. Вони побудовані згідно з дидактичним принципом “від простого до складного”, що зумовлює виконання системи вправ від пред’явлення зразка-моделі, імітації, відпрацювання

зразка на інших структурах аж до вправ, що мають творчий характер. Усі вправи можна поділити на три основні типи:

- тренувальні, які служать для закріплення вивченого матеріалу;
- творчі, спрямовані на формування вмінь і навичок спонтанної мови;
- контролюючі, створені для виявлення рівня сформованості знань, умінь та навичок.

Важливим є другий тип вправ, тому що саме вони передбачають розвиток умінь і навичок правильного використання мовленнєвих структур у комунікативних контекстах” [с. 134].

Усі аспекти мовленнєвої діяльності – монологічне і діалогічне мовлення, читання, письмо, аудіювання, тісно пов'язані між собою. Роль граматики в процесі оволодіння іноземною мовою залишається надзвичайно важливою і в сучасній практиці викладання французької мови посідає своє чітко окреслене місце, позаяк заасвоєний теоретичний і практичний матеріал з граматики має важливу комунікативну цінність. Виконання студентами нефілологічних спеціальностей достатньої кількості вправ на кожному занятті французької мови дає змогу добре засвоїти відмінювання дієслів в чотирьох способах (Indicatif, Conditionnel, Impératif, Subjonctif) та двох станах (Actif, Passif). У процесі реалізації комунікативних підходів до вивчення граматики французької мови здійснюється аналіз фундаментальних понять її граматичної системи:

Відповідно до СЕСР, практичне виконання завдань з граматики передбачає їх перевірку згідно шкали оцінювання. Вона стосується як здатності користувача запам'ятовувати правила з граматики, так і його навичок зосереджуватися на певних граматичних категоріях і явищах під час виконання вправ. Чим вищий мовний рівень (відповідно до шкали від А1 до С2), тим складніші граматичні завдання, а, отже, тим більше помилок може виникати. Концентрація усіх розумових здібностей, знань і вмінь з іноземної мови забезпечує самостійність і творчість в процесі виконання вправ. Дескриптори СЕСР відображають той факт, що рівні А1 – В1 характеризуються необхідністю володіти базовими граматичними знаннями, рівні В1 – В2 потребують поглиблених знань і вмінь. Випадкові неточності, несистематичні помилки можуть виникати, але вони, як правило, не знижують суттєво оцінку. Рівні В2 – С2 вимагають певної мовної майстерності та поглиблених знань з граматики. Саме цей мовний рівень повною мірою забезпечує правильне комунікативне мовлення із вживанням складних фраз і конструкцій, коли комуніканти реалізують граматично коректні висловлювання, а їхні помилки в мовленні не є суттєвими.

Висновки. Досвід показує, що якісне вивчення граматики студентами немовних спеціальностей забезпечується:

- шляхом моделювання ситуацій спілкування, які сприяють кращому розумінню граматичного теоретичного та практичного матеріалу, особливостей його вживання;
- шляхом представлення правил-інструкцій, які полегшують засвоєння форми, значення і функції граматичного явища;
- шляхом висвітлення характерних граматичних понять та явищ з метою виконання відповідних дій;
- шляхом звертання до комунікативного контексту та інших мовних засобів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Винарчик М.П. Полікультурне виховання у контексті білінгвальної освіти / Марія Винарчик // Людинознавчі студії: зб. наук. праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / ред. кол. Т. Біленко (гол. ред.), М. Чепіль (ред. розділу “Педагогіка”) та ін. Вип. 19: Педагогіка. Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2009. С. 104–113.
2. Винарчик М.П. Розвиток білінгвальної освіти у середніх навчальних закладах Франції (70-ті роки ХХ – початок ХХІ століття) [Текст] : дис. канд. пед. наук: [спец.] 13.00.01 “Загальна педагогіка та історія педагогіки” / Винарчик Марія Петрівна; Дрогобицький держ. пед. ун-т ім. Івана Франка. Дрогобич, 2014. 243 с.
3. <https://im.coe.int/cadre-europeen-commun-de-reference-pour-les-langues-apprendre-enseigne/1680a4e270>

ЗІСТАВНИЙ АНАЛІЗ УКРАЇНСЬКИХ ТА ХОРВАТСЬКИХ ФРАЗЕМ З ФІТОНІМОМ «МАК»

Гамалія Віра Миколаївна,

док. істор. наук, професор,
завідувач кафедри історії та філософії науки і техніки,
Державний університет інфраструктури та технологій,
м. Київ, Україна,
vgamaliia@gmail.com

Фразеологізм, фразеологічний зворот, ідіома – це стійке поєднання слів, властиве тільки певній мові. Значення обороту не пов'язано зі значенням слів, що входять до нього. Через втрати сенсу, фразеологізм, ідіому дуже часто, а іноді просто не можливо перекласти дослівно. З цієї причини іноземці відчують труднощі перекладу і розуміння мовного обороту. Водночас такі фразеологізми надають мові дуже яскраві емоційні відтінки [2].

Крім того, оскільки фразеологізми є специфічним засобом відображення світу носіями певної мови, вони відображають довготривалий процес розвитку культури народу, фіксують та передають від покоління до покоління культурні настанови та стереотипи, а також акумулюють знання як про саму людину, її ставлення до навколишнього світу, так і про сам навколишній світ [4].

Отже, лінгвокультурологія як дисципліна вивчає взаємозв'язок мови та культури. Лінгвокультурологічні дослідження дають можливість розкрити картину світу більш різнобарвно, щоб показати багатий духовний світ як людини окремо, так і цілого народу або, навіть, порівняти мовну культуру декількох народів. Вони відтворюють механізми сприйняття та відтворення в мові досвіду попередніх поколінь з метою зрозуміти появу мовних стереотипів в свідомості представників різних лінгвокультурних спільнот [4, с. 284].

Об'єктивно існуюча картина світу відбивається в мові в першу чергу за допомогою слів. Саме вони, як прийнято вважати, безпосередньо пов'язані з предметним світом людини. Особливу роль у створенні мовної картини світу відіграють лексеми з предметно-речовим значенням. При розробці класифікації фразеологічних одиниць за їхнім походженням, більшість дослідників виділяють наступні групи:

1. **Народні звичаї та обряди:** давати гарбуза, облизати макогона, пасти задніх, заварити кашу, як засватаний.

2. **Антична міфологія:** дамоклів меч, гордіїв вузол, ахіллесова п'ята, сізіфова праця, троянський кінь, авгієві конюшні.

3. **Біблійне походження:** око за око, альфа і омега, наріжний камінь, притча во язицех, вавилонське стовпотворіння, випити чашу до дна, камінь спотикання, земля обітована.

4. **Вірування та магичні дії:** напускати ману, замовляти зуби, як рукою зняло, встати на ліву ногу, виносити сміття з хати.

5. **Фразеологізми, що пов'язані із професією, певним фахом або ремеслом:** шитий білими нитками (з мови шевців), змотувати вудки (з мови рибалок), попасти в тон (з мови артистів), здавати позиції (з мови військових), гайки підкрутити (з мови ковалів), товкти воду в ступі (з мови пекарів), з іншої опери (з мови музикантів, співаків).

6. Крилаті вислови як українських, так і світових **письменників та поетів**: останній з могікан (Фенімор Купер). Життя іде, і все без коректур (Л. Костенко).

7. Ознаки та дії, **пов'язані зі світом звірів і птахів**: заяча душа, курям на сміх, птах високого польоту, показувати пазури, кіт наплакав, звити гніздо, розправляти крила.

8. Усталені **казкові звороти**: за тридев'ять земель, по щучому велінню, тримати за хвіст жар-птицю [6].

До окремої групи можна віднести й численні найменування представників рослинного світу, тобто назви дерев, кущів, трав, квітів, овочевих, ягідних та інших культур (дуб, верба, петрушка, фіалка, полуниця, часник, гарбуз тощо). Даного типу фразеологічні одиниці дістали назву фітоніми.

Аналіз складу еквівалентних фітонімів в різних мовах свідчить про суттєві відмінності в уявленнях про природні артефакти, їхні зв'язки та особливості. Порівняння подібних найменувань у різних мовах дає підстави для висновку щодо різного ступеню актуальності однієї і тієї ж реалії у свідомості різних народів. Це ж стосується і представників слов'янської мовної групи. Географічні, історичні, культурні, побутові особливості формування та існування кожної слов'янської мови зумовили характерні відмінності, зокрема, і у фраземах. Таке явище можна чітко простежити, зокрема, за допомогою аналізу фразеологічних зворотів з флористичним компонентом. В якості прикладу розглянемо фразеологізми з фітонімом «мак» в українській та хорватській мовах.

Отже, в українській фразеології зустрічаємо наступні фраземи [5]:

1. **Дуля з маком**. – Абсолютно, зовсім нічого. Уживається для вираження заперечення, незгоди і т. ін.; не буде так, зовсім ні. – *От вам і революція! Скинули царя, а посадили царків. Та й маємо тепер дулю з маком* (Я. Капельгородський).

2. **Задати перцю з маком**. – Сильно лаяти, сварити кого-небудь. – *Тепер він [хлопчик] нам задасть перцю з маком! – сміялася Юлія Цезарівна. – Горластий!* (П. Дорошко)

3. **З маком і з таким**. – І краще, і гірше; усіляко, по-різному. – *Було з маком, було й з таким! Та ніколи не було без віри в перемогу, без любові* (Остап Вишня).

4. **Не з маком**. – Вживається в розумінні «тяжко, погано, сутужно». – *Вони [люди] так і кажуть: – Ну що, пане капітане, не з маком було?* (І. Микитенко).

5. **Як (мов, ніби і т. ін.) маку насіяно**. – В значенні «дуже багато». – *Дівчат мов маку насіяно, для всіх вистачить, ще й про запас залишиться, – правду я кажу? – Правду, – згодився небалакучий шofer на той жарт* (Є. Гуцало).

6. **Ще мак (росте) у голові**. – Характеризує кого-небудь, як молодого, недосвідченого, нерозумного = молоко на губах не висохло. – *Ну, що йому скажеш, коли в нього в голові ще мак росте?* (Ю. Бедзик)

7. **Як за гріш маку**. – Тобто, у розумінні «дуже багато». – *Оце добре! – перехопив Лука, – твоя Марія і моя Марія. Тих Марій на світі – як за гріш маку* (М. Коцюбинський); *Повиправляйте тільки собі друкарські помилки, бо їх там як за гріш маку* (М. Коцюбинський); *Міністрів отих .. зібралось мов на гріш маку* (М. Стельмах).

8. **Як (той) мак начетверо**. – Хтось дуже, надзвичайно бідний. Вживається для підсилення слова «бідний». – *[Настя:] Ой бідний ти, кумочку, бідний! – [Микола:] Ой бідний, кумочко, бідний, як той мак начетверо!* (І. Франко.) *Гивині батьки дуже хотіли бути багатими, але так, щоб усім людям здавалося, що вони бідні, як мак начетверо* (М. Стельмах).

9. **Як мак процвітає (цвіте)**. – Для характеристики когось, як гарного, вродливого, здорового. – *На розпутті кобзар сидить Та на кобзі грає; Кругом хлопці та дівчата – як мак*

процвітає (Т. Шевченко). *Такий зробивсь несміливий, мовчазний, аж жаль бере: чолов'яга, як мур, як мак цвіте, ще краще, ніж парубком був, а якийсь приголомшений* (Дніпрова Чайка). *Хлопці їли, дивилися на Стеньку, а вона цвіла як мак .. Д'ех! до чого була струнка та красива молодиця* (М. Хвильовий).

10. **Як маку (як маком посипано)**. – В значенні «дуже багато». – *А їх же в хаті, як маком посипано...* (М. Зарудний). *Він мав дітей як маку і ані клаттика поля* (М. Коцюбинський). *Здоровенькі були, люди! Та тут вас як маку* (О. Олесь) *На вулиці дівчори – як маку...* (Остап Вишня).

11. **Як після маку (маківки)**. – Міцно, сильно, непробудно, дуже добре (спати). *Вже люди й жать ідуть, а він починає як після маківки!* (П. Куліш). *Переживши наліт, всі .. заснули як після маку* (І. Муратов)

12. **Утерти (втерти, натерти) маку**. – Побити, суворо покарати кого-небудь. – *Меланіє! – озивається Дмитро і повертає дівчину до дійсності. – Хочеш, я зараз вернуся назад і натру маку тому лобуреві, з яким щойно розминулися* (П. Гуріненко). – *За нові його [кавалера] вибрики я такого йому втру маку, що навіки відхочеться йому женитися* (М. Лукаш, пер. з тв. Д. Боккаччо).

13. **Неначе (наче і т. ін.) маком посипано (зі словом «писати»)**. – В розумінні «дуже дрібно». – *Лист написано, наче маком посипано. – А писала [Мелася] – ..неначе мачком посипано* (Г. Квітка-Основ'яненко).

14. **З медом та (з) маком**. – Зі словами «промовити», «сказати» і т. ін. Облесливо, нещиро, удавано доброзичливо і т. ін. – *І чого б пак нам гніватись? Я оце стояла в церкві, та все про те думала. Правда моя, Парасю? – промовила вона аж з медом та маком* (І. Нечуй-Левицький). – *Ох, не поспішайсь, моя дитино, не поспішайсь!* – казала баба з медом та з маком солоденьким голосочком (Б. Грінченко).

15. **Вискочити як голий (козак, Кузьма) з маку**. – Зневажливо – недоречно, невчасно сказати що-небудь, виступити з чимсь або зробити несхвальний вчинок. – *В неї [Меласі] терпець увірвався, і вона вискочила як козак з маку* (І. Нечуй-Левицький); *Тут можна ходити босій. Якби в місті по асфальту пройшла – затюкали б: оце вискочила звідкись як гола з маку! А тут [на плавнях], серед Скарбного, хоч на голову стань, – ніхто не зауважить, не обсміє!* (О. Гончар).

16. **Наїстися маку**. – Здуріти, очманіти. – *Юр'яна пішла за Юрком, та так поволі, що й він здивувався: – Що ти, маку наїлася?! Таж під тобою земля двигить усігди!* (М. Матіос).

Натомість у хорватській мові знаходимо лише декілька фразеологічних зворотів з фітонімом «мак» [8]:

1. **Crven kao mak**. – У значенні «соромитися», «зашарітися».

Варто зазначити, що у хорватській мові значну групу складають фразеологізми, в яких червоний колір має наочну роль. Людське обличчя може почервоніти з кількох причин. Якщо йдеться про гнів чи злість, то його порівнюють із перцем: червоний, як перець; червоний, як баклажан (від сонця, сорому тощо); червоний, як кров; червоний, як троянда; червоний, як гвоздика; червоний, як кавун; червоний, як полуниця.

Почервоніння обличчя, а також колір предмета можна також порівняти (як у наведеній фраземі) з червоною квіткою маку. Якщо це результат сорому або збентеження, його ще іноді порівнюють з помідором (червоний, як помідор) і крабом (червоний, як краб). Візуальний аспект відображається також в ідіомі «crven kao jabuka» (червоний, як яблуко), де

червоність є відображенням доброго здоров'я, і «crven kao krv» (червоний, як кров), тобто для підсилення ефекту інтенсивності забарвлення – «дуже червоний» [3].

2. **Pocrvenjeti kao mak.** – В українській мові маємо аналогічне порівняння: – *Маруся, виїшовши із кімнати, засоромилась – .. почервоніла, що твій мак* (Г. Квітка-Основ'яненко).

Наведений фразеологізм за смисловим наповненням є дуже близьким до попереднього. Тілесні зміни, які в першу чергу проявляються як зміни кольору обличчя та інших частин тіла, іноді відображають несприятливий стан здоров'я організму, але часто також означають бурхливий вияв емоцій.

В даному випадку почервоніння пов'язане з кольором шкіри обличчя і може виникнути найчастіше через сильний емоційний стан або підвищену температуру тіла (червоний, як мак; почервоніти, як мак; червоний, як яблуко тощо) [7].

3. **Istjerati (tjerati) mak na konac.** – В розумінні «вперто і прискіпливо наполягати на своєму, доводити до крайності».

Цей усталений вислів є досить характерним для південно-слов'янської мовної групи та використовується саме для підкреслення наміру довести справу до повного завершення. Дослівного відповідника в українській мові ми, вочевидь, не знаходимо.

Як бачимо, кількість наявних фразеологічних зворотів з даним фітонімом в українській мові значно перевищує число відповідних усталених виразів хорватської мови. Це може свідчити про суттєво більшу роль маку як сільськогосподарської культури для побуту українського народу і, відповідно, має місце значно ширше вживання цього терміну в українській мові у порівнянні з хорватською. З огляду на вищезазначене, цікавим видається з'ясування значення фразеологічних одиниць з флористичними компонентами, більшою мірою притаманних культурним особливостям хорватського народу, таких як «мигдаль», «баклажан», «гвоздика» тощо [9].

Наведені усталені вирази з флористичним компонентом «мак» свідчать про те, що функціональні характеристики хорватських та українських ідіом, контексти їх вживань та додатковий позапонятійний зміст також не співпадають. Отже, проведений компаративний аналіз на прикладі вживання фітоніму «мак» у двох різних слов'янських мовах ще раз доводить, що фразеологічні одиниці є важливими елементами світогляду кожного народу з його унікальною культурою і традиціями, специфікою взаємин у суспільстві, національними особливостями тощо. Їх вивчення є елементом досліджень міжетнічної комунікації та сприяє взаємозбагаченню культур різних народів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоноженко В. М., Гнатюк І. С., Дятчук В. В., Неровня В. Н., Федоренко Т. О. Словник фразеологізмів української мови. Київ. Наукова думка. 2003. 788 с. <https://archive.org/details/slov557/page/364/mode/2up>
2. Каракевич Р. О. Вербалізація фразеологізмів-фітонімів у порівняльному аспекті. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія.* 2021. № 47. Том 1. С. 100–103. <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2021.47-1.25>
3. Макаријоска Л., Павлеска-Георгиевска Б. Фраземите со компонента 'боја' во јужнословенски контекст. *Годишен зборник на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“.* Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 2022. С. 166. <https://journals.ukim.mk/index.php/zbornik/article/download/2519/2102/>

4. Мельник О. А. Фітоніми в структурі фразеологізмів як об'єкт лінгвокультурологічного дослідження. *Сучасні напрямки лінгвістичних досліджень міжкультурної комунікації та методики викладання іноземних мов: Збірник наукових праць*. Житомир, 2012. С. 284–286. <http://eprints.zu.edu.ua/7712/>
5. Словник української мови онлайн. Томи 1-15 (А-П'ЯТЬ). Український мовно-інформаційний фонд НАН України, 2015–2025 <https://sum20ua.com/?page=2760&searchWord=%D1%80%D0%B0%D0%BA&wordid=90273>
6. Фразеологічний словник. *Горох – українські словники*. <https://goroh.pp.ua/%D0%A4%D1%80%D0%B0%D0%B7%D0%B5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F/>
7. Штрбац Г. Фразеологија о човеку и човек у фразеологији. Нови Сад, 2018. 285 с. https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sites/default/files/db/books/978-86-6065-481-8_0.pdf
8. Fink Arsovski Ž., Kovačević B., Hrnjak A. Frazebibliografski rječnik. Zagreb, 2017. – 969 s. http://www.knjigra.hr/wp-content/uploads/2017/12/bibliograf_hrv_fraz-frazeolos_rjec.pdf
9. Turk M., Opašić M. Supostavna raščlamba frazema. *Fluminensia*, god. 20 (2008) br. 1, str. 19–31. <https://hrcak.srce.hr/file/43123>

МЕТОДИКА ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ МАЙБУТНІМИ ПРОФЕСІОНАЛАМИ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ

Глуцька Тетяна Володимирівна,

старший викладач кафедри іноземних мов та перекладу,
ДНП "Державний університет"Київський авіаційний інститут",

м. Київ, Україна,

tetiana.hlutska@npp.nau.edu.ua

Вивчення іноземних мов є одним із ключових аспектів підготовки студентів у сфері туризму. Знання мови відкриває двері до спілкування з клієнтами різних національностей, сприяє кращому розумінню культурних особливостей і допомагає створювати позитивні враження від подорожей.

Одним із викликів для студентів є ефективне запам'ятовування слів та фраз. У цій статті ми розглянемо деякі методи, які радять поліглоти, фокусуючи увагу на одному з них – Goldlist method, та оцінимо їхню ефективність для майбутніх працівників туристичної галузі.

Поліглоти, які володіють кількома мовами, використовують різні техніки для засвоєння нового лексичного матеріалу. Серед них виділяють наступні:

1. Асоціація та візуалізація

Використання асоціації із рідною мовою, предметами чи ситуаціями сприяє ефективному запам'ятовуванню. Наприклад, асоціація з картинкою, з анекдотом або історією, аудіо або відео, зі схожими словами, з реальним досвідом тощо.

2. Контекстне вивчення слів

Слова та фрази краще запам'ятовуються, якщо вони вивчаються в контексті. Наприклад, під час моделювання розмов із клієнтами туристичного агентства можна повторювати типові фрази, такі як: «How can I assist you?» або «What kind of tour are you interested in?»

3. Техніка карток (flashcards)

Цей метод полягає у створенні карток із словом на одній стороні та перекладом чи поясненням на іншій. Для студентів туризму корисно створювати тематичні набори карток (наприклад, «транспорт», «готелі», «туристичні пам'ятки» тощо).

4. Повторення через інтервали

Цей підхід базується на тому, щоб повторювати слова з поступовим збільшенням проміжків часу між повтореннями. Для цього можна використовувати застосунки, такі як Anki.

5. Мовна практика

Поліглоти наголошують на важливості використання нових слів у реальних розмовах. Для студентів сфери туризму це може включати спілкування з іноземцями, участь у мовних клубах або моделювання ситуацій, що виникають на робочому місці [3, 6].

Метод Goldlist, розроблений британським поліглотом Девідом Джеймсом, базується на ідеї, що мозок природним чином запам'ятовує інформацію без активного повторення. Основна ідея методу полягає в тому, щоб записувати нові фрази в зошит, а потім регулярно їх переглядати, фокусуючись лише на тих, які не запам'яталися. Це дозволяє перемістити

слова до довготривалої пам'яті без надмірного напруження [2]. Ця методика передбачає такі кроки:

- Створення списків слів
- У зошиті студент записує список із 20-25 нових лексичних одиниць із перекладом.
- Відкладання на певний час
- Після запису фрази не повторюються протягом 10-14 днів.
- Селекція та скорочення
- Після 'відлежування' лексичні одиниці переглядаються і ті, що запам'яталися природним чином, викреслюються. Решта повторно записується у новий список.
- Циклічне повторення

Процес повторюється кілька разів, але кожного разу зменшується кількість фраз, які залишаються на наступний етап [7].

Які ж переваги та недоліки цього методу? Перевагами є простота та структурованість: метод не потребує додаткових технологій та застосунків. Також можна додати ефективність для довгострокового запам'ятовування: підходить для лексичних одиниць, які потрібно запам'ятати назавжди. Щодо недоліків, то метод Goldlist потребує значного часу: методика не підходить для термінового запам'ятовування. До того ж можна зазначити відсутність контексту: метод не враховує використання слів у реальних ситуаціях, що є важливим для студентів, які працюватимуть у туристичній сфері.

Незважаючи на недоліки, метод Goldlist здобув популярність серед багатьох поліглотів та мовних ентузіастів у всьому світі. Зокрема, словацька поліглотка Лідія Махова, що активно використовує цей метод у вивченні мови, ділиться своїм досвідом у численних статтях і виступах. Лідія Махова описує метод Goldlist як простий та ефективний спосіб вивчення лексики, який не вимагає свідомого заучування. Вона зазначає, що цей метод допомагає перенести нові слова до довготривалої пам'яті без напруження, що робить процес навчання приємнішим та менш стресовим. Для студентів буде корисно більш детально ознайомитися з цим методом за допомогою електронної книги від Лідії Махової, яка надає практичні поради для його застосування [8]. Крім того, Лідія Махова виступала з доповіддю на TED Talks, де згадувала про метод Goldlist як один із ефективних способів вивчення лексики. Вона наголошує, що цей метод не потребує зубріння, допомагає знизити стрес (що вкрай необхідно для студентів, які навчаються під час війни в Україні) та використовує природні можливості мозку для запам'ятовування інформації.

Викладачі та поліглоти, такі як Стів Кауфман, також рекомендують інтервальні підходи до вивчення мов, серед яких метод Goldlist займає важливе місце, особливо для тих, хто цінує простоту й системність [1].

Працюючи достатньо років зі студентами спеціальності «Туризм», ми можемо надати кілька практичних рекомендацій, які стануть в пригоді викладачам та студентам під час вивчення іноземних мов:

1. Комбінуйте методики

Використовуйте метод Goldlist для довгострокового зберігання важливих термінів, а також поєднуйте його з активними техніками (флешкартки, діалоги, контекстне навчання).

2. Фокусуйтеся на тематичних словниках

Вивчайте лексику, яка відповідає професійній сфері (наприклад, «бронювання номерів в готелі», «надання екскурсійних послуг»).

3. Практика з носіями мови

Беріть участь у розмовних клубах або практикуйте мову з туристами, які відвідують вашу країну.

4. Використовуйте технології

Застосунки для вивчення мов, такі як Duolingo, Memories чи Anki, доповняють навчальний процес.

5. Лексичні картки

Активно використовуйте лексичні картки. Ви можете підібрати готові набори, доступні в мовних застосунках, або підготувати у програмі Quizlet власні сети лексики, поділені на теми, зокрема, англійські слова для подорожей [4, 5].

Ефективне запам'ятовування іноземної лексики є надзвичайно важливим для майбутніх професіоналів туристичної сфери. Метод Goldlist може бути корисним як частина комплексного підходу до вивчення мов, але його ліпше поєднувати з більш інтерактивними та практичними техніками. Головне – знайти підхід, який відповідатиме індивідуальним потребам і дозволить максимально швидко інтегрувати знання у професійну діяльність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Олександр Аргау Як вивчити будь-яку мову. Київ: Book24, 2019 <https://book24.ua/blog/5-knig-dlya-izucheniya-lyubogo-yazyka/> (дата звернення: 23.10.2024).

2. Глуцька Т.В., Сандовенко І.В. Ефективні прийоми удосконалення процесів пам'яті при вивченні іноземних мов // Інтелектуальна та емоційна складові навчання іноземних мов: новітні тенденції і виклики для вищої школи: Науково-практична конференція, 8 червня 2018 р.: тези доп. [Електронний ресурс] – К., 2018. – С. 39-42. – Режим доступу: http://imv.nau.edu.ua/images/stories/201806/zbirnik_08062018.pdf.

3. Запам'ятовування англійських слів та фраз: огляд ефективних стратегій. Освітній портал «Smile School», 2023 <https://smile-school.kiev.ua/zepam-yatovuvannya-anglijskih-sluv-ta-fraz-oglyad-efektivnih-strategij/> (дата звернення: 05.01.2025).

4. Мнемонічні прийоми на уроках англійської мови. Освітній портал «На Урок», 2021.

5. Нестандартні способи і прийоми запам'ятовування англійських слів. Освітній портал «Інфоурок», 2021 <https://boku.hutsul.cx.ua> (дата звернення: 15.10.2024).

6. Анна Синенченко Секрети запам'ятовування англійських слів. Освітній блог Green Forest, 2023 <https://greenforest.com.ua/journal/read/sekrety-zapominaniya-anglijskih-slov> (дата звернення: 07.12.2024).

7. David James Goldlist Method: A Guide to Long-Term Vocabulary Retention. 2013 <https://www.goldlistmethod.com> <https://naurok.com.ua/mnemonichni-priyomi-na-urokah-angliysko-movi-226926.html> (дата звернення: 01.12.2024).

8. Lýdia Machová The Goldlist Method in a Nutshell. Language mentoring. Веб-сайт. URL: <https://languagementoring.com/goldlist> (дата звернення: 15.12.2024).

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ЯК НЕОБХІДНОЇ СКЛАДОВОЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Гончарова Тетяна Володимирівна,

канд. філол. наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов та перекладу,

ДНП "Державний університет "Київський авіаційний інститут",

м. Київ, Україна,

tatiana.goncharowa@gmail.com

Останнім часом система вищої освіти зазнала значних змін під впливом глобальних викликів та технологічного прогресу. Провідною тенденцією сучасних освітніх реформ є впровадження особистісно-орієнтованої моделі навчання, основне завдання якої полягає у всебічному розвитку особистості студента, його здатності до критичного мислення та автономії у здобутті знань, оскільки сучасний світ вимагає від студента не лише володіння мовою, а й навичок комунікації в міжнародному середовищі. У цьому контексті інтерактивні методи навчання відіграють ключову роль, оскільки сприяють створенню комунікативного середовища, активній взаємодії студентів та їх зануренню в автентичні ситуації спілкування.

Це нововведення вплинуло як на цілі, завдання і вимоги навчання, так і на його зміст: зміна структури, форм та методів роботи на заняттях, принципів взаємодії учасників навчального процесу. Саме тому однією з найважливіших складових вдосконалення сфери освіти можна вважати необхідність використання різних методів та прийомів навчання. Спілкування, варіювання діяльності та спільні пошуки істини стали пріоритетними у викладацькій практиці. Ці прийоми та види роботи найбільше реалізуються при застосуванні інтерактивних методів навчання.

Попри те, що навіть у давні часи вчені простежували використання елементів інтерактивного навчання (наприклад, у Сократа), сам термін «інтерактивне навчання» з'явився у 1990-х роках. Є кілька теорій його виникнення, і, за однією з них, він став відомим завдяки роботі Ч. Бонвелла та Дж. Ейснера, де функціонує термін «активне навчання» [7].

Особливість такого навчання полягає не у простому отримуванні інформації студентами, а у активній їх участі у здобутті власних знань, що заохочує їх до осмислення своїх дій та незалежності. До того ж, в основі такого навчання лежить постійна співпраця усіх учасників навчального процесу: більш широка взаємодія учнів як з тим, хто навчає, так і передусім один з одним [13].

О. Пометун та Л. Пироженко також зауважують, що сутність інтерактивного навчання полягає у безперервній взаємодії усіх учасників навчального процесу (вчителя та учнів), які мають рівні права та можливості у ході здобуття знань. До того ж важливим є здійснення саморефлексії щодо набутих знань, умінь та навичок. Отже, завдяки такому навчанню можна досягти ліпших результатів, адже в пізнавальний процес залучені всі учні, що дає можливість засвоєння нової інформації через аналіз своїх знань, думок та вже набутого досвіду [4, с. 9].

Як зазначає О. Пометун, «інтерактивні методи навчання – це способи організації активної взаємодії учнів у навчальному процесі з метою досягнення визначених дидактичних результатів» [3, с. 417]. Сучасні дослідження М. Козолуп та Р. Комар підтверджують, що такі

методи підвищують ефективність засвоєння матеріалу на 43 % порівняно з традиційними підходами [2, с.80].

Інтерактивні методи навчання у порівнянні з традиційними мають свої особливості:

- спільне занурення вчителя та учнів у проблемне поле розв'язуваного завдання, залучення до єдиного творчого простору;
- навчальна діяльність побудована за такою схемою: стимул → набуття нового досвіду → його осмислення через застосування → саморефлексія;
- взаємодія усіх учасників навчального процесу з домінуванням активності студентів;
- ширше осягнення інформації завдяки зниженню її обсягу;
- обов'язкова групова робота та діалогові форми спілкування;
- адаптивність: можливе пристосування до непередбачуваного ходу подій на занятті;
- інтеграція цифрових технологій та змішаного навчання.

Завдяки вищезазначеним особливостям в інтерактивному навчанні переважають ігрові форми роботи. При використанні гри студенти потрапляють в обставини, де їм необхідно самостійно вирішити завдання, виконуючи ту чи іншу соціальну роль. Все це допомагає створити ситуацію спілкування, наближену до реальної, що стимулює комунікативну діяльність студента та його активність на занятті.

На думку Д. Карпентера, сучасні інтерактивні методи навчання можна класифікувати за кількома основними категоріями:

1. Методи кооперативного навчання:

- робота в парах та малих групах дозволяє студентам практикувати спілкування іноземною мовою в умовах, наближених до реальних робочих ситуацій. За даними К. Андерсона (2024), такий формат особливо ефективний для розвитку переговорів та ділового спілкування;
- проектна діяльність передбачає виконання студентами дослідницьких завдань, що сприяє розвитку навичок критичного мислення, міжкультурної компетентності та креативності;
- peer teaching (взаємне навчання) дозволяє студентам поглибити власні знання через навчання інших;

2. Методи колективно-групового навчання:

- мозковий штурм розвиває спонтанне мовлення та креативне мислення, що особливо важливо для студентів творчих та управлінських спеціальностей;
- кейс-метод дозволяє студентам розглядати реальні або змодельовані проблеми й знаходити шляхи їх вирішення, що готує студентів до роботи в міжнародних компаніях. За дослідженням Т. Брауна (2023), цей метод підвищує рівень професійної компетентності на 45%;
- метод дебатів сприяє розвитку аргументованого мовлення та публічних виступів, навичок аналізу інформації та переконання, що є ключовим для участі в міжнародних конференціях та професійних дискусіях;
- рольові ігри та моделювання ситуацій створюють автентичне мовне середовище, де студенти вчаться використовувати мову в реальних життєвих умовах (переговорах, презентаціях, співбесіді).

3. Технологічно-орієнтовані методи:

- віртуальні класні кімнати створюють можливість для міжнародної співпраці та навчання в глобальному контексті, що особливо актуально для студентів міжнародних відносин та бізнесу;

- мобільне навчання відповідає потребам сучасних студентів у гнучкому графіку навчання та дозволяє практикувати мову в будь-який зручний час;
- гейміфікація підвищує мотивацію та залучення студентів до вивчення професійної термінології та граматичних конструкцій;
- використання сучасних цифрових технологій (AI-powered навчання) – інтеграція штучного інтелекту та адаптивного навчання через такі платформи як ChatGPT, Grammarly, Mondly, Preply, Busuu, Duolingo, Memrise – дозволяє створювати персоналізоване середовище навчання, що враховує індивідуальні особливості студентів [9, с. 312].

Особлива цінність цих методів для вищої освіти полягає в їх профорієнтаційній спрямованості та здатності розвивати не лише мовленнєві, а й професійні компетенції.

Тож, інтерактивні методи навчання передбачають взаємодію, вони сприяють живій комунікації та є важливою складовою у навчанні іноземної мови. У ході такого навчання студенти набувають вміння критично мислити, оцінювати та порівнювати протилежні думки, обмірковувати складні проблеми та розв'язувати їх, давати власну оцінку фактам та деталям, вести бесіди та дискусії. Інтерактивні онлайн-технології дозволяють вчитися кожному в зручному для них темпі та в разі потреби надолужувати втрачений досвід. Це допомагає розвинути самосвідомість і зрозуміти свої сильні та слабкі сторони.

Як зазначають дослідники П. Гріффітс та Л. Янг, сучасне інтерактивне навчання іноземних мов неможливе без використання цифрових технологій. Існує багато прикладів того, як можна використовувати інтерактивне навчання онлайн та розвитку яких навичок воно може сприяти [11, 16]. Найбільш ефективними платформами для вивчення іноземних мов можна виділити наступні:

Eduflow – платформа для створення інтерактивних курсів з функціями peer-review завдань, колаборативного навчання, аналітики прогресу студентів.

Gather.town – віртуальне навчальне середовище що пропонує імітацію реальних аудиторій, простори для неформального спілкування, інтерактивні дошки та інструменти, можливості групової роботи.

Mural – платформа для візуальної колаборації, що дозволяє створювати інтерактивні mind-maps, організовувати групові проєкти та проводити онлайн брейнсормінги.

Voice.ai – інноваційна платформа для практики розмовної мови, що дає можливість вибирати AI-powered партнера для спілкування, аналізувати вимову та інтонацію тощо.

Дослідження британських науковців С. Вільямса та Дж. Тернера демонструє, що використання таких платформ у поєднанні з традиційними інтерактивними методами навчання створює оптимальне середовище для вивчення іноземних мов. Ефективність такого підходу підтверджується підвищенням мотивації студентів та покращенням результатів навчання на 47% [15, с. 95-98].

Головною особливістю інтерактивного навчання є те, що освітній процес відбувається в умовах активної взаємодії його учасників. О. Семенов підкреслює важливість взаємодії «студент-викладач-цифрові технології». Така взаємодія забезпечує персоналізацію навчання, постійний зворотній зв'язок, адаптивність навчального контенту, розвиток критичного мислення, формування цифрової компетентності [5, с. 12]. Це сприяє кращому осмисленню набутих знань та застосуванню власного досвіду на практиці. Варто зазначити, що, враховуючи всі особливості, інтерактивне навчання відіграє вагомую роль у формуванні комунікативної та соціальної компетентності.

Отже, інтерактивне навчання є важливим компонентом освіти та обов'язковою умовою ефективної реалізації компетентнісного підходу. Вони сприяють результативності навчання,

розвитку творчості студентів та їх критичного мислення. Інтерактивні методи є необхідною складовою процесу вивчення іноземної мови: вони значно полегшують вивчення нового навчального матеріалу та можуть бути використані як для закріплення знань, так і для повторення вже вивченого матеріалу. Таким чином, інтерактивне навчання дозволяє оптимізувати навчальний процес, сприяючи глибокому засвоєнню граматичного та лексичного матеріалу під час занять іноземної мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоус Н.В. Інтерактивні методи навчання у вищій школі: сучасні підходи. Науковий вісник ХНУ. 2023. №4. С. 45-52.
2. Козолуп М.С., Комар Р.І. Ефективність інтерактивних методів у викладанні іноземних мов. Педагогічні інновації. 2023. №2.С. 78-85.
3. Пометун О.І. Інтерактивні методи навчання. Енциклопедія освіти / Акад. пед. Наук України / гол. ред. В.Г. Кремень. Вид. 2-ге, допов. та перероб. Київ: Юрінком Інтер, 2021. С. 417-418.
4. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ : А.С.К., 2004. 192 с.
5. Семенов О.П. Цифрова трансформація методів навчання іноземних мов. Інноваційна педагогіка. 2024. №1. С.12-19.
6. Anderson K. Integration of Traditional and Modern Teaching Methods. Educational Technology Research. 2024. Vol. 18. pp. 123-138.
7. Bonwell, C. C., & Eison, J. A. Active Learning: Creating Excitement in the Classroom. – ERIC, 1991.
8. Brown T. Effectiveness Criteria in Language Teaching. Language Learning & Technology. 2023. Vol. 27 (2). pp. 123-138.
9. Carpenter D. Modern Classification of Interactive Teaching Methods. Teaching in Higher Education. 2023. Vol. 28(3). pp. 312-328.
10. ChatGTP in Education: Opportunities and Challenges. – AI & Society, 2023.
11. Griffiths P. Interactive Learning in Higher Education: A Comprehensive Study. Journal of Educational Technology. 2023. Vol. 45. pp. 89-102.
12. Johnson M/ Digital Tools in Language Acquisition. International Journal of CALLL. 2024. Vol. 37(1). pp. 45-62.
13. Johnson, D. W., & Johnson, R. T. Cooperative Learning and Social Interdependence Theory. – Educational Researcher, 2009.
14. Thompson E. Virtual Reality in Language Education. Innovation in Language Learning and Teaching. 2024. Vol. 18(1). pp. 67-82.
15. Turner J., Williams S. Modern Approaches to Language Teaching. Educational Research Quarterly. 2022. Vol. 45. pp. 89-102.
16. Yang L. Interactive Methods in Post-Pandemic Education. Teaching and Teacher Education. 2024. Vol. 120. pp. 45-58.
17. Walker J. Student Engagement in Online Language Learning. Language Teaching Research. 2023. Vol. 27(3). pp. 234-251.

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ЗАНЯТТЯХ ФІЛОЛОГІЧНИХ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТІВ

Давидченко Інна Дмитрівна,

канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри української лінгвістики,
літератури та методики навчання,
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради,
м. Харків, Україна,
davidchenkoid@ukr.net

Упродовж останніх років технології штучного інтелекту стрімко увійшли в освітню та наукову сферу, трансформували економіку та суспільство і є новим етапом не лише в історії цифрових технологій, а й у глобальному розвитку сучасної цивілізації загалом.

В Україні поняття «штучний інтелект», його цілі, принципи та завдання визначені в Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні, № 1556-р від 02 грудня 2020 року. Згідно з цією концепцією, штучний інтелект – це використання системи наукових методів дослідження та алгоритмів обробки інформації, отриманої у процесі роботи або створеної самостійно, для виконання складних завдань, створення та використання власної бази знань, моделей прийняття рішень та алгоритмів обробки інформації, а також визначення способів виконання завдань це організована сукупність інформаційних технологій, які можуть бути використані для визначення [3].

Метою дослідження є вивчення взаємодії інноваційних практик та освітніх процесів у закладах вищої освіти, а також того, як інноваційні підходи впливають на розвиток здобувачів вищої освіти у закладах освіти та дають їм змогу відповідати на виклики сучасного суспільства. Для досягнення поставленої мети необхідно розглянути теоретичне підґрунтя проблеми застосування штучного інтелекту у закладах освіти в контексті відкритої науки, тобто використання сучасних засобів штучного інтелекту у викладанні лінгводидактичних елементів; проаналізувати політику європейських та світових організацій, нормативно-правові акти щодо впровадження штучного інтелекту в освіту, а також окреслити особливості застосування штучного інтелекту в освітньому процесі закладів освіти та визначити потенціал застосування штучного інтелекту. Для вирішення поставлених завдань були використані методи аналізу та синтезу, системного підходу та моделювання, синергетики та ієрархій.

Розвиток технологій штучного інтелекту в освітньому середовищі є важливим напрямком сучасного розвитку. Застосування штучного інтелекту в освітньому середовищі має великий потенціал для покращення ефективності навчання та персоналізації освітнього процесу [4; 252].

Досить ефективним для системи дистанційного навчання є послуговування сервісом Google (Gmail, Календар, Meet, Jamboard, Chat, Hangouts), який надає змогу організовувати спільну роботу з документами, надавати викладачеві можливість надсилати електронні листи до здобувачів вищої освіти в інтерфейсі Google Classroom та комунікаційними інструментами (Zoom, Google Meet, Skype, Team, Telegram) для обміну текстовими,

голосовими та відеоповідомленнями зі здобувачами вищої освіти в режимі онлайн, створення, перегляду та перевірки завдань, проведення опитувань та тестувань. Дані меседжери надають можливість надсилати наліпки та фотографії, файли багатьох форматів. А також заняття проводяться із використанням презентацій PowerPoint та переглядами відео на YouTube (навчальні відео, пояснення тощо).

Онлайн-навчання потребує належної методології, і нова якість цифрових процесів робить це можливим. Дистанційне навчання може стати більше фективним, контент може бути розширений і створені нові сценарії. Однак подальші можливості для збору та оновлення даних про здобувачів освіти та їхню діяльність мають бути забезпечені шляхом зміни самого процесу навчання. Найкоротший шлях від цифрового сліду до трансформації освітнього процесу прокладає штучний інтелект.

Штучний інтелект (ШІ, англ. artificial intelligence, AI) – розділ комп'ютерної лінгвістики й інформатики, який швидко розвивається і зосереджений на розробці інтелектуальних машин, здатних виконувати завдання, які зазвичай потребують людського інтелекту.

Використання штучного інтелекту в освіті відкриває широкі можливості та перспективи для перетворення освітнього процесу найбільш інноваційний, комплексний, ефективний та результативний завдяки впровадженню нових, швидких, персоналізованих та орієнтованих на здобувача освіти методів якісного навчання. Справжньою метою застосування ШІ в системі освіти має стати максимальна індивідуалізація навчання шляхом надання персоналізованих навчальних траєкторій і дидактичних матеріалів, адаптованих до сильних і слабких сторін здобувачів освіти та їхніх особливостей, при збереженні якості освіти та інтегративних принципів системи освіти [9; 252].

Значну увагу проблемам імплементації ШІ приділено українськими вченими, у науковому доробку яких слід виокремити такі напрями: відповідальне використання ШІ у викладанні і навчанні [1]; відкриті цифрові освітні ресурси [6]; технології дистанційного навчання [7], зокрема на основі ШІ; покращення підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів через впровадження в освітнє середовище цифрових технологій з елементами ШІ [8]; перспективність використання ШІ в освіті та наукових дослідженнях [2]; правовий статусу ШІ; соціальні ризики, які можуть виникнути з розробленням засобів на основі ШІ.

Штучний інтелект використовується для оцінювання знань, актуалізації знань, оцінювання роботи викладача, надання віртуальної допомоги, індивідуального підходу, (персоналізованого) адаптивного навчання; інструменти ШІ, унікальні завдання, тести, презентаційні матеріали, контрольні списки, таблиці, зображення, аудіо, флеш-картки, групові завдання, інтерактивні чати, переклади, професійні добірки тощо.

В освітньому процесі ефективно використовувати сучасні засоби штучного інтелекту на заняттях філологічних освітніх компонентів такі як: OpenAI's GPT-3, Google's TensorFlow, Microsoft's Azure Cognitive Services, IBM's Watson, Amazon's AWS AI Services, PyTorch, BERT (Bidirectional Encoder Representations from Transformers), Scikit-learn, Keras, Facebook's PyTorch Lightning.

OpenAI's GPT-3 – найбільш потужна та передова система штучного інтелекту, здатна генерувати природно мовлення та розв'язувати різноманітні завдання з мовленнєвого розуміння та обробки даних.

Google's TensorFlow – якісна бібліотека для розвитку та реалізації нейронних мереж, що дозволяє швидко та ефективно створювати та навчати моделі штучного інтелекту.

Microsoft's Azure Cognitive Services – комплекс інструментів та API, які надають доступ до різноманітних функцій штучного інтелекту, таких як розпізнавання мови, обробка зображень та аналіз даних.

IBM's Watson – інтегрована платформа штучного інтелекту, що пропонує рішення для аналізу даних, виявлення патернів та створення розумних рішень у різних галузях, від медицини до банківських послуг.

Amazon's AWS AI Services – набір хмарних послуг, які надають доступ до різноманітних функцій штучного інтелекту, включаючи розпізнавання мови, синтез мовлення та комп'ютерний зір.

PyTorch – якісна бібліотека машинного навчання та обчислювального графу для Python, яка надає простий та ефективний інтерфейс для створення та навчання нейронних мереж.

BERT (Bidirectional Encoder Representations from Transformers) – високоякісна модель обробки природної мови, розроблена Google, яка відома своєю здатністю до розуміння семантики та контексту мовлення.

Scikit-learn – популярна бібліотека машинного навчання для Python, яка надає широкий спектр алгоритмів та інструментів для класифікації, регресії, кластеризації та іншого.

Keras – високорівневий інтерфейс для роботи з нейронними мережами, що базується на TensorFlow та спрощує процес створення та навчання моделей штучного інтелекту.

Facebook's PyTorch Lightning – високоякісний фреймворк для навчання нейронних мереж на базі PyTorch, який спрощує процес розробки та експериментів з моделями штучного інтелекту.

Отже, штучний інтелект – потужний інструмент, який може значно урізноманітнити та покращити процес навчання. На заняттях філологічних освітніх компонентів штучний інтелект використовується для розвитку мовних та творчих навичок, підвищення мотивації та зацікавленості, як допомога вчителю / викладачу.

За допомогою штучного інтелекту є можливість перевірки граматики та орфографії. ШІ може автоматично знаходити та виправляти помилки в текстах, написаних здобувачами вищої освіти, даючи їм змогу вчитися на власних помилках. Чат-боти за допомогою ШІ можуть автоматизувати перевірку домашніх завдань, тестів та інших письмових робіт, надаючи здобувачам вищої освіти зворотний зв'язок, а системи автоматичного оцінювання можуть аналізувати есе, твори та інші тексти, щоб оцінити граматику, орфографію, стиль.

ШІ може використовуватися для створення текстів на різні теми, щоб допомогти здобувачам у вивченні різних жанрів та стилів письма.

ШІ допомагає здобувачам знайти кращі слова для вираження своїх думок, покращуючи їх словниковий запас та стилістику, надає рекомендації щодо правильної розстановки знаків пунктуації.

За допомогою ШІ можна створювати віртуальні декорації та костюми для інсценування творів української та зарубіжної літератури, ігрові завдання, які роблять процес навчання більш цікавим та захоплюючим, завдання та вправи до потреб та рівня знань кожного здобувача, інтерактивних візуалізацій, які допомагають здобувачам освіти краще зрозуміти складні теми.

ШІ допомагає здобувачам освіти аналізувати тексти, надаючи інформацію про контекст, символи, мотиви та інші літературні прийоми, порівнювати та протиставляти пізні тексти, знаходячи спільні та відмінні риси, створювати власні персонажі, генеруючи їх описи, діалоги та історії.

III допомагає викладачеві автоматично перевіряти завдання, звільняючи час для більш творчої роботи, створювати цікаві та ефективні заняття, завданні, аналізувати дані про успішність здобувачів освіти, щоб краще розуміти їхні потреби та скоригувати методи навчання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Калашнікова С. Вдосконалення викладання у вищій освіті: теорія та практика : монографія. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України. 2023. <https://doi.org/10.31874/TE.2023>.
2. Ковачов С., Сичікова Я. Поговори зі мною: діалог зі штучним інтелектом про використання його в навчанні та наукових дослідженнях. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка, (1), 2023. С. 43-55. <https://doi.org/10.31494/2412-9208-2023-1-1-43-55>.
3. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні (схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 р. № 1556-р). URL: <https://cutt.ly/kwDG2MG8> (дата звернення 22.12.2023).
4. Мельник А. В. Застосування штучного інтелекту в освітньому середовищі: потенціал та виклики. Розвиток педагогічної майстерності майбутнього педагога в умовах освітніх трансформацій: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції. 7 квітня 2023 р. Глухів, 2023. С. 250 – 253 URL: <https://cutt.ly/twDG6sN8> (дата звернення 28.12.2024).
5. Ничкало Н. Г., Лазаренко Н. І., Гуревич Р. С. Інформатизація та цифровізація суспільства в XXI столітті: нові виклики для закладів вищої освіти. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Випуск 60. 2021. С. 17 – 29.
6. Семеніхіна, О. В., Юрченко, А. О., Сбруєва, А. А., Кузьмінський, А. І., Кучай, О. В., Біда, О. А. Відкриті цифрові освітні ресурси у галузі ІТ: кількісний аналіз. Інформаційні технології і засоби навчання. 2023. С. 331 – 348. <https://doi.org/10.33407/itlt.v75i1.3114>.
7. Сисоєва С. О., Осадча К. П. Стан, технології та перспективи дистанційного навчання у вищій освіті України. Інформаційні технології і засоби навчання, 70 (2). 2019. С. 271 – 284. <https://doi.org/10.33407/itlt.v70i2.2907>
8. Шишкіна М., Носенко Ю. Перспективні технології з елементами штучного інтелекту для професійного розвитку педагогічних кадрів. Фізико-математична освіта, 38(1). 2023. С. 66 – 71. <https://doi.org/10.31110/2413-1571-2023-038-1-010>.
9. European Parliament. (2021). European Parliament resolution of 19 May 2021 on artificial intelligence in education, culture and the audiovisual sector (2020/2017(INI)). <https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?uri=CELEX:52021IP0238>.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВЗАЄМОДІЇ ТА ВЗАЄМОВПЛИВУ ІСПАНСЬКОЇ ТА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СУЧАСНОМУ СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ КОНТЕКСТІ

Жудро Ольга Вікторівна,

старший викладач кафедри іноземних мов та перекладу,
ДНП «Державний університет «Київський авіаційний інститут»,
м. Київ, Україна,
zhudro.olga@gmail.com

Лазоренко Наталія Леонідівна,

канд. пед. наук, доцент кафедри іноземних мов та перекладу,
ДНП «Державний університет «Київський авіаційний інститут»,
м. Київ, Україна,
lazorenkonata40@gmail.com

Кравець Ірина Леонідівна,

викладач кафедри іноземних мов,
Харківський національний університет внутрішніх справ,
м. Київ, Україна,
irina.kr33@gmail.com

Сучасний глобалізований світ має складну мовну картину яка є результатом багатьох історичних процесів, наслідком взаємодії різних мов та культур. Іспанська та англійська мови посідають провідне місце за кількістю людей, що розмовляють ними як рідними, та використовують їх для міжнародного спілкування.

Мета даного дослідження – проаналізувати особливості функціонування, взаємодії та взаємовпливу іспанської та англійської мови станом на сьогоднішній день, акцентуючи увагу на такому мовному феномені, як Spanglish. Висвітлити перспективи застосування результатів у подальших лінгвістичних розвідках та для теоретичних та практичних занять з вивчення іспанської та англійської мов та перекладу.

Матеріалом для дослідження є сучасні наукові публікації, статті в інтернет-виданнях, коментарі у засобах масової інформації, словники. Методи дослідження – спостереження, опис, порівняння, аналіз і систематизація.

Англійська мова має глобальне значення в сучасному світі, є однією з найвпливовіших і найпоширеніших мов. Відіграє ключову роль у багатьох сферах життя, в тому числі, в міжнародному спілкуванні, бізнесі, науці, технологіях та культурі. Офіційна мова міжнародних організацій. Має офіційний статус в багатьох країнах світу.

Іспанська мова має статус офіційної у 21 країні світу серед яких Іспанія та більшість країн Латинської Америки. За різними оцінками від 500 млн. до 600 млн. людей говорять іспанською мовою. У звіті Інституту Сервантеса – для 493 мільйонів людей іспанська є рідною. Після англійської мови, іспанська є найбільш поширеною мовою у Сполучених Штатах Америки – четвертою за чисельністю іспаномовною країною у світі [11]. Відповідно до даних перепису 2023 р., близько 42 мільйонів людей у країні розмовляють вдома іспанською – це 13,4 % населення США [9]. Згідно з даними Національного перепису 2023 р.

штати з найвищою концентрацією іспаномовного населення – Аризона, Каліфорнія, Колорадо, Нью-Мексико, Техас, Флорида, Нью-Йорк, Нью-Джерсі.

У вересні 2022 року в інтернет-виданні Wilson Center було розміщено статтю «The US is the World's Fourth Largest Spanish Speaking Country» в якій зазначалося, що за оцінками Інституту Сервантеса, до 2060 року 27.5% населення США буде латиноамериканського походження, вони також передбачали, що США стануть другою за величиною іспаномовною країною у світі [11]. Чи вплинуть результати виборів у Сполучених штатах у 2024 р. та політичні рішення новообраного президента Дональда Трампа на результати цього прогнозу, ми зможемо побачити тільки через певний проміжок часу. За перші 10 днів роботи Дональд Трамп підписав 66 актів, серед яких прокламації, меморандуми та 38 указів, 9 з яких стосуються питань міграції.

Станом на сьогоднішній день, англійська та іспанська мови взаємодіють в одному географічному та часовому просторі та відбувається їх подальший розвиток. «Примітно, що взаємовплив англійської та іспанської мов на території США, початок якого сягає XVI ст. і триває досі, є процесом взаємопроникнення двох мов переселенців [4, 168]».

Багато іспанських слів, запозичених в англійську мову пов'язані із культурою, традиціями, побутом, будівництвом, фауною, топонімами, назвами страв та продуктів: *taco, tapas, flan, burrito, enchilada, guacamole, tortilla, banana, piñata, guitar, castanet, salsa, tango, bolero, toreador, dona, patio, hacienda, adobe, plaza, guerilla, machismo, matador, burro, condor, coyote, mosquito, puma, Colorado, Florida, los Ángeles, Nevada, Santa Cruz, Rio Grande* [12].

Лексичний склад іспанської мови поповнюється різними шляхами, як наприклад, за допомогою запозичень – не адаптованих: *bar, club, email, hit, parking, rock* та адаптованих: *bistec, bloguero, escáner, chequear, jonrón, lonche, morpear* [12]. Условнику Королівської академії іспанської мови (RAE) ми знаходимо підтвердження «офіційного» використання запозичень з англійської мови:

- *Clic: Hacer clic en un menú.*

- *Club: Va al club todos los domingos* [8];

у підручниках з іспанської мови:

- *La última sala es de ciclo indoor.*

- *¿Qué clases de baile ofrecen? Clases de funky, salsa, sevillanas y hip-hop.*

- *En este momento hay clases de spinning y todos están haciendo bicicleta.*

- *Tipos de reality show* [Embarque 2, с. 81, 157];

у рекламі в інтернет-виданнях:

- *¿Buscas ejemplos de estrategia de marketing para inspirarte? Haz clic aquí.*

Активна взаємодія мов і культур призводить до взаємного впливу іспанської та англійської мови і проявляється в різних аспектах, від лексичних запозичень, які офіційно включені у словник RAE: *clic, internet, web, hacker, tuit, chat, club, marketing, windsurf, sandwich* [8], [10] тощо, до таких міжкультурних соціолінгвістичних мовних явищ як «Spanglish» та «Llanito» або «Yanito».

Llanito (янїто, льянїто, жанїто) – розмовна змішана мова Гібралтару, яка базується, в основному, на андалузькому діалекті іспанської мови та англійській мові – офіційній мові Гібралтару – з лексичним впливом багатьох інших мов (італійської, мальтійської, арабської, іврити та ін.) [5].

Спангліш - скорочення слів Spanish та English. В іспанській мові це мовне явище називається *españolish* або *españolés*, ще одна назва спангліш іспанською мовою – *jerga fronteriza* «прикордонний жаргон» а в англійській мові – *Spanglish, Chicano English, Mock*

Spanish [2, с. 78], [3, 137]. Тлумачний словник української мови так пояснює значення слова «спангліш» – суржик іспанської та англійської мови, поширений у США (slovník.ua).

На думку дослідників, спангліш є проявом мовної інтерференції. Термін «лінгвістична інтерференція» ввів американський лінгвіст У. Вайнрайх. Згідно з Вайнрайхом, лінгвістична інтерференція виникає у процесі мовного контакту між людьми, які знають більше однієї мови, внаслідок чого відбуваються випадки відхилення від норм будь-якої із мов. У цілому інтерференція інтерпретується як «перенесення особливостей рідної мови на іноземну мову, що вивчається» [1, 137]. «Spanglish» – це лінгвістичне явище, продукт змішання двох мов, англійської та іспанської, який найчастіше використовують в районах Сполучених Штатів Америки, де проживає велика кількість іспаномовного населення. Причин такого контакту є дуже багато, і вони дуже різноманітні, але в першу чергу – це продукт імміграції [1, с. 138].

Оскільки це мовне явище набуває популярності, воно все більше привертає увагу лінгвістів і проблема взаємовпливу англійської та іспанської мов у США набуває особливого значення, заслуговує на спеціальне дослідження та демонструє цікавий феномен взаємопроникнення двох найпоширеніших мов, які в різні часи займали домінуючі позиції у світі завдяки колоніальній політиці Британії та Іспанії, де були державними та рідними для їхнього населення [4, 168]. Французький мовознавець А. Мартіне, назвав свідомість людини, яка розмовляє декількома мовами, «полем бою різних мовних типів і мовленнєвих навичок, що конфліктує між собою, та постійним джерелом мовної інтерференції» [1, 137].

Мовці, що використовують Spanglish, який базується на взаємодії двох лінгвістичних кодів, англійського та іспанського, можуть швидко, без вагань, переключатися між двома мовами [1, 138]. Це проявляється в комбінуванні «мовного матеріалу» обох мов:

- Mucha gente no sabe where Manchester is.
- Tengo clase, so me voy [2, с. 80]
- You know me gusta mucho bailar.
- You got a mancha on your camisa [1, с. 137, 6]
- Tengo que ir al bus stop para pick up mi hija [2, 79]
- ¿Estás ready?

Крім лексичних запозичень, відбуваються словотворні, наприклад: англійський корінь слова у поєднанні з іспанським суфіксом утворюють слово, яке зберігає семантику англійського дієслова: *printear* від *to print*, *parkear* від *to park* або *me estoy frizando* від *I'm freezing*. Відбувається калькування: *tuve un buen tiempo* від *I had a good time*, *perro caliente* від *hot dog* або *te llamo para atrás* від *I'll call you back*, *terminal tonta* від *dumb terminal* [1, с. 138], трансференція (перенесення значення): *Voу a vacunar la carpeta* вживається замість *I'm going to vacuum the carpet* (Я збираюся пилососити килим) – треба зазначити, що в іспанській мові значення слова *vacunar* – вакцинувати, а *carpeta* – папка [3, с. 140].

Поширення явища спангліш має відображення в культурі: у 1998 р. на спангліш написано відомий роман «Йо-Йо Боінг!» Джанніни Браскі (Giannina Braschi), американської письменниці пуерто-ріканського походження. У 2004 році в США було знято художню стрічку «Спангліш». Головна героїня – мексиканка, яка переїхала до США, у Лос-Анджелес і декілька років прожила спілкуючись лише іспанською мовою без знання англійської [3, с. 137].

Ставлення до мовного феномену Spanglish неоднозначне серед лінгвістів – від позитивного до негативного. Сьогодні в США з'являються словники Spanglish-English і Spanglish-Español. Академія іспанської мови США занепокоєна з приводу поширення

словників і курсів спангліш в Інтернеті й веде кампанію із захисту іспанської та англійської мов, але спангліш вивчається в університетах як лінгвістичний феномен [3, с. 139].

Мовне питання в Америці є складним, воно пов'язане з її історією та мовним розмаїттям країни. Воно включає в себе питання мовної політики, збереження мов, мовних бар'єрів тощо. Слід зазначити, що офіційно англійська мова не має статусу державної мови у Сполучених Штатах Америки. Немає єдиної державної мови юридично закріпленої в Конституції тому, що США - багатонаціональна країна, країна іммігрантів, хоча фактично, англійська мова є найбільш поширеною і має статус офіційної мови у багатьох штатах.

Взаємовплив іспанської та англійської мов є динамічним процесом та природним явищем в умовах тісного співіснування культур у сучасному глобалізованому світі. Завдяки цьому динамічному процесу обидві мови постійно збагачуються та розвиваються, тому є перспективними дослідження їх взаємодії і лінгвістичних мовних явищ, які виникають. Разом з тим, потрібно враховувати, що мова є соціальним продуктом, тож події різного характеру, як то, наприклад, політичні рішення, пов'язані напряду чи опосередковано, із мовним питанням, можуть впливати на поширення та статус мови в тому чи іншому регіоні і, як наслідок, в подальшому, на зміну мовної картини в цілому. Однією з таких подій може стати обрання Дональда Джона Трампа сорок сьомим президентом Америки. Після того, як Дональд Трамп вступив на посаду президента США 20 січня 2025 року, з сайту Білого дому зникла іспаномовна версія. При посиланні на іспанську версію сайту, сторінка недоступна, і з'являється напис англійською мовою «Go to home page», посилання, яке перенаправляє користувача на сайт англійською мовою де велика фотографія Трампа із написом «America is back». Ми живемо в переломний момент історії, і події, які стрімко відбуваються в світі, у будь-якій момент можуть стати карколомними для різних сфер нашого життя і вплинути на подальший розвиток, в тому числі, мови і мовних явищ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Злотнік А.А., Гетьман З.О. (2021). Міжмовна інтерференція неспоріднених мов: іспанська й англійська мови. Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Україна. С. 133-141. URL: <http://semantics.knu.ua/index.php/prblmsemantics>
2. Ткаченко Л.Л., Н.М. Лебедева. (2017). Спангліш як мовне явище зміни коду Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»: Збірник наукових праць. Випуск 27. Херсон: ХДУ. С. 78-82.
3. Філіппович Т.М. (2021). Спангліш як мовний феномен взаємодії культур. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Том 32 (71) No 1 Ч. 1. С. 136-141. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/handle/123456789/13817>
4. Шовкопляс Ю.О. (2019). Аспекти вивчення впливу іспанської на англійську мову США (порівняльний аналіз українських та зарубіжних досліджень). Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія “Філологічні науки”. Мовознавство, No 11. С. 167-171. бль-0збто URL: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=http://ddpu-filolvisnyk.com.ua/uploads/arkhiv-nomerov/2019/NV_2019_11/35.pdf&ved=2ahUKEwjwKCw08TnAhUTAxAIHa0CDkQQFjAJegQIAhAB&usg=AOvVaw1rsoxUhoLsAyxxw7FCbyF6

5. Яніто – Вікіпедія. URL:
<https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%AF%D0%BD%D1%96%D1%82%D0%BE>
6. Silva-Corvalán, C. Aspectos lingüísticos del español en Los Angeles. II Congreso Internacional de la Lengua Española (Valladolid, España, 2001), <http://www.cervantes.es/congresosdelalengua.es>
7. Desaparece la versión en español del sitio web de la Casa Blanca. CNN Español. URL: <https://cnnespanol.cnn.com/2025/01/22/eeu/desaparece-version-espanol-sitio-casa-blanca-orix>
8. Diccionario de la lengua española. URL: <https://dle.rae.es/club>
9. Laura Gómez. Trump elimina, otra vez, los canales de comunicación oficial en español. Brennan center en español, (2025, enero, 29). URL: <https://www.brennancenter.org/es/our-work/analysis-opinion/trump-elimina-otra-vez-canales-comunicacion-oficial-espanol-casa-blanca>
10. 10 anglicismos que no sabías que están aceptados por la RAE. (06.06.2019) URL: <https://euro-text.com/es/noticias/10-anglicismos-aceptados-por-la-rae/>
11. The US is the World's Fourth Largest Spanish Speaking Country (06.09.2022). URL: <https://www.wilsoncenter.org/blog-post/us-worlds-fourth-largest-spanish-speaking-country>.

ГЕНЕРАТОР ТЕКСТІВ ЯК ПОМІЧНИК ДЛЯ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ, НАПИСАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕКСТІВ (НА ПРИКЛАДІ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ)

Зачена Ірина Миколаївна,

старший викладач кафедри іноземних мов та перекладу,
ДНП «Державний університет «Київський авіаційний інститут»,
м. Київ, Україна,
i_zachera@ukr.net

Сьогодні беззаперечно можна стверджувати, що штучний інтелект заповнив усі аспекти суспільного життя та став важливим і невід'ємним інструментом нашої як повсякденної так і професійної діяльності. Тому використання інноваційних технологій ШІ у сфері освіти зростає у математичній прогресії, а проблема доцільності та придатності інструментів ШІ для вивчення іноземних мов не втрачає своєї актуальності та залишається нагальною [2, 3]. Про це ми писали у попередній статті [1] і зробили припущення щодо подальших перспектив використання ШІ як засобу навчання іноземній мові. Наразі нас цікавить питання застосування генератора текстів як інструменту ШІ для розвитку мовленнєвої діяльності на заняттях німецької мови.

Отже, за мету ми поставили емпіричне дослідження використання генератора текстів для розвитку навиків мовлення, а саме інтерпретації, написання та вдосконалення текстів на заняттях німецької мови.

Для досягнення заявленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- 1) дослідити, чи дійсно робота з генератором текстів допомагає швидко та ефективно створювати тексти у заданому форматі, полегшує як пошук необхідних лексичних одиниць чи цілих лексико-граматичних конструкцій, так і вивчення та продукування цілих текстів;
- 2) запропонувати покрокові команди-підказки для ефективної роботи генератора тексту;
- 3) проаналізувати доцільність використання генератора тексту як інструментів ШІ для розвитку навиків усного та письмового мовлення;
- 4) проаналізувати, чи забезпечує використання генератора тексту як інструменту ШІ більшу ефективність та результативність у процесі вивчення німецької мови.

Для реалізації зазначених мети та завдань ми використали такі методи дослідження:

- аналіз генератора тексту як окремого інструмента ШІ, що може допомогти у навчанні писати тексти у заданому форматі у процесі вивчення німецької мови;
- розробка рекомендацій щодо впровадження генератора тексту у процесі вивчення німецької мови;
- бесіда – для дослідження реального стану ефективності використання генератора тексту здобувачами освіти для вивчення німецької мови.

То що таке *генератор тексту* і як він може допомогти у вивченні мови? Як пояснює Perplexity [7] – пошукова система на основі штучного інтелекту: «Генератор тексту – це програма, що використовує алгоритми штучного інтелекту для створення письмового контенту. Ці інструменти здатні генерувати унікальні тексти на основі заданих параметрів, таких як ключові слова або теми, що робить їх корисними для різних потреб...» [7].

Звичайно, вивчати німецьку мову як і будь-яку іншу іноземну мову буває «складно і не завжди цікаво з багатьох причин, і не дивно, що для учнів/студентів привабливішими стають ті методики та технології, які максимально спрощують, урізноманітнюють, поживляють навчальний процес» [2, с. 37]. Тому виникає питання про те, як нові види завдань можна розробити за допомогою генератора тексту, щоб вивчення мови було цікавим, ефективним, а сам процес вивчення іноземної мови не втратив своєї основної мети – свідоме володіння здобувачами освіти комунікативними компетенціями, які дозволяють реалізувати їхні знання, уміння, навички для розв'язання конкретних комунікативних завдань у повсякденному чи професійному спілкуванні.

Перед використанням генератора текстів на заняттях важливо обговорити мету використання цього інструменту ШІ. Здобувачі освіти повинні усвідомити, що для вивчення німецької мови і власне для розвитку навиків письма та усного мовлення генератор текстів використовується як допоміжний засіб. Він пропонує нові ідеї щодо конкретної теми, які слід перевірити на відповідність навчальній меті і завданням, та розширити лексичний запас тощо. Про повне написання резюме чи інтерпретацію тексту на задану тему за допомогою генератора текстів не може бути мови. Можливість докладати менше зусиль при створенні та виправленні текстів (а отже у такий спосіб дозволяти ШІ діяти замість себе) досить спокуслива. Однак така практика, безсумнівно, призведе до значного послаблення інтелектуальних і когнітивних здібностей, загальнонавчальних навичок та умінь, критичного мислення, реальних знань учнів/студентів [2, с. 41].

За допомогою генератора текстів можна скоротити час на виконання поставлених завдань: швидко знайти потрібну інформацію та презентувати її іншим у власній інтерпретації; запросити додаткову інформацію, факти, аргументи, приклади тощо до тексту чи теми, що вивчається [4, 8]. Варто зазначити, що матеріали, створені генератором текстів, можуть бути неповними чи навіть неправильними. Оскільки ШІ генерує відповіді на основі конкретних команд-підказок конкретної особи на основі її знань та досвіду використання мови, то отримані результати вимагають критичного осмислення, а отже використання здобувачем освіти уже набутих знань, умінь та навичок з іноземної мови.

Використання генератора текстів на заняттях іноземної мови вимагає чітких покрокових дій [8]. Здобувачі освіти повинні розуміти, з якою метою використовується ШІ і які завдання вони повинні виконати, тобто, якої мети досягти за допомогою генератора текстів.

Для цього викладач запропонує готовий текст, на основі якого опрацюється певна дискусійна тема. Здобувачі освіти повинні знайти додаткову інформацію, аргументи чи приклади щодо зазначеної тематики та подати через власне осмислення / опрацювання. Так, наприклад, на заняттях німецької мови під час вивчення теми „Zeitumstellung“ після опрацювання тексту, обговорення проблематики та її можливих шляхів вирішення, здобувачі освіти отримують додаткове завдання: Äußern Sie sich mit KI (künstlicher Intelligenz) zum Thema Pro und Contra.

Для цього викладач пропонує приклад можливих команд-підказок, які допоможуть у формулюванні та стануть важливою навичкою на майбутнє. Команда для генератора текстів не повинна складатися з одної фрази і може мати, на нашу думку, такі пункт:

- тема завдання (вказівка для генератора текстів) (Aufgabe);
- детальніше уточнення завдання (Inhalt);

- стиль написання (укажіть конкретно, у якому стилі має бути виконаний текст, наприклад, узагальнений, структурований, офіційний, неформальний, розмовна мова, мова з фаховими термінами тощо);
- об'єм виконаного тексту (наприклад, приблизно 500 символів, до 10 речень, 200–300 слів, 5 абзаців тощо);
- цільова група (зазначте, для кого цей текст, наприклад, підлітки, молоді дорослі, дорослі, фахівці з ... тощо);
- структура тексту (наприклад, заголовок, підзаголовок, вступ, основна частина з 5 розділів, короткий зміст, у вигляді списку тощо);
- мова (укажіть мову, якою хочете отримати текст, наприклад, німецька тощо).

Навіть після ретельного продуманих та чітко сформульованих команд-підказок отримані результати можуть містити недоліки. Наприклад, інформація занадто проста чи містить уже відомі факти, чи недостатній об'єм тощо. Необхідно зробити додатковий розширений запит, як то: Будь ласка, напиши ще раз:

- наведи ще 2 переваги та недоліки/аргументи/приклади;
- використовуй більше/менше фахових термінів;
- тощо.

Окрім цього варто не забувати, що генератор текстів не може генерувати тексти, які пов'язують навчальний матеріал з особою, що робить запит [9]. А отже ШІ не може видати абсолютно готовий текст, а вимагає вчитися самостійно аналізувати отриманий результат (згенерований текст) і адаптувати його до навчальних потреб (видавати власний текст).

Робота з генератором текстів вимагає не тільки презентацію отриманих результатів у формі усних чи письмових повідомлень як то інтерпретація прочитаного тексту, написання сласних роздумів на тему, обґрунтування та аргументація поглядів, вдосконалення сласних текстів тощо, а і спільного обговорення результатів роботи ШІ. Обговорення може містити такі моменти:

- ідентичне та відмінне у згенерованих текстах кожного здобувача освіти;
- опрацювання нових лексичних одиниць та сталих виразів;
- аналіз граматичних явищ (передусім ще не вивчених);
- обговорення того, які команди-підказки варто змінити/відкоригувати, щоб згенерований текст відповідав меті і завданням;
- обговорення важливості критичного мислення при опрацюванні згенерованих текстів на письмі та в усному мовленні.

Власне щодо самих генераторів текстів як інструментів ШІ, то ми не зупинялися не якомусь конкретному, а запропонували здобувачам освіти скористатися тим, яким вони вже уміють користуватися чи якому довіряють. Серед найуживаніших були названі Perplexity [7], ChatGPT [5], GPTZero, ZeroGPT, Getmerlin [6] тощо.

Таким чином, використання генератора текстів ШІ має свої переваги і недоліки. До переваг використання генератора текстів для вивчення іноземної мови ми можемо віднести те, що вони економлять час на пошук необхідної лексики чи обдумування граматичних структур, допомагають уникнути рутинної роботи (написання тексту від руки чи друкування), дозволяють швидко створений текст чи його частини відразу використовувати у мовленні. Одночасно таке використання вимагає когнітивного мислення, уміння чути та розуміти мову інших, щоб уникнути у діалозі чи дискусії повторень, вже озвучених фактів чи явищ.

Втім, ми маємо сказати і про недоліки, які зустріли при використанні генератора текстів на заняттях німецької мови: досить часто генератор видає занадто складний текст чи такий, що є далекий від реальної мети та завдань конкретного заняття з німецької мови. У такому випадку завдання з використанням генератора текстів стають часозатратними і потребують нових команд-підказок.

Отож, інструменти ШІ і генератор текстів зокрема заслуговують на подальше використання та потребують методико-дидактичних напрацювань і рекомендацій щодо їх практичного використання для вивчення іноземної мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зачепа І. М., Глуцька Т. В., Сандовенко І. В. (2024). Використання штучного інтелекту як засобу навчання іноземній мові. *Contemporary International Relations: Topical Highlightss of Theory and Practice – 2024: the Monograph*. Łomża: MANS w Łomży, 2024. pp. 115-130. URL: <https://doi.org/10.58246/JBBJ2120>
2. Мельник Є. Ю., Слобоженко Р. А., Слобоженко М. В. (2024). Використання штучного інтелекту в навчанні іноземних мов. *Сучасні міжнародні відносини: актуальні проблеми теорії і практики*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Київ: Національний авіаційний університет, 2024. С. 35-41. URL: http://fmv.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2024/10/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A_2024.pdf
3. Роль штучного інтелекту у вивченні іноземних мов: Матеріали Міжвузівського науково-методичного семінару (м.Київ, 15 лютого 2024 р.). Київ: Державний торговельно-економічний університет, 2024. 91 с. <https://knute.edu.ua/file/MzEyMQ==/313728840d4e85d47c265a1cf46305e7.pdf>.
4. Das sind die besten kostenlosen KI-Textgeneratoren. (2024). Retrieved from: <https://omr.com/de/reviews/contenthub/ki-text-generatoren-kostenlos#das-sind-die-besten-kostenlosen-ki-textgeneratoren>
5. Künstliche Intelligenz – Was steckt hinter ChatGPT? (2024). Retrieved from: <https://www.lmz-bw.de/lmz-spotlights/chatgpt-im-unterricht-was-lehrkraefte-wissen-sollten>
1. Get answers. Find inspiration. OpenAI. (2025). Retrieved from: <https://openai.com/chatgpt/overview/> (accessed 02.02.2025)
2. Відповіді на відстані витягнутої руки. MERLIN. (2025). Retrieved from: <https://www.getmerlin.in/uk> (accessed 02.02.2025)
3. What do you want to know? Rerflexity. (2025). Retrieved from: <https://www.perplexity.ai/> (accessed 02.02.2025)
4. Künstliche Intelligenz – Was steckt hinter ChatGPT? (2024). Retrieved from: <https://www.lmz-bw.de/lmz-spotlights/chatgpt-im-unterricht-was-lehrkraefte-wissen-sollten> (accessed 02.02.2025).

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ В ОСВІТІ: КЛАСИФІКАЦІЯ АГЕНТІВ ТА ЇХ РОЛЬ У МОДЕЛІ ІНТЕГРАЦІЇ

Іванова Ірина Вікторівна,

канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри соціально-культурних дисциплін,
Черкаський державний фаховий бізнес-коледж,
м. Черкаси, Україна,
irivik@gmail.com

Боровик Тетяна Михайлівна,

викладач-методист,
викладач кафедри економіки, управління та адміністрування,
Черкаський державний фаховий бізнес-коледж,
м. Черкаси, Україна,
boroviktm@ukr.net

Новим викликом для сучасності є штучний інтелект, що породжує неоднозначні відгуки та оцінки освітянської спільноти. Незважаючи на визначені позитивні сторони від впровадження генеративного штучного інтелекту (ШІ) в усі сфери життя, бачимо, що суспільні очікування дещо відрізняються від реального сприйняття та застосування нових технологій та інструментів.

Огляд наукових досліджень останніх років свідчить про особливу увагу світової спільноти до питання впровадження ШІ-технологій в освіту. Актуальні напрями досліджень інтеграції штучного інтелекту в освіту та академічне середовище висвітлюються у працях провідних вітчизняних науковців, чії роботи формують сучасний дискурс цієї проблематики. Зокрема, І. Візнюк, Н. Буглай, Л. Куцак, А. Поліщук, В. Киливник [1]; С. Доценко, Т. Собченко [2]; І. Драч, О. Петроє, О. Бородієнко, І. Регейло, О. Базелюк, Н. Базелюк, О. Слободянюк [3]; О. Куклін [5]; О. Панухник [7]; та ін. Вагомі дослідження інтеграції штучного інтелекту в науку та освіту було зроблено зарубіжними науковцями, зокрема, О. Айотунде, Д. Джаміль, Н.Кавус [9]; М. Чодрі і Е. Казім [10]; М. Есплугас [11]; І. Гендрон, Дж. Ендрю, К. Купер [12]; К. Сео, Дж. Танг, І. Рол, С. Фелс, Д. Юн [13]; А. Юсуф, Н. Первін, М. Роман-Гонсалес [14]; та ін.

Наразі нормативно-правове регулювання використання технологій штучного інтелекту в Україні базується на загальних законах, стратегічних документах та адаптації міжнародного досвіду. Одним із таких документів є Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні, у якому визначено основні напрями розвитку технологій ШІ, їх інтеграцію в економіку, освіту, медицину та інші сфери [4]. Міністерством цифрової трансформації України розроблено рекомендації щодо відповідального використання ШІ у сфері інтелектуальної власності [8]. Робочою групою [6] розроблено Проєкт інструктивно-методичних рекомендацій щодо запровадження та використання технологій штучного інтелекту в закладах загальної середньої освіти, у якому окремо наголошується на формуванні ШІ-грамотності та ШІ компетентності учасників освітнього середовища. У контексті сучасних тенденцій особливої актуальності набуває формування ШІ-грамотності,

яка передбачає не лише здатність користуватися інструментами штучного інтелекту, але й усвідомленням етичних, технологічних та правових аспектів його використання.

Для успішного впровадження ШІ технологій та отримання максимальної користі від їх використання необхідне врахування таких ключових моментів як системність, прогнозування результатів, експериментальність, ідентифікація проблем, оптимізація ресурсів, комунікація і співпраця, адаптація до змін, тощо. На нашу думку, саме метод педагогічного моделювання дозволяє розглядати інтеграцію ШІ в освіту як складну систему, що складається з різних компонентів (технології, педагогічні методи, людські ресурси тощо). Воно допомагає зрозуміти, як ці компоненти взаємодіють між собою та як зміни в одному компоненті можуть вплинути на інші.

Мета даного доробку полягає у дослідженні впливу окремих компонентів моделі інтеграції ШІ [5] на ефективність освітнього процесу.

Важливим етапом прийняття рішення щодо впровадження технологій штучного інтелекту в освітнє середовище є оцінка доцільності такого впровадження у кожній конкретній ситуації з урахуванням таких чинників як оптимальність, інтегральність, певна послідовність, ґрунтовність, адаптивність, відповідь певній віковій категорії тощо. Надзвичайно важливим є залучення здобувачів освіти до активного навчання, що реалізується через побудову комбінованої моделі, що ґрунтується на принципах агентно-орієнтованої освітньої моделі, яка дозволяє систематизувати і класифікувати академічні можливості ШІ, відтворити взаємодію різних компонентів системи один із одним для досягнення навчальних цілей з опорою на агентів освітнього процесу. В освітньому контексті розглянемо заклад освіти як середовище з агентами. Агенти та їх атрибути і дії розглянемо більш детально в табл. 1.

Таблиця 1

Роль агента у системі інтеграції штучного інтелекту в освітнє середовище

Агент	Атрибути	Дії
Здобувач освіти	Стилі та темп навчання, попередньо засвоєні знання, сформовані навички, рівень мотивації, історія досягнень	Здійснення навчальної і позанавчальної діяльності, взаємодія з іншими агентами за допомогою систем ШІ, само- і самооцінювання результатів
Викладач	Стиль, методи і технології викладання, накопичений досвід, навантаження	Викладання, моніторинг успіхів здобувачів освіти, надання зворотного зв'язку, коригування планів навчання на основі інструментів ШІ
Дослідник	Критичне мислення, інтелектуальна допитливість, відкритість до нового, увага до деталей, креативність	Проведення оригінальних досліджень, оприлюднення результатів, участь у викладанні та наставництві студентів
Штучний інтелект	Можливості (пропозиція навчальних ресурсів, надання зворотного зв'язку, адаптація труднощів), широкий доступ до інформації, швидкий аналіз даних (наприклад, успішність студентів), безперервна робота	Підтримка навчального процесу, адаптація навчального контенту, аналіз даних та персоналізація навчання

Джерело: авторська розробка [5, с. 218].

З огляду на вище зазначене пропонуємо класифікувати агентів освітнього середовища на традиційних агентів в освіті та ШІ-агентів. До традиційних агентів відносимо

- здобувачів освіти, які активно навчаються, ставлять питання, здобувають знання формують навички та розвивають уміння;
- викладачів, які є фасилітаторами навчання, що передають знання, мотивують, оцінюють та допомагають здобувачам освіти;
- дослідників, які вивчають процеси життєдіяльності, розробляють нові методики та технології, аналізують результати та сприяють розвитку науки.

Це список може бути доповнений адміністрацією, тобто керівниками, що забезпечують функціонування закладу, створюють умови для навчання та розвитку, і персоналом, наприклад, бібліотекарі, психологи, технічні працівники, що підтримують освітній процес.

ШІ-агенти в освіті складають:

- Персоналізовані тьютори: ШІ-системи, що адаптують навчальний матеріал та методи навчання до індивідуальних потреб учнів.
- Чат-боти: Віртуальні асистенти, що відповідають на питання учнів, надають підтримку та допомагають зорієнтуватися в навчальному матеріалі.
- Системи оцінювання: ШІ-інструменти, що автоматизують перевірку завдань, аналізують успішність учнів та надають зворотний зв'язок.
- Рекомендаційні системи: ШІ-платформи, що пропонують учням навчальні ресурси, курси та активності, що відповідають їх інтересам та потребам.
- Віртуальні лабораторії: ШІ-середовища, що дозволяють учням проводити експерименти та дослідження в безпечному та контрольованому середовищі.

Інтеграція штучного інтелекту в освіту є складним та багатогранним процесом, який потребує системного підходу, врахування інтересів всіх учасників освітнього процесу та глибокого розуміння можливостей та обмежень ШІ-технологій. Агентно-орієнтований підхід та педагогічне моделювання є ефективними інструментами для дослідження та оптимізації цього процесу. Розгляд закладу освіти як середовища з агентами, включаючи ШІ-агентів, є перспективним напрямом розвитку освіти. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у вивченні того, як агент-здобувач освіти взаємодіє з ШІ-агентами, які фактори впливають на ефективність цієї взаємодії та як створити умови для більш продуктивного співробітництва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Візнюк І., Буглай Н., Куцак Л., Поліщук А., Киливник В. Використання штучного інтелекту в освіті. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 2021. С. 14-22.
2. Доценко О., та Т. Собченко. Імплементация штучного інтелекту в наукове середовище закладів вищої освіти України. *Новий колегіум*. [Електронний ресурс]. 2024. DOI: 10.34142/nc.2024.1.11
3. Драч І., Петроє О., Бородієнко О., Регейло І., Базелюк О., Базелюк Н., Слободянюк О. Використання штучного інтелекту у вищій освіті. *Університети і лідерство*. 2023. № 15, С. 66-82. DOI: <https://doi.org/10.31874/2520-6702-2023-15-66-82>
4. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні: Розпорядження Кабінету міністрів України від 2 грудня 2020 року № 1556-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text> (дата звернення 05 лютого 2025).

5. Куклін О.В., Іванова І.В., Боровик Т.М. Моделювання інтеграції штучного інтелекту в освітнє середовище. *Technologies and Learning Tools*. 2024. № 103(5), С. 207-232. DOI: 10.33407/itlt.v103i5.5735 URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/5735> (дата звернення 02 лютого 2025).
6. МОН і Мінцифра розробили проєкт рекомендацій із використання ШІ в школах. Міністерство освіти і науки України. 2024. URL: <https://mon.gov.ua/news/mon-i-mintsyfra-rozrobyly-proiekt-rekomendatsii-iz-vykorystannia-shi-v-shkolakh> (дата звернення 02 лютого 2025).
7. Панухник О. В. Штучний інтелект в освітньому процесі та наукових дослідженнях здобувачів вищої освіти: відповідальні межі вмісту ШІ. *Галицький економічний вісник*. 2023. № 83(4). С. 202-211.
8. Рекомендації щодо відповідального використання ШІ: питання права інтелектуальної власності URL: <https://surl.li/ojmuzq> (дата звернення 02 лютого 2025).
9. Ayotunde O. O., Jami D. I., & Cavus N. “The impact of artificial intelligence in foreign language learning using learning management systems: A systematic literature review”. *Information Technologies and Learning Tools*. 2023. vol. 95(3), pp. 215-228. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v95i3.5233>.
10. Chaudhry M.A., Kazim E. Artificial Intelligence in Education (AIEd): A high-level academic and industry note 2021, *AI and Ethics*. 2022. vol. 2(1), pp. 157–165. DOI: <https://doi.org/10.1007/s43681-021-00074-z>.
11. Esplugas M. The use of artificial intelligence (AI) to enhance academic communication, education and research: a balanced approach. *Journal of Hand Surgery (European Volume)*. 2023. vol. 48(8). pp. 819-822. DOI: <https://doi.org/10.1177/17531934231185746>.
12. Gendron Y., Andrew J, Cooper C. The perils of artificial intelligence in academic publishing, *Critical Perspectives on Accounting*. 2022. vol. 87. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.cpa.2021.102411>.
13. Seo K., Tang J., Roll I., Fels S., Yoon D.. The impact of artificial intelligence on learner–instructor interaction in online learning. *International journal of educational technology in higher education*. 2021. vol. 18(54) pp. 1 – 23. DOI: <https://doi.org/10.1186/s41239-021-00292>.
14. Yusuf A., Pervin N., Román-González M.. Generative AI and the future of higher education: a threat to academic integrity or reformation? Evidence from multicultural perspectives.. *Int J Educ Technol High Educ*. 2024. vol. 21(1). DOI: <https://doi.org/10.1186/s41239-024-00453-6>.

ІНОЗЕМНА МОВА ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ ЧИННИК ГУМАНІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Ищенко Тетяна Валеріївна,

старший викладач кафедри мовної підготовки,
Дніпровський державний університет внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна,
ishchenkotatiana76@gmail.com

Нікітіна Ірина Петрівна,

старший викладач кафедри мовної підготовки,
Дніпровський державний університет внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна,
N.I.P@i.ua

На сучасному етапі суспільного розвитку, в умовах переходу на компетентнісну й культурологічну модель мовної освіти, активізуються питання її гуманізації та гуманітаризації.

У сучасному світі при навчанні іноземним мовам широко використовуються інтерактивні технології, за допомогою яких створюється сучасна атмосфера для активної взаємодії студентів у процесі навчання. Сучасні інноваційні методи навчання іноземних мов базуються в першу чергу на гуманістичному підході та спрямовані на розвиток і самовдосконалення особистості. Іншим важливим підходом до ефективного навчання учнів у сучасних закладах освіти є STEM-освіта, що є широко поширена в країнах євросоюзу. В українській освіті одним із перших поштовхів до розвитку STEM став наказ Міністерства освіти і науки України №188 від 29.02.2016 р. «Про утворення робочої групи з питань впровадження STEM-освіти в Україні» [1]. У лютому 2021 року опубліковано план заходів щодо реалізації Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-Education) до 2027 року [3].

Відповідно до плану заходів, протягом 2021-2022 років планується розробка навчальних матеріалів та методичних рекомендацій для вчителів з підготовки здобувачів освіти до участі в міжнародному освітньому дослідженні PISA. У цей період також планується оновлення стандартів вищої освіти за напрямом знань «Освіта/Педагогіка» щодо використання новітніх педагогічних підходів до навчання та оцінювання, практики міжпредметного навчання, методів та засобів навчання, що сприяють на розвиток дослідницьких і винахідницьких компетенцій.

Сучасні педагогічні технології такі, як проектна методика, використання нових інформаційних технологій, технологія розвитку критичного мислення допомагають реалізувати особистісно-орієнтований підхід у навчанні, забезпечують індивідуалізацію та диференціацію навчання з урахуванням здібностей дітей, їхнього рівня навченості.

Під час заняття учням надається можливість організувати свою діяльність таким чином, що задовольнить бажання усіх учасників (від окремої взаємодії двох-трьох учнів до широкого кола). Для найбільш ефективної роботи мовленнєва взаємодія учасників інколи проходить за співучастю викладача. Формат роботи виявляється в найрізноманітніших

формах роботи – упарах, невеликих групах, декілька груп, тощо. Мета такої форми роботи з обов'язковим урахуванням інтерактивних технологій є досягнення комунікативної компетенції, а саме комунікативних умінь, які формуються на основі мовних знань, навичок і вмінь.

Постійна та активна взаємодія всіх учнів є необхідною частиною цієї технології. Інтерактивне навчання передбачає використання рольових ігор, спільне вирішення проблем. Воно ефективно сприяє формуванню навичок і вмінь, виробленню цінностей, створенню атмосфери співпраці, взаємодії, дає змогу вчителю стати лідером колективу. Переваги інтерактивного навчання іноземної мови перед традиційним: 1) у роботі задіяні всі учні класу; 2) учні навчаються працювати в команді; 3) формується доброзичливе ставлення до опонента [Інтерактивні методи];

Можливості використання Інтернет-ресурсів є величезними. Глобальна мережа Інтернет створює умови для отримання будь-якої необхідної учням та вчителям інформації, що знаходиться у будь-якій точці земної кулі: країнознавчий матеріал, новини з життя молоді, статті з газет та журналів тощо [Монгуш].

У сучасній методиці при навчанні іноземних мов за допомогою новітніх технологій висуваються наступні цілі: практична, виховна, освітня і розвиваюча. Всі вони передбачають практичне опанування іноземної мови, тобто оволодіння усіма мовними засобами для здійснення іншомовного міжособистісного спілкування в основних видах мовленнєвої діяльності: аудіюванні, говорінні, читанні та письмі. Студенти мають засвоїти програмний мовний матеріал, як засіб оформлення або розуміння висловлювань у процесі спілкування для їх коректного вживання у відповідних мовленнєвих ситуаціях, уміти самостійно відбирати саме ті мовні і мовленнєві засоби, що є оптимальними для реалізації комунікативного наміру. Також, багато значення має і збагачення духовного світу особистості, отримання та розширення знань про культуру країни, мова якої вивчається, а саме про історію, літературу, живопис, музику, звичаї, традиції тощо. Компетентний учитель-філолог має володіти найновішими технічними засобами навчання. Вирішення цього завдання можливе за умови широкого використання у першу чергу технічних засобів. Технічні засоби навчання – це спеціально розроблені й виготовлені прилади, обладнання й устаткування, які призначені для використання в навчальному процесі з метою підвищення його ефективності. Однак, ці засоби дають позитивні результати лише тоді, коли їх уміло використовують у системі різноманітних методів і прийомів навчання [5]. Вони повинні відповідати сучасним вимогам до змісту освіти та міжнародним стандартам, максимально використовувати можливості новітніх інформаційних технологій. Використання технічних засобів навчання у вищій школі дає можливість засвоювати на якісно новому рівні всі дисципліни, у тому числі й гуманітарного спрямування.

На жаль, наша STEM-концепція лише повторює стандартні західні уявлення про STEM-освіту, майже без урахування конкретної ситуації в Україні, а саме не враховується рівень матеріально-технічного забезпечення навчальних закладів; нерозуміння всіма учасниками сутності освіти за новими стандартами та невідповідність викладачів до принципово нового обладнання та методів навчання. Наразі, мовна ситуація в галузі освіти України на сьогодні залишається складною, характеризується низкою негативних явищ і тенденцій та потребує істотних змін.

Отже, засоби навчання іноземної мови мають важливе значення для забезпечення повноцінної та ефективної організації діяльності учнів та студентів із оволодіння іншомовною діяльністю та потребують подальший розвиток в цьому напрямі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Інститут модернізації змісту освіти. Наказ МОН від 29.02.2016 №188 “Про утворення робочої групи з питань впровадження STEM-освіти в Україні”
URL: <https://imzo.gov.ua/2016/02/29/nakaz-mon-vid-29-02-2016-188-pro-utvorennya-robochoyi-grupi-z-pitan-vprovadzhennya-stem-osviti-v-ukrayini/> (дата звернення 23.04.2023)
2. Інтерактивні методи і прийоми навчання англійської мови учнів початкових класів. URL: <https://op.ua/pedclass/naukova-stattya/interaktivni-metodi-i-priyomi-navchannya-angliyskoyi-movi-uchniv-rochatkovih-klasiv> (дата звернення 15.03.2024)
3. Про схвалення Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти): проект / Кабінет Міністрів України. URL: <https://nenc.gov.ua/wp-content/uploads/2020/05ПРИРОДМАТЕМ.pdf> (дата звернення 20.05.2023)
4. Монгуш О. С. Використання інноваційних технологій під час уроків англійської. Інноваційні технології у навчанні іноземної мови як проблема методики інновації у вивченні англійської мови. URL: <https://goaravetisyan.ru/uk/ispolzovanie-innovacionnyh-tehnologii-na-urokah-angliiskogo-yazyka/> (дата звернення 11.02.2023)
5. Nikitina, I., Ishchenko, T. Smart-systems in STEM education. In: Antoniou, G., et al. Information and Communication Technologies in Education, Research, and Industrial Applications. ICTERI 2023. Communications in Computer and Information Science, vol 1980. Springer, Cham. URL: https://doi.org/10.1007/978-3-031-48325-7_25

ПИСЬМОВА РОЛЬОВА ГРА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ АНГЛОМОВНОЇ ПИСЕМНОЇ ВЗАЄМОДІЇ СТУДЕНТІВ ЗВО

Кочубей Вікторія Юрївна,

канд. філол. наук, доцент,
доцент кафедри германських мов, зарубіжної літератури
та методик їхнього навчання,
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка,
м. Кропивницький, Україна,
vikochubei@ukr.net

У сучасному світі, де англійська мова має статус глобальної, англomовне писемне продукування є важливим інструментом в різних сферах економіки та в освіті. Під писемним мовленням розуміють вид ефективної мовленнєвої діяльності, що включає комплексне використання графічних, орфографічних, лексико-граматичних і стилістичних засобів. Його основне призначення — висловлювати думки та спілкуватися [3, с. 160-164].

Професійна підготовка сучасних фахівців обов'язково включає комунікативну складову, під якою розуміємо як усну, так і письмову комунікацію англійською мовою. Навички професійного спілкування необхідні для налагоджування ділових контактів, комплексного розвитку фахових компетентностей, успішної професійної реалізації майбутніх фахівців. Відтак питання ефективної організації англomовної професійної підготовки, особливо в контексті розвитку англomовного писемного спілкування, набувають неабиякої актуальності.

Метою цієї розвідки є з'ясування способів організації писемної взаємодії студентів, які вивчають англійську мову за професійним спрямуванням.

Вибір конкретних методів дослідження залежав від мети та завдань дослідження та охоплював описовий метод, суть якого полягає в описі дидактичних особливостей писемного мовлення та метод моделювання навчальних ситуацій для опису прикладів застосування письмової рольової гри в процесі підготовки майбутніх фахівців в галузі практичної психології.

Використання письма в навчальному процесі має багато переваг у методичному аспекті, які сприяють ефективному засвоєнню мови. Писемне мовлення сприяє розвитку відчуття мови, знайомить з різними мовними жанрами, стимулює дослідження відповідних мовних засобів залежно від контексту та жанру спілкування. Письмові мовні вправи допомагають учням розвивати гнучку, витончену та насичену мову.

Оскільки під час письмового продукування активно задіяні всі аналізатори та різні типи почуттів, письмо стає потужним інструментом для зміцнення словникового запасу та граматичних навичок.

В процесі навчання студенти повинні оволодіти вміннями професійної писемної комунікації англійською мовою, тобто набути академічної грамотності, яка, на думку Гончаренко-Закревської Н.В. та Дюканової Н.М., включає два типи компетенції, а саме: загальні знання англійської мови, та професійну компетенцію, під якою розуміють знання в більш вузькій професійній сфері [1, с.30]. Базові засади навчання писемного мовлення

академічної та професійної спрямованості викладено в підручнику «Методика навчання студентів вищих навчальних закладів письма англійською мовою» [4], автори якого спираються на Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти [5]. В процесі навчання студенти повинні оволодіти іншомовною комунікативною компетентністю, до складу якої входять шість компонентів: лінгвістична компетенція, соціолінгвістична компетенція, прагматична компетенція, предметна компетенція, формально-логічна компетенція та паралінгвістична компетенція [4, с. 58]. Всі перераховані види компетенцій тісно взаємопов'язані між собою і для гармонійного розвитку іншомовної комунікативної компетенції в письмі важливим є тренування в продукуванні різних жанрів письмових текстів.

У сучасних лінгвістичних, літературознавчих та методологічних дослідженнях існує багато різних визначень терміну «жанр». Жанр визначається як «соціальна та дискурсивна одиниця з когнітивними, комунікативними та лінгвістичними характеристиками» [8, с. 256]. Жанри є соціальними конструктами, які формуються в певних дискурсивних спільнотах і визначаються передусім комунікативною метою.

Автор статті «Genre-Based Approach: what and how to teach and to learn writing» тлумачить жанр як динамічну категорію, яку можна розуміти як тип тексту, процес і метод [6, с. 45-51]. Підхід, що розглядає жанр як процес, передбачає, що жанри не є статичними категоріями, а постійно еволюціонують та адаптуються під впливом соціальних, культурних і технологічних змін. Тому, розглядаючи жанр як процес, ми відходимо від статичного розуміння жанру як набору фіксованих правил і переходимо до більш динамічного та контекстуального підходу. Такий підхід дозволяє нам глибше зрозуміти, як жанри функціонують у суспільстві і як вони впливають на наше життя [6, с. 45-51].

Дж. Хармер (J. Harmer) виділяє чотири ключові причини, чому навчання письма має вирішальне значення для розвитку іншомовної комунікативної компетенції. По-перше, письмо допомагає закріпити розуміння та запам'ятовування граматики та мовної структури. По-друге, сам процес письма сприяє вивченню мови. По-третє, письмо підходить учням, які віддають перевагу вдумливому, повільному засвоєнню мови. Насамкінець, письмо є фундаментальною мовною навичкою, так само як говоріння, читання та аудіювання [7].

Розвиток професійно орієнтованого писемного мовлення базується на дидактичних принципах інтерактивності та інтегрованості навчання писемного мовлення з іншими видами мовленнєвої діяльності, варіативності, само- та взаємоконтролю навчання [2, с. 466].

В процесі англійської професійної підготовки студентів залучають до написання наукових робіт, де важливим є вміння планувати та послідовно викладати думки, дотримуючись правил змістовності та формально-логічної структурної організації. Написання наукових есе та статей, анотування та реферування належать до жанрів писемного продукування і є показником відповідного рівня оволодіння англійською мовою. Не менш важливим для подальшої професійної діяльності студентів є вміння письмової інтеракції, під яким розуміють ведення кореспонденції англійською мовою. Відповідно до ЗЄР, володіння іноземною мовою на рівні B2 передбачає вміння писати особисті та професійні листи, включаючи листи подяки та вибачення, дотримуючись реєстру мовлення та риторичних принципів. Рівень володіння мовою C1, який повинні демонструвати студенти закладів вищої освіти, означає, що майбутні фахівці вміють писати різного роду листи, включаючи листи запиту інформації, прохання, листи-заявки, а також листи-скарги [5, с. 94]. Листи, які пишуться з навчальною метою, читають та оцінюють викладачі, у той час як для успішної комунікації необхідним є повноцінне залучення інших студентів. Тому ми

вбачаємо, що письмова рольова гра є ефективним способом створення ситуації, яка є наближеною до реальності і яка стимулює студентів до взаємодії на професійні теми.

Рольову гру зазвичай відносять до інтерактивних видів мовленнєвої діяльності, спрямованих на розвиток навичок говоріння. Діапазон застосування рольових ігор великий, враховуючи той факт, що вони варіюють від діалогу до модельованих ситуацій, наближених до реальної професійної діяльності студентів.

Рольова гра заохочує розвиток основних комунікативних вмінь учнів, а саме творчих здібностей, посилює культурну обізнаність студентів. Рольова гра базується на взаємодії учасників, що дає можливість відчувати себе частиною команди.

Прикладом застосування письмової рольової гри, яку ми практикували на заняттях з англійської мови з студентами-майбутніми психологами, є рольова гра *Counseling Session Role Play*. Суть цієї рольової гри полягає в тому, що декілька студентів грають роль пацієнтів, які відчувають тривогу та знервованість через проблеми з навчанням. Інші студенти – психологи-практики, які надають консультації. В процесі цієї рольової гри студенти відпрацьовують техніки активного слухання, вчаться ставити питання, виявляють емпатію. Після проведення рольової гри важливою є рефлексія – етап, коли підбиваються підсумки, аналізуються ефективність використання технік консультування, а також піддається аналізу коректність мовлення.

Варіацією рольової гри є письмова рольова гра, коли психологи-початківці звертаються до більш досвідчених психологів з питанням отримання консультації по описаним проблемам. В ході написання професійних листів студенти відпрацьовують відповідні мовленнєві структури, кліше, вчаться обґрунтовано висловлювати свою думку.

Як показали відгуки студентів, такий вид інтерактивної діяльності, як писемна рольова гра, дозволив студентам практикувати професійні навички, а також вдосконалювати вміння писемної англомовної інтеракції. Студенти відзначили, що рольові ігри, які відтворюють елементи професійної діяльності, є потужним мотивуючим фактором, який сприяє успішному опануванню професійно-орієнтованої лексики в контексті.

Перспективи подальших наукових пошуків вбачаємо у вивченні можливостей використання інтерактивних засобів навчання англійської мови з метою покращення навичок англомовної писемної взаємодії студентів інших спеціальностей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гончаренко-Закревська Н.В., Дюканова Н.М. Шляхи поліпшення іншомовної академічної грамотності у ВНЗ. *Наука і техніка сьогодні*. №1 (1). 2022. С. 27-36. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-1\(1\)-30](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2022-1(1)-30)

2. Дичка Н.І., Михайленко А.В. Принципи навчання професійно орієнтованого англомовного писемного мовлення студентів ІТ спеціальностей. *Young Scientist*, 2 (66), 2019. С. 465-468. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-2-66-100>

3. Нузбан О. В. Особливості формування писемного мовлення у студентів англійської мови як іноземної фахового спрямування. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Філологія*, 32(1), 2021. С. 160-164.

4. Тарнопольський О. Б., Кожушко С. П. Методика навчання студентів вищих навчальних закладів письма англійською мовою. Вінниця : Нова книга, 2008. 288 с.

5. Common European framework of reference for languages: learning, teaching assessment. Companion volume with new descriptors. Council of Europe. 2018. URL: <https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989>
6. Dirgeyasa I. W. Genre-based approach: What and how to teach and to learn writing. *English Language Teaching*, 9(9), 2016. C. 45-51.
7. Harmer J. *How to teach English: An introduction to the practice of English language teaching*. Canada: B.C. 2001
8. Swales J. M. *Research genres: Explorations and applications*. Cambridge: Cambridge University Press. 2004. 256

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ОСВІТИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА УКРАЇНСЬКУ ОСВІТНЮ СИСТЕМУ

Кульчицький Віталій Йосипович,

докт. пед. наук, професор, професор кафедри педагогіки
вищої школи та суспільних дисциплін,
Тернопільський національний медичний
університет імені І. Я. Горбачевського
Міністерства охорони здоров'я України,
м. Тернопіль, Україна,
kulchytskyjvy@tdmu.edu.ua

Кульчицька Тетяна Володимирівна,

заслужений вчитель України, вчитель історії та правознавства,
Тернопільська спеціалізована школа I-III ступенів № 7
з поглибленим вивченням іноземних мов,
м. Тернопіль, Україна,
kulchytska_t@ukr.net

Глобалізація – це складний і багатогранний процес, який охоплює всі сфери життя, включаючи освіту. Вона сприяє формуванню глобального освітнього простору, де знання, технології та культурні цінності вільно циркулюють між країнами. У контексті України глобалізація освіти має подвійний вплив: з одного боку, вона створює нові можливості для розвитку, а з іншого – висуває нові виклики, які потребують адаптації освітньої системи до сучасних вимог.

Відтак, глобалізація освіти є одним із ключових процесів сучасного світу, який визначає нові вектори розвитку національних освітніх систем. Вона сприяє поширенню передових знань, інноваційних практик та сучасних технологій, водночас ставлячи перед освітніми установами виклики інтеграції до світового освітнього простору. Особливий акцент робиться на створенні єдиного глобального освітнього простору шляхом гармонізації підходів різних країн до організації освіти та навчальних процесів, а також через взаємне визнання освітніх документів між державами [4, с. 36-40].

Для України цей процес є надзвичайно важливим, оскільки він відкриває доступ до міжнародних освітніх ресурсів, сприяє академічній мобільності здобувачів освіти та педагогів, підвищенню якості освіти та конкурентоспроможності випускників на глобальному ринку праці. Водночас глобалізація ставить перед українською освітньою системою низку викликів, таких як необхідність адаптації освітніх програм до міжнародних стандартів, збереження національної ідентичності в умовах культурного обміну, подолання нерівності у доступі до освітніх можливостей та ефективне використання цифрових технологій в освітньому процесі. Саме тому, насамперед, необхідно усвідомити, що сучасні освітяни України стикаються зі складним, але важливим завданням – обґрунтувати та забезпечити розвиток учнівської та студентської молоді, спираючись на стратегію розвитку українського народу. Це завдання потребує

врахування сучасних глобалізаційних, трансформаційних та інтеграційних процесів, а також визначення місця, ролі, місії та значення України в цих процесах [5, с. 20-25].

Відтак, актуальність дослідження глобалізації освіти та її впливу на українську освітню систему обумовлена необхідністю визначення ефективних механізмів адаптації до нових умов, забезпечення високої якості освітніх послуг і формування кадрового потенціалу, здатного відповідати вимогам сучасного суспільства.

Метою дослідження є аналіз процесів глобалізації освіти та оцінка їхнього впливу на українську освітню систему. Завдання дослідження включають: визначення основних тенденцій глобалізації в освітній сфері, виявлення їхніх позитивних і негативних наслідків для української системи освіти, аналіз адаптації національної освітньої системи до глобальних викликів.

Методологія дослідження базується на комплексному підході, що охоплює міждисциплінарний аналіз і порівняльне дослідження.

У сфері освіти глобалізація впливає на формування загальносвітових стандартів, модернізацію освітніх систем, інтеграцію інноваційних технологій та створення нових можливостей для обміну знаннями між країнами. Для України, як частини світової спільноти, глобалізація освіти є важливим чинником трансформації освітньої системи, особливо в умовах сучасних викликів та реформ. Ми поділяємо думку науковців С. Михаць та Т. Городиського які наголошують на тому, що глобальна освіта інтегрує підходи навчання з різних освітніх систем світу, спрямовуючи їх на забезпечення екологічної безпеки планети та сприяючи розвитку міжнародних галузей. Такі ініціативи зосереджуються на забезпеченні доступу до освіти на всіх рівнях – від початкової школи до університету, водночас створюючи таке освітнє середовище, яке готує молодих людей до виконання лідерських ролей у багатонаціональному суспільстві [3, с. 18-21].

Одним із ключових аспектів глобалізації освіти є впровадження міжнародних стандартів навчання. Програми, як-от Болонський процес, сприяють уніфікації освітніх кваліфікацій і полегшують визнання дипломів між країнами. Для України участь у Болонському процесі стало одним із важливих кроків на шляху інтеграції в європейський освітній простір.

Інший аспект глобалізації освіти – це активізація академічної мобільності. Українські здобувачі освіти та викладачі отримали більше можливостей для навчання та стажувань за кордоном завдяки програмам обміну, як-от Erasmus+ та Fulbright. Така мобільність дозволяє не лише здобувати нові знання, а й адаптувати найкращі світові практики до українських реалій. Однак, це також створює ризик відтоку інтелектуального потенціалу, коли висококваліфіковані спеціалісти залишають країну.

Суттєвий вплив на українську освітню систему має впровадження цифрових технологій, які стали невід'ємною частиною глобальної освіти. Он-лайн-курси, масові відкриті он-лайн-курси (МООС) та дистанційне навчання дозволяють студентам здобувати освіту з будь-якої точки світу. В Україні, особливо в умовах пандемії COVID-19, а також повномасштабних військових дій, такі технології стали критично важливими для забезпечення безперервності освітнього процесу. Водночас розвиток цифрової освіти потребує значних інвестицій в інфраструктуру та підвищення кваліфікації викладачів. Стрімкий розвиток технологій, активний міжкультурний обмін і зростаюча необхідність у глобальній конкурентоспроможності спонукають заклади освіти до інтеграції з

міжнародними освітніми тенденціями та пристосування до глобальних стандартів. Це потребує не лише оновлення та вдосконалення освітніх програм, але й реформування систем управління, фінансування та механізмів оцінювання якості освітніх послуг [1, с. 72-87].

Глобалізація також змінює вимоги до змісту освіти. Сучасний ринок праці вимагає від випускників університетів не лише вузькоспеціалізованих знань, а й універсальних навичок, як-от критичне мислення, комунікація, робота в команді та знання іноземних мов. Українські заклади освіти поступово адаптують свої освітньо-професійні програми, інтегруючи міждисциплінарні підходи та акцентуючи увагу на практичних знаннях.

Попри позитивні аспекти глобалізації, існують і певні виклики. Один із головних – це збереження національної ідентичності та культурних особливостей в умовах глобальної стандартизації. Для України важливо зберегти свої освітні традиції та водночас відповідати міжнародним вимогам. Разом з тим, освітня сфера в Україні часто стикається з браком фінансування, що обмежує можливості впровадження інновацій та модернізації освітньої інфраструктури. Окрім того, фінансова нерівність між країнами створює дисбаланс у доступі до якісної освіти. Однак, необхідно також відзначити, що українські школи та університети активно впроваджують цифрові технології, що сприяє доступу до світових освітніх ресурсів. Проте існує проблема соціальної нерівності через обмежений доступ до сучасних технологій у сільських регіонах або серед малозабезпечених груп населення.

Водночас глобалізація відкриває можливості для формування нової парадигми освіти в Україні, заснованої на інноваціях, міжнародній співпраці та індивідуальному підході до навчання. Важливою складовою цього процесу є розвиток мовних компетенцій, адже знання іноземних мов, зокрема англійської, стає обов'язковою умовою для інтеграції у світовий освітній простір. Саме глобалізація освіти сприяє поширенню англійської мови як основного засобу комунікації у науковій та освітній сферах. В Україні зростає кількість програм, що викладаються англійською мовою, особливо у закладах вищої освіти. Це покращує конкурентоспроможність випускників на міжнародному ринку, але водночас викликає побоювання щодо зниження ролі української мови в освітньому процесі.

Таким чином, глобалізація освіти має як позитивний, так і негативний вплив на українську освітню систему. Вона відкриває нові можливості для інтеграції в світовий освітній простір, сприяє підвищенню якості освіти та розвитку академічної мобільності. Водночас Україна стикається з викликами, які потребують комплексних рішень, зокрема щодо збереження інтелектуального капіталу та адаптації до швидких змін. Успіх української освіти в умовах глобалізації залежатиме від здатності забезпечити баланс між інтеграцією та національними інтересами. Відтак, украй важливим є усвідомлення того, що визначаючи чинники, що впливають на трансформацію освіти, варто звернути увагу на те, що одним із наслідків глобалізації є створення відкритого освітнього простору [2, с. 37-42].

Саме тому, для успішної інтеграції в глобальний освітній простір Україна має, на нашу точку зору, насамперед, зосередитися на кількох ключових аспектах, а саме:

– *інвестування в освіту та науку* – збільшення фінансування дозволить створити сучасну матеріально-технічну базу, розвивати наукові дослідження та покращувати якість освіти, а також залученню висококваліфікованих кадрів;

– *підтримка молодих науковців* – створення сприятливих умов для роботи та розвитку в Україні зменшить виїзд талановитої молоді за кордон, що послаблює науковий потенціал країни;

– *розширення міжнародного співробітництва* – участь у глобальних дослідницьких проєктах, спільні освітні програми та обміни сприятимуть підвищенню репутації українських закладів освіти;

– *збереження культурної ідентичності* – у глобалізованому світі важливо не лише адаптуватися до міжнародних стандартів, а й зберігати власні традиції та унікальність;

– *впровадження інноваційних технологій* – широке використання цифрових інструментів зробить освіту доступнішою та ефективнішою.

Отож, глобалізація освіти є як викликом, так і можливістю для України. Вона відкриває нові горизонти для розвитку, але водночас вимагає рішучих реформ та адаптації до змін. Системне впровадження інновацій, підтримка академічної мобільності та збереження національної ідентичності стануть запорукою успіху української освітньої системи в умовах глобалізованого світу. Для того, щоб максимально використати потенціал цього процесу, необхідно проводити реформи, спрямовані на модернізацію освітньої системи, підвищення її конкурентоспроможності. Лише комплексний підхід до вирішення цих завдань дозволить Україні зайняти гідне місце у глобальному освітньому просторі.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми. Подальшого вивчення вимагають питання, пов'язані з поглибленим аналізом адаптації української освітньої системи до глобальних стандартів та її відповідність сучасним викликам, зокрема цифровізації, мультикультурності та інтеграції інноваційних методик.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Іванова, О., Прудченко, І., Лапшин, С. Вплив глобалізації на структуру, зміст і роль вищої освіти. *Людинознавчі студії: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філософія»*. 2024. № 48, С. 72-87.

2. Коляда І. Г. Особливості трансформації освіти в епоху глобалізації. *Грані*. 2017. Т. 20. № 8. С. 37-42.

3. Михаць С.О., Городиський Т.І. Вплив глобалізації на зміст освіти ХХІ століття як чинника економічного зростання. *Економічна теорія та історія економічної думки*. 2017. № 19. С. 18-21. URL: <http://global-national.in.ua/issue-19-2017/27-vipusk-19-zhovten-2017-r/3376-mikhats-s-o-gorodiskij-t-i-vpliv-globalizatsiji-na-zmist-osviti-khkhi-stolittya-yak-chinnika-ekonomichno-go-zrostannya> (дата звернення: 10.01.2025).

4. Хомерікі О. А. Українська вища освіта в умовах глобалізації: крок назад перед стрибком уперед, або шлях по замкненому колу? *Грані*. 2015. № 4. С. 36-40.

5. Чижевський Б. Г. Глобальні трансформації формують пріоритетні напрями розвитку освіти України. *Трансформація освіти в контексті процесів глобалізації: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції / Міжнародний гуманітарний дослідницький центр*, 17 квіт. 2024 р. Дніпро: Research Europe, 2024. С. 20-25.

ФУНКЦІОНАЛЬНА РОЛЬ БАГАТОКОМПОНЕНТНИХ ЕПІТЕТІВ У СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКИХ ТЕКСТАХ

Куценко Олена Вікторівна

старший викладач кафедри іноземних мов та перекладу,
ДНП «Державний університет «Київський авіаційний інститут»,
м. Київ, Україна,
helenau@i.ua

Багатокомпонентні епітети, також відомі як складні епітети, є типом образної мови, у якій кілька прикметників або описових слів використовуються для зміни іменника, надаючи більш детальний або яскравий опис. Вони часто зустрічаються в літературі та поезії, щоб посилити образність і створити сильніший вплив. Наприклад, *The never-ending, star-studded night, a sharp, two-edged sword*.

Епітети-це художній засіб, який використовується для опису особливостей осіб, предметів, явищ. Вони використовуються для посилення значення іменника шляхом надання деталей про його якості чи характеристики. Їхня роль полягає в тому, щоб зробити текст більш описовим і привабливим шляхом надання йому емоційного забарвлення. На думку Онопрієнко Т. М. будь-який епітет виникає на базі певної асоціації. Він вказує на будь-яку суттєву ознаку референта, яка привертає до себе увагу в певній ситуації. [3, с.91]

У художньому тексті конструкціям з епітетом притаманна містка семантична база та інтенсивна композиційна заданість. Епітет притягує до себе увагу читача, створюючи таким чином простір твору. Одними із головних є предикативна та атрибутивна функції епітета, при цьому обидві функції доповнюють одна одну і через цю взаємодію передають у повній мірі індивідуальне авторське розуміння дійсності та ставлення до неї. [1, с. 69] Ці конструкції є складними з композиційного погляду, оскільки вони можуть виконувати різноаспектні творчі завдання (від простого епітетного позначення до засобу виявлення глибинних емоційно-експресивних нюансів авторського задуму). [2, с.35]

Значення складного слова набагато багатше, ширше і глибше значення складових його компонентів. Об'єднані в одне складене слово, вони допомагають зрозуміти смислову насиченість слова, виявити приховану, незвичну семантику.

Процес складання охоплює різні частини мови, серед яких найпродуктивнішими є іменники та прикметники, що утворюють складний іменник і складний прикметник.

Однією із синтаксичних особливостей англійських текстів є велика кількість атрибутивних конструкцій. Чітко класифікувати складені епітети неможливо, оскільки багато з них можуть утворюватися спонтанно і мати одноразове використання. Складні епітети можна розділити на різні типи на основі їх комбінацій. Яскравим прикладом є поєднання з допоміжними словами:

Jane knew how lucky she was to be asked to attend, as the most probationers got to attend only run-on-the-mill- non-suspicious post-mortem. [6, p. 39]

Окрім звичайних шаблонів складених епітетів, ми знаходимо нестандартні структури, які виникають через спроби авторів помістити максимум інформації в одну фразу:

*I was thirty-five and although I'd had three fairly long relationships, they all come to an end, not in a abrupt manner, but in a slow, **I-am-not-actually-sure-where-this-is-going** kind of way. [8, p. 23]*

Складний епітет — це слово, що містить кілька коренів. Він утворений із самостійних частин мови, які зберігаються в ньому повністю або частково. Одна з проблем вивчення складених епітетів полягає в тому, що немає чіткого визначення, яке охоплює всю природу складених слів. Письменник може створити власні складені епітети для конкретної мовленнєвої ситуації. Такі слова базуються на індивідуальних авторських уявленнях про властивості поняття і існують лише в певному контексті.

*She couldn't picture him with his **soon-to-be-son-in-law** doing something so frivolous [8, p. 47]*

Можливості створення цих складених епітетів невичерпні, як і невичерпні можливості ідентифікації різноманітних ознак предметів, дій і станів, що описуються. Індивідуально-авторські атрибутивні утворення характеризуються складнішою семантичною структурою, яка визначається як складнішою словотвірною будовою, так і контекстним оточенням, під впливом якого в похідних одиницях виникають додаткові значення.

Створення індивідуально-авторських складених епітетів у літературній мові зумовлене прагненням письменника відкрити нові значення, потребою передати складну ознаку, властивість, бажанням донести до читача всю складність і багатогранність образу, наповненість експресією та глибоким соціальним змістом. Складені епітети використовуються для точної характеристики різноманітних предметів і явищ дійсності, урізноманітнення лексико-стилістичного фону, підкреслення його образно-лексичної єдності.

*He might do that **tapping-the-side of-his-nose** thing and then she might through something. [8, p. 205]*

*Now she looked more carefully she could tell her mother had that **just-going-out-of-the-front-door** look about her. [8, p. 312]*

З семантичної точки зору зв'язку між складовими елементами складені атрибути можна поділити на еквівалентні, антонімічні та підрядні. Еквівалентність демонструє важливість значення кожного з компонентів у сприйнятті. Цей тип епітетів ми зустрічаємо в наступних прикладах:

*But the two women were equally menacing, one patrolling the corridors after lights out, the other casting a malign presence over **day-to day** life in Riverview Close. [4, p. 39]*

*The **edge-to-edge** upright planks were sealed with wool soaked in tar, as in a hull of a ship, so that rain couldn't enter even in the stormiest weather. [5, p. 83]*

Антонімічний тип відношення являє собою протилежність за значенням складових частин прикметника. Тут можна спостерігати два протилежно спрямовані семантичні процеси: *win-lose situations, win-lose outcomes, life-and-death decisions, a new-for-old policy.*

*The books were at the back, packed into **floor-to-ceiling** oak shelves with the different authors and categories divided by potted plants. [4, p. 38]*

*He was wearing a brown wax jacket, white shirt, **blue-and-white-striped** tie... [8, p.49]*

Відношення підрядності породжують різновиди синтаксичних конструкцій складних прикметників, які залежать від їх елементів і порядку їх появи в самій конструкції: *cherry-red, red-cherry; fruit-market, market-fruit; life-boat boat-life*

*He was a hard-working, solitary, difficult man who somehow always managed to pull the guilty rabbit out of the **blood-soaken** hat. [4, p. 103]*

*The kids aren't suspect. In fact, they've got a **rock-solid** alibi. [4, p. 107]*

Уживаючись як епітет, один із основних тропів, експресивно-образна функція якого розкривається в контексті й полягає в зображенні предмета, явища чи особи з несподіваного боку, складні прикметники можуть індивідуалізувати певну ознаку, виражати емоційне ставлення до зображеного.

Основна функція складних епітетів у літературних творах спрямована на створення образу. Та й саме слово збуджує уяву читача, підтримує увагу, апелює до його почуттів, викликає певні емоції. Значну роль в естетичному сприйнятті твору відіграє емоційна функція складних прикметників. Суть їх полягає в тому, що слово є засобом втілення авторської думки, засобом наочного зображення дійсності.

Багатокомпонентні епітети забезпечують більш детальний і нюансований опис, поєднуючи кілька прикметників, щоб викликати певний образ або емоцію. Вони є потужним літературним засобом, який використовується для малювання яскравих картин у свідомості читача чи слухача.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Козлянинова Ж. П. Стилiстична роль епiтета в поезiї Джона Кiтса. Вченi записки Таврiйського нацiонального унiверситету iменi В. I. Вернадського. Серiя «Фiлологiя. Соцiальнi комунiкацiї» 2019. Т. 30 (69), № 1, ч. 1. с. 67–74.

2. Мунтян О. О. Номiнативна функцiя епiтетних конструкцiй в українському художньому дискурсі. Modernization of today's science: experience and trends: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the IV International Scientific and Theoretical Conference, September 22, 2023. Singapore, Republic of Singapore: European Scientific Platform. P. 123 – 124.

3. Онопрієнко Т. М. Семантичні та структурні особливості компаративних епітетів у сучасній англійській мові. Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. 2006. Вип. 28. С. 90 – 95.

4. Horowitz, Anthony. Close to death. Penguin books. UK. 2024. P. 319.

5. Ken Follett. The evening and the morning. Pan Books . UK. 2021. P. 897.

6. La Plante Lynda. Tenisson. Simon and Schuster. UK. 2016. P. 582.

7. Paris B.A. The Therapist. Harper Collin Publisher. 2021. P. 388.

**ФІЛОСОФСЬКИЙ ПІДТЕКСТ
ЯК РИСА ПОЕТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ С. Т. КОЛРІДЖА**

Лащук Христина Олександрівна,
магістрант кафедри практики англійської мови і методики її навчання,
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,
м. Дрогобич, Україна,
irynasyrko@ukr.net

Сирко Ірина Мирославівна,
канд. філ. наук,
доцент кафедри практики англійської мови і методики її навчання,
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,
м. Дрогобич, Україна,
irynasyrko@ukr.net

У сучасному літературознавстві співвідношення філософія – поезія прийнято розглядати у двох аспектах: у першому – предметом наукових досліджень є вплив філософських систем, концепцій, ідей на світогляд та художню практику поета, а в другому – характер та ступінь впливу поетичної творчості на формування певних філософських (і, насамперед, естетичних) концепцій.

Необхідно відзначити дещо метафоричний характер самого визначення філософська поезія, адже філософія та поезія співвідносяться лише тією мірою, якою співвідноситься наукове та художнє пізнання, теоретичне знання та знання, отримане в результаті певного життєвого досвіду. Учені зазначають, що головна причина близькості філософії та поезії полягає у тому, що «зустрічаючись, вони рухаються у прямо протилежних напрямках: мова філософії постійно випереджає саму себе – мова вірша непередбачувана і єдина» [5, с. 96].

Вивчаючи досвід художньої літератури періоду англійського Романтизму, учені відзначають глибокий взаємозв'язок тогочасної лірики та філософських студій, внаслідок якого філософія естетизується, а література насичується концептуальним мисленням. Дослідники філософської лірики зазначеної епохи виокремлюють притаманні їй характерні ознаки. Однією з константних, на їхню думку, є «ліричне переживання буттєвої проблематики, що підкреслюється наявністю таких опозицій, як життя і смерть, добро і зло, гармонія та хаос, мить і вічність, зовнішня оболонка явища та прихована суть» [5, с. 132]. Саме ця ознака є характерною для поетичної творчості видатного англійського поета-романтика С. Т. Колріджа.

У зарубіжному літературознавстві творчість Колріджа стала предметом висвітлення у монографічних працях та окремих статтях у періодичних виданнях С. Брук, Дж. Саймонс, А. Бредлі, Дж. Маккензі, А. Бейкер, Т. Річардз. У вітчизняній науці про літературу творчість поета вивчали Д. Наливайко, Н. Ільченко, О. Ніколенко, Т.

Ружеви́ч, О. Горлова та ін. Учені високо оцінюють твори поета, які привертають увагу своєю «бездоганною логікою художнього мислення та вивіреністю кожного образу» [див. про це: 6, с. 89]. Проте філософський аспект поезії автора, на жаль, зрідка потрапляв у фокус уваги науковців. На нашу думку, значущість творчості Колріджа для розвитку англійської поезії періоду Романтизму та недостатність вивчення філософської основи творів поета українськими дослідниками слугують переконливими аргументами для умотивування актуальності пропонованого дослідження.

Мета розвідки полягає у з'ясуванні специфіки поетичної творчості Самуеля Тейлора Колріджа, а саме – детальному аналізу філософічності, як характерної риси його поезії.

Творчість С. Т. Колріджа є важливим етапом у розвитку англійської філософської лірики періоду Романтизму. Роль філософського начала в текстах автора дуже помітна: увагу привертають його роздуми про сенс життя, потяг до таких абстрактних понять, як *час*, *вічність*, *смерть*, *кохання*, *краса*, що їх поет виводить на рівень філософсько-поетичних узагальнень. Життєві обставини сприяли розвитку філософської природи таланту Колріджа, розширенню його різнопланового сприйняття світу: подорожі, якими багата біографія поета, давали можливість побачити світ панорамно, масштабно – як буття природи, як буття людини у світі, часі та просторі.

У поезії англійського поета-романтика можна спостерігати таку ключову особливість філософської лірики, як прагнення передати загальні враження у вигляді конкретних. Він слідував традиції зображення предметів реального світу – конкретного, а не абстрактного. Поет дотримувався думки, що всі слова, які позначають абстрактні поняття, походять від слів, що позначають предмети: «Будь-яке слово, що означає феномен морального або розумового життя, якщо простежити його коріння, походить від якогось явища, що має матеріальне вираження» [6, с. 171].

Конкретність образу та наявність глибокого філософського підтексту є однією з найхарактерніших рис поезії аналізованого автора. Якщо в більшості випадків ключові поетичні образи походять зі сфери узагальнених, абстрактних понять, то образна система філософської лірики поета тяжіє до сфери природи (ліс, річка, небо, дерева, листя, зірки). Свої думки про буття він здебільшого подає не відкрито, а представляє у метафоричних образах. Так, найпоширенішою метафорою Колріджа є образ осіннього листя. Цей ключовий образ акумулює найважливіші життєві позиції автора, його основні ціннісні орієнтири, з яких слід починати прочитання його поетичних творів.

Поетиці С. Т. Колріджа притаманна така особливість філософської лірики, як складність семантики. Його поезія – це світ символів, алегорій, знаків. Вони дешифруються не звичайним, а *емблематичним* шляхом (термін Ю. Лотмана), а їхнє сприйняття «чисто словесне і виключає безпосередньо зорове уявлення» [4].

Детальне вивчення філософського аспекту поетичних творів С. Т. Колріджа дає змогу дослідити його уявлення про основні моделі світоустрою. В поезії аналізованого автора світ зображений яскраво і барвисто, адже епітет у художній системі його поезій посідає одне з ключових місць. Та попри яскраво виражену романтичність, його місце у просторі та часі завжди є конкретним.

У філософській ліриці митця *час* та *простір* уможливають формування висновків про вічні цінності. Необмежений *простір* передає розуміння величі світоустрою, а

ієрархія часу показує авторську модель світу. Про «загострений інтерес до проблем буття і часу, відчуття його стрімкого польоту, швидкоплинність життя, нестабільності всього сущого...», що знаходить вияв у творах поета згадує у своїй розвідці «Філософські мотиви у творчості англійських романтиків» дослідниця творчості Колріджа О. Горлова [див.: 1, с. 145].

Аналізуючи філософську лірику поета, звертаємо увагу на його потяг не лише до таких абстрактних понять, як *час, вічність, смерть, кохання, краса*. Більш конкретні, «приземлені» образи митець також майстерно виводить на рівень філософсько-поетичних узагальнень. Теми його віршів часто прості і близькі до фольклорних мотивів, а описи пейзажу мають документальний характер.

У своїх віршах митець відпрацьовує техніку часткового умовчання та недомовленості. Він навмисне підкреслює відстороненість оповідача від зображуваних подій, не дає пояснень та коментарів, тим самим запрошуючи читача до творчої активності, до співпраці. Конкретне розшифрування, на його погляд, лише шкодить силі вірша, оскільки звужує, локалізує сюжет, позбавляючи його широти охоплення.

Всі ці тезово узагальнені аспекти у сукупності висвітлюють специфіку творчості С. Т. Колріджа у сучасному літературному процесі. Вони дають підстави для висновку, що митець є однією із центральних творчих особистостей англійської поезії епохи Романтизму, а образність його віршів беззаперечно відповідає філософському осмисленню дійсності.

Перспектива подальших досліджень філософської спрямованості поезії англійських романтиків загалом та С. Т. Колріджа зокрема полягає у тому, що вони сприятимуть «вирішенню низки стратегічних завдань у процесі формування мислячої особистості...», оскільки «...питання, які порушуються англійськими поетами ХІХ століття, зберігають свою важливість і актуальність і в наш час» [1, с. 147].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Горлова О.В. Філософські мотиви у творчості англійських романтиків. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. Том 32 (71) № 3 Ч. 2 2021. С 144-148.
2. Поезія раннього романтизму. Озерна школа: Електронний ресурс. https://stud.com.ua/113286/literatura/poeziya_rannogo_romantizmu_ozerna_shkola
3. Творчість і світогляд з точки зору філософії: Електронний ресурс. <https://osvita.ua/vnz/reports/philosophy/12881/>
4. Coleridge S.T. URL: <https://www.poetryfoundation.org/poets/samuel-taylor-coleridge>
5. Edgeson R. *A Reader's Guide to Romantic Poetry*. The University of Alabama Press. Alabama, 2005. – 280 p.
6. Muirhead, J. H. *Coleridge as a Philosopher*. New York, 1954. 189 p (reissued 1999).

РОЛЬ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ ОПАНУВАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТАМИ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ЗВО

Малик Валентина Миколаївна

док. філософії з педагогіки,
викладач іноземних мов
кафедри української та іноземних мов,
Вінницький національний аграрний університет,
м. Вінниця, Україна,
valentyna51malyk@gmail.com

Зважаючи на те, що сучасний світ постійно розвивається, освіта є однією з основних соціальних ланок, яка піддається впливу інновацій. Використання та впровадження інформаційних технологій, у тому числі штучного інтелекту, є актуальною проблемою в сучасних умовах. Така інтеграція може суттєво підвищити якість освіти шляхом адаптації навчального процесу до індивідуальних потреб кожного студента, що і обумовлює актуальність даної наукової роботи.

Мета і завдання дослідження. Аналіз можливості використання інструментів штучного інтелекту (AI) в освітньому середовищі. На основі проведених досліджень окреслити недоліки та переваги ШІ, а також методи використання ШІ в навчальному процесі.

Дана наукова тема є актуальною у сучасному світі, та привертала увагу багатьох дослідників, серед яких можна назвати таких вчених як Андрощук Г. (що працює над дослідженням тенденцій розвитку технологій штучного інтелекту), Дем'яненко В. (аналіз механізмів використання освітніх платформ з елементами штучного інтелекту для формування інформаційно-дослідницької компетентності), Мельник А.В. (потенціал та виклики застосування штучного інтелекту в освітньому середовищі), Розлуцька Г.М., Гайович Є.Ф., Назаров В.С. (штучний інтелект як інноваційний дидактичний засіб) та ін.

При написанні даної роботи було застосовано такі загальнонаукові методи дослідження, як емпіричні (порівняння), емпірико-теоретичні (аналіз і синтез, історичний та логічний підходи) та теоретичні (узагальнюючі, часткові).

Насамперед окреслимо поняття штучного інтелекту (ШІ), що являє собою галузь інформатики, яка спрямована на створення машин, здатних імітувати аспекти людського мислення та взаємодії. Також штучним інтелектом називають системи, які можуть виконувати завдання, що зазвичай потребують інтелектуальної діяльності людини, наприклад, розпізнавання мови, прийняття рішень і аналіз даних. Основна мета штучного інтелекту — дозволити комп'ютерам виконувати функції без спеціального програмування, навчатися та адаптуватися до динамічних змін даних. Ці можливості можуть бути досягнуті за допомогою машинного навчання, нейронних мереж та інших підходів [12].

Історія штучного інтелекту охоплює кілька ключових етапів, починаючи з появи в середині ХХ ст. сучасного генеративного ШІ. Перші спроби створення ШІ відносяться до

1940-х років, коли вчені почали дослідження в області теорії автоматів і логічних систем. Важливим моментом є робота Алонзо Чапмена (1950), який створив програму «Logic Theorist», що продемонструвала здатність до самодослідження та самокоригування. 1950–1960-ті роки характеризуються постійними дослідженнями та розробками ШІ, включаючи створення перших експертних систем, які імітували рішення експертів-людей. На початку 1970-х прогрес сповільнився через технічні обмеження та теоретичні проблеми. З появою персональних комп'ютерів і подальшим збільшенням обчислювальних ресурсів штучний інтелект знову набув популярності в 1980-х і 1990-х роках. Починаючи з 2000-х і донині ШІ використовується у всьому спектрі виробництва, від машинного перекладу до творів мистецтва. Однак при цьому порушуються питання етики, безпеки та негативних наслідків використання ШІ [9].

Визначення штучного інтелекту (ШІ) було введено професором Дартмутського коледжу Джоном Маккарті в 1956 році. Згідно з цим визначенням, ШІ — це розділ комп'ютерної лінгвістики та інформатики, який займається формалізацією проблем і завдань, подібних до дій, що виконуються людьми. Термін описує здатність машини навчатися, робити певні висновки, планувати, вирішувати проблеми та виконувати завдання, які вимагають людської здатності мислити, вчитися та інтерпретувати інформацію [1].

Марвін Мінскі, ще один піонер штучного інтелекту, визначив штучний інтелект як науку про те, щоб змусити машини робити речі, які потребували б інтелекту, якби це робили люди. Деміс Хассабіс, генеральний директор і засновник DeepMind, вважає ШІ наукою, яка робить машини розумними. Пітер Норвіг і Стюарт Дж. Рассел у своєму підручнику поділяють штучний інтелект на чотири сфери, зосереджуючись на агентах, які думають як люди, діють як люди, мислять та діють раціонально. Вони визначають ШІ як дослідження агентів, що отримують сприйняття з навколишнього середовища і виконують певні дії. Професор Б. Дж. Коупленд у Британській енциклопедії визначає ШІ як здатність цифрового комп'ютера або керованого комп'ютером робота, виконуючого завдання, зазвичай пов'язані з розумними істотами [10].

Методи штучного інтелекту включають машинне навчання та нейронні мережі, які значно сприяють його розвитку. Комп'ютерний зір, автопілот, онлайн-підтримка клієнтів, системи рекомендацій і автоматизовані процеси в різних сферах життя є прикладами додатків ШІ [1].

Нейронна мережа — це комп'ютерна система, яка намагається імітувати роботу людського мозку за допомогою великої кількості простих блоків обробки інформації, відомих як «нейрони». Кожен нейрон у мережі отримує вхідні дані, обробляє їх і передає вихідні дані наступному нейрону через з'єднання, відоме як синапс. Цей процес триває до тих пір, поки дані не будуть оброблені всіма нейронами в мережі, після чого виводиться результат. Дані надходять на вхід нейронної мережі. Це можуть бути будь-які дані, наприклад зображення, текст, аудіо тощо. Кожен нейрон у мережі отримує вхідні дані, застосовує до них математичні функції та передає результат наступному нейрону. Цей процес повторюється через кожен нейрон мережі. Після проходження всіх нейронів мережі результат обробляється і виводиться. Це може бути класифікація зображень, розпізнавання мови, прогноз курсу акцій тощо [6].

Нейронні мережі (NN) можна класифікувати за найкращими критеріями, включаючи типи даних, з якими вони працюють, і специфікувати їх архітектуру.

Лінгвістичні нейронні мережі (Language Models): спеціалізуються на обробці текстових даних. Вони призначені для таких завдань, як переклад, людська сумісність, створення тексту, аналіз мови тощо. Приклади: GPT, Gemini, Copilot, Transformer.

У розпорядженні Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. № 1556 «Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні» зазначено, що штучний інтелект – це організована сукупність інформаційних технологій, за допомогою яких можна виконувати складні комплексні завдання, використовуючи наукову систему, методи дослідження та алгоритми обробки інформації, отриманої чи самостійно створеної під час роботи, а також створення та використання власних баз знань, моделей прийняття рішень, алгоритмів роботи з інформацією та визначення шляхів виконання поставлених завдань. Сфера штучного інтелекту – сфера діяльності у сфері інформаційних технологій, що забезпечує створення, впровадження та використання технологій штучного інтелекту [11].

Використання штучного інтелекту (ШІ) в освіті має важливий науково-практичний контекст і включає такі аспекти: індивідуалізація навчання – забезпечення індивідуального підходу до навчання для кожного студента, створення персоналізованих траєкторій навчання, але важливо знайти баланс між індивідуалізацією і загальною освітою; якість даних – для ефективної роботи ШІ в освіті необхідні якісні та надійні дані про студентів, від яких залежить точність рекомендацій та індивідуалізація навчання; етика та конфіденційність – збереження та захист персональних даних студентів, а також можливість алгоритмів впливу на думки та стосунки студентів; підготовка викладачів – важливо дати викладачам правильні навички та знання, щоб максимально використати потенціал ШІ; оцінка ефективності – визначення метрик і методів оцінки.

Сьогодні залучення викладачів до навчального процесу інструментів, створених штучним інтелектом (ШІ), є необхідністю. Оскільки штучний інтелект може поглинати набагато більше інформації, ніж людина, його нинішнє поширення в університетській освіті та дослідженнях за допомогою інтерактивних помічників і адаптивних навчальних програм дозволяє:

- персоналізувати навчальний процес;
- оновлювати форми самостійної навчальної та самоосвітньої діяльності;
- прогнозувати, відображати та презентувати результати наукових досліджень;
- з'ясувати взаємозв'язок освіти та сфери наукових досліджень;
- спростувати повсякденних технічних завдань [2; 4; 5; 7].

Персоналізоване навчання на основі систем штучного інтелекту дозволяє створювати індивідуальні навчальні програми, які враховують унікальні потреби та інтереси кожного студента [3]. Такий підхід забезпечує більшу ефективність навчання, оскільки кожен студент має власні особистісні характеристики, які можна оптимально врахувати завдяки системам ШІ. Наприклад, система може рекомендувати навчальні матеріали, які відповідають конкретним інтересам і здібностям студента, що робить процес навчання більш цікавим. Крім того, AI може вводити в навчальний процес елементи гри, тим самим значно підвищуючи мотивацію студентів до навчання. Такий

підхід допомагає студентам розвивати не лише знання, а й навички, які можуть бути корисними в різних аспектах їхнього життя [8].

Українцям доступні два потужні чат-боти зі штучним інтелектом: ChatGPT і Google Gemini, які ми коротко охарактеризуємо далі. ChatGPT і Google Gemini, розроблені OpenAI і Google AI відповідно, є двома доступними в Україні інструментами штучного інтелекту з широким спектром можливостей. Ці чат-боти можуть генерувати текст, зчитувати і перекладати мови, писати творчі тексти та відповідати на запитання.

Масове впровадження штучного інтелекту споживачами, в основному завдяки ChatGPT, різко збільшило перспективи розвитку штучного інтелекту. У наш час штучний інтелект стрімко набуває поширення в усіх сферах життя, включаючи корпоративний сектор, бізнес і повсякденну практику людей. Медицина, банківська справа, державні структури, особливо освіта – це лише частина сфер, в яких ШІ вже активно використовується. Ця технологія значно спрощує обробку даних, оскільки не вимагає втручання людини і, як правило, забезпечує високу точність завдань. Статистика показує, що у 2023 році 35% компаній вже впровадили ШІ у свою діяльність, а 90% організацій визнають це важливим фактором для отримання конкурентної переваги [14].

Чати ШІ, описані вище, можна використовувати для створення видимості, підтримки студентів, досягнення поставлених цілей, а також для створення сприятливого навчального середовища.

Є кілька ключових відмінностей між ChatGPT і Google Gemini:

1. ChatGPT — це попередньо навчена модель генеративної трансформації, а Google Gemini — реальна мовна модель. Це означає, що ChatGPT краще підходить для створення креативного тексту, наприклад поезії, коду, сценаріїв, музики, електронних листів тощо, а Google Gemini — для надання фактичної інформації.

2. ChatGPT навчається на наборі текстових і кодових даних, а Gemini — не лише на наборі текстових і кодових даних, а також на даних із реальних статей. Це означає, що ChatGPT може бути більш креативним та інноваційним, а Google Gemini – більш точним і надійним.

3. ChatGPT є закритим дослідницьким проектом, тоді як Google Gemini є відкритою моделлю. Це означає, що ChatGPT, а саме остання версія, доступна лише обмеженій кількості користувачів, тоді як Google Gemini доступний усім. Зрештою, як стверджує Gemini (також відомий як LaMDA, що означає «Language Model for Dialogue Applications»): «найкращий чат-бот, що залежить від конкретних потреб і вподобань. Якщо вам потрібно створити креативний текст, ChatGPT — хороший вибір. Якщо вам потрібна конкретна інформація, Gemini - найкращий вибір» [13].

Недоліки використання ChatGPT і Gemini. Штучний інтелект має багато переваг для використання в нашому житті, але є й ряд недоліків. Важливо використовувати ChatGPT з обережністю та пам'ятати про його обмеження щодо інформації, яка зберігається лише до певного часу. ChatGPT покладається на взаємодію користувача для отримання інформації про події, які відбулися після цього часу. Gemini наразі не має доступу до інформації, опублікованої до 2022 року. Це може призвести до неточностей або упереджень, тому що інформація не завжди перевіряється. Gemini покладається на пошук Google для пошуку реальної інформації. Завжди корисно перевіряти інформацію з надійних джерел, таких як авторитетні веб-сайти новин або наукові видання.

При інтеграції штучного інтелекту в освіту важливо підтримувати баланс між автоматизацією та взаємодією з людьми. Хоча ШІ може оптимізувати багато аспектів навчання, він не може повністю замінити викладача. Важливо, щоб ШІ використовувався як інструмент підтримки, який допомагав би викладачам виконувати рутинні завдання, а не замінював їх. Крім того, використання ШІ має сприяти співпраці між студентами та технологіями, створюючи сприятливе навчальне середовище.

Отже, варто зазначити, що одним із інноваційних інструментів XXI ст. стає штучний інтелект. Вийшовши на освітній ринок, нова технологія змінила підходи до планування та реалізації різноманітних освітніх завдань. Використання штучного інтелекту в освіті – це не фантастичне майбутнє, а реальність сьогодні та можливість зрозуміти, як ми можемо використовувати ці інструменти для покращення світу навколо нас. Студенти та викладачі вже активно використовують його для покращення навчального процесу. Постійний розвиток штучного інтелекту призводить до зростання інтересу до цієї сфери. В умовах сучасної цифровізації освіти необхідність впровадження штучного інтелекту в освітній процес стає все більш актуальною. Вивчення теоретичних основ ШІ допомогло зрозуміти його потенціал та можливості в освіті, особливо в контексті автоматичного оцінювання, адаптивного навчання та врахування індивідуальних потреб студентів. Практичні приклади демонструють, як сучасні технології штучного інтелекту можуть покращити процес навчання, зробити його ефективнішим та цікавішим для студентів. Дуже важливим аспектом використання ШІ, який було розглянуто, є індивідуалізація навчального процесу для кожного конкретного студента. Зокрема, використання штучного інтелекту для створення навчальних відео або слайдів може збагатити заняття та зробити їх більш привабливими. Також не можна забувати про можливість об'єктивного аналізу результатів навчання за допомогою ШІ, що сприяє кращому розумінню потреб кожного студента та дозволяє своєчасно коригувати навчальний процес. Використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі допомагає студентам отримувати більш якісну освіту та розвиватися відповідно до їхньої індивідуальної освітньої траєкторії. Але також дуже важливо пам'ятати, що системи ШІ не можуть повністю замінити роль студента. Викладач відіграє основну роль у спілкуванні з студентами, спрямовуючи їх на правильний шлях навчання та вирішення різноманітних проблем. Необхідно підтримувати баланс між використанням ІТ і роллю викладача, а також стежити за етичним використанням нових технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрощук Г. Технології штучного інтелекту: тенденції розвитку. *Сучасні проблеми розвитку права та економіки в інноваційному суспільстві* : збірник наукових праць за матеріалами Інтернет-конференції 26 лютого 2019 р. Харків, 2019. С. 6–12.
2. Волошина О.В. Формування інформаційно-комунікативної компетентності студентів у процесі вивчення іноземної мови в аграрному закладі вищої освіти. *Молодь і ринок*. 2023. № 6-7 (214-215). С. 138-151.
3. Дем'яненко В. Механізми використання освітніх платформ з елементами штучного інтелекту для формування інформаційно-дослідницької компетентності. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2020. № 4. С. 93–100.

4. Кондратюк А. Л., Малик В.М. Застосування інноваційних освітніх технологій при викладанні іноземної мови для здобувачів вищої освіти. *Молодь і ринок*. 2024. № 5 (225). С. 54 – 60.
5. Кравець Р.А. Ключові компетенції викладача іноземної мови в умовах євроінтеграційних процесів. *Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського*. 2023. № 1 (138). С. 142–149.
6. Луцинська О., Деленко В., Антонишин Н.-М. Використання технологій штучного інтелекту в освітньому середовищі НУШ. *Молодь і ринок*. 2024. № 6 (226). С. 42 - 47.
7. Малик В.М. Сучасні технології навчання іноземних мов на немовних спеціальностях. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки*. 2024. Випуск 2 (55). С. 90 – 100.
8. Мельник А.В. Застосування штучного інтелекту в освітньому середовищі: потенціал та виклики. *Розвиток педагогічної майстерності майбутнього педагога в умовах освітніх трансформацій: матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції*. 7 квітня 2023 р. Глухів, 2023. С. 250–253.
9. Інтернет-ресурс. URL: <https://gigacloud.ua/blog/navchannja/scho-take-shtuchnij-intelekt-istorija-vidi-ta-skladovi> (дата звернення: 02.12. 2024).
10. Інтернет-ресурс. URL: <https://digitalwellbeing.org/artificial-intelligence-defined-useful-list-of-popular-definitions-from-business-and-science/> (дата звернення: 02.12. 2024).
11. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 грудня 2020 р. № 1556. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80?find=1&text=%D1%88%D1%82%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9#w1_1 (дата звернення: 03.12. 2024).
12. Розлуцька Г.М., Гайович Є.Ф., Назаров В.С. Штучний інтелект як інноваційний дидактичний засіб. *Інноваційна педагогіка*. Вип.63. Том 2. 2023. С. 203 - 206.
13. Google Bard: Яка відмінність між чат-ботами Bard і ChatGPT? 2023. URL: https://ti.ua/ua/news/google_bard_ai_vse_pro_konkurenta_chatgpt/ (дата звернення: 06.12. 2024).
14. Webster M. AI Statistics: The present and future of all at your fingerprints. 2023. 149 p. URL: <https://www.authorityhacker.com/ai-statistics/> (дата звернення: 06.12. 2024).

**ПИТАННЯ ВПЛИВУ ІТАЛІЙСЬКОЇ КУЛЬТУРИ НА ФРАНЦУЗЬКУ
В КОНТЕКСТІ НАВЧАННЯ МОВ І КУЛЬТУР**

Мельник Євгеній Юрійович,

канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов та перекладу,
ДНП «Державний університет «Київський авіаційний інститут»,
м. Київ, Україна,
eugene_melnik@ukr.net

Бояркіна Ганна Вікторівна,

старший викладач кафедри іноземних мов та перекладу,
ДНП «Державний університет «Київський авіаційний інститут»,
м. Київ, Україна,
dn_anna@yahoo.com

Фелісьєн Марсо, французький письменник, драматург, публіцист, член Французької академії, лауреат Гонкурівської премії 1969 року, вважав, що людина, яка не любить Італію, є завжди певною мірою варваром. Жан Кокто, французький письменник, художник, кінорежисер, жартівливо стверджував, що італійці – це французи в доброму гуморі. Такі висловлювання на адресу італійців свідчать про симпатію, яку відчувають французи до своїх південно-східних сусідів, їхню обізнаність щодо цивілізаційного підґрунтя, спільного для обох народів.

Спільне в культурно-історичному розвитку Італії та Франції повинно обов'язково знайти своє відображення в навчальному процесі з італійської та французької мов, оскільки такий підхід дасть учням/ студентам можливість краще зрозуміти генезу цих романських мов; усвідомити екстралінгвістичні чинники (історико-політичні, соціальні, культурні), які зумовили їхній сучасний стан; познайомитися з деякими «агентами» впливу однієї культури на іншу та підтримки інтересу до іншої культури. Подальше викладення матеріалу не претендує на вичерпність: ми намагатимемося лише окреслити деякі суттєві моменти щодо питання впливу італійської культури на французьку. Зазначимо одразу, що ці тези доцільно взяти до уваги як при навчанні італійської мови і культури, так і при організації вивчення французької мови та культури.

Говорячи про вплив однієї мови на іншу, потрібно насамперед розглянути питання запозичень. У французькій мові з 35 000 слів повсякденного вжитку майже 4 200 слів є запозиченими, і близько 700 з них (17%) є словами італійського походження [12].

Усі мови активно запозичують з мов тих країн, які вважаються впливовими, чия культура є розвиненою, чия економіка процвітає. Престижними стали арабська мова в Середньовіччі, італійська в XVI-XVII століттях, французька в XVIII-XIX століттях, англійська з кінця XIX століття. Історія розвитку мов чітко демонструє, що запозичення є нормальним і універсальним явищем, яке сприяє поповненню словникового запасу. Дослідники вважають, що італійська посідає третє місце серед мов (після старогрецької (3

780) та англійської (2 510)), чії слова найбільше збагатили французьку (приблизно 1 200 слів).

Перші запозичення з італійської мови з'явилися у французькій між XII та XIII століттями, коли італійські купці почали пропонувати свої товари (перлини, бавовну ті інше) у Франції [13]. Інтенсивне запозичення французькою з італійської відбулося у XVI столітті, яке ознаменувалося гегемонією Італії майже в усіх сферах завдяки її економічному багатству, технологічному та науковому розвитку, культурному впливу. До початку XVI століття Італія домінувала в усьому середземноморському регіоні вже протягом двох-трьох століть.

Перша половина XVI століття відома суперництвом між французьким королем Франциском I та імператором Священної Римської імперії Карлом V. Після низки військових конфліктів 1521-1544 років (Італійські війни) настав період політики дипломатичних шлюбів, найвідомішим з яких був шлюб Катерини Медічі і Генріха II. Протягом двадцяти років регентства у Франції (1560-1580) Катерина Медічі пропагувала італійське мистецтво при французькому дворі. Завдяки її зусиллям французький двір, який складався з 10 000 осіб, став більш витонченим, зазнавши італійського впливу. Придворні розмовляли італійською та французькою, оскільки сотні з них були італійського походження; французи активно наслідували італійські звичаї – в моді, мистецтві, музиці, їжі тощо.

Культурний вплив Італії неодмінно відбивався на французькій мові через запозичення. Сотні італійських слів переходили у французьку мову, особливо терміни, пов'язані з війною (гармата, тривога, ескалация, патрон тощо), фінансами (банкрутство, кредит, трафік тощо), звичаями (придворний, ганьба, ласка, ескапада тощо), живописом (кольори, профіль, мініатюра та ін.) та архітектурою (бельведер, квартира, балкон, шатер та ін.). Не стали винятком і інші сфери: музика, танці, правосуддя, адміністративні установи, пенітенціарна система, промисловість, торгівля, ремесла (гончарні вироби, дорогоцінне каміння), одяг і предмети туалету, розваги, полювання, спорт, наука [8].

Пізніше престижність італійської підтримувалася завдяки Марії Медічі, яка вийшла заміж за Генріха IV у 1600 році і виконувала регентство з 1610 по 1617 роки.

Французькі письменники того часу активно запозичували слова з італійської та легітимізували їх вживанням у своїх творах. Так, наприклад, Монтень, здійснивши тривалу подорож до Італії, вперше використав слова *baguette*, *douche*, *fougue*, *ombrelle*, *fracasser*, *travestir*. У Рабле ми вперше знаходимо слова *soutane*, *gondole*, *ballon*, *citrouille*. Італоманія була настільки розповсюдженою у Франції XVI століття, а запозичення французькою мовою з італійської набули настільки загрозливого характеру, що король Франції Генріх III попросив Анрі Естьєна, відомого граматака і лексикографа, писати спеціальні праці, які б демонстрували, що французька мова є не менш прекрасною, ніж італійська [11].

У той період ішлося про справжнє нашестя приблизно 8 000 італійських слів, з яких лише 10% використовуються сьогодні. Більшість італійських запозичень того часу зникли вже за кілька десятиліть: коли змінюються тенденції чи реалії, зникає потреба в запозичених словах [8].

Італійські слова, запозичені французькою мовою, можна розподілити за такими групами: 1) слова з кулінарної сфери (*pizza*, *panettone*, *al dente*, *spaghetti*, *ravioli*, *salami*,

carpaccio, risotto, mozzarella, gorgonzola, cappuccino, espresso); 2) слова з мистецької сфери з домінуванням музичних термінів (sinfonia, orchestra, opera, soprano, mezzo-soprano, duetto, quartetto, soliste, maestro, diva, forte, moderato, vibrato, allegro, concerto, violino, trombone) та архітектурні терміни (colonna, affresco, arabesco, basilica, balcone, portico, finestra, belvedere, palazzo, ponte, villa); 3) слова, що відображають реалії життя за часів правління Катерини Медічі (carrozza, carnevale, capriccio, madrigale, sonetto, sentinella); 4) специфічні реалії Італії, що увійшли завдяки кіно (dolce vita, mafia, paparazzo, pizzaiolo) [13]. Більшість із цих слів зазнала певних графічних та фонетичних змін при переході до французької мови, проте італійці легко впізнають французькі відповідники, а французи – італійські.

У навчальному курсі з італійської мови та культури при ознайомленні з питанням італійського впливу на французьку мову можна запропонувати учням/ студентам завдання на добір італійських відповідників до наступних слів з подальшим розподіленням їх за тематичними групами (військова справа, архітектура, живопис, музика тощо):

Alarme, appartement, arabesque, arsenal, bagatelle, balcon, baldaquin, ballet, ballon, banderole, banque, banqueroute, banquet, bémol, bombe, brigade, brigand, brocoli, burlesque, buste, caleçon, calibre, camisole, canon, caporal, caresser, carrosse, carton, cartouche, casemate, cavalcade, cavale, citadelle, citrouille, colonel, concert, corridor, cortège, costume, coupole, désastre, escadron, escalade, escorte, escrime, esplanade, estafette, estrade, figurine, fresque, fugue, galerie, gamelle, gondole, gouache, grotte, guirlande, incognito, infanterie, intermède, lagune, lavande, lustre, mandoline, mascarade, masque, médaille, miniature, mosaïque, ombrelle, opéra, parapet, parasol, partisan, perle, perruque, piano, piastre, piédestal, pilastre, plage, police, polichinelle, poltron, pommade, porcelaine, riz, ronde, saccager, sentinelle, sérénade, socle, sorbet, store, tournesol, trafic, tribune, vermicelle, violon.

Як це часто відбувається при запозиченні, деякі слова змінили своє значення, ставши «фальшивими друзями». Так, наприклад, у французькій мові слово *fortuné* колись мало значення італійського *fortunato* («той, якому пощастило»), але сьогодні це «заможний, той, хто має гроші»; французьке слово *mercantile*, яке походить від італійського *mercantile* («торгівельний, комерційний»), набуло пейоративного відтінку, тоді як раніше воно мало таке саме нейтральне значення, як і в італійській [11].

Вплив італійської мови на французьку не обмежується лексикою, і прикладом граматичного запозичення з італійської є відоме правило узгодження дієприкметника минулого часу з прямим додатком при допоміжному дієслові *avoir*. Кумедною є історія появи цього правила, яке вважається найбільш суперечливим і найскладнішим у французькій граматиці: у XVI столітті Клеман Маро, офіційний поет при дворі Франциска I, ужив в одній зі своїх епіграм дивну для французької мови конструкцію, імітуючи правило італійської мови, яку він високо цінував. Абсурдність уведення та закріплення цієї штучної норми у французькій мові прокоментував у 2006 році лінгвіст та історик мистецтва П'єр Анкреве: «Це правило було запропоновано Маро в бажанні наслідувати італійську мову, яка здавалася йому зразковою. Республіканська школа зрештою нав'язала його всім – через три століття після того, як цей пустун і блискучий поет виклав його у своїй епіграмі скоріше в якості розумової гри для освічених людей свого часу, навіть не уявляючи, що одного дня цим правилом скористаються для дисциплінування цілого народу» [2].

Вплив італійської культури на французьку відбувався не лише в мовній сфері. Серед інших фактів варто згадати, наприклад, те, що під час експедицій до Італії Франциск I був вражений італійським Відродженням і, перебуваючи в захваті від італійського мистецтва та митців, він побудував замок Шамбор, в якому переплітаються французький та італійський стилі. Інженерною розробкою деяких архітектурних елементів для цього замку з певною долею вірогідності займався Леонардо да Вінчі, якого Франциск I запросив до Франції в 1516 році. Трьома роками пізніше Леонардо да Вінчі помер і був похований в каплиці замку Амбуаз [7], [5]. У королівському замку Блуа за часів Франциска I було виконано перепланування садів за участю італійського пейзажиста Пачелло да Меркольяно, здійснено чотири будівничі кампанії, в результаті яких з'явилися архітектурні елементи в стилі італійського Відродження (гвинтові сходи з колонами, саламандри та інші античні мотиви в декорі, лоджії за зразком тих, що були створені у Ватикані та Римі архітектором Браманте) [6]. Франциск I перебудував у ренесансному стилі замок Фонтенбло, який став першою королівською резиденцією, позбавленою оборонної функції. Для будівництва та прикрашання замку-палацу Франциск I запросив італійських майстрів Приматіччо, Бенвенуто Челліні, Россо Фйорентино [4].

Доцільно наголосити також, завдяки комунікаційній музиці французького двору за правління Людовика XIV досягла вершини, визнаної в усій Європі. Попередні стилі поступилися позиціями «комедії-балету» (*comédie-ballet*) та «музичній трагедії» (*tragédie lyrique* або *tragédie en musique*), творцем яких був флорентієць Джованні Баттіста Луллі, що став найбільшим французьким композитором XVII століття Жаном-Батистом Люллі. Об'єднання італійського генія Люллі з французькими талантами Мольєра та Кіно, монополія Люллі в царині опери затьмарили багато інших обдарованих митців і створили тенденції, які зумовили розвиток французької музики (зокрема опери) протягом цілого століття [9].

У курсі з іноземної мови та культури заслуговує на увагу також аспект, який стосується творчості сучасних французьких артистів італійського походження. Серед численних представників пісенного жанру, якими пишається Франція, є чимало людей з італійським корінням. Успішна кар'єра на французькій сцені не означала для них відмови від своєї мовної ідентичності.

Згадаймо насамперед Даліду, популярну співачку, що виходить за межі поколінь та епох, абсолютну діву, екзотичну актрису. Даліда (Йоланда Джільотті) народилася в італійській сім'ї, яка емігрувала до Єгипту на початку XX століття. Переїхавши до Франції, вона стала культовою постаттю та однією з найулюбленіших французьких артисток [3]. У репертуарі Даліди налічувалося більше 100 пісень, які вона виконувала італійською мовою перед французькими слухачами: «18 anni», «Amare per vivere», «Amo», «Amo l'amore», «Arlecchino», «Ascoltami», «C'è gente che incontri per strada», «Cammina, cammina», «Che mai farò», «Chi mai lo sa», «Chiudi il ballo con me», «Ci sono fiori», «Ciao amore, ciao», «Ciao come stai», «Cominciamo ad amarci», «Credo nell'amore», «Cuore matto», «Devo imparare», «Entrate amici miei», «Gigi l'amoroso», «Giustina», «Gli inesorabili», «Gli zingari», «Il colore dell'amore», «Il mio male sei», «Il piccolo amore», «Il silenzio», «Il sole muore», «Il venditore di felicità», «L'acqua viva», «L'amore mio per te», «L'aquilone», «L'arlecchino gitano», «L'ora dell'amore», «L'ultimo valzer», «La canzone di Orfeo», «La mia vita è una giostra», «La pioggia cadrà», «La speranza è una stanza», «La strada dei sogni»,

«Lacrime e pioggia», «Le parole di ogni giorno», «Le promesse d'amore», «Lei, lei», «Ma melo mélodia», «Mama», «Mediterraneo», «Nel 2023», «No dico no», «Non è più la mia canzone», «Non è casa mia», «Non giocarti dell'amore», «Non lo sai», «Non mi dire chi sei», «Pensiamoci ogni», «Per non vivere soli», «Piccolo elefante», «Piccolo ragazzo», «Prigioniera», «Quando dormirai», «Quelli erano giorni», «Questo amore è per sempre», «Semplicemente così», «Solo un uomo in più», «Sola più che mai», «Son tornata da te», «Stelle di cielo, stelle di mare», «Stivaletti rossi», «T'amerò dolcemente», «Tornerai», «Tua moglie», «Un grosso scandalo», «Un pò d'amore», «Uno a te, uno a me», «Uomo di sabbia», «Un uomo vivo», «Va da lei», «Vedrai, vedrai».

Серж Реджані (Серджіо Реджані), який народився в Італії, став славетним французьким актором і співаком, однією з головних фігур французької пісні ХХ століття. Він ніколи не забував свою батьківщину та рідну мову, і пісня «Італієць» (« L'Italian »), приспів якої звучить італійською, стала його візитівкою [10]:

« Ouvre-moi, ouvre-moi la porte

Io non ne posso proprio più

Se ci sei, aprimi la porta

Non sai come è stato laggiù

...

Ouvrez-moi, ouvrez une porte

Io non ne posso proprio più

Se ci siete, aprite una porta

Diro come è stato laggiù ».

У 1972 році Серж Реджані випустив італомовний альбом « En italien », який мав величезний успіх: «Il disertore», «Vostra figlia ha vent'anni», «L'uomo fossile», «Signora nostalgia», «La java delle bombe atomiche», «Oh! Liberta», «Il francese», «La mia solitudine», «Figlia mia».

Клаудіо Капео (Клаудіо Рукколо) – молодий французький співак і акордеоніст, який має італійське коріння. Італомовні пісні в його репертуарі сприяють інтересу французької публіки до італійської мови та культури. Альбом «Penso a te» 2020 року повністю складається з пісень італійською мовою: «E penso a te», «Se bastasse una canzone», «Tu», «Mamma», «Via con me», «Nel blu dipinto di blu», «Come prima», «Ciao mia bella», «Senza una donna», «Ti amo», «Caruso», «Il mio rifugio», «Sono di bonefro» [1].

У курсі з іноземної мови та культури (як італійської, так і французької) усі численні та різноманітні аспекти впливу італійської цивілізації на французьку варті уваги і можуть бути розглянуті в процесі діяльності, що передбачає проведення тематичних занять з підготовкою відповідного дидактичного матеріалу (текстів, презентацій, аудіо- та відеоматеріалів), організацію культурно-пізнавальних творчих заходів (конференцій, віртуальних візитів, концертів), завдяки яким учні/ студенти глибше усвідомлять природність, неминучість та цінність міжкультурних контактів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Claudio Caréo. (2024). Взято з: <https://www.deezer.com/ru/artist/378751/biography>
2. Combis, H. (2022). Participe passé : l'accord de la discorde inventé par un poète du XVIe siècle. France Culture. RADIOFRANCE. Взято з: <https://www.radiofrance.fr/franceculture/participe-passe-l-accord-de-la-discorde-invente-par-un-poete-du-xvie-siecle-8846544>
3. Dalida. (2024). Взято з: <https://musique.rfi.fr/artiste/chanson/dalida>
4. Fontainebleau. (2024). Взято з: [https://www.treccani.it/enciclopedia/fontainebleau_\(Enciclopedia-Italiana\)/](https://www.treccani.it/enciclopedia/fontainebleau_(Enciclopedia-Italiana)/)
5. Il castello di Amboise. (2024). Взято з: <https://www.it.bloischambord.com/esplorare/i-castelli/il-castello-di-amboise>
6. Il castello reale di Blois. (2024). Взято з: <https://www.it.bloischambord.com/esplorare/i-castelli/il-castello-reale-di-blois>
7. Il castello di Chambord. (2024). Взято з: <https://www.it.bloischambord.com/esplorare/i-castelli/il-castello-di-chambord>
8. Les emprunts et la langue française. Le phénomène des échanges linguistiques. (2024). Взято з: https://www.axl.cefanelaval.ca/francophonie/HIST_FR_s92_Emprunts.htm
9. Philharmonie de Paris. Jean-Baptiste Lully. (2024). Взято з: https://pad.philharmoniedeparis.fr/0042582-biographie-jean-baptiste-lully.aspx?_lg=fr-FR
10. Serge Reggiani. (2024). Взято з: <https://musique.rfi.fr/artiste/chanson/serge-reggiani>
11. Walter, H. (2024). Entre le français et l'italien, une histoire de famille. Due lingue vicine. Взято з: <https://sanoma.it/articolo/langmag/entre-francais-italien-histoire-famille>
12. Walter, H. (1997). L'aventure des mots français venus d'ailleurs. Robert Laffont, 472 p.
13. Zanola, M. T. (2024). Una musica con brio: gli italianismi in francese. Взято з: https://www.treccani.it/magazine/lingua_italiana/speciali/nazioni/zanola.

КОНЦЕПЦІЯ КОНТРАСТИВНОГО ПІДХОДУ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Мельник Євгеній Юрійович,

канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов та перекладу,
ДНП «Державний університет «Київський авіаційний інститут»,
м. Київ, Україна,
eugene_melnic@ukr.net

Слобоженко Руслан Анатолійович,

старший викладач кафедри іноземних мов та перекладу,
ДНП «Державний університет «Київський авіаційний інститут»,
м. Київ, Україна,
ruslan.slobozhenko@gmail.com

Контрастивний підхід передбачає використання першої (рідної) мови під час вивчення другої чи іноземної мови для забезпечення чіткішого усвідомлення учнями/ студентами того, що пропонується для засвоєння. Контрастивний підхід полягає у проведенні паралелей між першою (рідною) мовою та мовою, що вивчається, і найчастіше використовується тоді, коли учні/ студенти постійно або часто роблять помилки, які зумовлюються міжмовною інтерференцією.

Хоча деякі методисти вважали контрастивний підхід у вивченні іноземної мови оптимальним (Роберт Ладо у США, Франсіс Дебізер і Бернар Ламі у Франції тощо), більшість західних теоретиків методики навчання іноземних мов (зокрема розробники структурно-глобальних аудіовізуальних методів) не толерують жодної присутності рідної мови учнів на уроці/ занятті. Таке ставлення науковців до першої (рідної) мови учнів/ студентів часто пояснюється тим, що методика, яку вони створюють, орієнтується на узагальнену навчальну аудиторію, тобто її планується використовувати в незмінному вигляді в різних країнах зі своїми національними мовами або в одній країні з навчальними колективами, члени яких не розмовляють якоюсь однією спільною мовою. Попри критичне ставлення до контрастивного підходу з боку науковців-методистів, він активно використовується багатьма вчителями/ викладачами та демонструє ефективні результати щодо формування мовно-мовленнєвих навичок учнів/ студентів. Водночас учителі/ викладачі відчують певний дискомфорт, коли вони вважають доцільним застосувати контрастивний підхід: використання того, що не схвалюється, виглядає як майже «підпільна», «неофіційна» діяльність [3].

На думку багатьох практиків, яку ми поділяємо, контрастивний підхід не тільки має право на існування, а й є необхідним, оскільки він оптимізує процес навчання та забезпечує кращі результати. Проведення паралелей між першою (рідною) мовою та мовою, що вивчається, дозволяє швидше та якісніше засвоїти навчальний матеріал. Загальновідомо, наприклад, що комунікативний підхід не забезпечує бажаної коректності мовлення через брак усвідомлення учнями/ студентами мовних феноменів. Такого

усвідомлення не гарантує також і підхід, який визнає лише некомунікативні тренувальні вправи («дріли»), багаторазове механічне повторення. Контрастивний підхід спонукає учнів/ студентів думати, аналізувати, мислити асоціативно, що безсумнівно сприяє навчанню. Можна вигнати рідну мову учнів/ студентів з початкової аудиторії, але не з їхніх голів, і якщо рідна мова дійсно створює проблеми внаслідок інтерференції, це не означає, що її використання в навчальному процесі не може мати жодної користі.

Про реабілітацію контрастивного підходу свідчить створення останнім часом низки контрастивних граматики, яке базувалося на успішному досвіді багатьох викладачів мов [1; 2; 8]. У цих граматиках автори презентують правила іноземної мови рідною мовою учнів/ студентів, що особливо доцільно у випадку «елементарних користувачів» (A1-A2). Запропонований виклад чітко висвітлює відмінності рідної мови, що можуть призводити до передбачуваних помилок. Ці порівняльні граматики завжди є результатом колаборації зі співавторами, чия рідна мова є рідною мовою учнів/ студентів. Саме цього не можуть забезпечити граматики з «глобальним розповсюдженням» [4; 5; 6; 9]. У контрастивному підході вирішальною є, очевидно, роль викладача, який володіє обома мовами.

В умовах одночасного вивчення двох іноземних мов особливої актуальності набуває, на нашу думку, створення певних лексико-граматичних коментарів, що беруть до уваги також вплив іноземної мови, яку учні/ студенти знають краще, на ту, яку вони лише починають відкривати для себе. У таких коментарях, побудованих на контрастивному підході з оглядом на всі параметри навчання (вік, цілі, терміни, дидактичні матеріали тощо), враховуватиметься інтерференція, яка виникає між усіма мовами з лінгвістичного репертуару учнів/ студентів.

Уявімо, що учні/ студенти починають вивчати англійську мову, вже маючи певний рівень володіння французькою мовою. Ось деякі з типових помилок, які зумовлюються «домінуванням» французької у свідомості учнів/ студентів і які потребують коригування міжмовної інтерференції із залученням контрастивного підходу:

Помилка: «I am agree»

«I am agree!» – одна з найпоширеніших помилок, яку можна почути від «франкомовних» студентів, тому що французи кажуть « Je suis d'accord !», що буквально перекладається як «Я є згоден».

Помилка: «You are learning me English»

Французьке дієслово *apprendre* означає «вивчати», а словосполучення « apprendre quelque chose à quelqu'un » – «навчати когось чогось». Наприклад, « Je suis en train d'apprendre le français » означає «Зараз я вивчаю французьку», а « Le prof apprend le français aux étudiants » – «Вчитель навчає студентів французької»). Тому «франкомовні» студенти часто використовують «to learn someone something» замість «to teach someone something».

Помилка: «I took a pizza»

Французьке дієслово *prendre* («брати») використовується в значенні «їсти щось» (наприклад, в ресторані) або «замовляти, купувати»: у хлібному магазині, наприклад, кажуть « Je prends une baguette ». Це пояснює, чому ми чуємо від «французів» «I took a pizza in the restaurant» замість «I had» або «I ordered».

Помилка: eventually (замість might/possibly)

Часто, кажучи, що вони «можуть» щось зробити, «французи», які вивчають англійську, використовують слово *eventually*. Це відбувається тому, що у французькій мові *éventuellement* означає «можливо», «потенційно».

Помилка: *actually* (замість *currently*)

Від «франкомовних» студентів можна почути, наприклад, таке: «*Actually, I am working on my final essay*». В англійській мові *actually* використовується, щоб наголосити на чомусь, щоб виправити щось або щоб представити альтернативну думку. Французьке *actuellement* означає «наразі» (*currently*) або «на даний момент» (*at the moment*).

Помилка: «*I am not enough good*»

Французьке *assez*, що відноситься до прикметника, ставиться в препозиції: «*Je ne suis pas assez bon*», що дослівно перекладається як «*I am not enough good*». Порівняння подібних фраз дозволить привернути увагу учнів/ студентів до особливостей розташування слів у реченні.

Помилка: «*I listen radio*»

Англійською кажуть *listen TO someone/ something*, проте «французи» часто забувають про прийменник, оскільки його немає у французькому словосполученні *écouter la radio*.

Помилка: «*I offered a present*»

Англійське *to give a present* відповідає французькому *offrir un cadeau*.

Помилка: «*I did an error*»

Французьке дієслово *faire* перекладається англійською і як «*to make*», і як «*to do*», тому *to do* може помилково використовуватися там, де потрібно вжити *to make*, як у цьому випадку: «*I made an error*» («*J'ai fait une erreur* »).

Помилка: *Persons*

У французькій мові *personne* використовується і в однині, і у множині: «*Il y a cinq personnes*» («*there are five people*»). «Франкомовним» студентам здається природним, що *personne* перекладається як «*person*», а *personnes* – як «*persons*» [7].

Очевидно, що такі помилки пояснюватимуться вчителем/ викладачем, коригуватимуться завдяки вправленню на уроках/ заняттях і в домашніх завданнях, проте ідея створення контрастивних коментарів щодо слововживання, використання прийменників, порядку слів у реченні, є, на наш погляд, перспективною.

Нижче ми наводимо робочу версію контрастивного коментаря, що стосується особливостей вживання часів *le Passé Composé* та *l'Imparfait*, для використання в умовах, коли україномовні студенти вивчають французьку мову після англійської. Учителі/ викладачі французької погодяться з нами в тому, що усвідомлення та коректне вживання цих часів дещо ускладнюються саме через вплив англійської та української. Певна кількість помилок зумовлюється, з одного боку, тим, що *le Passé Composé* нагадує *the Present Perfect* за структурою (допоміжне дієслово «мати» (для більшості французьких дієслів) + дієприкметник минулого часу). Це призводить до некоректного вживання *le Passé Composé* замість *l'Imparfait*, оскільки *le Passé Composé* сприймається студентами як більш «знайоме», «засвоєне». З іншого боку, студенти ототожнюють граматичну категорію завершеності/ незавершеності дії з поняттям доконаного/ недоконаного виду українського дієслова і помилково використовують час *l'Imparfait* в реченнях на кшталт «Я бачив цей фільм; я чув цю пісню...».

Що потрібно знати про вживання часів *le Passé Composé* та *l'Imparfait*

✓ Якщо ви говорите про дію, а) що завершилася (сьогодні, вчора, минулого тижня, 10 років тому...), б) що тривала протягом певного, відомого вам часу (протягом двох годин, протягом канікул, всю ніч...), в) що призвела до певного результату, вживайте ***le Passé Composé***!

а) Aujourd'hui (hier, la semaine dernière, il y a 10 ans...), j'***ai lu*** un livre très intéressant ! = Сьогодні (вчора, минулого тижня, 10 років тому...) я *прочитав* дуже цікаву книгу!

Пригадайте! В англійській мові при слові *today* потрібно використовувати час the Present Perfect: *Today, I have read* a very interesting book! При словах *yesterday, last week, 10 years ago* використовується the Past Simple: *Yesterday (last week, 10 years ago) I read* a very interesting book.

б) J'***ai lu*** ce livre pendant 10 heures (aujourd'hui, hier) ! J'***ai lu*** ce livre toute la nuit ! = Я *читав* цю книгу протягом 10 годин (сьогодні, вчора)! Я *читав* цю книгу всю ніч!

Пригадайте! В англійській мові, говорячи про сьогоднішній день, при слові *for* потрібно використовувати час the Present Perfect: *I have read* this book *for* 10 hours. При слові *for* за наявності *yesterday* використовується the Past Simple: *Yesterday I read* a book *for* 10 hours.

Зверніть увагу! У цих реченнях українською мовою ми використовуємо дієслова недоконаного виду, говорячи про ЗАВЕРШЕНІ дії!

в) J'***ai lu*** tous les livres d'Antoine de Saint-Exupéry ! = Я *прочитав/ читав* усі книги Антуана де Сент-Екзюпері!

Пригадайте! *I have read* all the books of Antoine de Saint-Exupéry!

Зверніть увагу! У перекладі дієслова українською мовою можливим є використання і доконаного, і недоконаного виду.

✓ Якщо ви хочете розповісти про тривалі незавершені дії в минулому (а) дії, що повторювалися, були регулярними, звичайними в невизначений проміжок часу, б) дії, що слугували фоном для іншої (тривалої або завершеної) дії), вживайте ***l'Imparfait***!

а) Avant, je ***lisais*** un livre tous les soirs. = Раніше я *читав* якусь книгу щовечора.

Пригадайте! В англійській мові в цьому контексті потрібно використовувати the Past Simple: *Previously, I read* a book every evening. (*I used to read* a book every evening.)

б) Je ***lisais*** un livre quand tu dormais (quand tu m'as téléphoné). = Я *читав* книгу, коли ти спав/ спала (коли ти мені зателефонував/ зателефонувала).

Пригадайте! В англійській мові в такій ситуації потрібно використовувати the Past Continuous: *I was reading* a book when you were sleeping (when you phoned me).

Зверніть увагу! На відміну від французької, в англійській мові в цих випадках (а) і б)), використовуються різні минулі часи: *I read* та *I was reading*!

Отже, якщо ви говорите про завершені дії (ви знаєте, коли вони закінчилися, скільки часу вони тривали, до якого результату вони призвели), вживайте ***le Passé Composé***! Якщо необхідно представити тривалі дії або описати стан (з акцентом на їхній повторюваності (але без зазначення кількості повторень), без точного зазначення термінів), потрібно використати ***l'Imparfait***.

Доконаний або недоконаний вид в українській мові не завжди може слугувати підказкою щодо правильного вибору між ***le Passé Composé*** та ***l'Imparfait***. Недоконаний вид українського дієслова не означає, що ви повинні обов'язково вжити час ***l'Imparfait***:

щоб висловити думки на кшталт «Я читав усі книги цього письменника; я чув цю новину; я нічого не робив протягом канікул...», обирайте *le Passé Composé* (« J'ai lu tous les livres de cet écrivain ; j'ai entendu cette nouvelle ; je n'ai rien fait pendant les vacances... »), оскільки йдеться про дії, які завершилися!

Значення часу *le Passé Composé* в залежності від контексту може передаватися в англійській мові часами the Present Perfect або the Past Simple, а значення часу *l'Imparfait* – the Past Simple або the Past Continuous. Будьте уважні та намагайтеся думати, як французи!

Як свідчить практика, застосування контрастивного підходу в навчанні іноземних мов сприяє формуванню стійких мовно-мовленнєвих навичок, оскільки вправління суттєво оптимізується за рахунок аналізу й усвідомлення студентами моментів, «небезпечних» з точки зору лексико-граматичної коректності. Використання спеціально розроблених дидактичних матеріалів (наприклад, контрастивних коментарів) дозволить ефективно запобігати негативним проявам міжмовної інтерференції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Béacco, J.-C., Di Giura, M.B., López, J.S. (2015). Grammaire contrastive pour hispanophones. Niveaux B1/B2. Clé International. 192.
2. Bidaud, F. (2020) Grammaire du français pour italophones. UTET Università. 480.
3. Di Giura, M. (2024). D'une langue à l'autre, d'une grammaire à l'autre. *Le français dans le monde*. 450. 60-61.
4. Eastwood J. (2019). Oxford Practice Grammar Intermediate with Key. Oxford University. 375.
5. Franco, E., Grégoire, M., Kostucki, A., Thiévenaz, O. (2017). Grammaire progressive du français. Niveau intermédiaire (A2/B1). 4ème édition. CLE International/Sejer. 280.
6. Murphy R. (2019). English Grammar in Use with Answers: Reference and Practice for Intermediate Students. Cambridge University Press. 350.
7. Parsons, S. (2023). How foreigners' errors speaking English can help improve your French. *The Connexion*. URL: <https://www.connexionfrance.com/magazine/how-foreigners-errors-speaking-english-can-help-improve-your-french/158437>
8. San Pietro, B.M. (2023). Grammaire contrastive français-anglais. Pour étudiants internationaux. UTET Università. 128.
9. Vince M. (2008). Macmillan English Grammar in Context Intermediate with Key. Macmillan Education. 233.

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ АНГЛІЦИЗМІВ У ФРАНЦУЗЬКИХ БЛОГАХ ПРО МОДУ

Підгасцька Світлана Леонідівна,
старший викладач кафедри італійської
і французької філології та перекладу,
Київський національний лінгвістичний університет,
м. Київ, Україна,
svitlana.pidgaietska@knlu.edu.ua

В епоху глобалізації та необмеженого обміну думками через віртуальний простір англійська мова, як мова міжнародного спілкування, набуває особливого статусу та безпосередньо впливає на інші мови. Особливо це помітно у сфері моди, де англійська втілює сучасні тенденції, надаючи словниковому запасу вишуканості та стилю. Англіцизми, які є основою словникового запасу мови моди, набувають популярності в різних культурах, і французька мова не є винятком.

Дослідження функціональних особливостей англіцизмів моди у французькій мові є актуальним напрямом сучасної лінгвістики, оскільки воно висвітлює особливості взаємодії між англійською та французькою мовами у контексті моди, але й дозволяє виявити специфічні риси функціонування англіцизмів у сучасній французькій мові моди.

Мета нашого дослідження – розкрити особливості взаємодії між англійською та французькою мовами у контексті моди, проаналізувати унікальні способи використання англіцизмів та їх вплив на лексичні одиниці сучасної французької мови, дослідити особливості їх вживання у французьких блогах про моду та у сфері лексики моди, з’ясувати їх роль у формуванні стилістичного забарвлення та сприйняття сучасних модних тенденцій.

Об’єктом дослідження виступають англомовні запозичення у французьких блогах про моду, а предметом – функціонально-семантичні особливості англіцизмів у французькій мові моди та їх роль у глобалізаційних процесах індустрії моди.

Методологічною базою представленої розвідки слугували такі лінгвістичні методи дослідження, як лінгвістичне спостереження, етимологічний аналіз, дискурсивний аналіз, а також корпусний метод.

У нашій роботі термін "англіцизм" розглядається як слова, вирази або конструкції, запозичені з англійської мови. Їхня популярність пояснюється впливом англомовної культури, мас-медіа, технологічними досягненнями та культурним обміном. Важливо зазначити, що англіцизми можуть інтегруватися в інші мови у вигляді окремих слова, так і як частини складних конструкцій або фраз. Це лінгвістичне явище є не лише результатом мовного контакту, але й відображенням масштабного культурного та соціокультурного впливу англійської мови у сучасному глобалізованому просторі.

Англіцизми широко вживаються в інших мовах, завдяки процесам глобалізації (перетворення певного явища на планетарне, що охоплює всі аспекти сучасного

суспільства), міжнародній комунікації та технологічному прогресу. Наприклад, існування англіцизмів, таких як "internet," "computer," "email," "smartphone," "selfie," "blog," "fashionista", пов'язаних із модою й сучасними технологіями, у різних європейських мовах є свідченням домінування англійської мови у сферах технологій, моди, комунікацій та бізнесу на міжнародному рівні.

Загальновідомо, що англійська мова є міжнародною, вона охоплює широкий спектр сфер: науку, медіа-простір, друковані видання, інтернет, кіномистецтво, меми, гумор та цифрову комунікацію. Застосування англіцизмів стає засобом інтеграції нових термінів і понять, що виникають у сучасному суспільстві. Це явище є не лише мовним, а й культурним феноменом, яке сприяє адаптації до глобальних змін і новацій. Отже, англіцизми є важливим елементом лінгвістичної динаміки та культурного обміну у сучасному світі [3, с. 3-14], [1, с. 175-188].

У лексиці моди англіцизми додають контексту сучасності та ексклюзивності. Вони слугують не тільки засобом вираження концепцій та трендів, але й інструментом створення стильного іміджу. У світі моди використання англіцизмів стало не лише лінгвістичним явищем, але й важливим елементом формування унікального та актуального іміджу. Терміни, які позначають тренди чи елементи одягу, додають мовленню світу моди специфічну нотку сучасності та престижу.

Дослідження англіцизмів у французькій мові в контексті моди дозволяє розкрити їхню роль у створенні та визначенні нових тенденцій. Такі терміни перестають бути просто лексичними одиницями – вони виступають як культурні «маркери», що визначають стиль і сприяють формуванню модного образу.

Н. Розенблюм [5] зазначає, що в динамічному світі моди англійські терміни виступають каталізаторами для формування нового, власного мовного простору. Вони стають основою для створення лексики моди, яка виходить за межі національної мови і визначає актуальні модні тенденції.

Такі терміни, як "haute couture," "street style," та "lookbook," перестають бути звичайними лексичними одиницями та перетворюються на ключові концепти моди, що визначають певний етап розвитку індустрії.

Haute Couture (вищий пошив) – термін, що вказує на високоякісне, ручне пошиття одягу, яке відображає елітарний та розкішний характер. "Haute couture" не лише визначає рівень майстерності в одязі, але й символізує статус та престиж.

Street Style (стиль вулиці) – термін, який наголошує на індивідуальність та самовираження через одяг, що не обмежується традиційними модними концепціями. "Street style" відображає те, як мода народжується на вулицях, в умовах повсякденного життя.

Lookbook (зразковий альбом) – поняття, яке позначає візуальне представлення модних елементів та відображає стратегію бренду. "Lookbook" є колекцією стильних зображень, що представляють одяг чи аксесуари.

Ці та подібні терміни збагачують лексичний склад індустрії моди, роблячи його віддзеркаленням сучасних модних реалій та відбиваючи естетичні та культурні тенденції сучасного світу [5].

Використання англіцизмів у лексиці моди відіграє ключову роль у створенні ексклюзивних та естетично вишуканих термінів, які слугують важливим елементом

створення модних образів, підкреслюють стиль й індивідуальність в світі моди та які включають в себе наступні чинники:

Естетичний контекст. Використання англійських термінів у лексиці моди сприяє створенню естетичного контексту. Такі слова, як "*chic*," "*minimalist*," чи "*bohemian*," несуть в собі естетичні нюанси, які допомагають точно описати стилі та передати візуальні враження.

Ексклюзивність та статус. Деякі англіцизми вживаються для вираження ексклюзивності та підвищення статусу певного предмета чи стилю. "*Limited edition*," "*couture*," чи "*bespoke*" є термінами, які підкреслюють ексклюзивність і статусність предметів або стилів, надаючи їм обмеженого характеру.

Створення модних образів. У французькій лексиці моди англіцизми використовуються для створення стильних та індивідуальних образів. Такі слова, як "*statementpiece*," "*effortless chic*," чи "*street glam*," додають елементи унікальності та сучасності до концептів моди.

Підкреслення індивідуальності. Англіцизми допомагають підкреслити індивідуальність та неповторність модного вираження, що є особливо важливо в індустрії моди, де самовираження та створення унікальних образів займають центральне місце.

Таким чином, використання англіцизмів в лексиці моди не лише розширює її словниковий запас, але й слугує засобом визначення естетичних та ексклюзивних характеристики моди, сприяючи створенню неповторних і стильних образів [2, с. 196-211].

У французьких блогах про моду англіцизми відіграють важливу роль у вираженні останніх трендів та інновацій у галузі моди. Вони виступають основним засобом комунікації та підкреслюють сучасність й актуальність індустрії моди. Однією із ключових особливостей вживання англіцизмів у французькій лексиці моди є їхня здатність до **вираження трендів та інновацій**, що включає:

Акцент на сучасності. Англійські терміни, такі як "*trendy*," "*fashion-forward*," чи "*innovative*," використовуються для акцентуації сучасності та підкреслення модних і актуальних напрямків.

Позначення трендів. Використання таких слів, як "*trendsetter*," "*must-have*," чи "*style icon*," допомагає визначити ключові тренди та виокремити предмети чи стилі, що здобули визнання у модному світі.

Інновації та експерименти. Такі терміни, як "*avant-garde*," "*cutting-edge fashion*," чи "*futuristic designs*," позначають напрями моди, які висувають інновації та експерименти на передній план розвитку індустрії.

Підсилення медійного повідомлення. Такі англіцизми, як "*on trend*," "*exclusive release*," чи "*game-changer*," широко використовуються в медіа та рекламі для акцентування уваги аудиторії на нових та значущих подіях у світі моди.

Глобальний контекст. Вживання англійських термінів дозволяє висвітлювати модні явища в глобальному контексті, слугуючи мовним засобом для сприйняття та обговорення трендів не лише на локальному, але й на світовому рівні.

Отже, застосування англіцизмів у французьких модних блогах підкреслює їхню відкритість до міжнародних тенденцій та швидких зміни в галузі моди [2, с. 224-236].

Англiцизми стають елементом комунiкацiї, що сприймається як мiжнародний стандарт у свiтi моди. Вони вiдображають глобальний характер модної iндустрiї та пiдкреслюють її унiверсальнiсть. Цi англiйськi термiни стають ключовими для формування єдиної мови спiлкування в модному свiтi, де географiчнi межi втрачають свою роль. Їхня широка розповсюдженiсть свiдчить про необхіднiсть створення своєрiдного стандартизованого мовного коду для ефективноi комунiкацiї мiж професiоналами та ентузiастами моди з рiзних куточкiв свiту. Такий пiдхiд сприятиме обмiну iдеями, трендами та культурними особливостями, роблячи модну iндустрiю бiльш доступною та зрозумiлою для всiх її учасникiв.

. Однак, важливо зберiгати баланс мiж традицiйними французькими цiнностями та глобальними модними впливами. Такий синтез дозволяє французьким блогерам залишатися у центрi модних тенденцiй, не втрачаючи своєї унiкальної культурної спадщини.

Пiдсумовуючи зазначимо, що iнтеграцiя англiцизмiв у французьких блогах про моду слугує не лише мовним, але й стратегiчним iнструментом, спрямованим на гармонiйне поєднання свiтових стандартiв та нацiональної iдентичностi. Такий пiдхiд дозволяє не тiльки привертати увагу мiжнародної аудиторiї, але й пiдтримувати iндивiдуальний стиль та нацiональнi традицiї французької модної культури. Зважаючи на це, блогери можуть ефективно спiлкуватися на глобальному рiвнi, пiдкреслюючи свою унiкальну роль як посередникiв мiж свiтовими трендами та багатовiковими традицiями, що формують основу французької моди.

У цьому зв'язку, особливої актуальностi, на наш погляд, набуває подальше дослiдження рiзних аспектiв англiйських лексичних одиниць зi сфери моди, якi є важливою складовою сучасного словникового складу французької мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Aitchison J. Language Change: Progress or Decay? Cambridge: Cambridge University Press, 2001. 205 с.
2. Barthe R. "The Fashion System, 2005. 228 с.
3. Crystal D. English as a Global Language. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. 210 с.
4. English Influence on French Fashion Vocabulary. (2007). Retrieved from: <https://www.frenchentree.com/living-in-france/local-life/culture/french-and-english-a-matter-of-wars-words-fashion>.
5. Розенблюм Н. Fashion's Lexicon: A Glossary of Fashion Terms", 2005. 310 с.
6. Seidlhofer B. (2001). Closing a Conceptual Gap: The Case for a Description of English as a Lingua Franca. International Journal of Applied Linguistics, 2001. 200 с.

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ У ФОРМАТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Рева Світлана Валеріївна,
викладач, спеціаліст вищої категорії,
викладач-методист відділення агроінженерії,
Глухівський агротехнічний фаховий коледж
Сумського національного аграрного університету,
м. Суми, Україна, revasvitlana@ukr.net

Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у процесі підготовки фахових молодших бакалаврів при дистанційній формі навчання є вкрай актуальною темою з огляду на деякі ключові аспекти. Це - зростаюча роль дистанційної освіти; інноваційність і відповідність вимогам ринку праці; доступність освіти; персоналізація навчання; розвиток цифрових освітніх платформ; науково-педагогічна підтримка. У сучасному світі дистанційна освіта стає невід'ємною складовою навчального процесу, особливо у контексті глобальних викликів, таких як пандемія та воєнний стан які змушують освітні заклади переходити до дистанційних форматів. Це потребує якісної інтеграції ІКТ у навчальні програми для забезпечення ефективного навчання. Ринок праці швидко змінюється, і роботодавці очікують від випускників володіння сучасними технологіями. Використання ІКТ під час підготовки фахівців сприяє формуванню затребуваних навичок, таких як цифрова грамотність, аналітичне мислення, комунікація через цифрові платформи тощо.

Дистанційне навчання з використанням ІКТ робить освіту доступною для ширшого кола осіб, незалежно від їхнього географічного положення чи соціального статусу. Це особливо важливо для регіонів із обмеженим доступом до закладів освіти та здобувачам освіти які виїхали за кордон. Інформаційно-комунікаційні технології дозволяють адаптувати навчальні матеріали під індивідуальні потреби здобувачів освіти, що підвищує ефективність навчального процесу. Швидкий розвиток цифрових платформ, таких як Moodle, Google Classroom, Zoom та інших, створює нові можливості для організації навчального процесу, але водночас ставить нові завдання перед освітянами щодо їх ефективного використання [4, с. 186].

Застосування ІКТ потребує глибокого наукового обґрунтування та розробки методик, які забезпечують якісний освітній процес у дистанційному форматі. Тому дослідження цієї теми сприяє підвищенню професійного рівня викладачів та організації навчального процесу. Таким чином, дослідження використання ІКТ у підготовці фахових молодших бакалаврів при дистанційній формі навчання є важливим кроком до модернізації освітньої системи, забезпечення якісного навчання та відповідності вимогам сучасного суспільства.

Мета дослідження полягає у визначенні ефективних підходів і розробці рекомендацій щодо застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у

процесі підготовки молодших бакалаврів у форматі дистанційного навчання для підвищення якості освітнього процесу та формування професійних компетентностей. Завдання дослідження полягає у аналізі теоретичних основ використання ІКТ у дистанційному навчанні. Вивчення сучасних концепцій і методів застосування ІКТ в освітньому процесі. Дослідження практичних аспектів застосування ІКТ у підготовці молодших бакалаврів. Оцінка існуючих цифрових платформ, інструментів та ресурсів для дистанційного навчання.

Дистанційне навчання за допомогою Google Workspace має великий потенціал для подальшого розвитку. Комбінація синхронних і асинхронних форм навчання, інтерактивних завдань та тестів може стати основою для створення змішаних моделей навчання, які залишатимуться актуальними навіть після завершення надзвичайних ситуацій. Перевага такого навчання полягає в тому, що сучасні цифрові технології дозволяють ефективно працювати над проектами в команді, обмінюватися ідеями та думками [1, с. 255].

Використання платформи Google Workspace for Education у закладах фахової передвищої освіти є дієвим інструментом для організації дистанційного навчання в умовах надзвичайних ситуацій. Завдяки інструментам, таким як Google Classroom, Google Meet та Google Drive, забезпечується ефективна комунікація між здобувачами освіти та викладачами, доступ до навчальних матеріалів і підтримка навчального процесу в режимі реального часу. Попри певні виклики, зокрема адаптацію практичних занять, використання Google Workspace у дистанційному навчанні демонструє значний потенціал для подальшого розвитку та інтеграції у систему освіти [4, с. 187]. Контроль знань можна проводити як у класі під час заняття, так і в дистанційному форматі, використовуючи вбудований інструмент «Форма» [5, с. 80].

Інтерактивні платформи, як Kahoot! Та Quizizz, дозволяють створювати вікторини, тести та опитування, які можна проводити у реальному часі. Це допомагає підтримувати інтерес здобувачів освіти та забезпечує зворотний зв'язок щодо їхнього розуміння матеріалу. Socrative, Classtime є інструментом для створення тестів та оцінки результатів у реальному часі.

Соціальні мережі та онлайн-спільноти можуть бути використані для організації групової роботи, обміну ідеями та спільного навчання. Наприклад, викладачі можуть створювати закриті групи на Facebook або використовувати Slack для комунікації і спільного виконання проектів. Discord дозволяє створювати голосові та текстові канали для обговорення навчальних завдань.

Штучний інтелект активно змінює освітній процес у вищій школі завдяки автоматизації та персоналізації навчання. Системи, що використовують алгоритми ШІ, допомагають у: адаптивному навчанні (підбір завдань та контенту відповідно до індивідуальних потреб здобувача освіти); оцінюванні знань (автоматизована перевірка тестів та аналітика успішності фахових молодших бакалаврів); освітньому консультуванні (системи надають здобувачам освіти поради щодо вибору курсів або професійного розвитку). Використання штучного інтелекту (ШІ) при підготовці фахового молодшого бакалавра може значно покращити якість навчання, адаптувати процес під індивідуальні потреби здобувачів освіти та спростити взаємодію між викладачами та здобувачами освіти.

ШІ може автоматично оцінювати тести, контрольні роботи та практичні завдання. Для фахових молодших бакалаврів, наприклад, у галузі технічних дисциплін, це може бути особливо корисним при оцінюванні результатів лабораторних робіт, технічних креслень або програмних кодів. Платформи ШІ можуть надавати миттєвий зворотний зв'язок, допомагаючи здобувачам освіти швидко коригувати помилки.

Віртуальні помічники на основі ШІ, можуть відповідати на запитання здобувачів освіти щодо навчального процесу, пояснювати складні теми та надавати інструкції щодо виконання завдань. Це особливо корисно для фахових молодших бакалаврів, які часто працюють із складними технічними питаннями.

Здобувачі освіти можуть використовувати ШІ для проведення симуляцій і моделей у різних галузях. Наприклад, у технічних або аграрних дисциплінах можна застосовувати програми, що моделюють роботу техніки (сільськогосподарські машини, будівельне обладнання), або для проведення симуляцій в управлінні процесами (наприклад, управління водними ресурсами або виробничими лініями).

ШІ може адаптувати навчальний контент до потреб здобувача освіти, залежно від його прогресу та результатів попередніх тестів. Наприклад, якщо молодший бакалавр має труднощі з певними темами, система може рекомендувати додаткові матеріали або вправи для покращення його знань.

Для здобувачів освіти, які вивчають іноземні мови в рамках своєї професійної підготовки, ШІ може бути використаний для автоматичного перекладу, аналізу вимови, виправлення граматичних помилок та проведення інтерактивних вправ. Мовні асистенти на основі ШІ, такі як Duolingo або Google Translate, можуть стати корисним інструментом для покращення мовних навичок.

Використання ШІ для допомоги в написанні курсових та дипломних робіт. Наприклад, інструменти на основі ШІ, такі як Grammarly, можуть допомогти здобувачам освіти коригувати граматичні та стилістичні помилки. Крім того, системи аналізу текстів можуть допомогти виявити плагіат або надати рекомендації щодо покращення структури роботи.

У галузях, де необхідно набувати практичних навичок (наприклад, робототехніка, мехатроніка), ШІ може бути використаний для тренування віртуальних роботів або створення робочих симуляцій, що дозволяють молодшим фаховим бакалаврам відпрацьовувати практичні навички в безпечних умовах.

Використання ШІ для аналізу навчальних досягнень та прогнозування результатів навчання. Це дозволяє викладачам бачити, де здобувачі освіти мають найбільші проблеми, і швидко коригувати програму навчання для досягнення кращих результатів.

Таким чином, ШІ може стати важливим інструментом у підготовці фахового молодшого бакалавра, забезпечуючи індивідуалізацію навчального процесу, підвищення ефективності викладання та надання здобувачам освіти сучасних інструментів для навчання та саморозвитку.

Технології віртуальної реальності створюють інтерактивні середовища для навчання, що особливо ефективно у природничих та технічних дисциплінах. Під час симуляції роботи обладнання та моделювання аграрних процесів здобувачі освіти мають можливість вивчати й експериментувати з використанням різноманітного устаткування, такого як сільськогосподарські машини, безпосередньо на комп'ютері. Це дає змогу

моделювати різноманітні аграрні процеси, зокрема ріст рослин, збирання врожаю та управління водними ресурсами. Фахові молодші бакалаври можуть спостерігати за цими процесами, вносити зміни, аналізувати результати та проводити експерименти без ризику для довкілля або фінансових втрат. Такі моделі дозволяють досліджувати різні сценарії та шукати оптимальні рішення без будь-яких реальних наслідків [2, с. 176].

Здобувачі освіти аграрних спеціальностей можуть використовувати віртуальну реальність для моделювання аграрних процесів, таких як посів, обробка ґрунту, збір врожаю або управління водними ресурсами. Завдяки VR можна відпрацьовувати управлінські рішення в реальних умовах без потреби в реальному полі або саду; для вивчення складних механізмів і систем. Наприклад, можна вивчити роботу двигунів, транспортних засобів або робочих процесів в промислових підприємствах, даючи здобувачам освіти можливість краще розуміти і візуалізувати ці механізми.

Віртуальна реальність може використовуватись для тренування здобувачів освіти у веденні агробізнесу або управлінні проектами. Наприклад, створення віртуальних ситуацій, де здобувачі освіти можуть приймати рішення, здійснювати переговори або аналізувати бізнес-сценарії, допомагаючи їм здобути практичні навички. Технології віртуальної реальності дають здобувачам освіти можливість вивчати складні або небезпечні процеси в безпечному середовищі, дозволяють глибше розуміти навчальний матеріал і розвивати практичні навички, що є важливим аспектом у підготовці фахового молодшого бакалавра.

Для різноманітних розрахунків та створення схем і креслень існує кілька потужних програмних забезпечень, які широко використовуються в навчальному процесі, зокрема для підготовки фахових молодших бакалаврів. Для проведення практичних занять важливою складовою є програмне забезпечення для різноманітних розрахунків, таких як Microsoft Excel, а також для створення схем і креслень. Під час роботи над курсовими та дипломними проектами, особливо при розробці креслень, використовуються програми як КОМПАС-3D, AutoCAD та інші. Опанування цих програм дозволяє здобувачам освіти застосовувати творчий підхід до виконання практичних завдань та курсових і дипломних проектів [5, с. 260].

Microsoft Excel є одним із найбільш популярних інструментів для виконання різноманітних розрахунків, аналізу даних та побудови графіків. Він дозволяє виконувати математичні, статистичні та фінансові розрахунки, а також працювати з великими обсягами даних. Використовується для бухгалтерії, економічних розрахунків, фінансового моделювання, статистичного аналізу, обробки даних і побудови таблиць.

MATLAB це потужний інструмент для числових розрахунків, обробки та візуалізації даних, а також для розв'язування складних математичних і інженерних задач. MATLAB має широкий набір функцій для лінійної алгебри, статистики, оптимізації, обробки сигналів і зображень. Використовується в технічних і наукових дисциплінах для розв'язування інженерних задач, аналізу даних, моделювання процесів.

AutoCAD є стандартом у галузі комп'ютерного проектування. Він дозволяє створювати точні 2D та 3D креслення та моделі. Програма підтримує всі необхідні інструменти для технічного креслення, створення архітектурних, механічних та електричних схем. Широко застосовується в архітектурі, будівництві, машинобудуванні та електротехніці для створення креслень і проектів.

КОМПАС-3D - програма для автоматизованого проектування, яка дозволяє створювати 3D моделі та 2D креслення, а також використовувати інструменти для створення технічної документації. Використовується для розробки проектів в галузі механічного та інженерного проектування, зокрема для машинобудування та виробничих процесів.

Visio (Microsoft) - використовується для створення різноманітних схем, таких як блок-схеми, діаграми процесів, організаційні схеми. Застосовується для бізнес-аналітики, проектування, створення схем і діаграм в багатьох галузях.

Одним із ключових викликів впровадження ІКТ у фахову освіту є недостатній рівень технічної підготовки викладачів та обмежений доступ до сучасних технологій у деяких навчальних закладах. Для ефективного впровадження нових інструментів у навчальний процес викладачі часто потребують додаткового навчання та підтримки.

У ході дослідження було виявлено, що інформаційно-комунікаційні технології значно підвищують ефективність навчання молодших бакалаврів у дистанційному форматі. Зокрема покращення доступу до навчальних матеріалів; цифрові платформи дозволяють забезпечити здобувачам освіти інтерактивними матеріалами, які доступні у будь-який час. Викладачі можуть створювати адаптивні курси, які враховують потреби окремих фахових молодших бакалаврів. Можливість самостійного опрацювання. Завдяки ІКТ здобувачі освіти отримують більше можливостей для самостійної роботи, що розвиває їхню автономність.

Дослідження платформ Google Classroom, Microsoft Teams, Zoom та інших показало, що вони дозволяють ефективно організувати освітній процес, забезпечуючи: інтерактивність через відеозв'язок, чати, форуми; автоматизоване оцінювання завдань; простоту в інтеграції мультимедійних матеріалів (відео, презентацій, симуляцій).

Переваги застосування ІКТ:

1. Можливість адаптації графіка та формату занять до потреб здобувачів освіти.
2. Використання інтерактивних елементів, таких як вікторини чи віртуальні лабораторії, підвищує зацікавленість здобувачів освіти у навчанні.
3. Технології сприяють покращенню взаємодії між здобувачами освіти та викладачами.

Недоліки використання ІКТ:

1. Частина здобувачів освіти стикається з проблемами доступу до якісного інтернет-зв'язку чи необхідного обладнання.
2. Як серед здобувачів освіти, так і викладачів, спостерігається недостатній рівень навичок роботи з цифровими платформами.
3. У дистанційному форматі обмежується безпосередня взаємодія між здобувачами освіти, що може впливати на розвиток комунікативних компетентностей.

Застосування ІКТ є необхідною умовою для ефективної підготовки молодших бакалаврів у форматі дистанційного навчання. Разом із тим, важливо приділяти увагу вирішенню технічних і організаційних проблем, підвищенню рівня цифрової грамотності здобувачів освіти і викладачів, а також забезпеченню рівного доступу до ресурсів.

Висновки. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) є важливим інструментом, який дозволяє підвищити якість освіти, особливо у форматі дистанційного навчання. Використання цифрових платформ, мультимедійних ресурсів та інструментів

автоматизації оцінювання сприяє вдосконаленню навчального процесу, зокрема у контексті розвитку професійних компетентностей здобувачів освіти. Застосування ІКТ забезпечує гнучкість навчання, доступність освітніх ресурсів, персоналізацію навчального процесу та підвищення мотивації здобувачів освіти. Окрім того, технології сприяють ефективній комунікації між учасниками освітнього процесу та підтримують інтерактивність навчання. Незважаючи на численні переваги, використання ІКТ стикається з певними викликами, такими як технічні труднощі, нерівний доступ до інтернету та обладнання, недостатній рівень цифрової грамотності здобувачів освіти і викладачів, а також обмеження у розвитку соціальних і комунікативних компетентностей фахових молодших бакалаврів. Подальші дослідження у цій сфері сприятимуть вдосконаленню освітнього процесу, підвищенню якості підготовки фахівців та розширенню можливостей дистанційного навчання в умовах сучасного цифрового суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Личова Т. Ю. Діджиталізація освітнього процесу професійної підготовки майбутніх бакалаврів з агроінженерії. Digital transformation and technologies for sustainable development all branches of modern education, science and practice: International Scientific and Practical Conference Proceeding, January 26, 2023. International Academy Applied Sciences in Lomza (Poland); State Biotechnological University (Ukraine). Publishing house: MANS w Łomży, Lomza, Poland, 2023. Part 2. P. 253-258. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/29431>.
2. Рева С.В. Використання інформаційно-комунікаційних технологій при підготовці агроінженерів. Актуальні проблеми та перспективи технологічної і професійної освіти: Матеріали VIII всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2024. С. 175-177 URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/33996>
3. Рева С.В. Використання Google форм для контролю знань здобувачів освіти з агроінженерії. Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ», September 16, 2022. Boston, USA, 2022. С. 80-81. doi:10.36074/logos-16.09.2022.21.
4. Рева С.В. Дистанційне навчання з використанням платформи Google у фахових навчальних закладах в умовах надзвичайних ситуацій. Інтеграція системи освіти України в європейський освітній простір: зб. тез доп. VI Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 25 жовт. 2024 р. [Електронне видання]. Київ: ДНУ «Інститут освітньої аналітики», 2024. С. 186-188. URL: https://iea.gov.ua/wp-content/uploads/2024/12/theses_2024_ssi-iea.pdf#page=187
5. Рева С.В. Інформаційно-комунікаційні технології у вивченні технічної механіки. Актуальні проблеми та перспективи технологічної і професійної освіти: Матеріали VII всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції ТНПУ ім. В. Гнатюка, 20-21 квітня 2023. С. 256-261. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/29459>.

ФОРМУВАННЯ СВІТОБАЧЕННЯ І ПОЕТИКИ ВІЛЬЯМА БАТЛЕРА ЇТСА

Сирко Ірина Мирославівна,

канд. філол. наук,
доцент кафедри практики англійської мови і методики її навчання,
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,
м. Дрогобич, Україна,
irynasyrko@ukr.net

Жеребук Юрій-Діонізій Ростиславович,

магістрант кафедри практики англійської мови і методики її навчання,
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка,
м. Дрогобич, Україна,
irynasyrko@ukr.net

Стан культури рубежу ХІХ-ХХ століть дослідники одноставно визначають як кризовий. Цю кризу зумовили з одного боку потужні наукові відкриття, а з іншого – повна зневіра людей у раціональність світобудови. У літературі цей період відзначився особливо відчутними змінами: популярними стали принципово нові напрями і течії, визначилися нові тенденції. Ключовим завданням літератури цього часу стало розкриття винятковості та неповторності внутрішнього світу людини. Щодо творчості письменників вказаного періоду, то вони хоч і належали до різних, іноді протилежних за своєю суттю культурних ареалів, проте демонстрували схожі моделі художнього осмислення глобальних проблем буття.

До найбільш показових і репрезентативних постатей зазначеної літературної епохи зараховуємо ірландського митця Вільяма Батлера Їтса, творчість якого засвідчує ознаки ключових проблем тогочасної культури. Творчі уподобання письменника були доволі різнобічними: він творив водночас як поет, як драматург, як прозаїк, як есеїст, як фольклорист. Примітно, що упродовж життя ірландський митець творив виключно англійською, проте небагато знайдеться письменників-ірландців, які так активно і послідовно змогли проявити себе у боротьбі за традиційні духовні цінності свого народу. В. Б. Їтса літературознавці справедливо вважають *революціонером* культурної сфери (йдеться про суттєве оновлення ним традиційного мистецтва, створення нового національного театру та ін.) та світоглядним *реакціонером* (Їтс не схвалював матеріально-технічного та наукового прогресу, а також індустріальної цивілізації) [див. про це: 4, с. 141]. Його творчість формувалася під впливом визначних ірландських мислителів-ідеалістів А. Поупа, Дж. Свіфта, Т. Мора та Е. Берка, а також таких знакових письменників та поетів, як У. Шекспір, Е. Спенсер, Т. Кід, А. Шопенгауер, М. Метерлінк, Г. Ібсен. Відчутними у творчості автора є також впливи символізму та романтичної традиції. Ось чому творчий доробок В. Б. Їтса слід осмислювати крізь призму тогочасної європейської та світової літератури.

Їтсова літературна спадщина є унікально багатим та надзвичайно цікавим предметом наукових досліджень. У зарубіжному літературознавстві вже існує низка наукових праць

(монографій, наукових статей та науково-популярних розвідок), присвячених творчості митця. З огляду на ґрунтовні висвітлення знакових біографічних, культурно-історичних та літературознавчих аспектів діяльності В. Б. Їтса, ці дослідження можна вважати вдалим спробами літературно-критичних узагальнень. Аналізуючи творчу еволюцію Їтса, науковці розходяться у баченні, до якого напрямку та літературного періоду слід зарахувати письменника – до пізніх романтиків, символістів чи модерністів. Так, до прикладу, приналежність ірландського письменника до символізму відстоюють Н. Фрай, А. Брікс, А. Макарова, Н. Тишуніна, В. Хорольський та ін. Доцільності віднесення В. Б. Їтса до романтизму присвячені дослідження А. Тейт, В. Кентоу та М. Гібсон. Прояви модернізму у творчості зазначеного автора вивчають С. Сміт та Д. Донох'ю. Окрім цього, дослідники звертаються до проблем творчого методу Їтса, вивчають епістолярну та публіцистичну спадщину письменника, його есеїстику, поетичні твори. У цьому контексті на увагу заслуговують праці Р. Еллманна, Дж. Сеніора, О. Нью та К. Фланнері. На використанні новаторських драматургічних технік детально зосереджуються Ф. Вілсон, К. Вот та К. Рейн. Це, звичайно, не повний перелік досліджуваних аспектів творчої діяльності письменника, проте «сам Їтс не досяг єдності і переклав це завдання на критиків, невідхильно бачити життя і бачити його цілісно» [Цит. за: 7, р. 517].

Різноманіття поглядів на творчу особистість В. Б. Їтса, специфіку його художнього методу та вагомість внеску в національну, європейську чи світову літературу зумовлює необхідність укладення збірників критичних оцінок його творчості. Серед новітніх комплексних досліджень слід відзначити чотиритомну працю англійського літературознавця Д. Пірса під назвою «В. Б. Їтс: критичні оцінки». Її автори – авторитетні науковці з Ірландії, Америки та Великої Британії – пропонують ґрунтовний аналіз та критичні оцінки різних аспектів Їтсової творчості. Вартими уваги є щорічні випуски літературних журналів *Yeats Annual*, у яких пошанувувачі Їтса можуть ознайомитися з цікавою біографічною і текстуальною інформацією. Доречно акцентувати й на спільному дослідженні представників англійських, американських та ірландських наукових кіл «Кембріджський путівник, присвячений В. Б. Їтсу». Творчість митця у цьому виданні розглянуто комплексно, з урахуванням сучасних гендерних та постколоніальних теорій.

У вітчизняному літературознавстві серед досліджень Їтсової творчості є тільки окремі наукові розвідки, як от передмова С. Павличко «Вільям Батлер Їтс» в одному з видань творів автора та післямова І. Мокровольської до цього ж видання. У статтях проаналізована міфотворчість письменника представлений розгляд образно-символічної системи його творів тощо. Доречно згадати також ґрунтовні дослідження Їтсового символізму В. Хорольського, компаративний аналіз міфопоетик Їтса та Тичини Т. Шестопалової, вивчення особливостей художнього світу Їтса-поета Н. Авраменко. Прозова ж творчість В. Б. Їтса, особливо питання її ідейно-емоційної спрямованості не стали поки що предметом спеціального наукового дослідження.

Мета дослідження – простежити шляхи формування світобачення і поетики ірландського письменника Вільяма Батлера Їтса.

Основний виклад матеріалу. Вільям Батлер Їтс – визначний митець кінця ХІХ – початку ХХ століття, спадкоємець давньої кельтської й англійської романтичної традиції, Нобелівський лауреат. Забезпечуючи єдність художнього сприйняття, в його творчості органічно поєднуються міф і реальність, історія і сучасність, лірика і філософія. Творчий

спадок митця, для якого характерними є особливий тип художнього мислення, всеосяжність та універсальність, складається з поезії, драматургії, прози, філософських есе, літературно-критичних статей, щоденників і листів. Індивідуальний творчий розвиток В. Б. Їтса, характер його поетичного мислення є важливими для сучасного літературного процесу в цілому, а масштаби впливу на подальший розвиток літератури дозволяють говорити про канонічність цього письменника.

В. Б. Їтс мав безсумнівний вплив на багатьох англомовних поетів ХХ століття. Міфологізація творів, їх багаторівневий підтекст, автобіографічність образів, перевтілення у символи людей і подій особистого життя – це ті риси, що визначили поетику Їтсової творчості. У поезії митець наполягав на традиційній формі – римах, розмірах, строфах, адже прагнув упорядкованості, взірцем якої вважав традиційне європейське віршування. Проте його творчості характерне й сміливе новаторство, відкритість до авангардних ідей і тем.

Експерименти В. Б. Їтса в широкому діапазоні прозових форм дозволили йому виробити власний, оригінальний стиль, а духовні пошуки упродовж всього життя – створити авторську оригінальну міфологію, витокami якої були кельтська, антична та біблійна міфологічні системи, ірландський фольклор, творчість візіонерів Блейка і Шеллі, філософія, теософія, алхімія та окультизм. Ця міфологія, пронизана складними символами й образами, є доволі непростою для розуміння, адже В. Б. Їтс прагнув, щоби його концепція світу й естетичні уявлення вимагали інтелектуальних і духовних зусиль потенційного читача. Крім того, митець зосереджувався не лише на зображенні самотності ірландської культури, він робив успішні спроби вписати її в загальноєвропейський контекст, тобто вийти за межі національного міфу і приєднатися до спільних міфологічних парадигм, що є метафоричним відображенням досвіду всього людства.

Творчість В. Б. Їтса літературознавці вважають намаганням віднайти в літературі власний шлях. Захоплення народним мистецтвом, зацікавлення творчістю бардів, критичний аналіз тогочасних біблійних догм, переосмислення багатьох релігійних систем, віра в просвітницьку функцію мистецтва сформували унікальність та неповторність Їтса і як людини, і як письменника. Окрім того, визначальний вплив східних філософських практик, а також стародавніх і сучасних йому містичних течій зумовили викристалізування його індивідуально-авторської поетичної системи.

У формуванні визначальних життєвих і творчих орієнтирів В. Б. Їтса ключову роль відіграли тісні зв'язки з патріотично налаштованими ірландцями, які були справжнім втіленням героїзму і нескореності його батьківщини. Саме вони визначили головні пріоритети для письменника – збереження самосвідомості і культури ірландської нації завдяки формуванню національної літератури. Відтак, народні оповіді, легенди і міфи Ірландії він визначив основною темою своїх творів, а щирий націоналізм – важливою частиною своїх літературних пошуків. На противагу деяким своїм сучасникам, що ототожнювали націоналізм ірландців з ненавистю до Англії, В. Б. Їтс вважав націоналізм пробудженням. Він так окреслював феномен націоналізму: «для великих поетів все, що вони бачать, пов'язане з національним життям, а через нього із загальнолюдським та божественним... Але дійти до розуміння цієї всезагальності, єдності, що існує в усьому, можна лише через те, що поряд, через вашу націю» [2, с. 174].

Твори В. Б. Їтса раннього періоду вирізняються помітною симпатією до Середньовіччя. Їх головними персонажами виступають лицарі та придворні дами, центральні події відбуваються у часи жорстокої інквізиції тощо. Таке захоплення Середньовічними звичаями і традиціями виникло під впливом прерафаелітів, чие прихильне ставлення до тих часів стало виявом протесту проти матеріалізму цивілізації. В. Б. Їтс поділяв погляди прерафаелітів і цей факт частково пояснює «домінування у його творах особистісного елемента, що надавало картинам певного емоційного перевантаження» [1, с. 39].

З плином часу намагання письменника відтворити життя в простій художній формі призвели до спрощення пишномовного стилю, притаманного його раннім творам. В. Б. Їтс захопився спіритизмом, окультизмом, астрологією, східними релігіями, а символізм та естетизм допомагали йому уникати жорстокої реальності і мандрувати у світ краси та романтики.

Як уже зазначалося, творчим пріоритетом ірландського письменника був «естетичний імператив пошуку Краси» [1, с. 174]. Краса розумілася ним як одна з основних цінностей емоційного світу людини, як кінцева мета формування мистецького простору. Вона виконувала функцію спасіння, вважалася силою, здатною протистояти буттю, об'єднати мрію і реальність. Про це йдеться у праці Р. Елліманна «Yeats: The Man and the Masks»: «весь творчий шлях В. Б. Їтса – це бажання об'єднати мрію і дійсність» [6, с. 293]. Аналізуючи еволюцію світогляду письменника, можемо зробити висновок про те, що Їтс підживлював свої мрії захопленням народними легендами, міфами, оповідями та переказами, а також дослідженням людської психіки, східної філософії та релігії. Вони посилювали його віру у те, що мрія може контролювати дійсність, керувати нею. Проте стверджувати силу мрії, але не демонструвати цю силу на практиці було не притаманним для митця. Він часто використовував сакральні книги і з їх допомогою доводив ефективність мрій у творчій діяльності письменника.

Як відомо, упродовж раннього періоду своєї творчості В. Б. Їтс продукував в основному поетичні твори. Подальше націлення на прозу було викликане не тільки віяннями епохи, але і спробою об'єктивізації ліричних переживань героїв: порівняно з віршованими творами, прозові мали для цього помітно кращі можливості. Літературознавці неодноразово ведуть мову про об'єктивізацію як значну перевагу, що її одержує автор саме у прозі. Про своє захоплення прозою часто висловлювався і сам письменник: «Дехто з моїх друзів не розуміє, чому я не задовольняюсь ліричною поезією. Для мене проза, і я гадаю, що так її розуміють й інші письменники, – це пошук більш відважної енергії, більш оптимістичного прийняття того, що виростає з логіки подій, пошук чіткішої форми натомість тих форм ліричної поезії, які розвиваються душевними бажаннями і туманними жалями» [2, с. 89]. Зазначене слід розуміти як акцент на ліричності у прозі В. Б. Їтса. І хоч автор намагався віднайти якісно нову художню форму зображення дійсності, та перехід від поезії до прози відбувався без значних змістових змін. Його прозові твори літературознавці розцінюють як безпосереднє звернення до емоцій, до почуттів, до духовності. Саме тут і простежується специфіка світогляду письменника: вона полягала в осмисленні світу, яке базувалося не на тверезому розумі, а на інтуїції та емоціях. Зазначена специфіка світобачення зумовила помітну ліричність творів, проте її слід вважати важливою, але не визначальною ознакою: у творах також

часто присутні поширені діалоги та монологи, наявні соціальний конфлікт та драматична структура тощо.

Відомо, що В. Б. Їтс часто творив з перспективою подальшої сценізації своїх творів. Цей факт нашоєхує на думку про їх крайню *об'єктивність*. Деякі науковці вважають, що талант Їтса як сценариста, а також його спроби сформувати національну театральну традицію підшоєхнули письменника до написання творів, призначених для сприйняття широким загалом, а не усамітненим читачем. В. Б. Їтс-драматург завжди прагнув демонструвати події, а не лише говорити про них. Саме тому, завдяки змозі бути сценічно втіленою, прозова драма стала відмінним жанром для реалізації світоглядних позицій Їтса.

Зазначене дає підстави для висновку, що прозові твори ірландського письменника мають беззаперечний вплив на свідомість читача, переносять його з буденності оточуючого світу у світ мрій і очікувань, де перед ним відкривається справжній сенс життя. Саме тому творчість В. Б. Їтса переборює всі стереотипи і бар'єри, а значущими в ній залишаються не події чи образи, а почуття та емоції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Блашків О. В. Тенденція до «ліризації» драми у творчості О. Олеся та В. Б. Єйтса : дис. ... канд. філол. наук : 10.01.05 / Тернопільський нац. пед. ун-т. Тернопіль, 2009. 202 с.
2. Їтс В. Б. Вибрані твори: поезії, поеми та драми / пер. з англ. О. Мокровольського. Київ, 2004. 640 с.
3. Сенчук І. Ірландський модернізм кінця ХІХ – першої половини ХХ століть: Вільям Батлер Єйтс і Джеймс Джойс : навч. посібник. Львів : ВЦ ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 416 с.
4. Шестопалова Т. Міфопоетика В. Б. Їтса і раннього П. Тичини : типологічні аспекти. *Наукові записки. НУ «Києво-Могилянська Академія»*. Київ : КМ Academia, 1998. Т. 4. С. 141-145.
5. Bogan L. William Butler Yeats. URL: <http://www.theatlantic.com/doc/193805/yeats> (Last accessed: 02.11.2024).
6. Ellmann R. Yeats: The Man and the Masks. New York-London : W. W. Norton & Co., 1978 (reissued 2009). 336 p.
7. O'Hara D. T. The Divisions of Yeats Studies. *Journal of Modern Literature, Summer* 2001. Volume 24, Number 3/4. P. 511-518.
8. Ross D. A. Critical Companion to William Butler Yeats: A Literary Reference to His Life and Work. New York : Infobase Publishing, 2009. 652 p.

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Смаль Оксана Віталіївна,

канд. філол. наук, доцент,

доцент кафедри іноземних мов

природничо-математичних спеціальностей,

Волинський національний університет імені Лесі Українки,

м. Луцьк, Україна,

smal.oksana85@gmail.com

Наш світ стрімко змінюється, і разом із ним трансформуються потреби та очікування студентів. Сьогодні мобільні телефони та соціальні мережі стали невід'ємною частиною їхнього повсякденного життя. Все більше людей працюють дистанційно, цінуючи гнучкість у виборі часу та місця навчання. У таких умовах англійська мова відіграє ключову роль у міжнародній комунікації та відкриває нові можливості для професійного зростання. Оволодіння не лише мовними, а й іншими важливими навичками стає вирішальним фактором для успішного працевлаштування в середовищі, де постійно з'являються нові робочі місця та виклики.

Визначити поняття «інновації» непросто, адже воно охоплює значно більше, ніж просто технологічний прогрес. У сфері викладання англійської мови (ELT) інновації передбачають запровадження нових підходів у методології, дизайні курсів, змісті та, звичайно, технологіях. Проте використання сучасних технологій має бути не самоціллю, а засобом вирішення актуальних освітніх завдань. Інновації – це адаптація до змін, покращення результатів навчання, переосмислення традиційних методів викладання та пошук ефективніших педагогічних підходів. Це рух уперед, який допомагає зробити навчальний процес більш продуктивним як для викладача, так і для студента.

Середовище вивчення та викладання англійської мови змінилося завдяки інноваційним дослідженням і технологічному прогресу. Прагнення покращити якість мовної освіти є одним із актуальних сучасних трендів, які набули поширення в навчальних аудиторіях. У зв'язку з цим викладачі почали застосовувати більш прогресивні та нетрадиційні підходи, зокрема персоналізовані, технологічно орієнтовані інновації, а також методи, що спираються на наукові дослідження.

Тим часом гібридне навчання та застосування перевернутого класу ставлять під сумнів традиційні методи, надаючи учасникам навчального процесу необхідну підтримку завдяки штучному інтелекту та технологіям машинного навчання. Крім того, методика навчання мови на основі виконання завдань (TBLT) та гейміфікаційні стратегії, які суттєво підвищують залученість студентів і сприяють використанню мови в реальних ситуаціях, набувають дедалі більшої популярності [4]. Також важливими чинниками, що впливають на сучасну мовну освіту, є впровадження навчання на основі аналізу даних, корпусної лінгвістики, покращення вимови та культурних аспектів сприйняття мови. У цій статті висвітлюються ці новітні тенденції, а також надається їх систематизований

огляд, що допомагає зрозуміти їхній вплив на навчання англійської мови та інтеграцію в освітню практику задля підвищення її ефективності та інклюзивності.

Нові досягнення у дослідженнях викладання та вивчення англійської мови пов'язані з динамічними змінами, що характеризують сучасні освітні практики та технології. Продемонструємо деякі з цих найновіших тенденцій та інновацій у ELT, які впливають на навчальний процес і привертають особливу увагу [2]:

✓ *Формування глобальної свідомості: студенти як агенти змін;*

Легкий доступ до інформації через мобільні телефони зробив світ значно меншим, створюючи можливості для глобального сприйняття та усвідомлення проблем, з якими стикаються люди в різних куточках планети. Проте інформаційні бульбашки можуть обмежувати об'єктивність сприйняття. Вивчення англійської мови повинно супроводжуватися формуванням соціальної відповідальності та прагненням до позитивних змін у суспільстві.

✓ *Навчання на основі запитань та критичного мислення;*

Сучасний світ праці потребує таких навичок, як критичне мислення, вирішення проблем та прийняття рішень. Розвиток цих навичок допомагає студентам аналізувати, узагальнювати та застосовувати інформацію відповідно до їхніх потреб. Навчання на основі запитань сприяє розвитку допитливості, мотивуючи учнів знаходити відповіді самостійно, водночас практикуючи англійську мову.

✓ *Самоусвідомлення та емоційний інтелект;*

Успішна комунікація неможлива без здатності до саморефлексії та емпатії. Усвідомлення власних емоцій та почуттів допомагає ефективно взаємодіяти з іншими. Розвиток емоційного інтелекту необхідний як для студентів, так і для дорослих професіоналів. Самоаналіз також сприяє професійному зростанню викладачів.

✓ *Міжособистісні навички;*

Окрім мовної компетенції, учасники навчального процесу повинні розвивати навички міжособистісного спілкування, включаючи стратегічну – здатність виявляти та долати комунікативні бар'єри, дискурсивну – уміння розуміти прихований зміст висловлювань та спілкуватися відповідно до контексту й особистостей комунікаторів та соціолінгвістичну – розуміння соціокультурних норм і правил комунікації. Вони допомагають долати комунікативні бар'єри, розуміти контекст і культурні особливості співрозмовників та ефективно взаємодіяти в різних ситуаціях.

Зрештою, наші студенти використовуватимуть англійську мову для спілкування та налагодження відносин у реальному світі. Тому їм потрібні міжособистісні навички, зокрема навички комунікації, встановлення довіри, активного слухання та врегулювання конфліктів. Ці навички набувають ще більшої важливості в сучасному світі, де технології та штучний інтелект можуть виконувати рутинні комунікативні завдання, пов'язані з передачею інформації, але поки що не здатні будувати взаємини замість нас.

✓ *Глобальні компетенції;*

Англійська мова є інструментом для глобальної комунікації, що вимагає знань та навичок міжкультурної взаємодії. ОЕСР (Organisation for Economic Co-operation and Development) визначила глобальну компетенцію як здатність розуміти різні світогляди та ефективно взаємодіяти з людьми з інших культур, що є важливою складовою сучасної освіти.

✓ *Автономія учасників навчального процесу;*

Самостійне навчання дозволяє студентам швидше вдосконалювати свої навички. Доступ до онлайн-ресурсів та мовних додатків дає можливість навчатися будь-де і будь-коли. Розвиток автономії включає як формування стратегій самостійного навчання, так і надання учням необхідних інструментів.

✓ *Реальні ситуації у навчанні;*

Використання мови в автентичних контекстах сприяє її ефективному засвоєнню. Викладання англійської мови має орієнтуватися на практичне застосування, допомагаючи учасникам навчального процесу використовувати знання не лише на іспитах, а й у повсякденному житті та професійній діяльності.

✓ *Практика говоріння з використанням технологій розпізнавання мови;*

Сучасні технології дозволяють учням покращувати вимову та вдосконалювати навички говоріння через інтерактивні вправи, розпізнавання мовлення та рольові ігри із залученням штучного інтелекту.

Програми перетворення мовлення в текст дозволяють студентам перевіряти правильність вимови слів і фраз. Однак, поєднуючи цю технологію з програмованими ботами, а в деяких випадках і штучним інтелектом, студенти можуть отримувати інтерактивний досвід та практикувати мовлення в умовах змодельованих рольових ігор і діалогів.

✓ *Штучний інтелект у навчанні;*

Інтеграція штучного інтелекту в освітній процес допомагає персоналізувати навчання, створювати адаптивні матеріали та надавати зворотний зв'язок учням. Технології штучного інтелекту можуть допомагати викладачам у розробці матеріалів та аналізі потреб студентів.

✓ *Прийняття різноманітності та розвиток навичок співпраці.*

Англійська мова є інструментом для спілкування з людьми з різним культурним та соціальним досвідом. Навчання в різноманітних командах сприяє взаєморозумінню, розвитку інноваційного мислення та ефективної співпраці. Інтерактивні формати навчання, що включають дискусії та командну роботу, допомагають створити сприятливе середовище для розвитку цих навичок [2].

Таким чином, сучасне викладання англійської мови виходить за межі традиційного підходу, акцентуючи увагу на розвитку глобальних компетенцій, критичного мислення та соціальної відповідальності учасників навчального процесу. Інноваційні технології та методики навчання допомагають адаптувати освіту до викликів сучасного світу, роблячи її більш ефективною та значущою для майбутнього покоління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Baquero, A., & Escortell, R. (2022). Blended learning: A new trend in education. In Proceedings of the 15th Annual International Conference of Education, Research and Innovation. <https://doi.org/10.21125/iceri.2022.1080>.

2. Chong, Chia Suan. (2024). Ten trends and innovations in English Language Teaching. Retrieved from: <https://www.britishcouncil.org/voices-magazine/ten-trends-and-innovations-english-language-teaching-2024>

3. Jabbar, S. A., & Barkati, M. G. (2024). Effect of Intelligence on Learning Language. *Scholarly Research Journal for Humanity Science & English Language*, 12(64), 104–109. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13253848>
4. Hasumi, T., & Chiu, M.-S. (2024). Technology-enhanced language learning in English language education. *Performance analysis, core publications, and emerging trends. Cogent Education*, 11(1). Retrieved from: <https://doi.org/10.1080/2331186X.2024.2346044>.
5. Molina-Carmona, R., & Llorens, F. (2020). Gamification and advanced technology to enhance motivation in education. *Informatics*, 7(2), 20. <https://doi.org/10.3390/informatics7020020>

UDC: 378.01(73)

**INTERNATIONALIZATION IN U.S. HIGHER EDUCATION: BUILDING
GLOBAL COMPETENCE**

Tetiana Anoshkova,

PhD in Pedagogy,

Lecturer of the Department of English for Engineering 1,

National Technical University of Ukraine

“Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute”,

Kyiv, Ukraine,

taniaanoshkova@gmail.com

In today’s interconnected world, internationalization has become a fundamental aspect of higher education. As institutions aim to raise new generations of global citizens who will successfully exist in a diverse and interconnected global community, they integrate international, intercultural, and global dimensions into their academic programs, research, and collaborations. This process enhances the quality of education, fosters cross-cultural understanding, and prepares students for success in an increasingly globalized workforce.

This article explores the significance of internationalization in developing a modern, quality higher education system in the United States as one of the prominent countries in contributing to scientific progress and engaging in facing modern global challenges, its impact on students and institutions, and the evolving strategies that shape global education in the US today. The experience of the United States can be used to reform Ukrainian higher education and make our universities valuable members of a global scientific community.

The study employs a qualitative research methodology to analyze the internationalization processes within U.S. higher education. The approach is based on a comprehensive review of academic publications (Knight, 2003; 2004; Siczek, 2015; Kjellgren and Richter, 2021; Fedorenko et al., 2023), government reports, and official documentation related to internationalization, student mobility, and intercultural exchange. Both quantitative and qualitative data were gathered, providing a well-rounded understanding of the outcomes and challenges associated with internationalization.

It is correct to believe that “internationalization is a gradual, long-term, and generative process that unites educational institutions around the world” (Knight, 2003, p. 3) “through the use of common educational standards, distance education technologies, open education systems, student and teacher mobility, etc. In general, the internationalization of education is aimed at the convergence of national systems and the development of common universal concepts in them” (Fedorenko, Zhurba, Shkilna, 2023, p. 363). According to Knight (2004, p. 11), the updated working definition of the concept is: “Internationalization at the national/sector/institutional levels is defined as the process of integrating an international, intercultural or global dimension into the purpose, functions or delivery of post-secondary education”.

The most common practices associated with internationalization in US higher education institutions are joint graduate and doctoral programs with foreign and American universities, study abroad, and student and faculty exchange programs (Siczek, 2015). In addition, modern

media technologies have provided more favorable conditions for internationalization in higher education institutions, making it possible to implement transnational programs in various forms, including virtual ones.

Taking into account the above, we can argue that mobility opportunities (international and domestic), both physical (e.g., studies, internships, conferences, or study trips abroad) and virtual (e.g., virtual courses, collaborations, or online exchanges), are important for the development of students' global competence (Kjellgren & Richter, 2021 p. 11). In general, international mobility provides students with exposure and immersion in different cultures, languages, and environments, stimulating their curiosity, adaptability, and intercultural sensitivity. To integrate virtual and physical mobility into curricula, U.S. higher education institutions actively and fruitfully collaborate with other institutions, organizations, or communities.

David M. David M. Moss, an associate professor at the University of Connecticut NEAG (Noordhoek Environmental Action Group) School of Education (<https://education.uconn.edu>), argues that international experience is one of the most important ways to develop global competence. However, in order to achieve the expected results from cross-cultural academic exchange, international experience must include such elements as: intensive immersion, cultural detachment, and opportunities for cultural reflection (West, 2012, p. 6). Given the importance and necessity of social experiences related to cultural differences, the US government has initiated funding for a number of student exchange programs.

The Fulbright Program is the leading international academic exchange program sponsored by the U. S. government since 1946, promoting cooperation between the United States and other countries (Fulbright U. S. Student Program, 2023). The Fulbright-Hays Program, funded by the U. S. Department of Education (<https://www.ed.gov>), is designed to provide training abroad for current and prospective teachers. It also supports academic mobility for students majoring in public administration and international development to help them gain advanced language skills and broaden their professional knowledge by promoting non-Western countries.

The Benjamin A. Gilman International Scholarship (2023), also funded by the U.S. government, provides opportunities for students with limited financial resources to study or intern abroad to improve skills that are important to America's national security and economic prosperity.

The Global Undergraduate Exchange Program is a cultural exchange program operated under the auspices of the Bureau of Educational and Cultural Affairs of the U.S. Department of State. This international educational and cultural exchange program supports talented international students and provides the opportunity for future leaders to study in the United States. During this period international students have the opportunity to deepen their knowledge of the culture and traditions of the United States of America. This program also promotes the involvement of Americans in the study of other cultures and traditions (U.S. Embassy in Ukraine, 2024).

In addition to government-funded exchange programs, most U.S. universities have their own academic mobility programs that offer students the opportunity to spend a summer vacation, a semester, or an academic year studying abroad. For example, Yale University offers students a variety of programs to study, research, or work abroad (Yale University, 2024). Therefore, undergraduate students can undergo academic internships in various specialties

abroad (for example, studying British history or literature in London; immersing themselves in a new culture and language under the guidance of Yale University professors through the Yale Study Abroad summer program (<https://studyabroad.yale.edu/>)); studying Chinese, Japanese, or Korean through the Richard U. Light Fellowship Program (<https://light.yale.edu/>)); or be involved in performing certain socially significant activities for the benefit of the community in other countries at a particular university outside the United States.

Although academic mobility is often the first thing that comes to mind when thinking about internationalization, only a small number of students participate in it. According to the reports, only 6% of the total number of students enrolled in American higher education institutions participate in exchange programs annually (Global Competence & National Needs, 2005, p. 14). Among the reasons are the personal choice of students or the lack of financial resources, so it is important to form a more holistic and inclusive approach to the development of students' global competence throughout the entire period of study at the university (Knight, 2004). Key players in the internal, so-called “domestic”, internationalization of the U.S. colleges and universities, especially when it comes to participation in issues of global importance, are students of American educational institutions, who are representatives of various cultural communities living in the United States. It is expected that these students will serve as a kind of bridge between different communities in the USA. It is they who, to some extent, contribute to the formation of global competence of local students of the receiving higher education institution.

Internal internationalization is also facilitated by reforms in the educational system and the introduction of corresponding changes to the curricula of higher education institutions in the USA. Local universities and college programs are beginning to internationalize their campuses and include international, global, or intercultural components in the content of various courses, teaching, and assessment methods.

Thus, today the internationalization policy of the U.S. higher education is aimed at supporting and encouraging the outgoing mobility of students and the inclusion of a global component in educational programs, which to some extent contributes to developing global competence and influencing students' values in the context of global citizenship. In addition, the trend of internationalizing the home campus, i.e. internal internationalization, is gaining popularity by attracting more students from different cultural communities in the U.S. At the same time, attention should be paid to the risks of internationalizing higher education, such as the growing commercialization of higher education institutions and the existing homogenization of cultures as one aspect of cultural globalization.

This study can be further used to improve the internationalization process of higher education institutions in Ukraine and present the approaches with which we will be able to apply the American experience to our education realia.

REFERENCES

1. Benjamin A. Gilman International Scholarship. (2023). <https://www.gilmanscholarship.org/>

2. Fedorenko, S., Zhurba, K., Shkilna, I. (2023). Napryamy formuvannya hlobal'noyi kompetentnosti studentiv u zakladi vyshchoyi osvity (Directions of formation of global competence of students in a higher education institution) [In Ukrainian]
3. Fulbright U.S. Student Program. (2023). What Is the Fulbright U.S. Student Program. <https://us.fulbrightonline.org/fulbright-us-student-program>
4. Global Competence & National Needs: One Million Americans Studying abroad. (2005). Commission on the Abraham Lincoln Study Abroad Fellowship Program. 58.
5. Kjellgren, B., Richter, T. (2021). Education for a Sustainable Future: Strategies for Holistic Global Competence Development at Engineering Institutions. *Sustainability* 2021, 13, 11184. <https://doi.org/10.3390/su132011184>
6. Knight, J. (2003). Updated Internationalization Definition. *International Higher Education*, 33. <https://doi.org/10.6017/ihe.2003.33.7391>.
7. Knight, J. (2004). Internationalization remodeled: Definition, approaches, and rationales. *Journal of studies in international education*, 8(1), 5-31.
8. Siczek, M. (2015). Developing Global Competency in US Higher Education: Contributions of International Students. *The CATESOL Journal*, 27.2, 5-21.
9. U.S. embassy in Ukraine. (2024). Global Undergraduate Exchange Program 2024-25 (Global UGRAD). <https://ua.usembassy.gov/education-culture/global-ugrad/>
10. West, C. (2012). Toward Globally Competent Pedagogy. *NAFSA: Association of International Educators*. 18.
11. Yale University. (2024). Archived Speeches of Former President Levin. <https://president.yale.edu/about/past-presidents/levin-speeches-archive>

PSYCHOLOGICAL, LINGUISTIC AND EVALUATIVE PERSPECTIVES OF FOUR PHASES OF THE ORAL PROFICIENCY TEST

Nataliia Benkovska,

Ph.D. in Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Head of Language Training Department,
Naval Institute of National University «Odesa Maritime Academy»,
Odessa, Ukraine,
benkovskanb@gmail.com

In the past two decades, there has been a major shift in language testing towards the development and use of performance tests. The basis for this shift is the expectation that such tests would assess a more valid construct of what it really means to know a language.

The oral proficiency interview (OPI) is proficiency-based. It assesses the ability to use language effectively and appropriately in real-life situations. It assesses spontaneous unrehearsed language.

The four mandatory phases of the oral proficiency test (OPT) are the following: warm-up, the level checks, the probes, and the wind down. If any of these four phases is omitted, the speech sample is not ratable.

Phase 1: the warm-up. The warm-up does not take much time, but is an important part of every test. The warm-up should reflect the language and culture being tested.

Testers should begin speaking to the examinee at a normal rate of speech, exchange greeting and initiate a polite, informal conversation. During the warm up phase, the tester should not try to challenge the examinee. The warm up allows the examinee to ease into using the target language. Regardless of their proficiency level, some examinees will need time to get used to using the target language, especially if they do not speak it often. The warm up gives the tester a chance to establish a professional and friendly rapport with the examinee and to set the tone of the test.

From a psychological point of view, the purpose of the warm-up is to make examinees comfortable. From a linguistic point of view, it allows the examinees to adjust to speaking the language and to accustom themselves to the testers' pronunciation and way of speaking.

Finally, from an evaluative perspective, it provides the first tentative evidence for the testers' assessment of the working level. This initial phase is also a crucial first opportunity for the tester to make a mental note of topics that can be developed during subsequent phases of the OPI.

Phase 2: level checks. From a psychological point of view, the level check is an opportunity for the examinees to demonstrate what they can do with the language. From a linguistic point of view, level checks identify the functions and content areas that examiners can handle. From an evaluative point of view, level checks establish the "floor". Examinees demonstrate the ability to sustain the performance at that level.

The working level is the level that the testers hypothesize to be the actual proficiency level of the examinee. It is based on the evidence demonstrated during the warm-up. An initial working level will be raised or lowered during the test, depending on the examinee's response to various

probes and level checks. During the OPI, testers are required to continually verify, and change when necessary, the working level. By the end of the level checking, the working level should be the examinee's score, subject to final verification through the formal rating process.

Phase 3: probes. The probe is the tester's attempt to raise the level of the examinee's language by posing a higher-level task. From a psychological point of view, probes demonstrate to the tester what the examinees cannot do with the language. From a linguistic point of view, probes identify the tasks and content areas the examinee cannot handle, resulting in linguistic breakdown. From an evaluative point of view, there are three possible results of probing:

1. the examinee cannot handle any of the linguistic tasks presented in the probes, confirming the level established during the level checks;
2. the examinee handles each probe consistently and accurately, thereby establishing a new floor and working level at the next higher level;
3. the examinee neither completely fails nor fully succeeds to perform the linguistic tasks presented by the probes. The degree to which the performance at the next higher level is sustained will determine whether the tester assigns a plus level.

Phase 4: the Wind Down. From a psychological point of view, the wind down returns the examinee to a comfortable level and ends the OPI on a positive note. From a linguistic point of view, it gives the tester the opportunity to ensure that the test process is complete. From the evaluative point of view, the wind down should not add anything to the speech sample. If it does, level checks and probes should recommence. The chart summarizes the psychological, linguistic, and evaluative perspectives of each phase of the OPI.

Reaching the ceiling and linguistic breakdown

The phenomenon of reaching the ceiling or limitations in performing the required tasks is referred to as linguistic breakdown.

The term "linguistic breakdown" refers to signs in a speech sample that indicate that the examinee is ceasing to produce language appropriate for a particular level. Such breakdown can take several forms:

- Loss of fluency: frequent pauses occur because the examinee doesn't have the language resources to perform the linguistic task. On the other hand, pausing to organize one's thoughts is not considered to be loss of fluency.
- Deterioration: morphology and syntax become worse.
- "Dead ending": words, phrases, constructions are left incomplete, because lack of language ability prevents their completion.
- Substitution: the speaker uses words or phrases in a language other than the target language.
- Avoidance: the examinee anticipates a linguistic difficulty and evades it by using a construction that is not appropriate to the task, or avoids it altogether.
- Non-verbal Indicators: nervous laughter, loss of eye contact, blushing, playing with fingers or hair, can be physical manifestations of linguistic discomfort.
- The examinee overtly admits inability to perform the assigned task.

Core of the test: level checks and probes

An effective tester does not think of the level checks and probes as discrete phrases, to be treated separately, but frequently uses a single topic to move back and forth between the level checks and probes. This is known as the iterative process. The tester probes until the linguistic

ceiling is evident, then returns to the solid floor of proficiency with another level check. This distribution of time between level checks and probes will vary from test to test.

Elicitation/Response Cycle

Whether a tester is probing or level checking, it is important to have a clear purpose to each question that is asked or statement is made. Testers need to evaluate the examinee's response to each elicitation and follow up based on this evaluation. The process of selecting the appropriate elicitation technique, listening to and evaluating the response, and formulating a follow-up elicitation can be viewed as a cycle. This process continues until the tester has "built" the ratable sample.

In order to be ratable, every test must contain 2-4 probes.

The role-play

The role-play is used to check whether the examinee can carry out tasks that cannot be elicited by means of a conversational exchange. It also shows how the examinee functions in a real life situation in the target culture. It can serve as a level check or a probe. It is generally introduced midway through the test.

Conscious structuring of the oral proficiency test

The careful and conscious structuring of the oral proficiency test is what distinguishes it from a non-evaluative conversation or discussion.

Using various elicitation techniques, testers obtain a speech sample based on topics that arise during the conversation. The test is structured to highlight the patterns of strengths and weaknesses, which define both the linguistic floor and the linguistic ceiling. If the structure of the oral proficiency test is not followed, an unratable sample will result.

REFERENCES

1. Миркович І., Буздуган О. Основи наукової комунікації іноземною мовою: навчальний посібник. Одеса : Видавництво «Освіта України», 2021. 246 с.
2. Benkovska, N., Kharchenko, N., Kulbach, L., Rabokorovka, G., Bolotnykova, T. (2024). Analyzing pedagogical strategies for personalized learning to compensate for students' learning losses. *Revista Eduweb*, 18(1), pp. 235 – 244.
3. Gautschi, C. (2023). A socio-cognitive approach to evaluating general language proficiency speaking test assessment criteria: evidence from non-language specialists' reception and assessment of non-native speech. PhD Thesis.
4. Gembaruk, A. (2023). The Development of Thinking Skills in English as a Second Language Methodology Classroom. *Educational Challenges*, 28(2), pp. 51 – 62. URL: <https://doi.org/10.34142/2709-7986.2023.28.2.04>
5. Zadorozhna, O., Bodnar, O., Benkovska, N., Korshevniuk, T., Biliavska, T. (2023). Peculiarities of forming communicative competence in students of non-philological specialties. *Journal of interdisciplinary research, AD ALTA*. pp. 27 – 33.

**DISTANCE EDUCATION AS A TOOL OF TRAINING
FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE**

Galyna Boyko,
Scientific Employee,
International Institute of Education, Culture and Diaspora Relations,
Lviv Polytechnic National University,
Lviv, Ukraine,
GalBojko@gmail.com

In today's world, characterized by rapid technological changes, distance learning has become an integral part of the educational process.

Formation of foreign language communicative competence – one of the key elements of language education – requires adaptation of methods and approaches to new conditions.

Distance learning opens up new opportunities for learning a foreign language, but at the same time poses a number of challenges for teachers and students.

The purpose of this report is to determine effective methods and techniques for the formation of foreign language communicative competence in the conditions of distance learning.

Foreign language communicative competence is an integrated ability to use language to communicate in different situations, taking into account linguistic, sociocultural and pragmatic aspects. It consists of several components: linguistic, sociolinguistic, discursive and strategic competences [5, p. 82].

The modern methodology pays special attention to intercultural competence, which ensures effective interaction in a multicultural environment [4].

1. The essence of foreign language communicative competence is one of the key concepts in modern language didactics.

It is interpreted as the integrated ability of an individual to use a foreign language in real communicative situations, taking into account the following components:

- Linguistic competence, which involves the possession of language units, their correct use in speech.

- Sociolinguistic competence, which determines the ability to use language in accordance with social norms, the context of communication and cultural characteristics.

- Discursive competence, which ensures the construction of coherent, logically organized statements.

- Strategic competence aimed at overcoming speech difficulties through the use of compensatory strategies.

- The ability to intercultural communication is also an important component of foreign language competence, since learning a language is inextricably linked to acquiring knowledge about the culture of its speakers.

2. The influence of distance learning on the formation of foreign language communicative competence.

Distance learning involves the use of digital platforms and interactive tools that stimulate student engagement. According to research data [3, p. 57], these technologies open access to authentic materials, but at the same time require considerable independence from students.

Distance learning radically changes the organization of the educational process. In the absence of direct contact between the teacher and students, there is a need to adapt traditional approaches to new realities.

The main characteristics of distance learning are:

1. Use of digital platforms (Zoom, Microsoft Teams, Moodle) to organize classes.
2. Availability of a large number of electronic resources for self-study.
3. The possibility of interactive learning through the use of multimedia materials.

At the same time, distance learning has a number of limitations. Disadvantages, such as the lack of direct contact and technical difficulties, can also affect the quality of education [2, p. 112]. In particular, the level of spontaneous speech communication decreases due to the lack of live communication. In addition, technical problems (unstable Internet connection, lack of necessary equipment) can negatively affect the quality of education.

3. Methods and techniques of formation of foreign language communicative competence. In the distance learning format, it is important to use innovative methods and techniques that make it possible to compensate for the lack of direct contact. Among the most effective, it is worth highlighting:

- Project activity: performance of group or individual tasks aimed at creating a specific product (presentation, essay, video clip). Such activity contributes to the development of both language and cognitive skills, and the involvement of students in the creation of educational products contributes to the development of language skills and critical thinking [1, p. 94].

- Role-playing games: simulation of real communicative situations (discussion, interview, telephone conversation), which contributes to the consolidation of practical skills, helps to immerse oneself in the language environment [5, p. 116].

- Working with authentic materials: watching videos, reading articles and listening to podcasts in a foreign language provides familiarization with the real language environment and creates conditions for learning real language practice [2, p. 113].

- Use of interactive applications: programs such as Duolingo, Quizlet or Memrise help to automate the acquisition of vocabulary and grammatical structures, improve student motivation and ensure the convenience of learning [3, p. 68].

4. In the conditions of distance learning, the teacher performs the function of a facilitator, supporting the learning process through interactive tasks, an individual approach and feedback. As Voronina notes [1, p. 130], it is important to support educational motivation and create conditions for interactive communication. The role of the teacher in distance learning conditions changes significantly, providing:

1. Organization of an interactive environment that promotes active involvement of students in the learning process.

2. Providing an individual approach to each student through the use of adapted tasks.

3. Providing feedback to correct speech errors. The success of the process of formation of foreign language communicative competence depends on the combination of innovative technologies with traditional teaching methods, as well as on the active participation of students in the educational process.

Distance learning creates new conditions for the formation of foreign language communicative competence, which have both advantages and disadvantages. The effectiveness of this process depends on the use of modern technologies, interactive methods and teacher support. The main task is to ensure a balance between technology and live communication so that students can fully develop their language skills. Thus, distance learning not only contributes to learning a foreign language, but also forms the skills of independent learning and adaptation to the modern information environment.

REFERENCES

1. Voronina T. V. *Metodyka navchannia inozemnykh mov u vyshchii shkoli* [Methods of teaching foreign languages in higher education]. Kyiv : Lybid, 2019. 280 s.
2. Zhukova K. V. *Tsyfrovi tekhnolohii u vykladanni inozemnykh mov: vyklyky ta mozhlyvosti*. [Digital technologies in foreign language teaching: challenges and opportunities] *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka*. 2021. № 1. S. 112–118.
3. Kukharenko V. M., Bondarenko V.V. *Dystantsiine navchannia: stan ta perspektyvy rozvytku* [Distance learning: state and prospects of development]. Kharkiv : KhNURE, 2020. 198 s.
4. Council of Europe. *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment*. Strasbourg : Council of Europe, 2020.
5. Richards, J. C., Rodgers, T. S. *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge : Cambridge University Press, 2014. 288 p.

**A THEORETICAL EXPLORATION OF ELECTRONIC BOOKS IN ENHANCING
MARITIME ENGLISH LEARNING FOR SEAFARERS**

Mariia Didenko,

Senior Lecturer of the Department of Social Communications,
State University of Infrastructure and Technologies,
Kyiv, Ukraine,
maria.didenko.05@gmail.com

The thesis examines the theoretical ground of employing electronic books (e-books) as a transformative tool for seafarer education and knowledge acquisition. Recognizing the unique challenges faced by seafarers in accessing traditional printed materials during long voyages, the study explores the potential advantages, barriers, and future implications of integrating e-books into maritime education.

The demanding nature of the maritime profession is characterized by a distinctive set of challenges and conditions that seafarers experience during their service at sea. They cover various aspects of the job, including physical, psychological, and environmental challenges which causes the need for highly qualified crew. So, proper training is important.

The thesis outlines the limitations of traditional books for seafarers and describes potential benefits offered by electronic books. The research is carried out thanks to implementing electronic books by the teachers of the Department of Languages (the Department of Social Communication since 1 January 2025) of Kyiv State University of Infrastructure and Technologies (sample unit of e-book <https://mariadidenko05.wixsite.com/website>).

Rabab Mizher and Asma Alwreikat emphasize that online learning goes beyond simply using internet tools for communication. It involves transitioning knowledge delivery to a digital format, ensuring students receive comparable benefits to those offered in traditional education settings [7]. Their research highlights the substantial positive impact of e-books on learning outcomes. Similarly, Oakley and Jay [5] argue that e-books empower students by offering choice, control, and active engagement – key factors that enhance motivation and involvement in the learning process.

Ashley Melinis [8] further supports this perspective, noting that e-books serve as valuable tools in the classroom to foster literacy and core 21st-century skills, equipping students to thrive in a technology-driven society.

A growing body of research has focused on improving the quality of knowledge among university students, who are future professionals. In Ukraine, researchers like Sumsy, Myslovska, and Volovy are actively involved in designing and implementing electronic textbook supplements to improve student learning outcomes and knowledge retention.

A true electronic textbook should offer interactive functionality and integrate multimedia features, including tasks, simulations, tests, and hyperlinks to external resources. These interactive elements enrich and diversify the learning experience, engaging students in a more dynamic and participatory educational process.

Traditional books, while valuable and timeless, have certain limitations that can be easily defined in the context of the maritime profession. Ships have limited space, and the weight of cargo and equipment is a critical consideration for maritime operations. That's why carrying a comprehensive collection of physical books can be impractical due to the need to manage weight distribution on the vessel. Traditional books are subject to physical availability, and access to diverse reading materials may be constrained on long voyages. Seafarers may also face challenges in acquiring new books (at our department we usually have separate book for every term). Maritime environments expose physical books to harsh conditions, such as humidity, salt air, and the potential for water damage. These conditions can compromise the integrity of printed materials, leading to deterioration and making them less durable in maritime settings.

The maritime industry is dynamic, with frequent updates to regulations, safety protocols, and technological advancements. Changes in navigation charts, safety guidelines, or regulatory requirements may occur during a voyage. But traditional books may become outdated quickly, and seafarers relying solely on printed materials might miss critical updates and information.

In an industry that increasingly integrates digital and interactive technologies (AIS, ARPA, ECDIS, etc.), traditional books may not fully meet the evolving educational needs of seafarers. Printed books are static, lacking interactive features and multimedia elements that could enhance the learning experience.

Seafarers often require quick access to reference materials for navigation, safety procedures, and troubleshooting. Traditional reference books can be inconvenient to carry and may not be readily available in the event of an emergency.

Considering these limitations, there is a growing recognition within the maritime industry of the need to complement traditional resources with digital solutions, such as e-books, to address the challenges posed by the unique nature of seafaring. Electronic tutorials offer a more flexible approach to maritime education, mitigating many of the constraints associated with traditional printed handouts.

Implementation of electronic books is driven by the increasing integration of digital solutions and automation to enhance efficiency, safety, and sustainability of job at sea. The maritime industry is undergoing a digital transformation, with the adoption of technologies such as Internet of Things, big data analytics, blockchain, and artificial intelligence to optimize various aspects of operations, including fleet management, cargo tracking, and predictive maintenance. So, education process should also meet the requirements of digitalization. E-books seamlessly integrate with maritime technologies, such as electronic navigation systems and communication tools. This integration creates a technologically advanced learning environment, aligning with the industry's commitment to innovation.

E-books have roots dating back to the 1970s with projects like Project Gutenberg, which aimed to digitize and archive cultural works. However, it wasn't until the late 1990s and early 2000s that e-books started gaining traction with the development of dedicated e-readers like the Amazon Kindle and software platforms like Adobe Digital Editions.

There is not an extensive array of e-books solely dedicated to learning maritime English, but several resources are available that incorporate maritime English components within broader maritime education materials. KVH Videotel, Seagull Maritime, Maritime Training Services (MTS) offer e-learning courses and digital publications, including e-books, to support the professional development of seafarers. Their e-books cover a wide range of subjects, including

maritime regulations, security awareness, crew welfare, navigation, cargo operations, safety management, etc.

Seafarers spend extended periods at sea, six months or more. E-books facilitate continuous learning during these voyages, allowing seafarers to engage with educational content during downtime, thereby maximizing the utility of their time on board. Learning resources are readily accessible regardless of the ship's location or the duration of the voyage. The digital nature of e-books contributes to cost-efficiency by eliminating expenses associated with printing and shipping physical books. This makes educational resources more accessible to both seafarers and maritime companies, promoting a sustainable and economical approach to learning.

E-books also ease continuous assessment through interactive quizzes and assignments. Seafarers can check their understanding of crucial concepts immediately, reinforcing their learning and ensuring that they are well-prepared for the challenges they may face at sea.

E-books provide real-time updates. Seafarers can stay informed about the latest developments, ensuring that they operate in accordance with the most current standards.

The greatest challenge our department has met while applying e-books is limited access to the Internet at sea and even if a student downloads the book in the port, lack of Internet connection restricts usage of external sources.

With the proliferation of smartphones and tablets, e-books are increasingly optimized for mobile devices, allowing seafarers to access learning materials anytime, anywhere, even while at sea. Mobile-friendly e-books enable convenient and flexible learning experiences, catering to the dynamic and remote nature of maritime work environments.

Emerging e-book technologies incorporate advanced interactive features such as 3D modelling, augmented reality (AR), and virtual reality (VR) simulations, providing immersive learning experiences for maritime students. These interactive elements allow learners to visualize complex maritime concepts, practice navigation skills, and simulate emergency scenarios in a safe and controlled environment. Adaptive e-book platforms utilize artificial intelligence (AI) and machine learning algorithms to personalize learning experiences based on individual learners' needs, preferences, and performance. In maritime education, adaptive e-books can dynamically adjust content difficulty, recommend supplemental resources, and provide targeted feedback to optimize learning outcomes for seafarers with diverse backgrounds and skill levels.

E-books are evolving to incorporate multimodal content such as videos, animations, audio recordings, and interactive quizzes, catering to different learning styles and preferences. Maritime e-books can integrate multimedia resources showcasing real-life maritime operations, vessel simulations, and safety procedures, enhancing engagement and comprehension among learners.

E-book analytics tools leverage data analytics and learning analytics techniques to track learners' interactions, engagement levels, and learning progress. In maritime education, e-book analytics can provide instructors and training providers with valuable insights into seafarers' learning behaviours, preferences, and performance, enabling data-driven decision-making to improve instructional design and course effectiveness.

To sum up, these emerging trends in e-book technology have the potential to revolutionize maritime education by fostering accessible, interactive, and personalized learning experiences adjusted to the unique needs and challenges of seafarers. As these technologies continue to

evolve, maritime training providers and educational institutions can leverage e-books to enhance the quality, effectiveness, and relevance of maritime education and training programs, ultimately contributing to safer, more efficient, and more sustainable maritime operations.

REFERENCES

1. Anisimova T.I., Krasnova L.A. Interactive Technologies in Electronic Educational Resources. *International Education Studies*. 2015. № 2 (8). P. 186–194. URL: <https://doi.org/10.5539/ies.v8n2p186> (date of access: 10.01.2025).
2. Farmatsevychna entsyklopediya. URL: <https://www.pharmencyclopedia.com.ua/> (date of access: 10.01.2025).
3. Korieshkova S., Didenko M., Kaminska S, Sybirko O. Fair Winds: guidelines. Kyiv: Lira-K, 2022. 90 p.
4. Landoni M., Wilson R., Gibb F. From the Visual book to the WEB book: the importance of design. *The Electronic Library*. 2000. Vol. 18, no. 6. P. 407–419. URL: <https://doi.org/10.1108/02640470010361169> (date of access: 10.01.2025).
5. Oakley, Grace & Jay, Jennifer. “Making Time” for Reading: Factors That Influence the Success of Multimedia Reading in the Home. *ECU Publications*. 2008. 62. 10.1598/RT.62.3.6.
6. Sikora O. V., Vdovychyn T. Y., Kohut U. P. System of computer support of the educational process in the pedagogical university. *Scientific notes of Taurida National V.I. Vernadsky University. Series: Technical Sciences*. 2020. No. 5. URL: <https://doi.org/10.32838/2663-5941/2020.5/18> (date of access: 10.01.2025).
7. Mizher R. A., Alwreikat A. A. EFL Students’ Use of E-Books for E-Learning: Applying Technology Acceptance Model (TAM). *Journal of Language Teaching and Research*. 2023. Vol. 14, no. 1. P. 153–162. URL: <https://doi.org/10.17507/jltr.1401.16> (date of access: 10.01.2025).
8. Ashley Melinis. “The Effects of Electronic Books on the Reading Experience of First Grade Students”. *Education Masters*. 2011. Paper 279. URL: https://fisherpub.sjf.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1280&context=education_ETD_masters (date of access: 10.01.2025).

**MAIN DIFFICULTIES AND RECOMMENDATIONS IN TEACHING THE
PRESENTATION SKILLS TO THE FIRST YEAR STUDENTS**

Valentyna Gundarieva,

Senior Lecturer of Foreign Language and Translation Department,
SNCE "State University Kyiv Aviation Institute",
Kyiv, Ukraine,
vgundarieva@yahoo.com

Nataliia Hordiienko,

Senior Lecturer of English Language and Communication Department,
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University,
Kyiv, Ukraine,
n.hordiienko@kubg.edu.ua

Maryna Kurnylovych,

Senior Lecturer of English Language and Communication Department,
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University,
Kyiv, Ukraine,
m.kurnylovych@kubg.edu.ua

Presentations is an essential part of today's life which people cannot avoid. Everyone understands its importance, however when it comes to the practical part of it, most people start feeling public speaking fear and try to refuse. Therefore, teaching students basic presentation skills is becoming more and more important. Nowadays, there are lots of recommendations from the famous speakers that can be used, however every ESL teacher has faced certain difficulties in teaching his or her students basic principles of presentations.

Modern students are quite well aware of the presentation structure, however, many of them do lots of mistakes while presenting their topics in front of the audience. The teaching experience shows that it is very effective to start from teaching simple short presentations-reports not to overload students with many difficult aspects or subjects and in this context. It is easier when a student can start from the topic that is close and familiar to him or may be is the favorite one. Sometimes it is better to start teaching students very short report-presentation that consists of 3-4 short paragraphs or 3-4 slides with minimum information. For example, in the topic "Types of houses in Great Britain" a student can choose one of the accommodation types and present it, showing the photo, giving the definition, description and examples of the famous houses, houses of celebrities, houses from cartoons, etc. Short presentations are not very stressful for the students, but at the same time they give them the opportunity to try and improve their presentation skills.

Before doing public presentations in front of the audience or groupmates it is recommended to try video reports or presentations. Students are asked to speak about 2-3 minutes on the given topic using the pictures, slides, cards, or live objects to present the topic.

This method showed that students can clearly see and hear what they say and how they say, many of them check and re-record their speech or presentation for few times to make it as perfect as they can. They do not blame anyone as they can see by themselves what mistakes they do and what exactly they should improve.

One of the effective ways is to recommend students to learn their speech and presentation by heart and explain them the importance of that, especially if this is their first experience of presenting topics. Some of the experts advise to practice making the presentation in front of the mirror for gaining better confidence, choosing a comfortable posture and developing self-control. For those who find it very stressful to learn all their speech by heart there is another advice, i.e. using flash cards with the main prompts, difficult words, dates or a short plan, however, it is important to make students understand that the presentation is more interesting when it is told but not read. One of the most difficult aspect in doing presentations for students is preparing slides with minimum information as they try to put as many facts as possible and read them from the slide. Therefore, short presentations with less information and strict time limit are more effective at the beginning, as the students do not have temptation to learn and say a lot. They also the need to learn how to manage time during their speaking. Thus, timer can be of great help to make them improve time management skills.

Some students find it really complicated in starting, connecting different parts and finishing their presentations. Therefore, the task of the teacher is to explain, give examples of different ways how to do that. Experts offer to use storytelling. People love stories, so storytelling is an essential presentation skill. Encourage your students to use storytelling in their presentations, and demonstrate this skill for them by infusing your own lessons with stories. This can be as simple as starting with a personal anecdote or using case studies to illustrate their points.[3] All students really love to hear about the personal experience of their teachers or groupmates and that can be a good recommendation for them to start their speaking from their personal life situations, connected with their topic or an interesting question to the audience, or an inspiring video or anything else that can make listeners interested and motivated for discussions and interaction. Thus, it's vital to teach the students to include their audience in the presentation. The audience should feel like they are a part of the presentation. Add elements in your presentation where you have multiple opportunities to interact with them. Share funny but relevant anecdotes, create a poll around your topic, plan activities they can participate in, ask engaging questions, and give your audience an opportunity to do the same with a Q&A session at the end. Try to create an interactive environment where your audience wants to hear more and is not looking at the clock to check if it's time to go. [1]

Regarding the connection parts in the presentation, it is necessary to give students few simple phrases that can help them to come from one part of their presentation to the next one. London School of English offers the following phrases, that can help students with their presentations:

Introduction

Good morning/afternoon everyone and welcome to my presentation. First of all, let me thank you all for coming here today.

Let me start by saying a few words about my own background.

As you can see on the screen, our topic today is.....

My talk is particularly relevant to those of you who....

This talk is designed to act as a springboard for discussion.

This morning/ afternoon I'm going to take a look at the recent developments in.....

Presentation structure

In my presentation I'll focus on three major issues.

This presentation is structured as follows....

The subject can be looked at under the following headings.....

We can break this area down into the following fields....

Timing

It will take about X minutes to cover these issues.

Handouts

Does everybody have a handout / copy of my report?

I'll be handing out copies of the slides at the end of my talk.

I can email the PowerPoint presentation to anyone who would like it.

Don't worry about taking notes, I've put all the relevant statistics on a handout for you

Questions

If you have any questions, I am happy to answer them

If you don't mind, I'd like to leave questions until the end of my talk /there will be time for a Q&A session at the end...

Sequencing phrases

My first point concerns...

First of all, I'd like to give you an overview of....

Next, I'll focus on.....and then we'll consider....

Then I'll go on to highlight what I see as the main points of....

Finally, I'd like to address the problem of.....

Finally, I'd like to raise briefly the issue of....

Highlighting information

I'd like to put the situation into some kind of perspective

I'd like to discuss in more depth the implications of....

I'd like to make more detailed recommendations regarding....

I'd like you to think about the significance of this figure here

Whichever way you look at it, the underlying trend is clear

Conclusion

I'd just like to finish with the words of a famous scientist/ politician/ author.....

Now let's go out and create opportunities for... [4]

Most of the worried students completely forget to summarize their topic and finish their presentation. The best they can say is: 'That's all, bye-bye!' Here the teacher should concentrate the student's attention on the importance of the proper ways of this part, for example, giving a short summary of the presentation and making the audience ask questions for making it more interactive, though at the very beginning most of students are willing to finish very fast and not to have any questions to answer. While teaching them, the teacher can help students feel comfortable, calm, relaxed by giving applause to the speaker, asking easy question in a friendly and humorous way. How you end the presentation is as important as how you start it. A weak ending will leave the audience uninspired. But a good ending will motivate them and help them walk away on a positive note. For example, include a call to action, end the presentation with a

memorable quote, or a personal story, and don't forget to thank and acknowledge the audience. [2].

The experience proves that the best presentations are not those that are the most difficult or have wonderfully made slides, but those ones, where people can speak, discuss, exchange the views, give opinions, ask and answer. In initial stages students not always are ready to do that, but after few presentations with proper guidance and feedbacks they usually improve a lot and show excellent results. It's also very significant for every student to be themselves, to be authentic. While it's good to watch other presentations to get ideas you can use, don't become someone you're not. Your presentation should be as unique as you, showcasing all your strengths in a way that nobody else could copy. [5]

In the conditions of the present time reality, in the time of war, air alarms, electricity cuts, studying in shelters with limited access to the Internet or complete absence of it Ukrainian teachers and students need to have plan B and C for many kinds of activities including doing the presentations. At first, students usually feel confused because of the noise and limited space, but after some time of practicing, preparing, learning systematically, they understand how to work and study efficiently without paying attention to people who are around, doing their presentations even without using gadgets by speaking confidently on the topic, using proper structure, drawing the necessary things on the paper, explaining difficult words, interacting with each other, asking and answering the questions. Systematic doing presentations will make all, even very shy and timid students more confident and after some time they will be ready to present much more complicated professional topics.

REFERENCES

1. 8 Tips to master presentation skills for students and working professionals. *English Path* (2024). Retrieved from: <https://www.englishpath.com/blog/8-tips-to-master-presentation-skills-for-students-and-working-professionals/>
2. Presentation Skills: 16 tips for effective presentations. *International Business School* (2024). Retrieved from: <https://www.cbs.de/en/blog/15-effective-presentation-tips-to-improve-presentation-skills/>
3. Lindsay A. (2025). *Learning English Teaching Effective Presentation Skills in English Language Arts Classrooms*. Retrieved from: <https://lindsayannlearning.com/presentation-skills/>
4. 30 useful phrases for presentations in English. (2024). *London School of English* Retrieved from: <https://www.londonschool.com/blog/30-useful-phrases-presentations-english/>
5. How to improve your presentation skills. (2022). *University of Sheffield*. Retrieved from: <https://usic.sheffield.ac.uk/blog/how-to-improve-your-presentation-skills>

ESSENTIAL STEPS TO GUIDE UNIVERSITY STUDENTS' DISSERTATION

Oleksandr Gura,

Bachelor Degree Student, Business Management Faculty,
Westminster University, London, the United Kingdom of Great Britain,
guratetiana@gmail.com

Nataliia Vasylyshyna,

D.Sc. in Pedagogy, Professor,
Professor of Foreign Language and Translation Department,
SNCE "State University "Kyiv Aviation Institute"
Kyiv, Ukraine, filologyN@gmail.com

A dissertation serves as a demonstration of expertise in a particular field. However, the process of writing a dissertation can be daunting. So, the purpose of ongoing research is to demonstrate essential steps to guide university learners through the successful completion of their dissertation.

Step #1 Selection of the Topic. While this may seem straightforward, the selection of a topic is crucial to the overall success of your dissertation. In certain disciplines, the dissertation advisor may suggest a topic, while in others, students may need to formulate one independently.

Examine recent publications within chosen field to pinpoint areas that require further investigation. Seek out gaps in the existing literature or unresolved questions.

Once several potential research areas or inquiries have been identified, they have to evaluate their feasibility based on available resources. Engage in discussions with faculty advisor regarding ideas and integrate insights into planning (Fecich, S., 2023).

Step #2 Undertaking Initial Research. Prior to embarking on dissertation, it is essential to engage in thorough research. Depending on discipline, this may involve exploring archives, analyzing academic literature, or conducting laboratory experiments. Utilize initial research to refine research question and topic. Ensure to take comprehensive notes, especially in areas that warrant further investigation.

Step #3. Bookmarking Secondary Literature. A dissertation serves as a testament to expertise in the field, necessitating an extensive review of existing scholarship related to chosen topic. Typically, dissertations incorporate a section or chapter dedicated to a literature review. Begin compiling a list of relevant books, articles, and other scholarly resources early in the process, and continue to expand this list as researcher progress. Consult the references in these works to pinpoint significant literature, and maintain detailed notes to facilitate the writing process.

Step #4. Developing a Research Proposal. In the majority of doctoral programs, it is essential to compose and defend a research proposal prior to embarking on dissertation. The specific length and structure of your proposal will vary based on academic discipline. Typically, proposals in many fields span 10 to 20 pages and encompass a comprehensive examination of

the research topic, methodology, and relevant secondary literature. The faculty advisor will offer critical insights to help refine proposal into a dissertation (Fecich, S., 2023).

Step #5. Research is Fundamental. Doctoral dissertations aim to make a unique contribution to the respective field, and your research will serve as the foundation for that contribution. The nature of research will be influenced by the chosen area of study. For instance, in computer science, students may analyze intricate datasets to gain insights into machine learning. In English literature, they might explore the unpublished works of a poet or author. In psychology, students could design an experiment to assess stress responses. In the field of education, students might develop surveys to evaluate student experiences. It is crucial to collaborate closely with the faculty advisor throughout the research process. The advisor can guide students toward valuable resources and suggest avenues for further investigation (Fecich, S., 2023).

Step #6. Seeking Dissertation Examples. The process of writing a dissertation can often seem daunting. While many graduate students have experience with seminar papers or a master's thesis, a dissertation is fundamentally akin to authoring a book. Examining dissertation examples can assist you in establishing realistic expectations and comprehending the specific requirements of your discipline for a successful dissertation. It is advisable to consult your advisor regarding the availability of recent dissertation examples within your department. Alternatively, resources such as ProQuest Dissertations can be utilized to locate relevant examples. Although doctoral candidates engage extensively with monographs and scholarly articles, they frequently overlook dissertations. Reading well-crafted academic works, especially critical scholarship pertinent to your field, may set an unrealistic benchmark for your dissertation writing (Dissertations and Major Projects, 2024).

Step #7. Organizing Body Chapters. By the time students begin drafting dissertation, they have already achieved significant milestones. They have selected a topic, defended the proposal, and conducted thorough research. The next step is to arrange findings into coherent chapters. The structure of their dissertation will vary depending on academic discipline. The department is likely to provide specific guidelines to aid in organizing their work. In numerous fields, dissertations typically encompass chapters dedicated to the literature review, methodology, and results. In other areas, each chapter may resemble an article that contributes to your overarching argument. Commence with the chapter in which you feel most assured. Elaborate on the literature review presented in your proposal to offer a comprehensive overview of the field. Detail the research methodology and provide an analysis of your findings (Fecich, S., 2023).

Step #8. Engaging with the Advisor. During the dissertation journey, it is essential to maintain regular meetings with your advisor. As students complete chapters, submit them to your advisor for constructive feedback. Your advisor can assist in pinpointing challenges and recommending strategies to enhance your dissertation. Maintaining consistent communication with your advisor will also enhance your confidence as you prepare for your dissertation defense. Additionally, consider sharing your work with other committee members (Dissertations and Major Projects, 2024).

Step #9. Drafting the Introduction and Conclusion. Although it may seem counterintuitive, it is advisable to compose the introduction and conclusion after completing the main body of the dissertation. The introduction should outline the scope of a project and contribution to the field. Many doctoral candidates find it beneficial to refer back to their dissertation proposal when

crafting the introduction. If the project has undergone significant changes, it will be necessary to revise the introduction accordingly. Ensure that sufficient background information has been provided to contextualize the dissertation, and offer a preview of a methodology, research objectives, and findings. The conclusion is typically the briefest section. In this part, key findings are to be summarized and articulated how a dissertation adds value to the field (Carlton, G., 2023).

Step #10. Editing the Draft. Having completed a draft of the dissertation, the next step is to engage in the editing process. For many doctoral candidates, the task of editing can prove to be more daunting than the phases of research or writing the dissertation itself. Dissertations typically range from 100 to 200 pages, with some extending to 300 pages or more. When undertaking the editing of the dissertation, it is advisable to approach it chapter by chapter. Focus not only on grammar and spelling but also on ensuring that your ideas are conveyed clearly and effectively. Look for areas of repetition and strengthen any weaknesses in your arguments (Fecich, S., 2023).

Step #11. Incorporating Feedback. The process of writing a dissertation can often feel quite solitary. Students may find themselves immersed in a single topic for extended periods, frequently working independently. However, incorporating feedback is essential to enhance the quality of the dissertation. As they progress with writing, they will receive feedback from advisor and other committee members. Many departments also encourage doctoral candidates to engage in peer review groups to exchange constructive criticism. External readers can provide valuable insights by identifying confusing sections and suggesting improvements. It is crucial to integrate this feedback throughout both the writing and editing stages (Carlton, G., 2023).

Step #12. Defending the Dissertation. Generally, the advisor will only permit students to schedule the defense if they are confident in ability to succeed. Therefore, view the defense as the culmination of a dissertation journey rather than a high-pressure examination. The structure of defense will vary by department. In certain disciplines, students may be required to present the research findings, while in others, the defense may involve a thorough discussion with committee. Upon successfully passing the defense, students will be awarded their doctorate (Carlton, G., 2023).

To sum up, completing a dissertation is a challenging endeavor; in fact, only approximately 55,000 students received a Ph.D. in 2020, as reported by the National Center for Science and Engineering Statistics. Nevertheless, it is feasible to navigate the dissertation process effectively by dividing it into manageable steps.

REFERENCES

1. Carlton, G. (2023). How to Write a Dissertation: Step-by-Step Guide. <https://www.bestcolleges.com/blog/how-to-write-dissertation>.
2. Dissertations and Major Projects (2024). <https://libguides.reading.ac.uk/dissertations/writing-up#s-lg-box-11005236>.
3. Fecich, S. (2023). Best Master's in Business Teacher Education Programs. <https://www.bestcolleges.com/education/masters/business-teacher-education>.

SOFT SKILLS FORMATION IN STEAM EDUCATION

Tetiana Ishchenko,

Senior teacher of Language Training Department,
Dnipro State University of Internal Affairs,
Dnipro, Ukraine, ishchenkotatiana76@gmail.com

To be successful both in life and work it is important to get the right education (knowledge, competencies, work experience etc). But it is also necessary to know how to implement these skills in practice to achieve the most.

At school, college or university we get basically so called hard skills which help us to perform a certain type of task or activity. However to achieve the set goal these hard skills should always be followed by soft skills. To stand the hard competition nowadays the businesses try to hire people who possess both hard and soft skills. Hard skills are incredibly valuable when we have to create something new, but to share our innovation with the world we need soft skills. But what are they? We bear in mind primarily competencies which are aimed at achieving our main goals in life.

Soft skills may be called universal competences that are needed in any sphere of life, society and business. They are not directly connected to a specific profession. As B. Cimatti states “soft skills are then considered a strategic element in any industrial organization and they deserve high attention from the Human Resources management, not only in the recruitment phase but also during the whole professional career of employees” (*Cimatti, B., 2016, p. 97–130*)

The traditional approach to education is to provide pupils or students with basic notions, concepts, ideas gradually deepening and enlarging knowledge in various subjects, introducing interdisciplinary approach and finally come to integrated outcome. This is what is mainly taught at the lessons. Little or almost no attention is given to soft skills, such as imagination, communication, collaboration, creativity, problem solving and critical thinking. Nowadays the education systems enjoy STEM education (science, technology, engineering, and mathematics) that is an experiential learning strategy that provides students with a largely interdisciplinary approach to learning and allows them to integrate knowledge and skills through contextual projects or problems. This approach involves the integration of the mentioned areas into one educational process. However, STEM did not teach direct interpersonal communication, relating to others on a deep emotional level, and we faced the need of the intensifying advance of technological progress. It is the inclusion of Art in STEM education that can offer a solution to this problem. Innovation and invention, design and creativity require the integration of both logical and abstract thinking. Art has been added to STEM initiatives in an attempt to enhance the creative and innovative aspects of problem solving. This is why STEM was turned into STEAM (*Nikitina I., Ishchenko T., 2022, p.173-176*). This learning strategy helps to combine practicing and implementing of hard and soft skills in the education process.

The soft skills (imagination, communication, collaboration, creativity, problem solving and critical thinking) can and should be trained during the school time with the help of gamification. This is the process when students are given the examples of the real-life issues and then ask

them to brainstorm a personal example to use each of these STEAM skills in everyday life. For instance, to train problem solving case we may require a student to quickly make sense of an issue by analyzing all the factors involved and then to use the analysis to propose appropriate solutions.

Some people may argue, is it possible to teach communication or creativity which are so called “gifts of God”, that is you either possess them or not. But, it often turns out to be quite possible to teach. It basically means experimentation and learning from successes and failures.

It is also quite possible to teach collaboration during the lessons. All you need is desire to communicate and be a part of a team to complete a project or solve a problem. All you need is to create a team where everyone knows his/her role, task, deadline etc and all work together. Critical thinking is also a way of collaborative work when the teammates have to think analytically to come to mutual agreement.

However, it should be noted that all these skills either hard or soft ought to be taught simultaneously. Soft skills should go hand in hand with hard skills. If a graduate does not obtain hard skills nobody would hire him as no company needs incompetent worker, but if he does not obtain soft skills such as communication, creativity etc is it possible to be successful on the labour market? To reach our goals in business or any other sphere we need to create good and effective teams and a collaborative working atmosphere, so soft skills are essential.

One of the best methods of improving soft skills during the process of studying is gamifying the very process. In simple words gamification is a process that includes the elements of entertainment to non-game sphere. It could be used in various fields such as business, marketing, health, training and many others. Definitely, educational sphere cannot be excluded from the list.

It is not correct to state that gamification is for young kids only. It is a fascinating process that integrates gaming into serious realms of our life, thus facilitating and stimulating the result we need. To achieve the most of it we definitely should bear in mind the outcome we want. For instance, in education we may use videogames and applications to make learning more engaging for students. Successful gamification requires an understanding of target audiences, their motivation and the context in which the strategy is applied. (*Barney, N., 2023*)

Gamification idea in non-game context is not actually new. It has been discussed long ago and many important aspects of its integration have been already mentioned. Among the most vital are game design elements such as points, levels, rewards, role-playing etc as well as benefits and drawbacks of it.

It has already been discussed that STEM education is quite experiential learning strategy which provides students mainly with an interdisciplinary approach to learning and allows the application of knowledge and skills to be integrated through in-context projects or problems (*Nikitina I., Ishchenko T., 2022*). Gamification can be effectively applied to both STEM and also to STEAM (STEM + Arts) education to enhance student engagement, motivation, and learning outcomes.

So, what are the ways of implementation of gamification to STEM? Let us have a look at some of the most widely spread spheres of application of gamification.

1. Science and technology. It is quite possible to use gamification in virtual laboratories creating environments where students can conduct experiments, analyze data, and make observations in a risk-free and interactive setting. Also, we can design quests or missions

that encourage students to explore scientific concepts, solve mysteries, and investigate phenomena through inquiry-based learning approaches. Using gamified programming projects can also be of great help to both teachers and students. We might encourage students to develop their own games, apps, or interactive projects using programming languages such as Python, JavaScript, or Java, applying STEM concepts in a creative and practical context. Augmented Reality (AR) Experiences is another realm where we incorporate AR technologies to create immersive learning experiences where students can interact with virtual objects, visualize abstract concepts, and explore complex systems.

2. Engineering and Mathematics. To motivate student for further learning it is necessary to design challenge environment. It means that students are presented with engineering design challenges that require them to brainstorm solutions, prototype designs, and test their creations within the constraints of a game scenario or simulation. For instance, we can use simulation software to simulate real-world engineering processes and systems, allowing students to experiment with variables, analyze outcomes, and optimize designs. Gamified Engineering Projects means assigning interdisciplinary engineering projects that integrate elements of gameplay, such as building structures, solving puzzles, or completing missions, to foster collaboration and creativity. Quite popular are math quests and puzzles. Teachers might develop math-based quests, puzzles, and riddles that challenge students to apply mathematical concepts and problem-solving strategies to progress through game levels or unlock rewards.

Quite similar to puzzles are math games and simulations that also can help to make abstract math concepts more tangible and accessible.

Math Competitions and Leaderboards help to organize math competitions, tournaments, or challenges where students can compete against each other or collaborate in teams to solve math problems and earn recognition on leaderboards.

3. Arts can be perfectly added with gamification in STEAM. There are a lot of unique spheres where we may use such variants of gaming as creative challenges, game design workshops and many others.

Challenges that integrate artistic elements such as storytelling, visual design, music, and multimedia production into gamified learning experiences help to promote creativity, expression, and aesthetic appreciation. Workshops engage students in game design workshops where they can create their own educational games or interactive experiences that blend STEM concepts with artistic expression and design principles. Digital media projects encourage students to produce digital media projects, such as animations, digital artwork, or interactive narratives that incorporate STEM content in imaginative and engaging ways (*Wordu, J.A., John I., 2024*).

Thus, by leveraging gamification principles and technologies, educators can transform STEM and STEAM education into dynamic, interactive, and immersive learning experiences that inspire curiosity, foster creativity, and empower students to become lifelong learners and innovators in the 21st century.

REFERENCES

1. Barney N. (2023) What is gamification. URL: <https://www.techtargt.com/searchhrsoftware/definition/gamification>

2. Cimatti B. (2016) Definition, development, assessment of soft skills and their role for the quality of organizations and enterprises. *International Journal for Quality Research* vol. 10 no. 1, pp. 97-130.
3. Nikitina I., Ishchenko T. (2022). Transforming STEM into STEAM. *Proceedings of the role of psychology and pedagogy in the spiritual development of modern society* (Riga, Latvia, 2022). 364 pages. pp. 173-176. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-47>
4. Nikitina I., Ishchenko T. (2022) About some aspects of stem education. *Pedagogy of Forming a Creative Personality in Higher and Secondary Education Schools* vol. 81. 316 c. pp. 99-104.
5. Wordu, J., John I. (2024) Soft Skills Development in Higher Education: A Pathway to Graduate Employability. *World Journal of Innovation and Modern Technology*. vol. 8. no. 4 pp. 129-139.

**ENHANCING ENGLISH LANGUAGE LEARNING: INTEGRATING
ARTIFICIAL INTELLIGENCE INTO THE CLASSROOM**

Nataliia Koshil,

Ph.D. in Philological Sciences,
Associate Professor of the Foreign Languages Department,
West Ukrainian National University,
Ternopil, Ukraine, natakoshil@ukr.net

Olha Hyryla,

Senior Lecturer of the Foreign Languages Department,
West Ukrainian National University,
Ternopil, Ukraine, mygal.olga@gmail.com

The integration of Artificial Intelligence (AI) into education has revolutionized traditional teaching methodologies, offering innovative ways to enhance language learning. In the context of English language education, AI-powered tools provide personalized, adaptive, and engaging learning experiences that address individual learner needs. This paper explores the benefits, challenges, and strategies for incorporating AI into English language classrooms, supported by relevant research and case studies.

AI applications in language education span a wide range of functionalities, from automated grammar correction to real-time conversation practice. Technologies such as Natural Language Processing (NLP) and machine learning algorithms enable tools like chatbots, speech recognition systems, and personalized language apps to assist learners in mastering English (Godwin-Jones, 2021). These tools not only improve accuracy but also foster confidence in language use through immediate feedback and simulated practice environments.

There are some key AI Applications in English language learning, i.e. chatbots and virtual tutors, speech recognition technology, adaptive learning systems, etc.

AI-driven chatbots, like Duolingo's Duo and Replika, engage learners in interactive conversations, helping them practice speaking and listening skills in a stress-free environment. Tools such as Google Translate and Speechling offer pronunciation analysis and real-time corrections, aiding in oral proficiency. Platforms like Grammarly and Elsa Speak provide tailored exercises based on learners' proficiency levels, ensuring a customized learning path.

The inclusion of AI in English language education offers several advantages, They are personalized learning, increased engagement, accessibility and flexibility, instant feedback.

AI can analyze individual learner data to create customized lesson plans, identifying strengths and areas for improvement (Luckin et al., 2016). For instance, platforms like Lingvist adapt vocabulary drills based on a user's performance. Gamified AI tools make learning more engaging and enjoyable, motivating students to practice regularly. Apps like Kahoot and Quizlet, enhanced with AI features, incorporate interactive quizzes and flashcards. AI-powered resources are accessible anytime, allowing students to learn at their own pace. This is particularly

beneficial for non-traditional learners and those with limited access to formal education. Real-time corrections and feedback mechanisms help learners identify and rectify mistakes immediately, accelerating their language acquisition process.

While AI has transformative potential, its integration into language learning is not without challenges, namely, cost and infrastructure, data privacy concerns, specific teacher training, over-reliance on technology

Implementing AI tools in classrooms requires substantial investment in technology and infrastructure, which may not be feasible for all institutions. The collection and storage of student data by AI systems raise ethical and privacy concerns, requiring stringent safeguards (Holmes et al., 2021). Educators must be trained to effectively use AI tools and integrate them into their teaching strategies, necessitating professional development programs. Excessive dependence on AI may lead to reduced human interaction and a diminished focus on critical thinking and creativity.

To maximize the benefits of AI in English language classrooms, a balanced and strategic approach is essential. Combining AI tools with traditional teaching methods can create a holistic learning experience. For example, teachers can use AI for grammar exercises while focusing on creative writing during class. Educators should collaborate with AI developers to design tools that align with pedagogical objectives and curriculum requirements. Schools must adopt clear policies to address data privacy and ensure ethical use of AI technologies. Regular assessments of AI tools' effectiveness can help refine their integration and address potential limitations.

Conclusion. The integration of AI into English language education has the potential to redefine teaching and learning paradigms. By leveraging AI's capabilities for personalization, engagement, and accessibility, educators can create enriched learning environments that empower students to achieve language proficiency. However, a cautious and well-planned approach is necessary to address challenges and ensure that AI complements, rather than replaces, human interaction in the classroom.

Moreover, the adoption of AI in education represents an exciting opportunity to reimagine traditional learning models. It allows for the creation of hybrid classrooms where technology and human expertise work in synergy. Teachers can focus on fostering creativity, critical thinking, and interpersonal skills, while AI handles repetitive and data-driven tasks, such as grading and personalized content delivery. This dynamic not only enhances the overall learning experience but also prepares students for a tech-driven world.

As AI tools continue to evolve, their integration into English language education must remain adaptive and informed by ongoing research. Policymakers, educators, and technologists need to work collaboratively to ensure equitable access to AI resources and address ethical concerns. By doing so, they can unlock the full potential of AI to transform education into a more inclusive, engaging, and effective domain for learners worldwide.

REFERENCES

1. Godwin-Jones, R. (2021). AI and Language Learning: Evolving Approaches and Emerging Trends. *Language Learning & Technology**, 25(2), 4-18.
2. Holmes, W., Bialik, M., & Fadel, C. (2021). *Artificial Intelligence in Education: Promises and Implications for Teaching and Learning*. The Center for Curriculum Redesign.

3. Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., & Forcier, L. B. (2016). *Intelligence Unleashed: An Argument for AI in Education*. Pearson Education.
4. Reinders, H., & White, C. (2022). 20 Years of CALL Research: Insights for the Next Decade. *ReCALL*, 34(1), 7-27.
5. Rybina N., Koshil N., Нурґла О. (2024) From Classroom to Culture: Translating Skills for Ukrainian Students. *Педагогічна Академія: наукові записки*. № 11, 2024.

**THE DEVELOPMENT OF UNIVERSITY STUDENTS' COMMUNICATION
SKILLS IN THE AGE OF DIGITAL TECHNOLOGIES**

Liubov Kozub,

PhD in Philology, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Foreign Languages
for Mathematical Faculties
Taras Shevchenko National University,
Kyiv, Ukraine,
liubatarn@yahoo.com

Communication skills have always been considered as one of the essential competencies in both academic and professional circles. These skills are crucial not only for effectively conveying information but also for fostering teamwork, enabling collaboration among individuals, articulating ideas clearly, and successfully managing diverse tasks. A good communicator can express themselves clearly and precisely, avoiding misunderstandings, confusion, and information overload. This makes their speech accurate, concise, and to the point.

The development of communication skills has been in the center of attention of educators, who have explored various aspects, including teaching-learning methodology used to develop these skills [4], strategies and techniques for building communicative competence [3; 5], the impact of effective communication on career growth [1; 7], and distinctions between communication and soft skills [2].

In the age of digital technology, access to various resources has made developing communicative skills both easier and more complex. While digital tools and platforms provide valuable support for both students and teachers, they also introduce new challenges. Modern technologies offer innovative opportunities to enhance communication but simultaneously require individuals to adapt and navigate these advancements effectively. Mastering digital communication tools has become an essential component of developing overall communicative competence.

Teachers can foster authentic language practice by engaging IT students in interactive activities. These activities can help develop their communication skills through:

- **Presentations.** IT students actively use various Canvas tools to prepare presentations on diverse topics, such as *High-tech technology that sparks controversy and talking points; Outstanding individuals in the IT sphere; Augmented Reality (AR) vs Virtual Reality (VR): what will dominate the future? Technological innovations that will revolutionize the future of medicine, etc.* Presentations can be prepared individually or in small groups, providing students with opportunities to research, articulate their ideas, and practice public speaking.

- **YouTube videos.** TED Talks videos, for example, are widely used as effective learning tools. Their speakers inform, inspire, and motivate, offering students valuable insights and stimulating discussions. This helps students develop their communicative skills and enhance their listening abilities. Additionally, they expand their vocabulary and learn to use appropriate

intonation – essential elements for effective and successful interaction. YouTube videos also expose students to various examples of accomplished speakers who employ a number of techniques to engage their audience, make their presentations informative and memorable, and leave an emotional impact. Analyzing these videos fosters students' critical thinking by allowing them to examine the most powerful linguistic and extralinguistic means that contribute to a speech's success or failure. Ultimately, videos from expert speakers enable students to improve their English proficiency while simultaneously advancing their professional growth.

- **Films.** Discussions of films related to IT, such as "*I, Robot*", "*The Imitation Game*", "*Hackers*," and others, can significantly enhance the learning experience. Working with IT students has shown that incorporating films into the classroom facilitates the learning process by encouraging class discussions and sparking students' interest in specific topics. Films, as a teaching tool, not only broaden students' horizons but also expand their vocabulary – introducing them to idioms, phrasal verbs, and technical terms – improve their listening and speaking skills, and make the learning process more engaging and enjoyable.

- **Video conferencing.** Since the COVID-19 pandemic, video conferencing has become an essential tool for educators and businessmen. Through distance learning, it has facilitated effective education and interaction between teachers and students, enabling them to acquire new skills for working and learning online using video conferencing apps such as Zoom, Google Meet, Cisco WebEx, Skype, and others. Although this type of communication requires certain prerequisites, including a stable Internet connection, Ukrainian students generally evaluate their distance learning experience positively. However, they acknowledge that studying a foreign language remotely demands significant effort and motivation. The results of a survey revealed that while online learning offers some benefits, it often hinders effective communication and cannot fully replace face-to-face interaction.

- **Email and instant messaging (IM) apps.** Both email and IM apps are widely used and play an important role in developing written communication skills. Email has become an integral part of corporate communication, while IM apps, such as Discord, Telegram, WhatsApp, Facebook Messenger, and Google Chat, are often associated with informal communication. However, practice shows that IM apps are increasingly used to discuss work-related matters alongside email.

IM is a form of real-time communication that offers a quick and convenient way to exchange information. The style of IM communication differs significantly from other forms of communication, often including abbreviations, jargon, emojis, and other informal elements. Over the years, IM has evolved from simple text exchange to incorporating features such as voice and video calls, group chats, and file sharing. These features influence the formality and accuracy communication.

At the same time, there are many discussions around the security risks of using IM apps. These risks are related to potential data breaches and vulnerability to cyberattacks. Therefore, it is advisable to use secure communication channels and to follow your company's policies.

- **Social media.** In today's world, social networks play a significant role in developing professional communication skills. Platforms like Instagram, LinkedIn, and Twitter (renamed X since 2023) are widely used for effective business interactions. When incorporated into classroom activities, these platforms can help students develop their professional communication skills by encouraging them to adapt their tone and messaging style to suit various audiences and

contexts. For example, on X platform, students learn to articulate their thoughts concisely, prioritizing clarity and key details. In contrast, LinkedIn demands a more formal and polished tone, requiring students to align their language with professional standards [6]. As a platform for networking, knowledge sharing, and collaboration, LinkedIn provides a valuable space to refine these skills. Through a variety of activities in class, browsing social media intuitively, and relying on their own experience, students can enhance their communicative competence, improve their writing style, and advance their professional growth.

Overall, the activities mentioned above help students overcome communication barriers, boost their confidence, become more effective interlocuters, and actively engage with their professional vocabulary. The appropriate use of technical terms significantly enhances comprehension during interactions between tech specialists and their clients. Clear and precise communication fosters mutual understanding and builds trust, which is crucial for professional success in any technical field.

Mastering the art of communication is often described as a lifelong journey, and teachers play a pivotal role in guiding students along this path. By providing constructive feedback, encouraging dialogue, and incorporating practical exercises, educators help students to develop both technical and interpersonal communication skills. In this way, they prepare students not only for their future careers but also for meaningful collaboration in diverse and evolving professional environments.

REFERENCES

1. Biryanto, S., Vitayala, A., Matindas, K., Sarma, M. (2018). The Influence of Communication Skills Toward Job Performance of the State Civil Apparatus. *Journal of Government and Politics*, 9(3), 393-419. <https://www.researchgate.net/publication/346752988>
2. Bhandari, R. (2023). Understanding and Mastering the Relationship and Difference Between Communication Skills and Soft Skills. <https://kapable.club/blog/communication-skills/communication-skills-and-soft-skills/>
3. Gattig, N. (2024). 18 Effective Strategies to Improve Your Communication Skills. <https://www.betterup.com/blog/effective-strategies-to-improve-your-communication-skills>
4. Muste, D. (2016). *The Role of Communication Skills in Teaching Process*. In V. Chis, & I. Albulescu, (Eds.), *Education, Reflection, Development – ERD 2016*, 18. European Proceedings of Social and Behavioural Sciences (pp. 430-434). Future Academy. <https://doi.org/10.15405/epsbs.2016.12.52>
5. Pauliková, K. (2022). Useful Techniques for Developing Communicative Competence at the Primary Level. *Humanising Language Teaching*, 5. <https://www.hlomag.co.uk/oct20/useful-techniques>
6. Positive Effects of Social Media on Communication Skills for Today's professionals. (2024). <https://sashandcompany.com/social-media/positive-effects-of-social-media-on-communication-skills/>
7. Tovar, H. (2024). Communication Skills for Career Advancement. <https://www.cliffsnotes.com/study-notes/20872977>

**THE CHARACTERISTICS OF LEVELS OF IT STUDENTS' FOREIGN
LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE DEVELOPMENT
IN PROFESSIONAL COLLEGES**

Svitlana Kozubska,

Postgraduate Student of the Department of
Pedagogy and Innovative Education,
Lviv Polytechnic National University,
Lviv, Ukraine,
svitlana.v.kozubska@lpnu.ua

Scientific Supervisor: Nataliia Mukan,

Dr.Sc., Professor,
Professor of the Pedagogy and Innovative Education,
Lviv Polytechnic National University,
Lviv, Ukraine,
svitlana.v.kozubska@lpnu.ua

At the beginning of the 21st century, there is no doubt about the relevance of foreign language communicative competence of IT specialists as a component of their professional competence. Our research is devoted to the study of the features and pedagogical conditions necessary for the development of foreign language communicative competence of future IT specialists in institutions of professional pre-higher education. First of all, we have identified the components of foreign language communicative competence of IT specialists (motivational, cognitive, activity). We have also substantiated the criteria and indicators that present a diagnostic toolkit with the help of which the development of the identified components of foreign language communicative competence is measured.

The purpose of this study is to substantiate the levels of IT students' foreign language communicative competence development in professional colleges, which will allow measuring the effectiveness of the implemented pedagogical conditions:

- 1) ensuring the professional and practical nature of the content of foreign language teaching and learning;
- 2) ensuring integrated learning of English for specific purposes;
- 3) organising interactive foreign language teaching and learning for IT students in professional pre-higher education institutions.

The development of foreign language communicative competence of future IT specialists can be manifested at different levels. The analysis of the works on the relevant issues indicates different approaches of scientists to determining the levels of this competence development, in particular, in higher education institutions. Thus, scientists [1; 2; 3; 4; 5] distinguish three levels of IT students' readiness development for further foreign language professional communication, which is characterized by different qualitative and quantitative signs of assimilation of linguistic

knowledge and the nature of practical skills in all types of foreign language speech activity. In their research scientists use a three-level scale of the foreign language communicative competence development, which involves assessing it at the following levels – low, medium, high or reproductive, constructive or creative [1; 3].

At the same time, for a qualitative assessment of future IT specialists' foreign language communicative competence development, we consider a four-level system more suitable, which provides for high, medium, sufficient and low levels of development of all its components. This scale, compared to the three-level one, allows, in our opinion, to more clearly differentiate diverse degrees of foreign language communicative competence development. Each of the mentioned levels of its development contains the signs of the previous one, but differs in a higher degree of their manifestation. Let us consider in more detail the levels of future professional junior bachelors' in IT sphere foreign language communicative competence development by its components and criteria.

A high level of IT students' foreign language communicative competence development is characterized by the appropriate degree of manifestation of all indicators of motivational-value, linguistic-cognitive and communicative-activity criteria. In particular, a high level of foreign language communicative competence development according to the motivational-value criterion is evidenced by a deep awareness by a student – a future IT specialist of the value of a foreign language as an effective tool for professional self-realization and professional self-improvement; a high level of internal motivation to master a foreign language for the sake of one's own personal, professional growth and integration into an international educational, professional environment; a stable positive attitude towards foreign language communication in the process of education and future professional activity; a stable interest in using a foreign language in a cross-cultural educational, professional environment.

A high level of future IT specialties' foreign language communicative competence development according to the linguistic-communicative criterion is confirmed by thorough knowledge of foreign language terminology typical of IT discourse; systemic knowledge of the norms and rules of using grammatical constructions of a foreign language in speech; comprehensive awareness of strategies of oral and written communication in a professional IT environment; deep knowledge of functional-stylistic varieties of a foreign language and the features of their use in the process of foreign language communication in a cross-cultural professional environment of the IT sphere.

A high level of their foreign language communicative competence development according to the communicative-activity criterion, in turn, is manifested in the ability to almost unerringly use foreign language terminology of the IT sphere in receptive and productive types of communicative activity; to correctly use grammatical structures in the process of foreign language communication in the IT environment; to clearly and correctly construct their own foreign language utterances and decode the content of foreign language messages in oral and written form, as well as to use functional styles of a foreign language considering the specifics of cross-cultural IT discourse.

A medium level of IT students' foreign language communicative competence development is characterized by an average degree of manifestation of indicators of motivational-value, linguistic-cognitive and communicative-activity criteria. The average level of foreign language communicative competence development according to the motivational-value criterion is

evidenced by student's understanding of the value of a foreign language as an effective tool for professional self-realization and professional self-improvement, an typical level of motivation to master a foreign language for the sake of one's own personal, professional growth and integration into the international educational, professional environment, a positive attitude towards foreign language communication in the process of education and future professional activity, an average interest in using a foreign language in a cross-cultural educational, professional environment.

A medium level of foreign language communicative competence development according to the linguistic-communicative criterion is confirmed by good knowledge of foreign language terminology typical of IT discourse, appropriate knowledge of the norms and rules of using grammatical constructions of a foreign language in speech, mediocre awareness of oral and written communication strategies in a professional IT environment, good knowledge of functional-stylistic varieties of a foreign language and the features of their use in the process of foreign language communication in a cross-cultural professional environment of the IT sphere.

Ultimately, a medium level of foreign language communicative competence development according to the communicative-activity criterion is manifested in the ability to use foreign language terminology of the IT sphere in receptive and productive types of communicative activity with minor inaccuracies, to use grammatical structures in the process of foreign language communication in the IT environment with minor errors, to construct one's own foreign language utterances and decode the content of foreign language messages in oral and written form with minor errors, to use functional styles of a foreign language taking into account the specifics of cross-cultural IT discourse, allowing some minor errors.

A sufficient level of IT students' foreign language communicative competence development in professional colleges is indicated by a satisfactory degree of manifestation of indicators of motivational-value, linguistic-cognitive and communicative-activity criteria. Thus, a sufficient level of foreign language communicative competence development according to the motivational-value criterion is indicated by an acceptable understanding by the student of the value of a foreign language as an effective tool for professional self-realization and professional self-improvement, a sufficient level of motivation to master a foreign language for the sake of his own personal, professional growth and integration into the international educational, professional environment, a predominantly positive attitude towards foreign language communication in the process of education and future professional activity and a sufficient interest in using a foreign language in a cross-cultural educational, professional environment.

A sufficient level of IT students' foreign language communicative competence development according to the linguistic-cognitive criterion is confirmed by knowledge of the basic units of foreign language, IT discourse terminology, sufficient knowledge of the norms and rules of using grammatical constructions of a foreign language in speech, acceptable awareness of the basic strategies of oral and written communication in a professional IT environment, and satisfactory knowledge of functional-stylistic varieties of a foreign language and the features of their use in the process of foreign language communication in a cross-cultural professional environment of the IT sphere.

At the same time, a sufficient level of future IT specialists' foreign language communicative competence development according to the communicative-activity criterion is evidenced by the ability of students to use foreign language terminology of the IT sphere in

receptive and productive types of communicative activity with some significant errors, to apply grammatical structures in the process of foreign language communication in the IT environment with some substantial errors, to construct their own foreign language utterances and decode the content of foreign language messages in oral and written form with some major inaccuracies, as well as to use functional styles of a foreign language considering the specifics of cross-cultural IT discourse with the possibility of significant errors.

A low level of future IT specialties' foreign language communicative competence development is characterized by a weak manifestation of indicators of motivational-value, linguistic-cognitive and communicative-activity criteria or its absence. In particular, the low level of foreign language communicative competence development according to the motivational-value criterion is indicated by a fragmentary understanding of the value of a foreign language as an effective tool for professional self-realization and professional self-improvement, an insufficient level of motivation to master a foreign language, an indifferent or negative attitude towards foreign language communication in the process of education and future professional activity, low interest in using a foreign language in a cross-cultural educational, professional environment.

A low level of development of foreign language communicative competence in students of professional colleges of IT specialties according to the linguistic-communicative criterion is evidenced by knowledge of individual units of foreign language terminology typical of IT discourse, knowledge of the norms and rules of using some grammatical constructions of a foreign language in speech, shallow and partial knowledge of strategies of oral and written communication in a professional IT environment, fragmentary knowledge of functional-stylistic varieties of a foreign language and the features of their use in the process of foreign language communication in a cross-cultural professional environment of the IT sphere.

A low level of their foreign language communicative competence development according to the communicative-activity criterion, in turn, is confirmed by the ability to use individual units of foreign language terminology of the IT sphere mainly only in receptive types of communicative activity, to use single grammatical structures in the process of foreign language communication in the IT environment, to construct their own foreign language utterances in oral and written form with a significant number of errors and to decode the content of foreign language messages with significant inaccuracies, and the inability to use functional styles of a foreign language taking into account the specifics of cross-cultural IT discourse.

Therefore, the identified and substantiated levels allow us to evaluate the effectiveness of the influence of pedagogical conditions on the development of each component of IT students' foreign language communicative competence.

REFERENCES

1. Вяхк І. А. Педагогічні умови формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх фахівців у галузі інформаційних технологій: дис. ... к. пед. н.: 13.00.04. Вінниця, 2013. 255 с.
2. Добровольська Н. Л. Формування в майбутніх фахівців з інформаційних технологій англomовної компетентності в читанні та говорінні: дис. ... д. філос.: 011. Тернопіль, 2021. 290 с.

3. Колісник В. Ю. Формування готовності в майбутніх інженерів-програмістів до використання іноземної мови у професійній діяльності: дис. ... к. пед. н.: 13.00.04. Черкаси, 2018. 260 с.
4. Синекон О. С. *Теорія і практика диференційованого навчання професійно орієнтованого англомовного спілкування майбутніх фахівців з інформаційних технологій*. дис. ... д. пед. н.: 13.00.02. Київ, 2022. 718 с.
5. Хомик А. Ю. Формування стратегічної компетентності в професійно орієнтованому усному англомовному спілкуванні майбутніх фахівців з інформаційних технологій. дис. ... д. філос.: 011. Тернопіль, 2022. 290 с.

THE ROLE OF COMMUNICATION MODELS IN UNDERSTANDING THE INTERACTION PROCESS IN EDUCATION SPHERE

Lyudmyla Kraynyak,
Ph.D. in Philological Sciences,
Associate Professor, Head of the Foreign Languages Department,
West Ukrainian National University,
Ternopil, Ukraine, kraynyak-lyudmyla@hotmail.com

Communication is a complex and dynamic process, integral to human interaction. Understanding its intricacies requires models that break down and simplify the process, enabling us to study its components, identify challenges, and enhance effectiveness. This report explores the significance of communication models, their key components, and how they contribute to our comprehension of communication.

The importance of communication models is obvious as models serve as frameworks that help us understand complex phenomena. In the realm of communication, they simplify complexity. Communication models distill multifaceted processes into manageable components, making it easier to analyze and address communication challenges. They also enhance awareness as by studying models, individuals gain insight into how communication functions, leading to more intentional and effective interactions.

Moreover, models also provide practical applications. Models guide real-world communication strategies by offering tools for effective message delivery and reception (Ellis & McClintock, 1990). Besides, they facilitate learning. For students and professionals, models act as visual and conceptual aids that enhance understanding and retention of communication principles (Schramm, 1997).

Communication models are broadly categorized into three types: the transmission model, the interaction model, and the transaction model. Each offers unique insights into the communication process.

1. The Transmission Model

The transmission model, also known as the linear model, describes communication as a one-way process where a sender transmits a message to a receiver through a channel (Shannon & Weaver, 1949). Key elements include the sender (he initiates the communication by encoding a message), the message (the content transmitted), the channel (the medium through which the message travels), the receiver (he decodes and interprets the message).

While this model is foundational, it oversimplifies communication by excluding feedback and contextual influences. For example, a radio broadcaster sends a message to an audience without immediate interaction, relying on clear channels for successful transmission.

2. The Interaction Model

Schramm (1997) expanded on the transmission model by introducing feedback and emphasizing the role of context. In this two-way model, participants alternate roles as sender and receiver. Key features include the feedback loop (ensures interaction by allowing responses to messages) and context (includes physical and psychological factors influencing communication).

For instance, a classroom discussion exemplifies the interaction model, where students and teachers exchange messages, adjusting their communication based on feedback.

3. The Transaction Model

The transaction model, proposed by Barnlund (1970), views communication as a simultaneous and dynamic process where all participants are communicators. Key elements include social, relational, and cultural contexts (highlight how societal norms, interpersonal history, and cultural identities shape communication) as well as simultaneous roles (participants act as both senders and receivers simultaneously, adapting their messages in real time). This model underscores how communication creates and shapes relationships, identities, and communities. For example, in a multicultural team, members' cultural contexts influence their interactions, fostering understanding and collaboration.

Visual models help simplify the complexities of communication by providing clear representations of its components and processes. They facilitate better comprehension of abstract concepts, allow for comparison between different models, serve as tools for analyzing real-world communication scenarios.

Studying communication models equips individuals with tools to enhance interpersonal and professional communication skills; address barriers such as noise or misinterpretation; foster inclusivity by understanding cultural and relational contexts.

Conclusions. Communication models play a crucial role in decoding the complexities of human interaction. By studying and applying these models, individuals can enhance their communication effectiveness, fostering better understanding and collaboration in diverse contexts.

Moreover, these models empower us to navigate various communication environments—from personal relationships to professional and intercultural settings—with greater intentionality. For instance, the transaction model emphasizes the importance of adapting to social and cultural nuances, allowing communicators to bridge gaps and build meaningful connections. By leveraging insights from all three models, we can not only improve our ability to convey and interpret messages but also contribute to a more empathetic and interconnected society. Thus, the study of communication models is not merely academic but a vital tool for personal growth, professional success, and societal progress.

REFERENCES

1. Barnlund, D. C. (2017). A Transactional Model of Communication. In K. K. Sereno & C. D. Mortensen (Eds.), *Foundations of Communication Theory* (pp. 83-102). New York: Harper & Row.
2. Ellis, R., & McClintock, A. (2015). *You Take My Meaning: Theory into Practice in Human Communication*. London: Edward Arnold.
3. McQuail, D., & Windahl, S. (1993). *Communication Models for the Study of Mass Communications*. London: Longman.
4. Schramm, W. (1997). *The Process and Effects of Mass Communication*. Urbana: University of Illinois Press.
5. Shannon, C. E., & Weaver, W. (2020). *The Mathematical Theory of Communication*. Urbana: University of Illinois Press.

**THE IMPORTANCE OF UNIVERSITY STUDENTS'
ENGLISH LANGUAGE SKILLS FOR INTERCULTURAL COMMUNICATION**

Valentyna Kyryklytsia,

PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Foreign Languages Department
for Natural Sciences and Mathematics,
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Lutsk, Ukraine,
valentina.kirikilica@gmail.com

In today's globalized world, it is vital to interact successfully between the representatives of different ethnolinguistic cultures. Knowledge of foreign languages, particularly English, can help overcome challenges of mutual understanding and achieve the communicative goal. English has become a primary language for intercultural communication in different spheres of life: science, medicine, electronics, space technology, trade, industry, sport, education, tourism, media, airways, entertainment, international relations, etc. The role of the English language in global communication is essential. It has been given the status of one of the world's most important languages. It serves as a bridge for people from various linguistic backgrounds and across diverse cultures.

The goal of this paper is to consider the significance of the English language as a means of intercultural communication for the students of higher educational establishments. To achieve the specified goal set in the paper, a complex of interrelated theoretical (analysis, synthesis, comparison, generalization, systematization) and empirical (observation, conversation, study and generalization of advanced pedagogical experience) methods of pedagogical research were used.

Although English is not the language with the largest number of native or "first" speakers, it has become a lingua franca. Lingua franca can be defined as "a language commonly used by different groups of countries that have different languages and cultures among them, in order to achieve an optimal and comprehensible communication" [8, p. 1]. There are many interlocking reasons for the popularity of English as lingua franca. Many of these are historical, but they also include economic and cultural factors which have influenced and sustained the spread of the language. Many people living in the European Union frequently operate in English as well as their own languages (where these are different). Like Latin in Europe in the Middle Ages, English seems to be one of the main languages of international communication.

In this context, it is necessary to make an accent on the process of internationalization of higher education which is becoming a strategic direction of higher educational institutions and the main goal of which is to improve the quality of education and research activities [2, s. 130]. Lesya Ukrainka Volyn National University has considered its main directions: complex cooperation with the leading foreign universities; implementation of international educational standards; realization of students and teachers' mobility programs; joint scientific research projects and communicative events. The university is one of the leaders in Ukraine in terms of academic mobility and one of the first universities to launch the Double Diploma programme, under which students study at two universities simultaneously and receive two diplomas. The

University is actively involved in the Erasmus+ programme, which provides for the exchange of students, teachers and researchers from the member states of the European Union. While studying abroad, students have the opportunity to attend lectures free of charge and communicate with European students, which contributes to deeper cultural integration. Such an activity can only be possible if the students of higher educational establishments master English as a means of European and international communication at the level of an independent user.

Several documents have been implemented in order to support the English language awareness and to make intercultural communication more effective at the international [3; 4; 5; 7] and national levels [1]. It is fundamental to note that the main aims of European language Portfolio are: to help learners give shape and coherence to their experience of learning and using languages other than their first language; to motivate learners by acknowledging their efforts to extend and diversify their language skills at all levels; to provide a record of the linguistic and cultural skills they have acquired [7]. Having confirmed the European identity of the Ukrainian people, the irreversibility of Ukraine's European and Euro-Atlantic course, which imposes on the state the obligation to promote the study of languages of international communication, the Law of Ukraine that promotes the use of English as one of the languages of international communication throughout the territory of Ukraine in all spheres of life has been adopted [1].

Thus, enhancing university students' English language skills for intercultural communication is considered to be one of the responsibilities of English language teaching professionals. This responsibility has become ever more challenging in today's globalized world, in which the knowledge of English does not only expand cultural boundaries, but it is also an essential requirement for a modern graduate of a higher educational institution and a key element of fundamental education. Proficiency in English contributes to the enrichment of global experience through access to the latest technologies, outstanding innovations and trends in the development of science, etc. English language skills play an important role in communication between representatives of different languages and cultures, contributing to the successful cooperation of communicators in the field of socio-economic, educational, scientific and cultural development of different nations.

The need to acquire high-level English language skills, which are mainly developed by university students in practical classes, requires optimal organization of the educational process. Unfortunately, the current situation in Ukraine allows only a reduction of classroom hours at the expense of increasing them for independent educational activity. To solve the problem of time-limited classroom work, innovative technologies, in particular Internet technologies, and appropriate learning tools and principles are used. The usage of such principles as interactivity, individualization and self-responsibility, flexibility and openness, students' autonomy and creativity plays a leading role in the organization of the English learning process and implementation of various language activities. The task of English language teachers is to foster and facilitate English language learning, both in and outside the classroom, which is effective, appropriate and responsive to the needs of the students.

English is of substantial significance for the students of higher educational institutions all around the world. They are on a mission to learn English as it opens unlimited access to scientific literature and makes it possible to view the achievements of the science and technology world. For students of different specialities, English is required for deeper exploration of their

speciality and practical use in future professional activities. In short, they need English to achieve success globally.

Students can be encouraged to improve their English language skills by giving them some useful facts about why English matters. By way of illustration, let us consider the world-known technology company Intel Corporation. Official communication in Intel, which has 100,000 employees in 63 countries working together, is in English, both written and verbal. The only way to connect people of different cultures, origins and genders in every country of the world is through English. To build strong international teams Intel invest into English training [6].

In addition, English proficiency opens up broad prospects for learning abroad. For example, the mentioned Double Diploma and Erasmus+ programmes provide university students with the opportunity to get high-quality education combined with indispensable experience. They then return home with a huge luggage of knowledge and skills to integrate the gained experience in their home country, Ukraine. Among other benefits of such programs are improving their English language skills and gaining experience in international communication.

To conclude, this paper reveals the importance of English which expands the possibilities for meeting communication needs in today's interconnected world, enables the participation of students and teachers in a variety of educational and scientific research programs and opens new prospects for the students who are becoming active participants in the global market of educational services.

The study also delves into the significance, challenges and considerations surrounding English as the primary language for intercultural communication in all spheres of life. English acts as a unifying medium, transcending geographical and linguistic boundaries. Its prevalence is not just convenient but also foundational, facilitating collaboration and implementation of the latest advancements.

Therefore, there is no doubt that English will remain dominant among world languages as a vital linguistic tool for many business people, academics, students, tourists, sportsmen and citizens of the world who wish to communicate easily across nationalities for many years to come.

REFERENCES

1. Pro zastosuvannya anhliiskoi movy v Ukraini (2024). Zakon Ukrainy vid 4. 06. 2024 r. № 3760-IX. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20#Text>
2. Khudaverdiieva V. A. (2022). Internatsionalizatsiia vyshchoi osvity: mizhnarodni vektory stratehii rozvytku universytetu. Naukovyi zhurnal Khortytskoi natsionalnoi akademii. № 2 (7). S. 130-146. DOI: <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2022-7-13>. <https://journal.khnnra.edu.ua/index.php/files/article/view/33>
3. Council of Europe. (2005). Opatija Declaration. Learning about Intercultural Dialogue. <https://tandis.odihhr.pl/handle/20.500.12389/19615>
4. Council of Europe. (2018). Reference Framework of Competences for Democratic Culture. https://rm.coe.int/prems-008318-gbr-2508-reference-framework-of-competences-vol-1-8573-co/16807bc66c_

5. Council of Europe. (2022). The Importance of Plurilingual and Intercultural Education for Democratic Culture. <https://www.ecml.at/Portals/1/documents/about-us/Recommendation%20and%20EM%20EN%20FINAL.pdf>
6. Enterprise Video Hosting: Introducing the Intel® Video Portal. <https://www.intel.com/content/dam/www/public/us/en/documents/best-practices/introducing-the-intel-video-portal-brief.pdf>
7. European Language Portfolio. (2000). <https://www.coe.int/en/web/language-policy/european-language-portfolio>.
8. Valverde A. G. (2021). The Spread of English as a Lingua Franca: Background and Main Reasons: thesis. Salamanca. 17 p.

**ARTIFICIAL INTELLIGENCE AS A TOOL FOR LEARNING
FOREIGN LANGUAGES**

Iryna Nikitina,

Senior Lecturer of Department of Language Training,
DSUIA "Dnipro State University of Internal Affairs ",
Dnipro, Ukraine,
N.I.P@i.ua

Initially, the term "digital technologies" was defined within the framework of technologies that used to process information on computers. However, thanks to the rapid development and spread of various devices (computers, laptops, smartphones), this term has gone beyond the original value. Therefore, digital technologies are a complex of electronic tools, devices and resources that provide processing, generation, storage and transmission of data in various forms. Digital technologies have a significant impact on different spheres of life, changing ways of work, training, communication and information management. In particular, the number of people who have access to the smartphone exceeds the number of people who can satisfy their basic needs [2].

In today's rapidly evolving digital landscape, the role of technology in education has become more significant than ever. Among the most transformative tools is Artificial Intelligence (AI), which has revolutionized various fields, including language learning. Artificial intelligence (AI) is a system with features of intelligence that is able to recognize, understand, learn, find ways and methods of solving problems and make decisions. AI's ability to simulate human intelligence allows it to serve as a personalized and adaptive resource that can enhance the process of learning foreign languages. Artificial Intelligence has revolutionized many aspects of our lives, and language learning is no exception.

The role of technology in language learning is becoming increasingly important, and the development of artificial intelligence is radically changing the approach to language education. AI in education will change the way of teaching people of all ages. The use of artificial intelligence for machine learning (ML), the processing of natural language and face recognition helps to digitize textbooks, to identify plagiarism, to evaluate students' emotions to determine who is difficult and to whom it is bored [3].

Innovative tools help overcome the language barrier and create an interactive learning environment that meets the needs of the modern learner. Artificial intelligence not only changes traditional methods of teaching foreign languages, but also offers new tools for many types of activities, such as individualization of learning, automation of knowledge testing, as well as the creation of an interactive environment for speaking and listening practice, improving pronunciation, learning vocabulary in context, as well as adaptive selection of educational materials according to the student's level of knowledge, real-time feedback and effective immersion in the language environment through interactive conversational simulations, etc. [4].

Artificial Intelligence, powered by machine learning and natural language processing (NLP), has made it possible to create innovative tools that can assist learners at every stage of

acquiring a foreign language. AI-driven language learning platforms, chatbots, virtual assistants, and translation tools have become essential aids for language learners worldwide.

To master a foreign language, it is necessary to learn, consolidate and constantly develop four basic skills - reading, writing, listening and speaking. However, in classes - independent or together with a teacher - students often face difficulties that hinder progress and sometimes even lead to a loss of motivation [1]. The lack of possibilities for oral practice often becomes another problem for perfecting your basic skills. Students who do not engage in active speaking practice have difficulty with visualization, the fluidity of thought, and the ability to support growth. Nowadays, sputtering is of utmost importance. Without full-fledged dialogues and conversations between the two, there is no illusion that you are interpreting the language.

Although language bots cannot communicate with you at the level of native speakers, they are really useful. Finding a conversation partner who is fluent in the language you need is not so easy. In this case, a bot will be very appropriate: it helps to practice language skills and correct mistakes, provides feedback. Moreover, all this without the feeling of discomfort that bothers many students during live communication in a foreign language!

Using interactive textbooks and platforms, it is possible to provide personalized tasks and easily adapt tasks to each student's level, ensuring optimal workload. For example, if a student easily copes with grammar exercises, the system will suggest more difficult texts to read. Artificial intelligence can create interactive exercises, such as filling in the gaps in the text, matching words with their meanings, or even composing your own sentences. AI can also generate a variety of audio and video materials, such as dialogues, songs, or news, which can be used to practice pronunciation and listening.

How AI enhances Language Learning?

First of all, its *Personalized Learning*. AI algorithms can analyze a learner's strengths and weaknesses to tailor lessons and exercises. Adaptive learning platforms adjust the difficulty level of content based on real-time performance. Next, it's *Immersive Language Environments*. AI-powered language learning apps can create immersive language environments, simulating real-life conversations and cultural experiences. *Virtual and augmented reality* can transport learners to virtual worlds where they can practice language skills in a realistic setting. *Instant Feedback and Correction* means that AI-powered language learning tools can provide instant feedback on pronunciation, grammar, and vocabulary. They can identify common mistakes and offer specific corrections, helping learners to improve rapidly. *Intelligent Tutoring Systems* can provide personalized guidance and support, answering questions and explaining complex concepts. They can adapt to a learner's pace and style, ensuring optimal learning outcomes. *AI-powered translation tools* can help learners understand foreign language texts and translate their own work. *Text analysis tools* can identify common language patterns and provide insights into language usage.

However, when talking about the advantages of artificial speech learning systems, we must remember that they all work only with limited, pre-programmed language material, because they are technical systems that follow clear, strict patterns. However, the main characteristic of human language competence is unpredictability, spontaneity and creativity. We humans have mastered the ability to creatively express new thoughts and ideas, we use language in social situations in which we take into account the general knowledge and knowledge of our interlocutor. Moreover, it is important to be aware of the potential bias of AI-based systems,

which may impact the quality of education, reducing its effectiveness for some groups of students.

Computer-based language learning programs can easily replace traditional paper textbooks in the future. However, a virtual tutor or avatar cannot replace a real teacher. It lacks basic cognitive and social skills – after all, it lacks consciousness. However, such systems can serve as a useful supplement to face-to-face courses. For example, they can create a motivational basis, help overcome language barriers, help build a basic vocabulary, especially in cases where it is impossible to provide a traditional language course. However, it is still too early to talk about a complete replacement of a human teacher with artificial intelligence [5]. After all, one thing is decisive: to master a foreign language, you need to speak it. The more advanced the level, the more important it becomes to use the language in real social interactions, and the more important feedback from a real teacher becomes.

However, no matter how artificial intelligence was good, this is just one of the tools for better assimilation of knowledge. It does not solve all the problems of training and education of students, does not prepare for life in society near other people, does not teach empathy, etc. Therefore, it is impossible to fully rely on it in study and work with modern technologies should alternate with group work in the classroom.

Artificial Intelligence has transformed language learning from a traditional, teacher-led process to a dynamic and interactive experience. By offering personalized learning, immediate feedback, and real-time communication, AI tools provide invaluable resources for learners. While challenges remain, the continued integration of AI in language education promises to create more efficient, accessible, and engaging learning environments. As technology progresses, AI will undoubtedly play a crucial role in shaping the future of language learning, empowering individuals across the globe to communicate more effectively in an interconnected world.

REFERENCES

1. Команда LiveXP. Штучний інтелект для вивчення англійської та інших мов: користь нових технологій URL: https://livexp.com/ua/blog/shtuchnyi-intelekt-dlia-vyvchennia-inozemnykh-mov?utm_medium=blog_article&utm_campaign=%2Fblog%2Fshtuchnyi-intelekt-dlia-vyvchennia-inozemnykh-mov&utm_source=blog-ua
2. Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти. Розділ 27. URL: <https://ua.izzi.digital/DOS/373183/418479.html>
3. Що таке штучний інтелект: історія, види та складові URL: <https://gigacloud.ua/articles/shho-take-shtuchnyj-intelekt-istoriya-vydy-ta-skladovi/>
4. Nikitina, I., & Ishchenko, T. (2023). CHATGPT IN THE PARADIGM OF MODERN EDUCATION. *Scientific Journal of Polonia University*, 61(6).
5. Nikitina, I., & Ishchenko, T. (2024). THE IMPACT OF AI ON TEACHERS: SUPPORT OR REPLACEMENT? *Scientific Journal of Polonia University*, 65(4).

ON SOME DISADVANTAGES OF INTRODUCING AI INTO EDUCATION

Iryna Nikitina,

Senior Lecturer of Department of Language Training,
DSUIA "Dnipro State University of Internal Affairs",
Dnipro, Ukraine,
N.I.P@i.ua

Tetiana Ishchenko,

Senior Lecturer of Department of Language Training,
DSUIA "Dnipro State University of Internal Affairs",
Dnipro, Ukraine,
ishchenkotatiana76@gmail.com

In the modern world, artificial intelligence technologies are increasingly penetrating all spheres of life, including education, from adaptive personalization of learning to automatic homework checking. Despite the obvious advantages of AI, there are a number of concerns associated with its use in education. The authors' goal is to identify potential risks and threats associated with the use of AI in education.

The recent boom in artificial intelligence (AI) technologies in the public consciousness raises many questions. While many recognize the potential benefits of AI in education, we must also examine the potential harm that ever-changing technologies can cause. No field is being more radically changed by the introduction of AI than education. Software like Chat-GPT has already caused a strong backlash, sparking much debate about the negative impact of AI on education.

Despite all the benefits that artificial intelligence can bring to the educational process, a number of potential disadvantages must also be taken into account [1].

First of all, AI has *limitations in understanding context*. AI is not yet able to fully understand the context and nuances of human communication. For example, it may not recognize sarcasm, irony, or other subtleties of language, which can lead to misunderstandings. For example, if a person says, "Wonderful, really great!" when they mean the opposite, AI may interpret this as a positive assessment of the situation. AI cannot interpret non-verbal cues that play an important role in human communication. For example, it will not understand that a person is smiling sarcastically or that their voice is shaking with excitement. AI systems are based on algorithms that work with numerical and logical models, but they are often unable to adequately interpret complex contextual situations. AI can provide feedback on a test or assignment, but it will not be able to deeply analyze creative solutions or recognize students' unique approaches to problem solving that go beyond standard patterns [6].

Additionally, AI systems may struggle when evaluating creative or critical work, such as essays or presentations, which require a subjective approach and deep understanding of context. Automated systems may be good at handling tests and exercises, but their accuracy and objectivity decline when it comes to more complex forms of learning.

One of the main drawbacks of integrating AI into educational systems is *the lack of emotional intelligence* and, as a result, the diminishing role of the teacher and the reduction of interpersonal interaction. AI does not have the emotional intelligence that is so important for a teacher. It cannot create a warm and supportive atmosphere in the classroom, cannot motivate students and provide them with emotional support in difficult situations. Education is not only about transmitting knowledge, but also about developing social skills, empathy, and critical thinking. Relying solely on AI in teaching can lead to students receiving knowledge in a vacuum, without full interaction with people [5].

AI is not able to take into account all the nuances of communication that teachers perceive on an emotional level. For example, a teacher can recognize fatigue, motivation, self-confidence or, on the contrary, lack of confidence, other psychological factors that can affect a student's performance, which a machine cannot do. A holistic approach to learning involves not only academic achievements, but also the emotional state of students.

The *quality of the data* on which an AI is trained directly affects its performance and accuracy. It's like the saying "garbage in, garbage out". In computer science, the concept of "garbage in, garbage out" (GIGO) is that incorrect, biased, or low-quality ("garbage") information or inputs result in outputs of similar ("garbage") quality. For example, if the data contains systematic errors or reflects existing social biases, the model will reproduce these biases in its results. A face recognition model trained primarily on data about Caucasian faces may be less successful at recognizing faces of other races. Students may begin to rely on automated systems, which reduces their ability to solve problems and challenges independently. This can limit the development of skills such as critical thinking and creativity that are necessary for success in the modern world. [3].

Technology addiction can also weaken soft skills, students' ability to work in teams and interact effectively in real-world social situations, as they become accustomed to working exclusively in a digital environment.

Artificial intelligence is reducing *students' ability to think critically*. When used as a tool, AI can provide many practical benefits. However, when users rely more on the software, it quickly hurts their learning. A common example: ChatGPT. The hugely popular tool has been embraced and used responsibly by many, but for many others, the AI language model has become simply a tool for faster cheating with better vocabulary, with students attempting to pass off AI-generated work as their own. [4].

Overuse of AI can lead to *depersonalization* of the educational process. Depersonalization is the process by which the individual needs, characteristics, and unique talents of each student are relegated to the background. Instead, education becomes standardized and mass-produced, where all students are forced to fit uniform patterns and expectations. For example, AI can analyze data on a student's performance and offer them personalized assignments. However, this personalization is often limited by the scope of the algorithm and does not take into account the deeper individual characteristics of the student, such as their motivation, learning style, or emotional state. Students may feel isolated and deprived of individual attention. Even as our world becomes increasingly digital, the need to communicate and connect with others is still essential to normal functioning. Using AI provides an answer to the question: how to get work done? But it does not develop the soft skills needed to engage another person to collaborate on the implementation of a task.

The use of AI in education comes with *cybersecurity risks*. Hackers can access personal data of students and teachers and disrupt educational platforms. [2]. Hackers can hack children's accounts. To do this, they use technologies such as phishing, brute force, and exploitation of vulnerabilities in software. Their goal is to gain access to personal data of students, teachers, and administrators. The consequences of such hacking are theft of personal information, financial losses, and damage to the reputation of the educational institution.

It should be especially noted that the development and implementation of artificial intelligence systems requires *significant financial investments*, which may limit access to such technologies for many educational institutions. AI requires highly qualified specialists in machine learning, deep learning, data processing and other related fields. Training and running neural networks also require significant computing power. This entails the costs of purchasing or renting powerful servers, GPUs and cloud services. High-quality and relevant data for training AI models can be expensive or require significant efforts to collect and process. Creating and maintaining software for AI requires significant investments in development, testing and maintenance. And finally, it is necessary to provide a reliable infrastructure for the operation of AI systems, including networks, data storage and security systems.

It is important to understand that AI should not completely replace the teacher. It is only a tool that can increase the efficiency of the educational process, but it cannot completely replace human interaction. The optimal solution would be a combination of traditional teaching methods and modern technologies, where the teacher acts as a navigator, helping students navigate the flow of information and develop their skills.

REFERENCES

1. Загрози штучного Інтелекту в освіті. (2023). <https://prometheanworld.com.ua/potentsijni-nedoliky-shtuchnogo-intelektu-v-osviti>.
2. НУШ. Що таке кібербезпека, як вчити дітей бути обачними в інтернеті та корисні ресурси для навчання. <https://nus.org.ua/2022/09/13/shho-take-kiberbezpeka-yak-vchyty-ditej-buty-obachnymy-v-interneti-ta-korysni-resursy-dlya-navchannya/>
3. Як AI впливає на освіту: Плюси та мінуси використання штучного інтелекту (2024). <https://smodin.io/blog/uk/how-ai-affects-education/>
4. Gerlich M. AI Tools in Society: Impacts on Cognitive Offloading and the Future of Critical Thinking (2025). *Societies*, 1 (Vol. 15). С. 6.
5. Nikitina I., Ishchenko T. (2024). The Impact of AI on Teachers: Support Or Replacement? *Scientific Journal of Polonia University*. 4, Volume 65.
6. What Are the Limitations of AI in Understanding Context in Text? (2024). *By Space Coast Daily*, February 27. <https://spacecoastdaily.com/2024/02/what-are-the-limitations-of-ai-in-understanding-context-in-text>.

**INTEGRAL APPROACH TOWARDS FOREIGN LANGUAGE
FOR SPECIFIC PURPOSES LEARNING**

Mykhailo Podoliak,

PhD in Education, Assistant Professor of the
Department of the Ukrainian and Foreign Languages,
Stepan Gzhytskyi National University
of Veterinary Medicine and Biotechnologies,
Lviv, Ukraine,
misha.podol@gmail.com

Learning a professionally oriented foreign language is an important stage in the preparation of qualified specialists who can function effectively in a globalized world. It is the basis for successful professional communication, as it includes not only general language skills, but also focuses on terminology and expressions specific to a particular field of science. The use of an integrated method of learning a foreign language is gaining increasing popularity today, since this approach allows you to combine various aspects of language learning, not only grammar, vocabulary, pronunciation, culture, but also the aspect of the future profession of students into a single holistic system. The integrated method is focused on the interaction of various language components, as well as the professional component. It also involves the active use of language in real situations, which makes it possible to acquire practical skills of professional communication at the early stages of training.

The aim of the research is to define the notion integrative approach towards foreign languages for specific purposes learning at a Ukrainian University.

Mestrinho and Cavadas (2018) consider the integral approach interdisciplinary, with the primary goals being the construction, implementation, and evaluation of interdisciplinary activities that combine scientific content and knowledge construction processes from different subjects. In this context, scientists emphasize close cooperation between teachers of both subjects, inquiry-based learning approaches, and the transition from a traditional classroom to an innovative learning environment. This involves rethinking the spatial organization of the classroom, its resources, learning strategies, and the roles of teachers and students.

Nekyslykh (2021) considers the integral approach: "... as a basic category of professional training of future agrarians, which is a set of methods, organizational forms and means of learning aimed at increasing the effectiveness of mathematical training of students of agricultural universities by ensuring intra-disciplinary, interdisciplinary and meta-disciplinary integration."

Skorbach, Skorbach, and Sypalo (2023) see the essence of an integrated approach to foreign language teaching in cooperation between foreign language teachers and teachers of specialized subjects since such integration, according to the authors, establishes mutual understanding between teachers. In this context, scientists advise: "When working with terminological, professional and other groups of vocabulary, attention should be focused on spelling, pronunciation, stylistic functions of the analyzed words, which will contribute to improving the general language culture of future specialists in all subjects. In particular, the

acquired language and communicative skills will contribute to cooperation in the classroom between the teacher and the student as full participants in the educational process. Thus, we consider communicative competence as a necessary component of professional competence."

Regarding the relationship between CLIL and the integrated approach to learning a foreign language, it is worth noting that the integrated approach to learning a foreign language involves an interdisciplinary connection not only with core subjects but also with culture, society, and various life situations. We can observe such an approach to interpreting the integrated method of teaching a foreign language in the work of Wang (1996), in which the author explores the issue of learning English by integrating it into culture, society, and everyday life in Hong Kong. We consider the CLIL method as a combination of teaching a foreign language and a specialized subject by a teacher of a foreign language or a specialized subject.

In this context, Ponomarenko (2021) notes that the implementation of an integrated approach to learning a foreign language can be carried out by using the CLIL (Content and Language Integrated Learning) method: "Using this method, a single model of a specialist is built, where a foreign language becomes a means of cognition and a stimulus for action. This contributes to the comprehensive development of students, combining the educational, educational and developmental functions of academic disciplines. Thanks to special disciplines taught in a foreign language or professionally oriented foreign texts, the educational process is enriched. Students are involved in an integrated system of professional knowledge and skills, where comprehensive aspects of readiness for future professional practice are developed. This increases the level of motivation to learn a foreign language and ensures proper training of specialists."

In a narrower perspective, we consider the integrated approach as a way of organizing the educational process in which the study of a foreign language occurs in close connection with the study of core subjects. We recommend studying core subjects in a foreign language, which fully reveals the essence of the integrated approach to studying a professionally oriented foreign language. The basis of the integrated approach to studying a professionally oriented foreign language should be the orientation to studying the terms of the relevant profession or specialization, which is undoubtedly essential, and the use of the case and project method in teaching. This is a practical aspect of the integrated approach to studying a foreign language.

An integrated approach to teaching a professionally oriented foreign language is an interdisciplinary method of organizing the educational process, which involves a harmonious combination of studying specialized subjects through a foreign language. In this case, an integrated approach consists of a combination of a specialized component and a linguistic component.

One of the main advantages of an integrated approach to teaching a foreign language is interdisciplinarity or a combination of specialized subjects and teaching a foreign language. This approach will most effectively allow students to obtain and develop professional foreign language communicative competence. Using an integrated approach to teaching a foreign language in higher education institutions contributes not only to developing professional foreign language vocabulary in students but also develops such essential skills as problem-solving, teamwork, and improving professional competence.

It is important to emphasize that in addition to the advantages of using an integrated approach to learning a professionally oriented foreign language, there are also difficulties in its

implementation. The main one is the lack of competence of foreign language teachers in specialized or professional issues. A teacher of a professionally oriented foreign language must ideally know not only the language he teaches students but also the basics of specialized subjects and be able to solve professional problems and tasks.

In addition, one of the solutions may be to use specialists in the relevant profile who are fluent in a foreign language. For this purpose, higher education institutions in Ukraine can organize foreign language courses and training in teaching a foreign language for such teachers. However, in our opinion, it is necessary to start with teachers who already have sufficient proficiency in a foreign language.

Another critical issue when using an integrated approach to learning a foreign language is the ratio of educational materials, namely linguistic and professional. In our opinion, it is essential to focus on the professional aspect when studying vocabulary, reading texts, listening, and speaking. Grammar will remain only a linguistic part since it is impossible to integrate a professional component into it.

We also recommend considering the level of students' proficiency in a foreign language when selecting educational materials. It is worth emphasizing that it is better to implement an integrated approach to learning a foreign language for students who already have sufficient proficiency in a foreign language. Students with an initial knowledge of a foreign language will encounter problems in learning since materials that contain a professional component, in our opinion, will be too difficult.

Thus, an integrated approach to teaching a foreign language in a professional direction is an interconnected and complementary combination of a foreign language and a corresponding subject to better master the foreign language and professional vocabulary by students and the ability to use it in various professional situations. The proportions of materials in an integrated approach should be 70% (professional educational materials) and 30% (linguistic). However, it is worth emphasizing that such a division is conditional and will depend, for the most part, on the teacher, students, and the relevant specialty in which such an approach is implemented.

REFERENCES

1. Mestrinho, N., Cavadas, B. (2018). Innovation in Teacher Education: An Integrative Approach to Teaching and Learning Science and Mathematics. *Proceedings*. 2, 1343. DOI:10.3390/proceedings2211343.
2. Nekyslykh, K.M. (2021). Intehralnyi pidkhid yak osnova formuvannia profesiinoi kompetentnosti studentiv ahrarnykh universytetiv u protsesi vyvchennia matematychnykh dystsyplin [Integral approach as a basis for the formation of professional competence of students of agricultural universities in the process of studying mathematical disciplines]. *Innovatsiina pedahohika*. 32(1). 117-120. (in Ukrainian)
3. Ponomarenko, O.V. (2021). Intehratyvnyi pidkhid, yak nevid'iemna skladova vyvchennia inozemnoi movy za profesiinym spriamuvanniam [Integrative approach as an integral component of studying a foreign language in a professional direction]. *Problemy vykladannia inozemnykh mov u zakladakh vyshchoi osvity: materialy I Vseukrainskoi naukovo praktychnoi internet-konferentsii*. (c. 95-100). Melitopol. (in Ukrainian)

4. Skorbach, T. V., Skorbach, O. I., Sypalo, A. O. (2023). Intehralnyi pidkhid u profesiinii diialnosti vykladacha vyshchoi shkoly [Integral approach in the professional activity of a higher school teacher]. *Aktualni pytannia pedahohiky vyshchoi medychnoi osvity: materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii z mizhnarodnoiu uchastiu* (c. 238-240). KhNMU. (in Ukrainian)
5. Wan, Y. (1996). An Integrative Approach to Teaching English as a Second Language: The Hong Kong Case. *Conference on English Language Learning for the 21st Century* (p. 3-4). Hong Kong.

WAYS OF TRANSLATION ANIMAL IDIOMS INTO UKRAINIAN

Antonina Semeniuk,

Ph.D. in Philology, Associate Professor,
Associate Professor of Conversational English Department,
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Volyn, Ukraine,
asemeniuk70@gmail.com

The phraseological fund of modern English is diverse, and every aspect of its research deserves special attention. Though phraseology is a relatively young area of research it is a complex phenomenon being on the border with other disciplines – lexicology, grammar, stylistics, phonetics, history of language, history, philosophy, logic and country studies. Phraseology as a reflection of changes in constantly developing language is in the scope of contemporary investigations [2; 3; 4; 5; 6] due to a plethora of material that needs further analysis. Phraseological units as a reflection of the customs and traditions of any nation, its history and folklore are a constant source of any language vocabulary enrichment.

The relevance of our article is determined by the tendency to investigate the ways of translation and lingual peculiarities differentiation of English phraseological units with different components. Phraseological units which absorb changes in vocabulary are mainly referred to idioms and collocations as objects of research, which require different methods of their analysis.

The purpose of our study is to find out and differentiate the most common ways of English animal idioms translation into Ukrainian that contributes to both English and Ukrainian vocabulary development. We use the structural-semantic method to analyze animal idioms to define their components and structural peculiarities in both languages.

Phraseological units are considered stable, connected by the unity of content, constantly reproduced in speech phrases or statements, which are based on stereotypes of ethnic consciousness, are representatives of the culture of the people and are characterized by imagery and expressiveness [1, p. 641].

When translating phraseological units into our native language, it is necessary to take into account the extralinguistic factors and select language cliches that correspond the mentality, cultural peculiarities and national heritage of the native speakers. The translation of animal idioms is a special challenge, because it is usually impossible to convey their meaning through word-by-word translation, since they express a complete and comprehensive image, and replacing some of their constituents with words in the literal sense can ruin the semantic integrity of a particular image and its idiomatic meaning.

Our analysis based on the material from the Free Dictionary by Farlex [7] showed that to achieve maximum adequacy when translating animal idioms from English into Ukrainian, the following types of translation are used: phraseological equivalent, phraseological analogy, descriptive translation, loan translation, antonymic translation, or a combination of some of them.

Phraseological equivalent is a phraseological equivalent available in the Ukrainian language, which coincides with the English variant in terms of semantic content, lexical composition, grammatical structure and stylistic coloring: (somebody) wouldn't hurt a fly – і мухи не образить; the lion's share – лєвова частка; like fish out of water – як риба без води. The use of a phraseological equivalent is the best option when translating phraseological units.

Phraseological analogy is a stable expression in the Ukrainian language, which has the same meaning, but differs from the English phraseological unit by its figurative basis: to buy a pig in a poke – купити кота в мішку; to kill two birds with one stone – вбити одним пострілом двох зайців; as stubborn as a goat – впертий як осел. The images are different in the abovementioned examples: pig – кіт, birds – зайці, goat – осел.

Quite often, in the target language, you can find several analogies that differ in the degree of expressiveness, stylistic coloring, etc. The translator should choose the most appropriate option, taking into account the peculiarities of a certain context: an early bird catches the worm – щоб рибку з'їсти, треба в воду лізти; не побігаєш, не пообідаєш; печені голуби не летять до губи; треба нахилитися, щоб з криниці води напитися; як дбаєш, так і маєш; хто рано підводиться, за тим і діло водиться; ранні пташки росу п'ють, а пізні – слізки ллють.

Descriptive translation is a type of translation by conveying the meaning of the English phrase in free phrases and is used when there are no equivalents and analogies in the target language. The translation of English phraseological units in this way is characterised by the loss of expressiveness of most phraseological units: to make a dog's dinner of something – не впоратися із завданням, провалити справу; to have a memory like an elephant – мати унікальну пам'ять; to put one's head in the lion's mouth – ризикувати, діяти необачно.

Loan translation is the formation of a new phraseological unit through the literal translation of the corresponding foreign language element. While translating one should remember that the image must be clear, and the metaphorical meaning must proceed from the direct meaning: Bear State – “Ведмежий штат” (жартівлива назва штату Арканзас); rat race – щурячі перегони (погоня за багатством); grin like a Cheshire cat – чеширська посмішка (широка, загадкова посмішка).

Antonymic translation – conveying a negative meaning using an affirmative construction or vice versa: don't count your chickens before they are hatched – курчат восени рахують; let the sleeping dog lie – не чіпай лихо, поки тихо; a leopard can't change its spots – горбатого могила виправить.

A combination of different types of translation is used if the Ukrainian analogue does not fully convey the meaning of the English idiom or has a specific stylistic coloring. In this case both loan translation and descriptive one are usually used. Also the transcription of proper names may be used, or they are not transmitted at all, for example: the Trojan Horse – троянський кінь (прихована небезпека); rise like a Phoenix from the ashes – повстати, як Фенікс з попелу (загинути і знову ожити); Cerberus – цербер (непідкупний і лютий вартовий). Combined translation is a characteristic feature of phraseological units of biblical and mythical origin,

When translating animal idioms, a variety of extralinguistic factors should be taken into account. It is necessary to regularly update dictionaries, reference books and teaching aids on phraseology, since the English language is in dynamic development and is constantly enriched with new phraseological units.

Since animal idioms are widely used in literature of all styles, the translator should not allow inaccuracies in the translation of this or that phraseological unit. The choice of a certain type of translation depends on the characteristic features of the units under study so that the translator recognize and be able to convey both their meaning and expressiveness. The correct application of any translation technique and method involves a creative approach and taking into account the context of the situation.

Therefore, while translating animal idioms from English into Ukrainian, in order to achieve maximum adequacy different types of translation are used: phraseological equivalent, phraseological analogy, loan translation, descriptive translation, antonymic translation and a combination of loan translation and a descriptive one.

Phraseology as a discipline is perspective and challenging area of investigation in terms of culturally marked sayings and proverbs as an abundant material for further analysis. Besides what constitutes a phraseological unit is still under question among experts.

REFERENCES

- 1.Selivanova, O.O. (2006). *Modern Linguistics. Terminological Encyclopedia*. Poltava, 716 p.
- 2.Dawood Al-Qahtan, F. ah i., and Osama Abdulrhman Al Qahtani. (August 15, 2021). *Translating Animal Idioms from English into Arabic: An Application of Nida's Strategies for Translating Idioms*. *Arab World English Journal For Translation and Literary Studies* 5, no. 3: 82–100. URL: <http://dx.doi.org/10.24093/awejtls/vol5no3.7>.
- 3.Ilson, R. (March 25, 2022). *On the Analysis of Idioms Interpretation in Bivariant and Bilingual Dictionaries*. *Current Issues in Philology and Pedagogical Linguistics*, no. 1: 251–54. URL: <http://dx.doi.org/10.29025/2079-6021-2022-1-251-254>.
- 4.Pitzl, M-L. (2017). *Creativity, idioms and metaphorical language in ELF*. In *The Routledge Handbook of English as a Lingua Franca*, 233–43. Routledge, URL: <http://dx.doi.org/10.4324/9781315717173-20>.
- 5.Todea, L. (2022). *Multicultural aspects of idiomatic expressions and chrematonyms*. In *International Conference on Onomastics "Name and Naming"*. Editura Mega, URL: <http://dx.doi.org/10.30816/iconn5/2019/70>.
- 6.van Dijk, D, Jorrig V., and Mark de Vries. (November 4, 2022). *Interpreting idioms in a second language*. *Linguistics in the Netherlands* 39: 55–71. URL: <http://dx.doi.org/10.1075/avt.00061.dij>.
- 7.The Free Dictionary by Farlex. URL: <http://idioms.thefreedictionary.com/>

**UN IDIOMA EXTRANJERO DE NEGOCIOS EN EL SEGUNDO NIVEL
DE MAESTRÍA EN INSTITUCIÓN DE EDUCACIÓN SUPERIOR DURANTE
EL PROCESO DE ENSEÑANZA EN LA FACULTAD
DE RELACIONES INTERNACIONALES**

Tetiana Skyrda,

Ph.D. in Pedagogy,

Associate Professor of the Foreign Languages and Translation Department,

SNCE "State University "Kyiv Aviation Institute"

Kyiv, Ukraine,

skirdatetana@gmail.com

En un mundo globalizado y progresista, se imponen requisitos más estrictos a las altas instituciones. El futuro especialista en relaciones internacionales no sólo debe estar familiarizado con las competencias comerciales profesionales, incluido un cierto número de habilidades, sino que, según los principios de los estándares educativos estatales de Ucrania, debe poder leer literatura científica y técnica extranjera, encontrar la información necesaria y aplicar los resultados de forma adecuada en su actividad profesional también en lenguas extranjeras. El nivel de dominio del idioma por parte de los estudiantes depende directamente de los métodos de enseñanza que se utilicen.

Se puede observar a lo largo de su historia que los métodos de enseñanza de lenguas extranjeras de negocios cambiaron muchas veces enfatizando la lectura, la traducción o la audición o la combinación de estos procesos. Cada método tiene su propia importancia y responde a las tareas pedagógicas específicamente establecidas, p.e. lluvia de ideas, ayudas audiovisuales, actividades grupales, etc. La revisión de la literatura didáctica permite afirmar que hoy en día no existe todavía un método ideal y universal que permita abarcar todos los aspectos en tan poco tiempo que se le dan al idioma extranjero de negocios enseñanza-aprendizaje en las instituciones superiores. La combinación conocida de los métodos existentes y la cualificación de los profesores permite, por tanto, hacer las conferencias interesantes y más efectivas.

El trabajo de investigación presentado se basa en el material teórico sobre la aplicación de diversos métodos de enseñanza de idiomas extranjeros en los negocios para los estudiantes de la segunda licenciatura de la Facultad de Relaciones Internacionales, así como en los resultados de las preguntas del segundo grado. Estudiantes de grado que estudian lenguas extranjeras con fines especiales en el ámbito de las profesiones de relaciones internacionales, así como de los resultados de los interrogatorios a profesores especializados en la enseñanza de lenguas extranjeras con fines especiales.

En opinión de los estudiantes, los métodos más eficaces para la enseñanza de lenguas extranjeras con fines especiales en el ámbito de las profesiones de relaciones internacionales son los siguientes: método de lluvia de ideas, trabajo en comités en grupo y ayudas audiovisuales.

Uno de los principales desafíos de la enseñanza de idiomas comerciales extranjeros en instituciones de educación superior es proporcionar métodos de enseñanza que puedan adaptar a

los futuros especialistas a los cambios en el agitado mundo global. La tarea más importante de los tutores es aplicar métodos del siglo XXI que brinden las máximas oportunidades de aprendizaje para todos los estudiantes de la clase, teniendo en cuenta el hecho de que un individuo difiere de otro. Los estudiantes difieren en cuanto a características, intereses, aptitudes, formación previa, objetivos, actitudes y experiencias previas. No hay dos grupos iguales, cada uno tiene su propia personalidad y cada tutor debe ser consciente de aplicar una amplia gama de estrategias didácticas. Las condiciones modernas exigen no sólo el uso de nuevas tecnologías en la enseñanza de lenguas comerciales extranjeras, sino también cambios en los métodos de enseñanza y la capacidad del profesor de introducir las últimas tecnologías innovadoras en el proceso de enseñanza de lenguas extranjeras. Las instituciones de educación superior prefieren utilizar métodos activos de enseñanza, que tienen como objetivo formar la independencia, la flexibilidad y el pensamiento crítico de los estudiantes. Los principios más poderosos de la actividad cognitiva de los estudiantes, desarrollando su creatividad, intereses, habilidades y otras características mentales incluyen los siguientes:

1. Los estudiantes aprenden haciendo: no aprenden simplemente escuchando alguna charla, escribiendo una evaluación o hablando sobre algo, sino a través de preguntas y problemas relacionados con el tema definido.

2. Los estudiantes perciben mejor la información si el material presentado es relevante para sus intereses y requisitos laborales futuros: correlación del material proporcionado en los libros de texto y los eventos y situaciones que están sucediendo en el mundo real de los estudiantes.

3. Es necesario reforzar el aprendizaje: se deben repasar algunos conceptos, teoría empresarial y una serie de actividades.

Los principales aspectos de los distintos métodos de enseñanza durante el aprendizaje de un idioma extranjero son el uso de la estructura de programas de formación informática, conferencias, métodos de preguntas y respuestas, debates, lluvias de ideas, actividades en grupo, mesas redondas, debates, situaciones de juego de roles, demostraciones y estudio independiente, ponentes invitados, excursiones, ayudas audiovisuales, simulaciones y juegos, problemas de casos, etc.

La penetración de la innovación en todas las esferas de la actividad humana simplifica el proceso de comunicación interpersonal y empresarial. No hay duda de que las tecnologías innovadoras también han revolucionado la educación.

Una revisión de textos comerciales en inglés demostró que sólo muy pocos autores consideraban el lenguaje como una forma posible de transmitir información comercial y aprender un idioma extranjero simultáneamente. Los académicos de negocios internacionales de hoy tratan la metodología del lenguaje como un tema central de su área temática Brannen, Mughan (así como el lenguaje determina la comunicación organizacional, constituye la base de la creación de conocimiento). El académico A. Mirolyubov hizo una gran contribución a la estructuración de los métodos de enseñanza de lenguas extranjeras, publicando su libro "La historia de los métodos de enseñanza de lenguas nativas extranjeras". Según el análisis de la literatura científica, pedagógica y metódica, el aprendizaje de lenguas extranjeras se remonta a la antigüedad. B. Bjorkman, K. A. Ganshina, N. I. Gez, G. O. Hellekjær, B. Kumaravadivelu, V. E. Raushenbakh, Jack Richards, E. Roulet, L. V. Shsherba, F. C. Sierra. Estudió la historia de los métodos de enseñanza de lenguas extranjeras y este año la Academia de Negocios

Internacionales celebra el 60 aniversario. Las revistas más antiguas en este campo, el Journal of World Business y nuestra revista hermana, el Journal of International Business Studies, han alcanzado sus volúmenes 53 y 49. [2]

El objetivo de la investigación es definir el papel de diversos métodos interactivos de enseñanza de una lengua extranjera de negocios a estudiantes de segundo grado de la Facultad de Relaciones Internacionales en el proceso educativo.

Para alcanzar el objetivo de la investigación se plantearon las siguientes tareas:

- fundamentar la viabilidad de utilizar diversos métodos interactivos de enseñanza de lenguas comerciales extranjeras en el proceso educativo;
- definir las peculiaridades de la formación de habilidades blandas y duras;
- ilustrar algunos aspectos de diversos métodos de enseñanza de lenguas comerciales extranjeras.

Teniendo en cuenta la finalidad y los objetivos planteados en el estudio, se utilizaron los siguientes métodos de investigación: método de lluvia de ideas, trabajo en comités en grupo y medios audiovisuales.

La enseñanza moderna del lenguaje empresarial se caracteriza por la interacción, la comunicación y la participación. Se cree que un grupo interactivo debe incorporar la participación para asegurar una enseñanza centrada en el estudiante y mejores resultados. La lluvia de ideas es una de las técnicas populares de enfoque participativo para la toma de decisiones que puede emplearse en una situación pedagógica. El trabajo en comités en grupo es una habilidad, una mejora efectiva del aprendizaje para fortalecer la gestión de la clase, aprovechar al máximo los logros personales y las cualidades profesionales de los principales estudiantes de los estudiantes, y mejorar la autogestión de los estudiantes, mejorar efectivamente la capacidad de los estudiantes. sentido de pertenencia y orgullo, mejorar el sentido de honor colectivo del grupo. El uso de ayudas audiovisuales ayuda a mantener la disciplina en la clase ya que toda la atención de los estudiantes se centra en el aprendizaje. Esta sesión interactiva también desarrolla el pensamiento y el razonamiento críticos que son componentes importantes del proceso de enseñanza-aprendizaje. [3]

Las técnicas de lluvia de ideas pueden ser herramientas esenciales para la colaboración en equipo de los estudiantes en el aula. Cuando los estudiantes comparten y desarrollan ideas, pueden planificar problemas, crear soluciones y planificar nuevas empresas. Además, existen muchos tipos de técnicas de lluvia de ideas que se pueden aplicar tanto en entornos individuales como grupales. La lluvia de ideas consta de varias categorías de técnicas que incorporan elementos visuales, ideas grupales y enfoques individuales para crear soluciones y planificar operaciones:

1. Los métodos de lluvia de ideas silenciosa involucran a grupos e individuos que aportan ideas por escrito o a través de otro medio silencioso.

2. Las técnicas de lluvia de ideas analítica consisten en utilizar evaluación, datos y análisis para la lluvia de ideas en equipos o de forma individual.

3. La lluvia de ideas hipotética plantea preguntas de tipo "qué pasaría si", plantea escenarios de juego de roles y se centra en la resolución creativa de problemas, a veces de formas no tradicionales.

4. La lluvia de ideas colaborativa involucra equipos que discuten ideas o intercambian ideas en silencio en grupos para conversaciones posteriores sobre el tema.

5. La escritura a ciegas permite que equipos e individuos registren sus pensamientos, preguntas e ideas relacionadas con cualquier cosa que deseen. La técnica de escritura a ciegas es común entre escritores y creativos, pero los profesionales de negocios también pueden beneficiarse de ella.

6. La escritura a ciegas es eficaz para superar el bloqueo de los escritores e incluso los fragmentos e ideas más aleatorios pueden convertirse en bases sólidas para la planificación estratégica y el desarrollo empresarial.

7. La técnica de mapas mentales utiliza herramientas visuales para formar una imagen de la relación entre un tema central y las ideas de apoyo. Los mapas mentales pueden tomar la forma de diagramas de burbujas, diagramas u organizadores gráficos y ayudar a los estudiantes que trabajan en equipo a desarrollar ideas y crear esquemas estratégicos. Por ejemplo, un equipo de marketing puede utilizar la técnica del mapa mental para pensar en los canales digitales que desea utilizar para promocionar el contenido de su sitio web.

8. Un análisis es una herramienta que puedes utilizar tanto en lo personal como en el trabajo para evaluar y tomar decisiones sobre un tema en particular. En este análisis, investigará factores tanto internos como externos. Los factores internos son factores positivos (fortalezas) o negativos (debilidades) que existen dentro de su equipo comercial y que pueden cambiarse o verse afectados de alguna manera. Los factores externos son factores positivos (oportunidades) o negativos (amenazas) que existen fuera de la materia que los estudiantes están evaluando y que el grupo no necesariamente puede cambiar ni afectar de ninguna manera.

9. La lluvia de ideas inversa implica observar el resultado final u objetivo y encontrar formas de lograrlo. Por ejemplo, el equipo de gestión de proyectos de una empresa manufacturera puede utilizar la lluvia de ideas inversa para generar ideas que puedan causar problemas en las operaciones. Cuando el equipo identifica todas las formas en que pueden causar problemas, pueden encontrar las estrategias que pueden utilizar para resolverlos.

Los cursos relacionados con el aprendizaje de idiomas comerciales ofrecen múltiples oportunidades para utilizar el trabajo en grupo. El método de trabajo de comité en grupo se utiliza cuando se analiza un tema o material. Dependiendo de la situación es necesario considerar el mismo conjunto de temas. Los grupos deben estar formados por no más de cinco estudiantes. También es importante utilizar una configuración diferente de estudiantes. Es fundamental que el tutor circule entre los grupos mientras los alumnos trabajan. Un uso del proceso de trabajo de aprendizaje del comité que ayuda a incorporar a la comunidad al aula es hacer que un grupo recopile datos de la comunidad y luego los informe a la clase. Una forma es hacer que los estudiantes entrevisten a líderes empresariales, laborales, gubernamentales y de consumidores de la comunidad sobre el tema y luego informen sobre las entrevistas al grupo.

Será importante para el proceso de enseñanza-aprendizaje del comité de actividades de su grupo determinar cuál es la mejor manera: mantenerse en contacto; no tener miedo de levantar la mano; sé honesto contigo mismo y con tus compañeros de grupo sobre el tiempo que puedes dedicar y cuando surja la oportunidad de utilizar tus talentos, da un paso al frente; si los estudiantes son grandes escritores, disfrutan de las redes sociales o les gusta recaudar fondos; las reuniones del comité y la comunicación con los compañeros de clase deben ser divertidas; ser competitivo; crear comunicaciones, programas de cenas y otros proyectos con esto en mente; no darse por vencido (los mejores comités son aquellos que no tienen miedo de hacer un pequeño esfuerzo).

Los estudiantes que tienen experiencia en el aprendizaje de un idioma extranjero de negocios saben que el vocabulario es siempre uno de los principales problemas en el proceso de aprendizaje de idiomas. El enfoque audiovisual marcó el inicio de la era tecnológica en la enseñanza de idiomas e introdujo elementos nuevos importantes y enfatizó la necesidad de una presentación visual y la posibilidad de obtener el lenguaje a partir de señales visuales. Las posibilidades de los materiales audiovisuales para mejorar las habilidades orales se pueden ver claramente: el uso de materiales audiovisuales ayuda a los estudiantes a mejorar sus habilidades orales. Pueden ver y oír las palabras que podrían ayudarles a recordar mejor al hablar. Pueden pronunciarlo correctamente porque ya escuchan la pronunciación correcta en el audio antes de hablar. Aparte de eso, ayuda a crear un aprendizaje del siglo XXI donde se da más énfasis al uso de las tecnologías de la información y las comunicaciones. Ver el lenguaje en uso es una de las principales ventajas del video: los estudiantes no solo escuchan el lenguaje, sino que también lo ven. Todas estas características paralingüísticas brindan pistas de significado valioso y ayudan a los espectadores a ver más allá de lo que están escuchando y así interpretar el texto más profundamente. La conciencia intercultural es un video que permite a los estudiantes observar situaciones mucho más allá de su salón de clases. El poder de la creación es que cuando los estudiantes usan cámaras de video, tienen el potencial de crear algo memorable y agradable.

Los camarógrafos y directores de repente tienen un poder considerable. La tarea de crear videos puede provocar usos genuinamente creativos y comunicativos del idioma, y los estudiantes se encuentran haciendo cosas nuevas en inglés de negocios. El ‘método de doblaje’ consiste en sustituir la banda sonora original por otra voz, imitando con la mayor precisión posible “el ritmo, el fraseo y el movimiento de los labios del diálogo original [13].

Los ordenadores, las pizarras interactivas, las tabletas y los teléfonos móviles han abierto nuevas alternativas a los métodos de enseñanza tradicionales. Especialmente desde la aparición de Internet y Wi-Fi en las instituciones superiores, la cantidad de material digital disponible ha ido evolucionando continuamente. Los libros de texto multimedia y los materiales didácticos están disponibles en formato digital. Internet abre oportunidades para comunicarse con hablantes nativos prácticamente en cualquier parte del mundo. El uso de diversos materiales de video puede acercar el mundo exterior a los estudiantes, presentándoles diferentes culturas, nuevos lugares e ideas. Proporcionan una excelente manera de integrar nuevos contenidos y el aprendizaje de idiomas, al mismo tiempo que brindan a los estudiantes la oportunidad de aprender sobre una amplia gama de temas e ideas, al mismo tiempo que aprenden inglés [14].

YouTube Education, que es gratuito y no tiene anuncios, selecciona el contenido de YouTube con fines educativos y permite a los profesores crear una lista de reproducción que se puede compartir con los estudiantes. El material teórico presentado dio la oportunidad de investigar la importancia de métodos como la lluvia de ideas, los medios audiovisuales y el comité en grupo durante la enseñanza/aprendizaje de un idioma extranjero de negocios con la ayuda de una encuesta realizada en la facultad de relaciones internacionales.

Los resultados de la encuesta muestran que la lluvia de ideas, las ayudas audiovisuales y los métodos de comité en grupo se consideran los más populares tanto para los tutores como para los estudiantes.

Los resultados anteriores muestran que los tres métodos más populares son la lluvia de ideas del 50% (N=10) entre los tutores de inglés, la lluvia de ideas del 60% (N=30) entre los estudiantes; ayuda audiovisual 25% (N=5) entre los tutores de inglés, ayuda audiovisual 30%

(N=15) entre los estudiantes; comité de grupo 20% (N=4) entre los tutores de lengua inglesa, comité de grupo 8% (N=4) entre estudiantes. Un pequeño porcentaje indica otros métodos 5% (N=1) y 2% (N=1).

La penetración de la innovación en todas las esferas de la actividad humana simplifica el proceso de comunicación interpersonal y empresarial. No hay duda de que los métodos innovadores también han revolucionado la educación. El uso de tecnologías modernas en la enseñanza de lenguas extranjeras comerciales ofrece tantas opciones como hacer que la enseñanza sea interesante y también hacer que la enseñanza sea más productiva en términos de mejoras.

Por las mismas razones, no todos los métodos de enseñanza de lenguas comerciales extranjeras con orientación profesional son utilizados activamente por los profesores y son muy apreciados por los estudiantes. Por lo tanto, los métodos que no han encontrado mucho apoyo por parte de estudiantes y profesores deberían estudiarse más a fondo y con más cuidado. Para ello, se podría recomendar la organización de seminarios especiales de formación que permitan a los profesores conocer los nuevos métodos de enseñanza de lenguas extranjeras con fines profesionales, sus particularidades y ayudar a su aplicación activa en el proceso de aprendizaje. Es necesario combinar la variedad de métodos diferentes en la enseñanza de idiomas extranjeros de negocios para lograr el resultado deseado. Educación de lenguas modernas orientada a la formación de una identidad multicultural, con habilidades de autoanálisis y utilización en el trabajo futuro.

REFERENCIAS

1. Bocharova O.V, Arefyeva O.N. Aplicación de las TIC en el aula y después de la escuela. Kurgan: IPKiPRO de la región de Kurgan, 2008. 220p.
2. Boddewyn JJ Investigación sobre relaciones internacionales entre empresas y gobiernos. Conceptos, tipologías, teorías y metodologías. *Journal of World Business*, 51(1): 10–22 [en inglés]. 2016.
3. DeBernardes A. Olsen E.G. Materiales audiovisuales y comunitarios – algunas publicaciones recientes. *Liderazgo educativo*: 256–266. 1988.
4. Druzhinin V.I., Krivolapova N.A. Organización de actividades innovadoras en una institución educativa. Kurgan: IPKiPRO de la región de Kurgan [en inglés].
5. Fesenko O.P., Fedyaeva E.V., Bestsennaya V.V. Casos de métodos de enseñanza del ruso como lengua extranjera. *Lang.*, 104-117 [en inglés]. 2017.
6. Kashchuk S. La metodología de la enseñanza del francés como extranjero en Rusia y la educación franco-rusa en el ciberespacio. Retos y dificultades necesarias para saltar en la escuela secundaria y en el instituto de educación superior. *Xlinguae*, 11, 322–335 [en inglés]. 2018.
7. García López, M. Aplicación de las tecnologías en la enseñanza del español como lengua extranjera. Madrid: Ediciones Académicas. 2019.
8. Mathew NG, Alidmat, AOH. Un estudio sobre la utilidad de las ayudas audiovisuales en el aula de inglés como lengua extranjera: implicaciones para una instrucción eficaz. *Revista Internacional de Educación Superior*. 2: 86–92 [en inglés].
9. Mazur M., Rzepka R., Araki K. Enseñanza de palabras en contexto: método de cambio de código para sistemas de adquisición de vocabulario en inglés y japonés. En *Tecnología del*

Lenguaje Humano. Retos para la informática y la lingüística. LTC Lecture Notes in Computer Science, Suiza, volumen 10930 [en inglés]. 2015.

10. Nargis N., Armelia L. Optimización de la competencia comunicativa de los estudiantes de inglés como lengua extranjera a través de un proyecto de cortometraje. EFL asiático, 20, 201–208 [en inglés]. 2018.

11. Sánchez Pérez, M. P. El aprendizaje colaborativo en el aula de ELE. Revista de Didáctica del Español, 23(3), 45–58. 2016.

12. Superando las barreras del idioma en la televisión: Doblaje y Subtitulado para el Público Europeo. Manchester: Instituto Europeo de Medios de Comunicación [en inglés]. 2019.

13. Roslaniec A. 5 beneficios de usar vídeo en clase. Obtenido de: <https://www.english.com/blog/5-benefits-of-using-video-in-class/> [en inglés].

14. Ríos WM. Enseñanza de habilidades en lenguas extranjeras. Prensa de la Universidad de Chicago [en inglés]. 2018.

15. Fernández, A., & Rodríguez, M. Métodos interactivos para la enseñanza del español. Barcelona: Editorial Hispánica. 2017.

16. López Martínez, J., & Cruz Gómez, P. Innovaciones en la enseñanza de gramática española mediante recursos digitales. Sevilla: Universidad de Sevilla. 2020.

17. Martínez Serrano, L. El impacto del aprendizaje móvil en el desarrollo de habilidades lingüísticas en español. Lingüística Aplicada, 35(2), 112–125. 2018.

INTEGRATING LANGUAGE AND CONTENT THROUGH CLIL METHODOLOGY

Oksana Sovhar,

PhD in Pedagogy, Associate Professor,
Professor of Foreign Languages and Military Translation Department,
Hetman Petro Sahaidachnyi National Army Academy,
Lviv, Ukraine,
okssov@yahoo.com

At present time, proficiency in a foreign language is of paramount importance for international and intercultural communication and it plays a significant role in the development of cultural, educational, social, and economic ties. Modern educational programs in higher education institutions are aimed at forming and developing not only certain competencies related to students' general and professional skills and expertise, but also contain requirements to form foreign language proficiency at a level, sufficient for their professional communication. At the same time, although the methodology foreign languages teaching undergoes a process of constant change and improvement, implementation of new tools, digitization, and adaptation to the presentday challenges, it, unfortunately, often fails to yield a graduate, possessing foreign language proficiency necessary for meaningful professional communication.

Therefore, in order to enhance the quality of education and increase the level of foreign language proficiency among higher education students, new approaches to teaching foreign languages are being sought for. In this context, among a number of modern educational strategies, method of Content and Language Integrated Learning (CLIL) is worth looking at, as it is aimed at the simultaneous study of a foreign language and a particular subject matter, being quite instrumental in the formation of professional and foreign language competencies. This approach is especially effective in the context of training specialists in non-language specialties, when the acquisition of professional competencies occurs in parallel with the study of a foreign language – students master professional knowledge in a foreign language and improve existing foreign language skills and expertise.

The scientific and methodological resources present a wide range of publications and studies devoted to the issues of subject-integrated learning. For the most part, such works reveal methodological aspects of planning and organizing training sessions, selecting and adapting educational materials (Пасічник, О., Пасічник. О., 2023, p. 134) A plethora of researchers when regarding CLIL share the idea that this is a two-component approach to the formation of competencies, during which a foreign language is used both for teaching/learning and the formation of professional competencies, as well as for studying/improving skills and expertise in a foreign language. Some scholars note that it should be clearly articulated in documents and communicated to teachers that students joining the CLIL program do not have to have a high level of proficiency in the target language, and that they have an opportunity to improve their language skills while learning content through it (Karabassova, L., 2018, p.795). There is also an opinion that teachers adapt CLIL to their realities and use the pedagogical practices that they

consider to be appropriate, creating their own type of CLIL (Villabona, N., Cenoz, J., 2021, p.46).

The very term "Content and Language Integrated Learning" emphasizes that the main methodological approach is precisely the integration of the content of the academic discipline and a foreign language. It is important to highlight that this approach involves not just a combination of parts, but their interaction, mutual influence and interpenetration, which forms a kind of synergetic effect. Regarding its role in the curriculum, it can refer to teaching one or more subjects through the medium of the foreign language and it can also refer to just content-based themes in language programmes (Cenoz, J., 2015, p.11).

Among the main characteristic features of the analyzed methodology, the following can be singled out:

- Integration of language and professional disciplines. In the CLIL methodology, these two components are combined and have equal importance in the educational process, although depending on the purpose of a particular lesson, one of the specified elements may prevail. That results in the simultaneous development of two components - the parallel formation of professional competencies and the study of a foreign language.

- Flexibility of the CLIL methodology. Thematic language modules and cross-program approaches can both be used in the educational process, when the content of the discipline is studied in a foreign language (and simultaneously with it).

Mahan, K. R., Brevik, L. M., and Ødegaard, M. identify three content-driven features of the CLIL teaching, which entail how the teachers express the purpose of the lessons, what type of instructional explanations the teachers provide, and the intellectual challenges of the tasks and activities the students are provided to fulfill said purpose (2018, p.410). Fundamental to the CLIL methodology is the "4C" model, which is implemented by a holistic approach to learning a language and subject matter through integration of four basic components: Content, Communication, Cognition and Culture. The first component provides for learning the content of the subject matter, the terminological foundation directly through foreign language and preparation for further professional activities. The second component contributes to the development of foreign language proficiency, the study and practice of a foreign language, the formation of skills for using acquired knowledge. The third – pertains to increasing the motivation of applicants, the assimilation and use of various strategies, forms and types of educational activities; the activation of cognitive processes. The fourth – is aimed at developing intercultural communication skills; studying and understanding the specifics of a certain culture, relations between countries; the development of the socio-cultural aspect, etc. (Пасічник, О., Пасічник, О., 2023).

This approach to learning and mastering educational material through a combination of content and language aspects allows students to operate in a kind of communicative and authentic environment, which significantly contributes to the development of foreign language communicative competence, ensuring the formation of a natural environment in which language acquisition occurs simultaneously with obtaining information from specialized subject matter. It should be noted that this approach motivates and encourages the development and mastery of content, helping the cognitive development of students, and language in this case is considered and recognized as an important learning tool.

Another feature of CLIL is the development of intercultural competence, since students acquire deep understanding of the culture of the country language of which is being studied; that will further contribute to the successful communication of future specialists with foreign colleagues and their competitiveness on the international labor market. Thus, the analyzed methodology is a dynamic structure that ensures the transformation of the educational space, which today goes beyond the study of the language and the content of a certain subject matter.

REFERENCES

1. Пасічник О., Пасічник О. Технологія CLIL як засіб поглиблення компетентнісної спрямованості змісту навчання іноземних мов: зарубіжний досвід та вітчизняні реалії. *Проблеми сучасного підручника*, 2023, №30, С. 134–148. <https://doi.org/10.32405/2411-1309-2023-30-134-148>.
2. Cenoz, J. (2015). Content-based instruction and content and language integrated learning: The same or different? *Language, Culture & Curriculum*, 28(1), 8–24. <https://doi.org/10.1080/07908318.2014.1000922>.
3. Karabassova, L. (2018). Teachers' conceptualization of content and language integrated learning (CLIL): evidence from a trilingual context. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 25(3), 787–799. <https://doi.org/10.1080/13670050.2018.1550048>.
4. Mahan, K. R., Brevik, L. M., & Ødegaard, M. (2018). Characterizing CLIL teaching: new insights from a lower secondary classroom. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 24(3), 401–418. <https://doi.org/10.1080/13670050.2018.1472206>.
5. Villabona, N., & Cenoz, J. (2021). The integration of content and language in CLIL: a challenge for content-driven and language-driven teachers. *Language, Culture and Curriculum*, 35(1), 36–50. <https://doi.org/10.1080/07908318.2021.1910703>.

**BRIDGING THEORY AND PRACTICE:
ADVANCING TRANSLATION TEACHING IN HIGHER EDUCATION**

Olga Tsaryk,

Dr.Sc. in Pedagogical Sciences,
Professor of the Foreign Languages Department,
West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine,
tsarykolga@gmail.com

Nataliia Rybina,

Ph.D. in Philological Sciences,
Associate Professor of the Foreign Languages Department,
West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine,
nataliarybina@ukr.net

Translation studies have long been a cornerstone of linguistic education, offering students the opportunity to develop practical language skills alongside a deeper understanding of cultural and contextual nuances. However, as the field of translation continues to evolve, driven by technological advancements and globalization, the methodologies used in higher education must also adapt. This paper explores strategies for integrating theory and practice in translation teaching to better prepare students for real-world challenges.

The study of translation is rooted in linguistic, cultural, and semiotic theories. Key concepts, such as equivalence, fidelity, and functionalism, form the basis of academic discourse in the field (Munday, 2021). These theories provide students with a framework to analyze texts critically, understand the translator's role, and navigate the complexities of interlingual communication. However, there is often a gap between theoretical knowledge and its practical application, which can hinder students from fully grasping the intricacies of professional translation.

One of the primary challenges in translation education is balancing the abstract nature of theoretical knowledge with the hands-on skills required for practical translation tasks. According to Gile (Gile, 2009), students frequently struggle to transfer theoretical concepts to their translation work. This disconnect is exacerbated by the rapidly changing demands of the industry, where proficiency in translation tools, project management, and cultural adaptability are essential. Traditional classroom approaches, which often prioritize textual analysis over practical application, may leave students ill-equipped to meet these demands.

To address this gap, educators can adopt integrative approaches that merge theory with practice. The key strategies for advancing translation teaching in higher education are project-based learning, technology integration, cultural immersion and contextual analysis, collaborative and peer review, industry partnerships and guest lectures, continuous assessment and evaluation.

Project-based learning (PBL) immerses students in real-world translation scenarios, encouraging them to apply theoretical concepts to authentic tasks. For example, collaborative translation projects that simulate professional workflows, such as translating marketing materials or localizing software, provide students with practical experience while reinforcing theoretical principles (Kiraly, 2014).

The use of computer-assisted translation (CAT) tools, machine translation (MT), and terminology management systems is now integral to the translation profession. Incorporating these tools into the curriculum allows students to familiarize themselves with industry standards and develop technical competencies. According to Bowker and Ciro (2019), teaching students to critically evaluate MT outputs fosters a deeper understanding of translation processes and quality assurance.

Effective translation requires a profound understanding of cultural and contextual factors. Activities such as comparative text analysis, cross-cultural workshops, and internships in multilingual environments help students hone their intercultural communication skills and develop an appreciation for cultural nuances in translation.

Collaborative learning environments encourage students to engage in peer review and group discussions, fostering critical thinking and teamwork. Such practices mirror professional translation settings, where collaboration and feedback are key to delivering high-quality translations (González-Davies, 2022).

Partnering with translation agencies, industry experts, and professional associations can provide students with insights into the realities of the profession. Guest lectures, workshops, and mentorship programs offer invaluable opportunities for students to connect theoretical knowledge with industry practices.

To measure the effectiveness of integrative teaching methods, assessment should go beyond traditional exams and essays. Performance-based assessments, such as translation portfolios, project presentations, and reflective journals, allow students to demonstrate their ability to synthesize theory and practice. Additionally, formative feedback from instructors and peers can guide students' development and enhance their learning outcomes.

Conclusion. Bridging the gap between theory and practice in translation teaching is essential for preparing students to navigate the complexities of the modern translation industry. By adopting innovative, integrative approaches, educators can create a dynamic learning environment that equips students with both the theoretical foundations and practical skills they need to succeed. As the field continues to evolve, higher education must remain responsive to emerging trends and technologies, ensuring that translation programs remain relevant and impactful.

REFERENCES

1. Bowker, L., & Ciro, J. (2019). *Machine Translation and Global Research: Towards Improved Machine Translation Literacy in the Scholarly Community*. Emerald Publishing.
2. Gile, D. (2009). *Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training*. John Benjamins.

3. González-Davies, M. (2022). Collaborative and Dialogic Approaches to Translation. Routledge.
4. Kiraly, D. C. (2014). A Social Constructivist Approach to Translator Education: Empowerment from Theory to Practice. Routledge.
5. Munday, J. (2021). Introducing Translation Studies: Theories and Applications (5th ed.). Routledge. REFERENCES
6. *CLIL in Action: Implementing Content and Language Integrated Learning in Your School* (2021) by David Marsh and Cynthia Brumfit // <https://core.ac.uk/download/pdf/60884824.pdf>
7. Rybina N., Koshil N., Hyryla O. (2024) From Classroom to Culture: Translating Skills for Ukrainian Students. Педагогічна Академія: наукові записки. № 11, 2024.

FEATURES OF PROFESSIONAL FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF FUTURE ENGINEERS IN THE PROCESS OF INTERCULTURAL INTEGRATION

Nadiya Tymkiv,

D.Sc. in Pedagogy, Professor,
Head of the English Language Department,
Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas,
Ivano-Frankivsk, Ukraine, nadia_tymkiv@ukr.net

The increasing globalization of industries necessitates that engineers possess not only technical skills but also strong communication abilities in foreign languages. This requirement is especially pertinent in the context of intercultural integration, where professionals must navigate diverse cultural and linguistic environments. Educators should explore the key features of professional foreign language training for future engineers, emphasizing its role in fostering intercultural competence, enhancing professional mobility, and improving career prospects.

Foreign language training for engineers extends beyond general linguistic competence. It involves the following components: a) **technical terminology acquisition** that means understanding and using domain-specific vocabulary; b) **intercultural communication** implies navigating diverse cultural contexts in professional settings; c) **collaboration in international teams** suggests effective participation in global engineering projects; d) **access to scientific literature** illustrates engaging with research published in multiple languages; e) **professional development opportunities** convey enhancing career prospects through language skills.

The modern engineering profession often involves international collaboration, which requires engineers to effectively communicate across language barriers. According to Dürrenmatt et al. (2021), engineers proficient in foreign languages are better equipped to participate in multinational projects and negotiations. Additionally, Zhang and Li (2020) highlight the growing importance of English as a lingua franca in engineering disciplines, necessitating tailored language training for future professionals. Furthermore, global corporations often consider language skills a critical component of employability, as they directly impact teamwork, project management, and client relations.

It should be noted that a well-structured curriculum tailored to the technical and professional needs of engineers is essential. Recent studies, such as those by Ivanova and Petrova (2022), underscore the importance of integrating domain-specific vocabulary and technical communication skills into language courses. This approach ensures that future engineers can effectively engage in technical discussions and documentation. Moreover, curriculum designs should include modules on scientific writing and oral presentations, as these are key to publishing research and participating in conferences.

Intercultural competence is a critical component of foreign language training, as engineers frequently work in diverse teams. As noted by Garcia and Schmidt (2023), language courses should incorporate intercultural communication strategies and scenarios to prepare students for real-world interactions. Role-playing exercises and case studies can simulate cross-cultural encounters, enhancing students' ability to adapt to different cultural norms. Additional strategies,

such as inviting guest speakers from various cultural backgrounds and organizing cultural exchange programs, can further enrich the learning experience.

The use of technology in language education has revolutionized the training process. Virtual reality and online platforms offer immersive environments where students can practice language skills in realistic settings. According to Kim and Park (2023), these tools significantly enhance learners' confidence and proficiency by providing interactive and context-specific experiences. Other technological tools, such as AI-powered language tutors and gamified learning apps, also contribute to personalized and engaging learning experiences. These innovations enable students to receive immediate feedback, track their progress, and address individual weaknesses.

Partnerships between educational institutions and engineering firms play a vital role in aligning language training with industry demands. Internships, workshops, and joint projects provide students with practical exposure to multilingual work environments. Research by Smith et al. (2020) demonstrates that such initiatives not merely improve language skills but also foster professional networks and career opportunities. Industry professionals can also be involved as mentors or trainers, sharing insights on the linguistic challenges of the workplace and offering practical solutions.

The dynamic nature of engineering demands continuous learning, including in language proficiency. Offering certification programs in technical communication and foreign languages can motivate students to maintain and improve their skills. Certifications endorsed by professional bodies, such as TOEFL, IELTS, or specialized technical language credentials, add value to an engineer's portfolio and enhance their global employability. Online courses and workshops can also support ongoing skill development, catering to both students and professionals.

Modern educational methodologies emphasize an interdisciplinary approach to foreign language training for future engineers. It worth focusing on effective strategies. They are the following: **1) content and language integrated learning** denotes combining subject matter instruction with language learning (Marsh et al., 2021); **2) project-based learning** considers encouraging active learning through engineering-related projects (Buchanan et al., 2020); **3) blended learning and digital resources** stand for integrating technology into language instruction (Graham & Roberts, 2022); **4) task-based language teaching** deals with focusing on real-world engineering communication tasks (Ellis & Shintani, 2019).

Despite the clear benefits, implementing effective foreign language training in engineering programs faces challenges such as limited resources and varying proficiency levels among students. By “**limited curriculum time**” Basturkmen (2020) means that engineering programs often prioritize technical subjects over language training. **Besides difficulties can include lack of specialized language materials**, insufficient resources tailored to engineering communication; **student motivation and engagement**, varying levels of interest and perceived relevance; **teacher competency in technical disciplines**, the need for language instructors with engineering expertise. To address these issues, institutions should prioritize faculty development, adopt adaptive learning technologies, and ensure ongoing curriculum evaluation. Additionally, government and private sector funding can play a crucial role in enhancing the availability and quality of language training resources. Encouraging peer learning and creating multilingual student communities can further support learners in overcoming challenges.

To improve foreign language training outcomes, institutions should consider **integrating language courses with engineering modules**, aligning linguistic training with technical subjects; **developing industry-relevant language programs**, collaborating with engineering professionals; **encouraging study abroad and exchange programs**, providing immersive language experiences; **leveraging online platforms and AI-based tools**, utilizing digital solutions for language learning (Chen et al., 2023).

Therefore, professional foreign language training is indispensable for future engineers in terms of intercultural integration. By incorporating specialized curricula, fostering intercultural competence, leveraging technology, and collaborating with industry, educational institutions can equip students with the linguistic and cultural skills required for success in the global engineering landscape. The integration of lifelong learning opportunities and certifications ensures that these skills remain relevant throughout an engineer's career. Continued research and innovation in this field will further enhance the effectiveness of such programs, ensuring that future engineers are well-prepared for the challenges of a globalized world. As industries continue to evolve, the role of foreign language training in engineering education will only grow in importance.

REFERENCES

1. Basturkmen, H. (2020). *Developing Courses in English for Specific Purposes*. Palgrave Macmillan.
2. Buchanan, J., Doyle, S., & Murphy, T. (2020). *Project-Based Learning in Higher Education: Engineering Applications*. Routledge.
3. Chen, R., Zhang, L., & Wu, T. (2023). AI-Based Language Learning in Technical Education. *Journal of Educational Technology*, 45(2), 123-138.
4. Dürrenmatt, L., Smith, J., & Walker, R. (2021). Enhancing communication skills in engineering education: A global perspective. *Journal of Engineering Education Research*, 38(4), 245-260.
5. Ellis, R., & Shintani, N. (2019). *Task-Based Language Teaching: Theory and Practice*. Cambridge University Press.
6. Garcia, M., & Schmidt, K. (2023). Developing intercultural competence in engineering students through language training. *Journal of Intercultural Studies*, 45(1), 67-81.
7. Graham, C., & Roberts, K. (2022). *Blended Learning Systems: Advances and Innovations*. Springer.
8. Ivanova, T., & Petrova, S. (2022). Curriculum innovation for technical English: A case study in engineering education. *European Journal of Language Learning*, 14(3), 55-67.
9. Kim, J., & Park, S. (2023). Technology-enhanced language learning in engineering education: Virtual reality applications. *Computers & Education*, 102, 56-72.
10. Marsh, D., Hood, P., & Coyle, D. (2021). *CLIL in Higher Education: Policy and Practice*. Cambridge University Press.
11. Smith, A., Brown, P., & Lee, C. (2020). Bridging the gap: Industry collaboration in engineering language training. *Professional Communication Journal*, 27(2), 89-104.
12. Zhang, H., & Li, Y. (2020). The role of English as a lingua franca in engineering: Challenges and opportunities. *International Journal of Engineering Pedagogy*, 12(2), 123-136.

**EMPOWERING FOREIGN LANGUAGES TEACHING
BY MEANS OF AI TOOLS AT MODERN UNIVERSITIES**

Nataliia Vasylyshyna,
D.Sc. in Pedagogy, Professor,
Professor of Foreign Language and Translation Department,
SNCE “State University “Kyiv Aviation Institute” Kyiv, Ukraine,
filologyN@gmail.com

Honcharenko-Zakrevska Nataliia,
Ph.D. in Pedagogic Sciences, Associate Professor,
Professor of the Foreign Languages and Translation Department,
SNCE "State University "Kyiv Aviation Institute"
Kyiv, Ukraine, goncharenko-zakrevska@ukr.net

Iuliia Tashtan,
English Teacher,
Bahchesehir College Bademli Campus,
Bursa, Turkey, preppie@ukr.net

According to UNESCO’s website, the use of AI in education can enhance human capabilities and facilitate effective human-machine collaboration. Many experts believe that AI has the potential to solve some of the biggest challenges in modern education and to innovate teaching and learning practices (Institute of Artificial Intelligence Problems under MoES of Ukraine and NAS of Ukraine, 2021).

First of all, AI can save time by suggesting a variety of materials and ideas when a teacher creates a detailed query. Of course, not all of them are ready-made, but the system generates ideas for all types of language practice. Second, it can simplify assessment by creating tests and quizzes and providing easy, instant feedback for students of different levels. Finally, international students are given the opportunity to improve their writing skills outside the classroom by communicating with AI in English as if they were communicating with a native speaker via text messages.

Here are some Ways to Use AI for English Language Teaching:

Lesson Planning/Task Adaptation. Artificial intelligence can help teachers design effective lesson plans. By analyzing students’ progress, learning styles, and individual needs, AI can recommend selected content and learning strategies for the optimal learning experience. You can also ask the system to make tasks easier or more difficult based on the students’ level.

Content Creation and Task Generation Assistance. AI can create learning materials such as worksheets, quizzes, and reading texts, taking into account specific language levels and learning objectives. It can also generate exercises and questions, making it easier for teachers to prepare learning activities (Farrokhnia, M., Banihashem, S. K., Noroozi, O., & Wals, A., 2023).

Personalized Learning and Feedback. Contrary to the popular belief that machine learning cannot provide a personalized learning experience, AI systems can adapt to the individual needs of each student and provide instruction based on their strengths and weaknesses. AI systems can also change the pace and focus according to students' preferences, offering targeted exercises and feedback (European University Association, 2023, February).

Information Source. AI can act as an information source, providing both students and teachers with access to language resources, dictionaries and translation tools. This also allows students to explore English independently and helps teachers save time in providing references and explanations.

General Tips for Using AI in English Language Teaching:

– *Check the tasks generated by AI before using them in the lesson and edit all factual information.*

– *Remember that the information provided by AI is based on data that may be biased and, therefore, needs to be checked;*

– *Don't forget that the generated texts may need editing or rewording, otherwise it can be recognized by the sentence structure, size and other features of the machine's writing style;*

– *When creating queries, add as many details as possible: indicate the lesson objective, the age and level of your students, the types of activities you want to conduct, determine the target vocabulary and context, and even the genre of the text and the size/number of sentences you need;*

– *Train your AI - if it gives answers or does it inadequately, or is repetitive, in this case, give the AI feedback and ask it to regenerate the answers. You can also ask if it understands your tasks;*

– *Learn more about the changes and updates to AI tools - they are constantly improving, and new tools are coming out quite often.*

– *AI requires you to have a clear understanding of what you want. Make sure you have already defined what you are looking for (High-Level Expert Group on Artificial Intelligence, 2024).*

Practical teaching experience with ai application have witnessed the following benefits for modern students at universities:

Personalized Learning: AI can analyze learned patterns and individualize learning for each student. Using machine learning algorithms, systems can adapt learning materials and tasks to the needs and level of knowledge of each student (High-Level Expert Group on Artificial Intelligence, 2024).

Automated Assessment and Reporting: AI systems can automatically grade written assignments, check grammatical constructions, and reproduce correct pronunciation. After completing assignments, students are automatically generated reports that indicate their successes and mistakes ((High-Level Expert Group on Artificial Intelligence, 2024).

Expanding Learning Opportunities: AI allows you to create interactive lessons, educational games, and simulations that make learning more interesting and effective. For example, virtual assistants can simulate real-life communication situations and help in learning authentic English (High-Level Expert Group on Artificial Intelligence, 2024).

In summary, the benefits of artificial intelligence in teaching and learning a foreign language are truly impressive. Therefore, applications and chatbots based on AI are an

advantage in the field of teaching, customizing the approach to students and saving resources for forming a lesson plan and checking homework. I believe that the innovativeness of such operations lies in the simultaneous attraction of the student's attention, rapid processing of the material and reduced psychological pressure, which is especially true for children who like tasks in an interactive form.

In conclusion, by harnessing the power of AI, educators can provide more personalized and engaging language learning instruction, helping students achieve their language goals more effectively. And, as technology continues to evolve, partnerships between AI and educators promise to shape the future of English language teaching in unexpected ways (Yampol, Y., Polishchuk, S., & Namestyuk, I., 2023).

Overall, it worth remembering that AI's job is to make teaching process easier and more productive. If the process becomes more complex and less efficient, it's a good idea to try a different query or try a different AI assistant.

REFERENCES

1. Institute of Artificial Intelligence Problems under MoES of Ukraine and NAS of Ukraine. (2021). National Strategy for the Development of Artificial Intelligence in Ukraine 2021-2030: a draft. <https://bit.ly/3rconkm> (in Ukrainian)
2. European University Association. (2023, February). Artificial intelligence tools and their responsible use in higher education learning and teaching. <https://www.eua.eu/resources/publications/1059>
3. Farrokhnia, M., Banihashem, S. K., Noroozi, O., & Wals, A. (2023). A SWOT analysis of CHATGPT: Implications for educational practice and Research. *Innovations in Education and Teaching International*, 1-15. <https://doi.org/10.1080/14703297.2023.2195846>.
4. High-Level Expert Group on Artificial Intelligence. (2024). A definition of AI: Main capabilities and scientific disciplines. European Commission. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/definition-artificial-intelligence-main-capabilities-and-scientific-disciplines>.
5. Yampol, Y., Polishchuk, S., & Namestyuk, I. (2023). Developing soft skills in education managers to enhance the quality of educational institutions. *Academic Visions*, 22. doi: 10.5281/zenodo.8287437.

L'IDENTITE HISTORIQUE DU PEUPLE FRANÇAIS DANS LA PHRASEOLOGIE

Olga Verkhovtsova,

Maître de conférences au département des langues étrangères,
Université d'état « L'Institut d'Aviation de Kyiv »,
Kyiv, Ukraine,
olverks@gmail.com

Brault Camille,

Étudiante en 3ème année à Sciences Po Aix-en-Provence,
Aix-en-Provence, France,
Camille.brault20@gmail.com

Nicolas—Thouvenin Anouk ,

Étudiante en Master à Sciences Po Lyon,
Institut d'Etudes Politiques (I.E.P.) de Lyon France,
Lyon, France,
anouk.thouvenin@gmail.com

L'un des moyens les plus importants d'identification de l'homme est la langue. Bien que la langue soit engendrée par la vie, elle s'en détache dans son fonctionnement, car les mots se remplissent d'un autre contenu, et l'homme commence à la créer lui-même. Selon les linguoculturologues, le miroir de la langue est sa composition phraséologique, dans laquelle la communauté linguoculturelle identifie sa conscience nationale.

La composition phraséologique de la langue est l'une des sections les plus remarquables de la linguistique contemporaine. Les unités phraséologiques n'ont jamais été et ne seront jamais ternes ou inintéressantes ; au contraire, elles sont toujours colorées, remplies d'associations et, plus important encore, riches d'un contenu profond et complexe.

Ce volet de la langue peut en dire long sur une nation : son histoire, ses traditions, ses croyances, ses peurs, ses désirs, etc. Les unités phraséologiques enrichissent la langue, l'image de la nation, et rendent le discours vivant et coloré.

Le paradigme de cette étude est le corpus phraséologique de la langue, à savoir les proverbes et les dictons, qui éclaire le sens de ces unités phraséologiques et donne des exemples d'unités devenues stéréotypées pour décrire le caractère de la nation française lié à l'histoire. “ Plus l'histoire et l'emploi d'une langue sont anciens, plus les UP existantes dans celle-ci sont nombreuses. Leur aptitude à se nourrir sans cesse de nouveaux éléments du langage leur confère une vigoureuse vitalité.” [3, 138].

Les unités phraséologiques sont des unités linguistiques qui expriment des informations sur la culture et la mentalité nationale. La composante du sens culturel dans la signification phraséologique est l'évaluation de l'attitude, qui fournit des informations sur la mentalité nationale et l'ethnoculture d'une nation.

L'objet de l'étude sont les unités phraséologiques relatives à l'histoire de France. La composition des unités phraséologiques est caractérisée par l'héritage historique français. Elle se distingue par la présence d'éléments particuliers, par exemple des personnages historiques tels que des rois, des hommes politiques, ainsi que des événements historiques qui ont joué un rôle important dans la vie du pays. L'importance pratique de l'étude de telles unités phraséologiques est particulièrement pertinente pour l'enseignement des langues à des publics non natifs, pour l'enseignement de la linguistique comparée, de l'histoire des langues, pour l'élaboration de dictionnaires thématiques, ainsi que pour l'enseignement de la théorie et de la pratique de la traduction. Catherine Bolly, qui étudie les unités phraséologiques, conclut : « Nous pouvons désormais affirmer « sans complexe » que les unités phraséologiques (UP) sont bien des phénomènes linguistiques complexes, tant du point de vue de leurs caractéristiques linguistiques, polyfactorielles et graduelles, que du point de vue de la difficulté que leur apprentissage sous-tend jusqu'à un stade avancé d'acquisition du français L2 » [1, 331]. Cette recherche est étroitement liée à l'étude des phénomènes linguistiques, particulièrement pertinents pour l'analyse cognitive et comparative. Les expressions idiomatiques françaises sont souvent enracinées dans l'histoire et la tradition du pays. « On s'étonnerait peu du caractère pondérateur, frileux, économe, mesquin de la sagesse proverbiale si l'on se souvenait de la société où elle a vu le jour dans le maleure de violence, de froid et de famine » [4, 2178]. Par exemple, des expressions liées à la révolution française ou à d'autres événements historiques peuvent témoigner de l'identité révolutionnaire et de l'attachement à la liberté et à l'égalité.

Les expressions « *Paix de monsieur* » et « *Monsieur de Paris* » ont des connotations historiques et culturelles spécifiques, principalement ancrées dans l'histoire de France. Voici ce qu'elles signifient :

Paix de monsieur implique une paix temporaire ou superficielle, souvent considérée comme un compromis qui pourrait ne pas satisfaire pleinement l'une ou l'autre des parties, mais servir les intérêts de l'élite. Cette phrase était utilisée dans la France du XVIe siècle pour décrire les accords ou traités négociés par des personnalités influentes de la cour (souvent des nobles ou des diplomates) pour régler des différends, en particulier pendant les guerres de religion (une série de conflits entre catholiques et protestants en France). Le « monsieur » faisait souvent référence à un individu de haut rang, comme le frère du roi. *Monsieur de Paris* était le bourreau royal de France sous le règne de Louis XVI, ainsi que le grand bourreau de la Première République française. Il a administré la peine capitale dans la ville de Paris pendant plus de quarante ans. De sa propre main, il a exécuté près de 3 000 personnes. Cette expression évoque la sombre réalité de la justice ou de la punition, car le bourreau était une figure associée à l'application de la loi du roi par le biais d'exécutions, souvent par guillotine ou par d'autres moyens.

Les idiomes français sont une ressource précieuse pour les apprenants du français qui souhaitent pouvoir communiquer plus naturellement. Ils leur permettront de commencer à inclure des phrases et des expressions idiomatiques colorées dans leurs écrits et leurs conversations, augmentant ainsi leur confiance et leur efficacité. Ils peuvent être utilisés pour développer leurs compétences linguistiques.

Lorsque les francophones natifs utilisent des idiomes, ils semblent naturels et adaptés à l'occasion, car les locuteurs ressentent instinctivement l'imagerie et l'impact de ce qu'ils disent.

Il existe plusieurs idiomes et expressions françaises qui font référence à des personnages historiques, directement ou indirectement. Ces expressions ont souvent un contexte culturel ou historique et peuvent être utilisées pour transmettre une signification, une attitude ou une idée particulière.

L'expression « *Au temps du roi Dagobert* » est une locution française utilisée pour évoquer une époque très ancienne, souvent vue comme désuète ou dépassée. Elle suggère une période révolue, parfois de manière ironique ou nostalgique. Cette expression fait référence au roi Dagobert Ier, un roi français du VIIe siècle (629-639), et elle est souvent utilisée dans un contexte humoristique ou ironique en français :

Ce système informatique date du temps du roi Dagobert !

"*Le destin de Jeanne d'Arc*" Il s'agit d'un destin noble mais tragique d'une personne ou d'une situation dans laquelle une personne représente quelque chose de plus grand qu'elle-même mais finit par en souffrir. Jeanne d'Arc, l'héroïne française qui a mené les troupes françaises à la victoire pendant la guerre de Cent Ans, a finalement été capturée, jugée et brûlée sur le bûcher. Nous pouvons utiliser *le destin de Jeanne d'Arc* comme idiomme pour désigner une situation dans laquelle une personne se sacrifie pour une noble cause mais finit par payer un prix élevé. Par exemple :

Il s'est donné corps et âme pour ce projet, mais les critiques l'ont détruit, un peu comme une Jeanne d'Arc moderne.

Le roi François Ier (1494-1547) était le monarque cultivé et raffiné, célèbre pour son goût prononcé pour la courtoisie, l'élégance. Il était connu pour son mécénat des arts, et ses ambitions politiques. L'expression « *Faire le François Ier* » est une locution française qui signifie une personne très ambitieuse qui s'efforce de laisser une trace significative, notamment en termes de culture ou de gouvernance.

Arrête de faire le François Ier avec toutes les nouvelles recrues, concentre-toi sur ton travail !

Une autre expression liée à une personnalité historique *C'est un coup de maître de Richelieu*. On l'utilise pour désigner une action particulièrement habile, calculée et efficace, souvent dans un contexte politique et diplomatique. Le cardinal de Richelieu (1585-1642), éminent homme d'État de Louis XIII, était connu pour sa ruse, son esprit stratégique et son rôle dans le renforcement du pouvoir royal en France.

Ce plan pour contourner la concurrence, c'est digne d'un coup de maître de Richelieu.

Marie-Antoinette, la reine consort de Louis XVI, est souvent associée à l'expression « *Qu'ils mangent de la brioche !* », suggérant son ignorance des luttes de la paysannerie française avant la Révolution. L'expression *Faire une Marie-Antoinette* signifie une manière qui démontre un manque de conscience de sa position privilégiée, en particulier dans les moments difficiles pour les autres.

Avec son discours totalement hors-sol, il a fait une vraie Marie-Antoinette.

Quand on veut désigner le fait d'intervenir dans une discussion ou un débat avec un commentaire spirituel, sarcastique ou profondément réfléchi, souvent destiné à provoquer une réaction ou à faire réfléchir, on dit : *Mettre son grain de sel à la manière de Voltaire*. Cela évoque l'esprit vif et l'ironie mordante de Voltaire, philosophe des Lumières connu pour ses écrits critiques et son aptitude à poser les bonnes questions, parfois de manière piquante.

Elle a mis son grain de sel à la Voltaire en posant une question qui remettait en cause tout le projet avec finesse.

Napoléon Bonaparte, célèbre chef militaire et empereur français, était connu pour son attitude ambitieuse et souvent autoritaire. Son nom est entré dans quelques idiomes dont *Avoir un coup de soleil de Napoléon* utilisé de manière figurée pour décrire un excès d'ambition, une passion dévorante pour le pouvoir, ou encore une grande idée qui frappe soudainement et pousse à l'action avec audace. Elle fait allusion à Napoléon Bonaparte, connu pour ses campagnes militaires éclatantes, son génie stratégique, mais aussi son ambition parfois démesurée qui a marqué l'histoire. *Un Waterloo* qui signifie subir une défaite ou un échec définitif, en particulier après une longue lutte. Cela fait référence à la bataille de Waterloo en 1815, où Napoléon Bonaparte a subi une défaite décisive qui a mis fin à son règne. *Impossible n'est pas français*, l'expression est souvent attribuée à Napoléon Bonaparte et reflète le caractère national de résilience et d'ambition. Elle incarne l'esprit historique français de persévérance et d'audace, notamment à l'époque napoléonienne.

Après cette journée passée à marcher sous un soleil écrasant sans chapeau, j'ai eu un véritable coup de soleil de Napoléon, un peu comme si j'avais traversé les déserts d'Égypte avec lui !

L'examen de maths a été un Waterloo pour moi, j'avais beau réviser, j'étais complètement submergé au moment de résoudre les exercices.

Quand on m'a dit que construire un pont en un mois était irréaliste, j'ai répondu : "Impossible n'est pas français, alors on va trouver une solution."

Le proverbe témoigne comme le conte populaire, d'une origine orale. On peut constater que les parémies françaises (proverbes et dictons) reflètent souvent la réalité, l'histoire et le caractère national du pays. De nombreux proverbes de ce genre résument des aspects de la culture, des valeurs et des modes de pensée français. L'histoire se reflète dans les proverbes et les dictons, car ces courts dictons sont l'expérience accumulée par les générations, leur sagesse et leur vision du monde. Ils servent en quelque sorte de « miroir » du passé, enregistrant les événements historiques importants, les réalités sociales, la morale, les traditions et la vision du monde.

REFERENCE

1. Bolly, Catherine. (2008). Les unités phraséologiques : un phénomène linguistique complexe ? Thèse de doctorat. Louvain-la-Neuve. P.195.
2. Cassagne, Jean-Marie. (1995). 101 French idioms. McGraw-Hills. 132 p.
3. Chen, Lian (2022) Phraséoculturologie: une sous-discipline moderne indispensable de la phraséologie. Conférence: CMLF 8e Congrès Mondial de Linguistique française. Volume: SHS Web of Conferences.
4. Dictionnaire culturel en langue française. (2005). Dictionnaire le Robert-Paris. Tome III. 2392 p.
5. Larousse encyclopedique en couleurs. (1989). Tome 18. France loisir. Paris. 7995 p.
6. Savin P. (2010). Phraseology as an autonomous linguistic discipline. Current state of the topic in Romanian linguistics. LIBRI. Linguistic and Literary Broad Research and Innovation. Volume 1. Issue 1, P. 60–73.

IMPLEMENTATION OF EFFECTIVE INDIVIDUAL WORK OF STUDENTS

Kateryna Vnukova,

Senior Lecturer of Foreign Languages Department,
National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute»,
Kharkiv, Ukraine,
katiket09@gmail.com

The organization and implementation of effective work of students in higher educational establishments is an essential component of the educational process especially in online learning. The aim is to develop language competence, critical thinking and engage students in the self-study. It includes various forms, methods and tools in order to improve their foreign language skills outside the classroom or online lessons in real time. Key aspects must be taken into account for students' independent work to ensure an effective learning process and student-teacher, teacher-student, and student-student feedback:

– Methodological support: teachers provide students with guidelines, tasks, methodological recommendations to their level and specialization. Students carry out the planned tasks under the methodical support of the teacher but without their direct participation. The components are taken into account need to be well structured, logically schemed and be reflected in the educational and professional program and curriculum. Students take google tests online.

– Use of E-Learning technologies system like Moodle, Google Classroom, university-specific platforms like Teams, Zoom, Google tests in order to structure assignments and track the progress.

– Use of interactive technologies such as Perfect English Grammar, YouEnGlish, Macmillan Education Everywhere, Word Wall, Test-English, Randal's Cyber Listening, Duolingo, Quizlet, Grammar Way.

Let's take a look at an example of one of the miniEnglish grammar lessons offered by Seonaid, a British native speaker of English, has a Master's degree (MPhil) from Cambridge University in English and Linguistics and she has been teaching English to foreign students for many years.

“Hello everyone! Today, let's talk about how we use modals for past and future obligation.”

Past obligation and prohibition

‘Must’ has no past tense (and we don’t use ‘must + have + past participle’ here – that’s only for logical necessity) so we use past of ‘have to’ when we are talking about the past.

- We have to / must wear a uniform now.
- We had to wear a uniform, when we were at school.

We can also use ‘couldn’t’ or ‘wasn’t / weren’t allowed to’ for prohibition in the past, for both general and specific situations.

- We couldn’t smoke at school.

Future obligation and prohibition

We can use 'must', 'have (got) to' or 'will have to' for future obligation. We tend to use 'must' or 'have (got) to' rather than 'will have to' if we've already made the arrangements.

- You'll have to go to the dentist when we get back from holiday.
- I've got to go to the dentist later today.
- We will have to wear a uniform, when we start school in the autumn.

We use 'won't be allowed to' or 'can't' or 'mustn't' for prohibition in the future.

- You won't be allowed to eat during the film.
- You mustn't eat during the film.
- You can't eat during the film.

Let's review!

1. Do we use 'must' for obligation in the past?
2. What modal verb do we use to talk about obligation in the past?
3. What verbs do we use for prohibition in the past?
4. We can use 'must', 'have (got) to' or '_____ have to' for future obligation.
5. We tend to use '_____' or 'have (got) to' rather than 'will have to' if we've already made the future arrangements.
6. We use '_____ be allowed to' or 'can't' or 'mustn't' for prohibition in the future.

Project- or task-oriented learning, based on teaching methods in which students acquire knowledge through active learning by engaging in real-world and personally meaningful projects. Students work on a project over an extended period of time (from a week to a semester) that involves them in solving a real-world problem or answering a complex question. They demonstrate their knowledge and skills by creating a public product or presentation for a real audience. Students engage in research projects, presentations and case studies related to their field of study. They analyze scientific articles, write essays and participate in discussions. Blended learning approach as a combination of in-class instructions and online self-study provide flexibility in learning. Thus, teachers carry out assessments and get or give feedback by evaluating student's individual work through written assignments, reports and oral presentations. However, peer review and self-assessment techniques encourage active learning and reflection. To promote collaborative learning, teachers should schedule individual or group consultations, meetings, and mini lessons that help clarify complex topics and provide personalized guidance. Student engagement in extracurricular activities, such as debates and cultural exchange via online discussions, scientific conferences, programs, enhancing communication skills, watching films, and reading books, is also important.

REFERENCES

1. Grammar Way. <https://grammarway.com/ua>.
2. Macmillan Education Everywhere. <https://www.macmillaneducationeverywhere>.
3. Perfect grammar. <https://www.perfect-english-grammar.com/>
4. Randall's ESL Cyber Listening Lab. <https://www.esl-lab.com/>
5. Test-English. <https://test-english.com/>
6. Wordwall. <https://wordwall.net/uk-ua/community/wordwall>
7. YouEnglish. <https://youenglish.com/pronounce/english/english/uk>

**ENGLISH IN THE FIELD OF COMPUTER MULTIMEDIA TECHNOLOGIES
(OPPORTUNITIES FOR DEVELOPMENT)**

Voytko Tetyana,

Ph.D. in Philological Sciences,
Associate Professor of the Foreign Languages and Translation Department,
SNCE "State University "Kyiv Aviation Institute"
Kyiv, Ukraine, tetyana_voytko@ukr.net

Today, English is one of the most widely used languages in the world, a truly global communication tool. Knowledge of English opens up endless opportunities for development, information search, and communication with people from all over the world for the purpose of international exchange of information, ideas, and technologies. It covers various areas of our lives, including the computer multimedia technology industry.

Nowadays, the English language is constantly evolving and if we consider its structure, grammar, phonetics, and spelling rules, they are changing. It leads to the necessity to check the existing teaching and learning complexes, constantly correct and point out shortcomings and errors in teaching methodology. Also, it's worth noting the teaching material should also develop in accordance with changes in grammatical and lexical phenomena. Not forgetting about the lack of funding which does not allow for rapid changes in existing complexes for teaching a foreign language. Therefore, teachers and lecturers are engaged in the problem of modernization of the teaching and learning complex.

The modern world of multimedia technologies, which includes game development, animation creation, video and audio processing software, graphic design, and other creative areas, is one of those that is actively developing due to globalization. The language that specialists around the world communicate in is mainly English.

It is probably worth starting with a technology that is indispensable in the work on creating creative multimedia content, namely programming. Most popular programming languages, such as JavaScript, Python, C++, use English as the basis of syntax. The commands and operations used to create multimedia applications and games are written in English terms. In general, knowing English makes it much easier to understand and write code. This makes English an indispensable tool for developers, regardless of their nationality.

For example, in the world of game development, where platforms such as Unity and Unreal Engine dominate, all training materials, documentation and the interface of these environments are also in English. Even open access to online platforms such as GitHub or Stack Overflow, where developers share their work and receive help, is based on the use of English.

When a person starts to professionally engage in design, video or sound processing, he looks for technical documentation, guides and courses, in which, of course, English is the main language. All instructions, tutorials, as well as official support for programs such as Adobe Creative Cloud (Photoshop, Premiere Pro, After Effects), DaVinci Resolve or Blender are usually available in English, and sometimes only in English. Moreover, popular self-study platforms such as Coursera, Udemy and YouTube contain a significant amount of materials on multimedia technologies in English.

In addition, most new technological developments in the field of multimedia begin in countries where English is the main language of communication.

Thus, understanding English allows you to stay up to date with the latest trends and working methods.

Multimedia technologies are a global market where specialists from different countries join forces to create content. English is an important tool for interaction between development teams, designers, producers and other participants in the process. Joint projects carried out between teams from different countries are almost always conducted in English, which reduces the language barrier and facilitates collaboration.

The use of multimedia technologies in teaching and education has a number of strong qualities, including: ensuring significant interactivity in the cooperation of students with educational materials; the ability to create, improve and correct educational actions, complexes of actions and styles in the context of using interactive video tools; providing feedback on materials in the form of comments and scoring; the availability of available tools for providing and receiving feedback on certain educational materials and issues in the network space using Internet communication; speed of access to the necessary information [1;2].

For example, in the film and animation industry, companies such as Pixar or Marvel often collaborate with international studios. This interaction takes place mainly in English, which facilitates project coordination, exchange of ideas and development of complex multimedia products.

Modern media platforms such as YouTube, Instagram, TikTok and others are the main sources for distributing multimedia content. The most popular content on these platforms is created or consumed in English, even if the creators and viewers come from different cultural backgrounds. This applies to video content as well as graphics, animations, audio and video products.

A significant part of content creators apply their knowledge of English to reach a global audience and increase the number of views. For example, game streams or educational videos on the use of various multimedia tools are usually shot in English to be understandable to a larger number of viewers.

For information and communication technologies professionals, learning English can be more effective if they focus on technical vocabulary and real-world situations in their field of knowledge. Reading technical documentation, participating in forums, and watching technical videos are effective methods that will help not only learn the language, but also deepen technical knowledge.

So, taking into account all of the above, we can say that English is an integral part of the field of computer multimedia technologies. It provides access to the latest technologies, resources for learning and development, opens up opportunities for international cooperation and communication. Mastering English allows professionals in this field to be competitive in the global market and participate in the creation of multimedia content that affects millions of people around the world. In today's world, it is impossible to overestimate the importance of English for professionals working in the field of digital technologies and multimedia, because it is the language of innovation and progress.

REFERENCES

1. Англійська мова в сфері інформаційних та комп'ютерних технологій [Електронний ресурс] : навчальний посібник для студентів спеціальності 121 «Інженерія програмного забезпечення», 126 «Інформаційні системи та технології» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: М. П. Колісник, Ю. А. Корницька. <https://ela.kpi.ua/items/644e0fa4-ce67-45e0-9872-aea6df9d84ac>
2. EdTed (2022). What is the World Wide Web? [Video]. https://www.youtube.com/watch?v=J8hzJxb0rpc&t=92s&ab_channel=TED-Ed
3. Red Hat, Inc. (2019). IT job positions. <https://enterpriseproject.com/>
4. Selvi B. English as the language of science: the role of english in the academic world. *Makale Gönderim Tarihi: 2021*. https://www.researchgate.net/publication/367298977_ENGLISH_AS_THE_LANGUAGE_OF_SCIENCE_THE_ROLE_OF_ENGLISH_IN_THE_ACADEMIC_WORLD.
5. Solanki, M., Dongaonkar, A. (2016). A Journey of Human Comfort: Web 1.0 to Web 4.0. *International Journal of Research and Scientific Innovation (IJRSI) |Volume III, Issue IX, 2016*. <https://www.rsisinternational.org/IJRSI/Issue31/75-78.pdf>

**LEXICAL-SEMANTIC ANALYSIS OF THE MILITARY-HUMANITARIAN
TEXTS TRANSLATION: TRANSLATION MISTAKES**

Voytko Tetyana,

Ph.D. in Philological Sciences,
Associate Professor of the Foreign Languages and Translation Department,
SNCE "State University "Kyiv Aviation Institute"
Kyiv, Ukraine, tetyana_voytko@ukr.net

Honcharenko-Zakrevska Nataliia,

Ph.D. in Pedagogic Sciences, Associate Professor,
Professor of the Foreign Languages and Translation Department,
SNCE "State University "Kyiv Aviation Institute"
Kyiv, Ukraine, goncharenko-zakrevska@ukr.net

The concept of military vocabulary includes terminology related to military concepts, as well as emotionally coloured elements of military vocabulary, which are often stylistically synonymous with military terms. Modern military terminology is dynamic and constantly changing due to the obsolescence of individual words, the introduction of new terms during the reorganization of military structures, the invention of new types of weapons, military equipment and methods of warfare.

Military terms are of particular difficulty interpretation that reflect the realities of the English-speaking military world, which are absent in other contexts. It is also worth noting that at the beginning of Ukraine's independence, military vocabulary was practically absent, which was due to geopolitical factors.

The problem of inconsistency and lack of unification of terms regarding modern military equipment and weapons is still relevant today due to the unstable development of Ukrainian military terminology. In the process of Ukrainian military terminology formation, the “eastern tendency” prevails, which involves the preservation of terms of Russian origin and the use of internationalisms, for example, such expressions as “*boot*”, “*tablet*”, “*pedals*” are widely used among the military.

The terminology basis is word formation and word-forming models, semantic transformations of commonly used words and borrowings. Military specialty texts or discourse include military-artistic, military-journalistic, military-political materials, scientific and technical materials, as well as actions of military management. They are characterized by special vocabulary, terminology and specific syntactic features, which are due to the need for clarity and accuracy of the information presentation. For military translation, the principles of accuracy and adequacy of translation are important. Since the translated material can be used to make important military decisions and operations, it is important to ensure the transfer of not only the content, but also the structure of the military text, as well as special terms and constructions [2].

When studying different approaches to the problem of assessing translation quality, it was found that scientists often use the concept of “translation mistake” in their analyses. However, this term needs clarification, so we show some of its definitions by different scientists.

Translation mistakes “arise unconsciously” due to the translator’s lack of knowledge, limited skills in the original language and thematic area [1].

One more definition of a translation mistake is “an unintentional deviation from the translation strategy that violates the norms, loses the quality of the translation, and prevents the achievement of its goal” [3].

According to another definition, translation errors are “mistakes that lead to a violation of equivalence, inconsistency between the content of the translation and the original” [4].

These definitions confirm that a translation mistake occurs unconsciously, but significantly affects the perception of the text and the achievement of the goals of the author of the original. Therefore, in this study, the term “translation mistake” is understood as an inaccuracy in the translation of the original at various levels (lexical, syntactic, stylistic), which happens unconsciously for various reasons i.e. insufficient knowledge of the subject area, language, speech, etc., but it can lead to a partial or complete loss of equivalence or adequacy of the translated text or discourse and affect the final result.

To identify translation mistakes, it is necessary to carefully analyze the source and translated text from different points of view. As a result, there should be a complete understanding of what exactly the author of the source material wanted to convey, the essence of the terms he/she used, the meaning he put into these terms, why this particular style of presenting information and certain artistic techniques were chosen. All this allows us to get a comprehensive idea of the source material and assess how well its translation was performed, where errors were made and what significance they will have when analyzing the translated material by the reader.

Quantitative models can be used to assess the quality of the translation. In Ukraine, a scale based on the LISA 2 model is used. The quality of the translation is determined using the translation quality index, which is calculated by the formula: $TQI = (1 - EP/W) \cdot 100$, where EP (Error Points) is the sum of points for errors, and W (Words) is the number of words in the text [5].

For example, one of the most common reasons for an error is the translator's lack of awareness. For example, “*The ceasefire was brokered by a neutral mediator*” is often translated as “*Припинення вогню було організовано нейтральним посередником*”. Although it is more correct and diplomatic to translate this expression as “*Припинення вогню було влаштовано за участю нейтрального посередника*”.

In addition to using quantitative models, it is also possible to approach the qualitative assessment, which gives a vaguer and, perhaps, subjective understanding of how well the translation was performed, but such an assessment can be quicker. However, the use of this type of assessment requires indicating examples of poorly translated fragments of the text and ways to improve it. Such an assessment is more visual and can be useful for teaching students, indicating errors for translators in order to correct them in the translator’s further work, as well as for forming examples of typical translation errors, which is impossible with an approach with a quantitative assessment of translation quality. Therefore, the analysis and assessment of

translated texts should be approached comprehensively in order to ensure maximum effectiveness of this process for the development of military translations as a whole.

REFERENCES

1. Basics of translation theory (2024). https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u138/_navch-pos-basics_of_translation-2016-a5_2.pdf
2. Biguenet J. (2002) *Theories of Translation*. An Anthology of Essays from Dryden to Derrida. Chicago. The University of Chicago Press. ISBN: 978-0-22-604871-0.
3. How Ukraine became a testbed for Western weapons and battlefield innovation. (2024). <https://edition.cnn.com/2023/01/15/politics/ukraine-russia-war-weapons-lab/index.html>.
4. Snell-Hornby M. (2006) *The Turns of Translation Studies*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
5. Soltani F. (2020) An analysis of translation errors in 5 literary genres based on American Translation Association framework. Shiraz: Zand Institute of Higher Education. <https://DOI:10.1080/23311983.2020.1799732>.

THE EDUCATIONAL POSSIBILITIES AND OPPORTUNITIES FOR UKRAINIAN STUDENTS WHILE TAKING THE EXCHANGE PROGRAM IN TOKYO

Daniel Zhabra,

Bachelor Degree Student, Specialty 293 “International Law”,
Toyo University, Faculty of Law and Business Law,
Tokyo, Japan, 8028739@stud.kai.edu.ua

Scientific Supervisor: Nataliia Vasylyshyna,

Scientific Supervisor: Dr.Sc. in Pedagogy, Professor,
Professor of Foreign Language and Translation Department,
SNCE “State University “Kyiv Aviation Institute”,
Kyiv, Ukraine, filologyN@gmail.com

Participating in an exchange program in Tokyo can be an enriching experience for Ukrainian students, opening doors to a wide range of academic, professional, and cultural opportunities. I was lucky enough to be able to experience this exchange program firsthand and would like to tell you about it.

Tokyo is home to some of Japan’s most prestigious universities. Institutions like the University of Tokyo, Toyo University, International Christian University (ICU), Chuo University, and Hosei University offer a range of courses and programs that are increasingly offered in English. Our faculty has an exchange program with Toyo University, which I attended with a few of my fellow faculty students [1].

Many Tokyo-based institutions have implemented targeted measures for Ukrainian students affected by the ongoing crisis. For instance, programs managed by the Japan ICU Foundation, such as the Japan-Ukraine Education Pathways, assist with airfare, accommodation, tuition fee waivers, and even living expenses when students join as auditors or non-degree learners at institutions like ICU. These programs are designed to ease the transition and ensure continuity in academic pursuits despite the challenges faced in Ukraine [2; 3].

A great reason to come to study at a Tokyo university is to immerse yourself in the rich and ancient culture of the Japanese people, learn the language, learn about the Asian aspect of things, and, of course, be in Japan! Here, you can experience things that you may never experience in Ukraine, such as Buddhist temples, Disney sea, and surely the food, just to name a few!

Back to the main topic, Tokyo’s academic landscape is known for its innovative research and interdisciplinary approach. Ukrainian students can participate in cutting-edge projects in fields such as technology, engineering, social sciences, and humanities. Many exchange programs encourage joint research, allowing students to work with renowned professors and leverage state-of-the-art facilities—an invaluable experience for both undergraduate and postgraduate scholars.

The combination of a high-quality academic experience, language skills, cultural immersion, and professional exposure makes Ukrainian students particularly attractive in the global job market. Many employers value the resilience, adaptability, and international perspective gained from studying abroad in a vibrant city like Tokyo.

For Ukrainian students, an exchange program in Tokyo is more than just a study opportunity – it is a comprehensive pathway to academic excellence, cultural enrichment, and professional growth. Whether it is through enrollment in leading universities, participation in specialized programs like those offered through the Japan-Ukraine Education Pathways, or benefiting from extensive financial and logistical support, the Tokyo exchange experience provides the tools necessary for students to thrive both academically and personally [4; 5].

In sum, the exchange programs in Tokyo are designed to transform educational challenges into opportunities, ensuring that Ukrainian students can continue their academic journeys in a nurturing, innovative, and globally connected environment.

REFERENCES

1. University of Tokyo. https://en.wikipedia.org/wiki/University_of_Tokyo.
2. Japan-Ukraine Education Pathways. JICUF. <https://www.jicuf.org/japan-ukraine-education-pathways/>
3. Japanese Universities Offering Assistance to Ukrainian Students. <https://www.studyinjapan.go.jp/en/planning/brochures/ukraine-1.html>
4. JAPAN-UKRAINE EDUCATION PATHWAYS. <https://pathways-j.org/en/ukraine>.
5. About Toyo University Support for Ukraine. https://www.toyo.ac.jp/about/gakuhou/backnumber/en/269_02/

ISBN 978-83-68480-01-6
DOI <https://doi.org/10.58246/HJLA8626>